

POLSKIE WOJSKA ŁĄCZNOŚCI

NA PRZEŁOMIE XX i XXI WIEKU

ZEGRZE 2019

Jan Kowalski

POLSKIE WOJSKA ŁĄCZNOŚCI NA PRZEŁOMIE XX i XXI WIEKU

ŚWIATOWY ZWIĄZEK POLSKICH ŻOŁNIERZY ŁĄCZNOŚCI

POLSKIE WOJSKA ŁĄCZNOŚCI NA PRZEŁOMIE XX i XXI WIEKU

REDAKCJA

Jan Kowalski

KOREKTA

Jan Stanisław Jeż

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Jan Kowalski

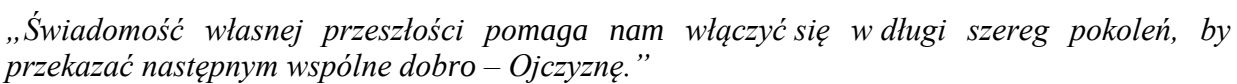
WYDAWCA

Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności

WYDANIE TRZECIE

ISBN: 978-83-948609-1-2

5

SPIS TREŚCI

Przedmowa do nowego wydania	9
Wstęp	11

Część pierwsza

ROZFORMOWANE JEDNOSTKI DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI

1.	2. Brygada Łączności	15
2.	20. Brygada Łączności Ziemi Kieleckiej	31
3.	4. Bydgoski Pułk Dowodzenia	47
4.	12. Pułk Radioliniowo-Kablowy Ziemi Świeckiej	55
5.	14. Strzegomski Pułk Radioliniowo- Kablowy	67
6.	24. Pułk Łączności KSD	81
7.	25. Pułk Łączności DZJZ MON	87
8.	1. Legionowski Batalion Dowodzenia	101
9.	2. Batalion Dowodzenia	107
10.	4. Batalion Dowodzenia	119
11.	5. Kresowy Batalion Dowodzenia	123
12.	8. Batalion Dowodzenia	129
13.	10. Batalion Dowodzenia	135
14.	15. Olsztyński Batalion Dowodzenia	141
15.	25. Batalion Łączności	147
16.	84. Batalion Łączności	157
17.	86. Batalion Łączności	161
18.	87. Batalion Łączności	165

Część druga

ISTNIEJĄCE JEDNOSTKI DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI

1.	CWTiD MW	173
2.	15. Sieradzka Brygada Wsparcia Dowodzenia	191
3.	10. Wrocławski Pułk Dowodzenia	203
4.	5. Batalion Dowodzer	211
5.	6. Batalion Dowodzer rnych	219

6.	9. Batalion Łączności	227
7.	11. Batalion Dowodzenia	233
8.	12. Batalion Dowodzenia Ułanów Podolskich	239
9.	16. Batalion Dowodzenia Ziemi Elbląskiej	247
10.	100. Batalion Łączności	253

Część trzecia

INSTYTUT, OŚRODKI SZKOLENIA I ZAKŁADY ŁĄCZNOŚCI

1.	Wojskowy Instytut Łączności	263
2.	Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki	271
3.	Centrum Szkolenia Łączności	283
4.	Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 S.A.	289
5.	Wojskowe Zakłady Łączności nr 2 S.A.	299
6.	3. Centralna Składnica Sprzętu Łączności	303
7.	23. Centralna Składnica Sprzętu Łączności	315
8.	5. Rejonowe Warsztaty Techniczne	319
9.	10. Rejonowe Warsztaty Techniczne	325
	Bibliografia	331
	Netografia	332

PRZEDMOWA DO NOWEGO WYDANIA

Minęło sześć lat od pierwszego wydania tej książki. W tym okresie trwały dalsze zmiany w Wojsku Polskim. Dotyczyły one systemów kierowania, dyslokacji, podporządkowania, wyposażenia. Zmiany te miały również wpływ na jednostki dowodzenia i łączności. Powstały nowe związki i oddziały łączności, część jednostek zmieniła podporządkowanie, a część uległa rozformowaniu lub reorganizacji.

31 grudnia 2013 r., w wyniku reformy systemu kierowania i dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP, sformowana została 9. Brygada Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych. Dowództwo i sztab brygady lokowane zostały w Białobrzegach. Z dniem 1 stycznia 2014 r. podporządkowano brygadzie pięć jednostek przyjętych z Rodzajów Sił Zbrojnych: b Dow DWŁąd, 5. b Dow, 6. b Dow SP, Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia Marynarki Wojennej (CWTiD MW) oraz Centrum Wsparcia Systemów Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych (CWSD DGRSZ).

W październiku 2012 r. 9. Batalion Łączności został przeformowany w 9. Batalion Dowodzenia i włączony w podporządkowanie dowódcy 15. Sieradzkiej Brygady Wsparcia Dowodzenia. Z dniem 01.03.2014 r. 9. b Dow podporządkowany został dowódcy 9. Brygady Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego RSZ.

W 2014 r. zostało rozformowane CWTiD MW. Na jego bazie utworzono:

- Batalion Dowodzenia Marynarki Wojennej w Wejherowie, podporządkowany dowódcy 9. Brygady Wsparcia Dowodzenia DG RSZ,
- 18. Wojskowy Oddział Gospodarczy w Wejherowie, podporządkowany bezpośrednio Inspektoratowi Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy,
- Zespół Zarządzania Wsparciem Teleinformatycznym w Gdyni, podporządkowany szefowi Inspektoratu Systemów Informacyjnych.

1 lipca 2011 r. rozpoczął funkcjonowanie Batalion Dowodzenia Wielonarodowej Brygady utworzony na bazie rozformowanej 3. Brygady Zmechanizowanej im. Romualda Traugutta. Głównym zadaniem batalionu jest przygotowanie i zabezpieczenie stanowiska dowodzenia Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygady w zakresie ćwiczeń narodowych i międzynarodowych. Decyzją nr Z-63/P1 Ministra Obrony Narodowej z dnia 28.08.2015 r. w sprawie reorganizacji części polskiej Dowództwa Wielonarodowej Brygady (część polska) batalion dowodzenia Wielonarodowej Brygady (część polska) z dniem 28.12.2015 r. wszedł w podporządkowanie 9. Brygady Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych.

Na podstawie decyzji podjętej w Warszawie podczas szczytu NATO w 2016 r. powstały cztery wielonarodowe batalionowe grupy bojowe rozmieszczone na wschodniej flance Sojuszu Północnoatlantyckiego: w Estonii, na Litwie, Łotwie i w Polsce. Do koordynacji ich działań utworzono Dowództwo Wielonarodowej Dywizji Północny – Wschód z siedzibą w Elblągu. Dowództwo i sztab 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej zostały przeniesione z Elbląga do Białobrzeg. Jej 16. Batalion Dowodzenia Ziemi Elbląskiej został przeformowany w Pułk Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Wielonarodowej Dywizji Północ – Wschód i podporządkowany tej dywizji. Z dniem 30.10.2017 r. 9. Batalion Dowodzenia wchodzący dotychczas w skład 9. BWD DGR RSZ został podporządkowany dowódcy 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej.

W chwili obecnej w skład 9. Brygady Wsparcia Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych wchodzi:

- Batalion Dowodzenia Dowództwa Wojsk Lądowych im. ppor. Stefana Szuby – Warszawa,
- 5. Batalion Dowodzenia im. gen. dyw. Stanisława Hallera – Kraków,
- 6. Batalion Dowodzenia SP – Śrem,

- Batalion Dowodzenia Marynarki Wojennej im. płk. Kazimierza Pruszkowskiego – Wejherowo,
- Lubelski Batalion Dowodzenia Wielonarodowej Brygady (LITPOLUKRBRIG) im. Romualda Traugutta – Lublin,
- Centrum Wsparcia Systemów Dowodzenia Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych – Białobrzegi.

Celem opracowania i wydania książki było pokazanie zmian w Wojskach Łączności, które dokonały się w latach dziewięćdziesiątych XX wieku i w pierwszym dziesięcioleciu XXI wieku. Proces tych zmian nie uległ jednak zakończeniu i będzie jeszcze trwał aż do ostatecznego ukształtowania systemu kierowania i dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP.

W nowym wydaniu książki umieszczono na końcu bibliografię i netografię. Zastąpiły one wykazy materiałów źródłowych, które znajdowały się na końcu każdej z opisywanych jednostek i instytucji wojskowych. Zmiana ta umożliwi Czytelnikowi szybsze odnalezienie materiałów, z których korzystał autor.

Jan Kowalski

Sieradz, 6 grudnia 2018

WSTĘP

Każde przejście w nowy wiek, a tym bardziej w nowe tysiąclecie, budziło wśród żyjących zarówno nadzieje jak i obawy. Jednak z chwilą przekraczania tej magicznej granicy na ogół nie istotnego się nie działo. Dopiero z perspektywy minionych lat można było dostrzec zmiany, które dokonywały się w tym okresie.

Opierając się na podręcznikach historii można zaryzykować stwierdzenie, że dla Polski ostatnia zmiana wieków była najspokojniejszą, budzącą najwięcej nadziei na przyszłość. Dołączyliśmy do europejskiej wspólnoty. Polacy poczuli się Europejczykami i obywatelami świata. W Polsce dokonały się istotne przeobrażenia w dziedzinie gospodarczej i politycznej. Nastąpiła większa integracja państw europejskich pragnących żyć w pokoju. Zwiększyło się bezpieczeństwo zewnętrzne naszego państwa. Wszystkie te uwarunkowania spowodowały obniżanie stanów osobowych większości europejskich armii narodowych. Proces ten dotyczył również Wojska Polskiego. Zmniejszeniu liczebności wojska dodatkowo sprzyjał postęp technologiczny i wprowadzanie na uzbrojenie nowoczesnych systemów i urządzeń. Czynniki te pozwoliły również na przejście z armii poborowej na armię zawodową.

Powyższe zmiany bardzo mocno uwidoczniły się w Wojskach Łączności. W tym rodzaju wojsk, chyba jak w żadnym innym, postęp technologiczny wywarł wielki wpływ. Wprowadzenie systemów cyfrowych, łączności satelitarnej, powszechnej komputeryzacji spowodował inne umiejscowienie łączności w obszarze Sił Zbrojnych. Informatyka połączyła się z łącznością, a większość końcowych urządzeń łączności obsługują bezpośredni użytkownicy. Jednostki łączności wyposażone w ciężki sprzęt w postaci dużych radiostacji, radiolinii, wozów kablowych z setkami kilometrów kabla, wielkich central telefonicznych z setkami telefonów odeszły do historii. Duża ilość jednostek łączności przestała istnieć. Niewiele jednostek łączności, które pozostały w Siłach Zbrojnych, nosi w nazwie wyraz „łączność”. Inny jest nabór żołnierzy do służby zawodowej oraz sposób ich kształcenia. Niewielu z nich, wstępując do armii, wiąże z nią całe swoje życie. Zniknęło wojsko, w którym nikt po wielogodzinnej służbie czy po wielotygodniowym pobycie na ćwiczeniach lub na poligonie nie pytał o płatne nadgodziny. Tradycje jednostki wynikały z jej ciągłości historycznej, a nie z rozkazów i zarządzeń. Żołnierskie mundury widoczne były wówczas również poza koszarami. Do historii przeszły już koszary tętniące życiem przez całą dobę i rozbrzmiewające żołnierską piosenką. Koszary te dla większości żołnierzy były drugim domem. Pozostały z tamtych lat już tylko wspomnienia. Wszystkie zmiany, których jesteśmy świadkami, wynikają z politycznej, ekonomicznej i technologicznej konieczności i są naturalnym procesem rozwoju społecznego. Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności żyje dniem dzisiejszym Wojsk Łączności i w miarę swoich możliwości wspomaga ich rozwój, traktując to, jako swoją powinność. Drugim ważnym zadaniem Związku jest utrwalanie historii Wojsk Łączności. Temu właśnie celowi służy ta książka. W pierwszej części książki przedstawione są jednostki wojskowe, które na przełomie wieków zostały rozwiązane.

W drugiej części znajduje się opis jednostek łączności, które po reorganizacji pozostały na militarnej mapie Polski. Opisy uszeregowane są według wielkości i numeracji poszczególnych jednostek. W trzeciej części została przedstawiona historia ośrodków szkolenia, instytutu, zakładów, warsztatów i składnic łączności. Instytucje te wspierały i w dalszym ciągu wspierają jednostki liniowe wykwalifikowaną kadrą, myślą techniczną, nowoczesnym sprzętem oraz jego naprawami. Opisy obejmują instytucje oraz jednostki łączności i dowodzenia od szczybla dywizji wzwyż istniejące w latach 1990-2011. Książka przybliży wiedzę o jednostkach łączności i żołnierzach w niej służących. Wiedzę tą uzupełniają zdjęcia, które chyba najlepiej oddają klimat tamtych lat i potrafią ocalić ją od zapomnienia.

Przedstawiona książka jest zbiorem opisów dokumentalno-wspomnieniowych i może stanowić inspirację dla zawodowych historyków do dogłębnego badania historii rozwiązanych jednostek. Po każdym opisie jednostki lub instytucji wojskowej znajduje się wykaz osób i materiałów, które stanowiły źródło informacji.

Książka powstała dzięki pomocy wielu instytucji i jednostek wojskowych, obecnych i byłych żołnierzy oraz życzliwych osób doceniających potrzebę dokumentowania i pozostawienia następnym pokoleniom opisu naszych czasów. Wszystkim tym instytucjom i osobom serdecznie dziękuję.

Jan Kowalski

Sieradz, maj 2012 r.

Część pierwsza

ROZFORMOWANE JEDNOSTKI DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI

2. BRYGADA ŁĄCZNOŚCI

WALCZ

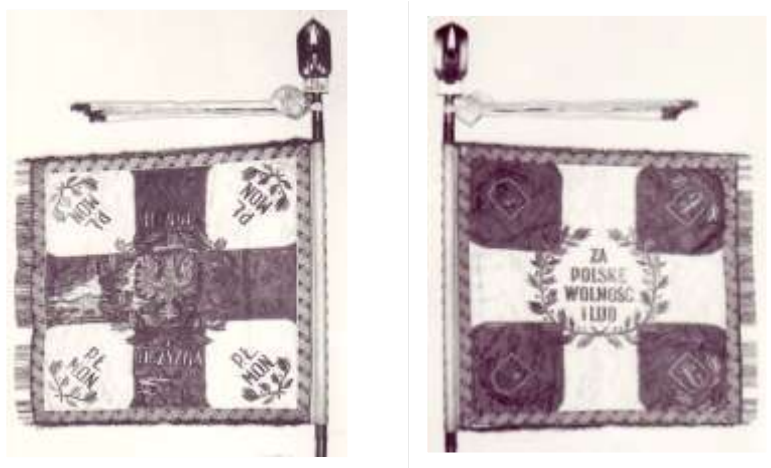

2. BRYGADA ŁĄCZNOŚCI WAŁCZ

Historia 2. Brygady Łączności sięga ostatnich lat drugiej wojny światowej oraz pierwszych lat powojennych.

We wrześniu 1945 roku, na podstawie rozkazu naczelnego dowództwa Wojska Polskiego sformowany został 1. Samodzielny Batalion Łączności MON. W skład batalionu weszła kadra i żołnierze między innymi z 3. Samodzielnego Pułku Łączności, 3. Samodzielnego Batalionu Łączności oraz 22. Samodzielnego Batalionu Łączności. Miejscem stacjonowania 1. sbł MON były koszary przy ul. Podchorążych w Warszawie. Na stanowisko dowódcy batalionu wyznaczony został ppłk Gorzycki. Głównym zadaniem batalionu było zapewnienie łączności kierownictwu Ministerstwa Obrony Narodowej. Ponadto batalion budował system wojskowej łączności stacjonarnej na terenie Warszawy oraz pomagał w elektryfikacji i radiofonizacji rejonów Żyrardowa, Piaseczna, Grodziska Mazowieckiego i Kielc. 8 sierpnia 1949 roku 1. Samodzielny Batalion Łączności MON został rozwiązany.

8 sierpnia 1949 roku, na bazie rozwiązanego 1. sbł MON, sformowany został Pułk Łączności MON (przemianowany w 1957 r. na 5. Pułk Łączności). Na dowódcę został wyznaczony ppłk Józef Gabszewicz. Pułk podlegał szefowi Sztabu Generalnego. Z jego rąk dowódca pułku odebrał sztandar 22 lutego 1950 r. Sztandar został ufundowany przez Wojewódzki Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.

Sztandar Pułku Łączności MON (Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, Historia JW 2016, Wałcz 2007, wydanie II).

Stan osobowy jednostki liczył w początkowym okresie 657 żołnierzy oraz 33 pracowników cywilnych. W 1950 r. zwiększył się do 782 żołnierzy oraz 29 pracowników cywilnych. Jesienią 1951 roku pułk przeniósł się z ul. Podchorążych do nowo wybudowanych koszar przy ul. Żwirki i Wigury w Warszawie. W nowym miejscu dyslokacji pułk prowadził szkolenie, rozbudowywał bazę szkoleniową i realizował kolejne zadania. Ze względu na brak dowódców drużyn w jednostce została utworzona Szkoła Podoficerska.

W kolejnych latach zmieniali się dowódcy pułku. W 1952 r. na dowódcę wyznaczony został płk Michał Afanasjew. W 1954 r. zmienił go ppłk Henryk Bogdanowicz. W 1956 r. obowiązki dowódcy objął ppłk Henryk Ryś.

12 październik 1957 r. był ważnym dniem historii 5. pł. W tym dniu ppłk Ryś odebrał nowy sztandar nadany przez Radę Państwa. Wręczał go były oficer 1. Samodzielnego Pułku Łączności minister komunikacji i łączności Jan Rabanowski.

Pplk Józef Gabszewicz

Pplk Henryk Bogdanowicz

Pplk Henryk Ryś

(Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 1916*, *Walcz 2007*, wydanie II)

Sztandar 5. Pulku Łączności (Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 1916*, *Walcz 2007*, wydanie II)

W 1964 r. nastąpiła kolejna zmiana dowódcy 5. Pulku Łączności. Pplk Ryś przekazał dowodzenie pułkiem pplk. Mieczysławowi Kluce. W tym okresie zapadła również bardzo ważna decyzja dotycząca dalszego funkcjonowania jednostki. Pułk postanowiono przenieść z Warszawy do Wąłcza. Decyzja ta wynikała z zadań operacyjnych związanych z zapewnieniem łączności dla dowództwa frontu. Jednostkę postanowiono przesunąć na zachód, na kierunku przewidywanego działania frontu.

W 1964 r. Kompania WSD dowodzona przez kpt. Witolda Konstantynowicza i Kompania KSD dowodzona przez kpt. Bogdana Kwiatka zostały skierowane do Wąłcza. Zadaniem tych dwóch kompanii było przygotowanie infrastruktury koszar przy ul. Kościuszki do przyjęcia pozostałych sił i środków 5. pł. Stan techniczny nowych koszar pozostawiał wiele do życzenia. Budynki koszarowe wymagały naprawy. Brak było warsztatu łączności, warsztatu samochodowego i garaży. Stołówka wymagała remontu. Nie istniała baza szkoleniowa. Dla kadry brakowało mieszkań i miejsc w internacie.

W sierpniu 1965 r. transportami kolejowymi pułk przeniósł się z Warszawy do Wąłcza. Z rampy kolejowej na stacji w Wąlczu pododdziały przejechały na zgrupowanie w rejon pobliskiego poligonu 49. Pulku Zmechanizowanego.

9 października odbyła się uroczystość powitania pułku przez społeczeństwo i władze miasta. Pododdziały pułku wraz ze sprzętem defilowały wzdłuż ulicy Kilińszczaków oklaskiwane przez mieszkańców. 5. Pułk Łączności wkroczył do miasta, w którym ponad 20 lat temu

1. Samodzielny Pułk Łączności rozwijał węzeł łączności dla 1. Armii Wojska Polskiego. Było to podczas walk na Wale Pomorskim. Nastąpiło symboliczne połączenie historii tych dwóch zasłużonych jednostek łączności.

Powitanie 5. pł przez mieszkańców Wałcza. (Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, Historia JW 2016, Wałcz 2007, wydanie II)

Dla żołnierzy 5. pł nadeszły lata szczególnie wytężonej pracy i służby. Do Wałcza przybyło wraz z pułkiem tylko 12 oficerów. Koszary wymagały dalszych prac remontowych. Przybyło zadań i przełożonych. Rozpoczął się nowy rozdział historii jednostki. Do pułku kierowano młodą kadrę oficerską. Przez kilka kolejnych lat duża część absolwentów Oficerskiej Szkoły Łączności trafiała do Wałcza. Byli to oficerowie dobrze przygotowani do zawodu, nieobciążeni rodzinami, poświęcający większość swojego czasu służbie wojskowej. Powstawały nowe tradycje oraz charakterystyczny dla pułku etos pracy. Młodzi, zdolni oficerowie mieli możliwość wykazania się swoimi umiejętnościami oraz szybszego awansu na wyższe stanowiska. Pomimo wielu przeciwności losu jednostka szybko krzepła i stawała się jedną z najlepszych w wojskach łączności.

9 maja 1967 roku 5. Pułk Łączności został przemianowany na 1. Pułk Łączności i przyjął tradycje 1. Samodzielnego Pułku Łączności 1. Armii Wojska Polskiego. Życie pułku toczyło się w rytm wcieleń i szkolenia kolejnych żołnierskich roczników oraz udziału w ćwiczeniach, których w tym czasie nie brakowało.

W 1971 roku nastąpiła zmiana dowódcy pułku. Płk Mieczysław Kluka odszedł do dalszej pracy w Warszawie. Obowiązki dowódcy 1. pł objął ppłk Stanisław Markowski. Stopniowo zmieniało się oblicze pułku. Do jednostki przybywali absolwenci akademii wojskowych, przybywał nowy sprzęt. Powstała doskonała baza szkoleniowa. Pojazdy ze sprzętem łączności stały w ogrzewanych garażach. Zmieniła się struktura jednostki. W skład pułku wchodziły dwa bataliony dowodzenia, których zadaniem było rozwinięcie WŁ frontu, szkoła podoficerska, kompania dowodzenia, kompania szyfrowa, kompania remontowa. Ponadto dowódcy pułku podlegał Batalion WSD i Batalion KSD.

6.05.1975 r. 1. Pułk Łączności został wyróżniany przez dowódcę okręgu nadaniem Medalu Zasłużony dla Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

Plk Mieczysław Kluka

Plk Stanisław Markowski

(Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016*, *Walczy 2007*, wydanie II)

Zmiany organizacyjne i technologiczne zachodzące w latach siedemdziesiątych w Wojsku Polskim dotyczyły również 1. pł. Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego pułk został przeformowany na 2. Brygadę Łączności. Formowanie brygady trwało od 1 stycznia do 30 marca 1976 r.

Rejon węzła łączności rozwijanego przez 1. Batalion Dowodzenia, 1972 r. Na zdjęciu od lewej strony: z-ca d-cy pułku ppłk Marian Wiśniewski, z-ca d-cy batalionu por. Jan Kowalski, d-ca pułku ppłk Stanisław Markowski (Zdjęcie ze zbiorów autora)

W skład brygady wchodziły następujące pododdziały:

1. Batalion Dowodzenia
2. Batalion Dowodzenia,
batalion transmisji informacji,
batalion łączności WSD,
batalion radioliniowo-kablowy,
batalion szkolny,
kompania remontowa,
kompania zaopatrzenia,
kompania manewrowa,
kompania łączności specjalnej,
kompania medyczna.

Batalion KSD został przeniesiony do Kwidzyna. Na jego bazie powstawał 24. Pułk Łączności KSD. Obowiązki dowódcy 2. Brygady Łączności powierzono płk. Stanisławowi Markowskiemu. Został on jednocześnie dowódcą garnizonu Wałcz. Brygada brała udział prawie we wszystkich ćwiczeniach z wojskami i w ćwiczeniach dowódczo-sztabowych prowadzonych na szczeblu MON i Sztabu Generalnego WP oraz w wielu ćwiczeniach realizowanych przez dowódcę POW. Ponadto realizowane były ćwiczenia zgrywające pododdziałów i oddziałów łączności. Prowadzone były również treningi łączności radiowej, telegraficznej i specjalnej. Zgodnie z planami szkolenia realizowane były kursy szkoleniowe, instruktorsko-metodyczne, treningi sztabowe oraz szkolenie zintegrowane. 2. BŁ stawała się jedną z najważniejszych i najbardziej wartościowych jednostek łączności. Potwierdzały to uzyskiwane oceny z kontroli inspekcyjnych, specjalistycznych i ćwiczeń.

Plk Włodzimierz Augustynowicz
(Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016, Wałcz 2007*, wydanie II)

W sierpniu 1978 r. obowiązki dowódcy brygady objął płk Włodzimierz Augustynowicz, dotychczasowy dowódca 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego w Świeciu. Płk Stanisław Markowski odszedł do Szefostwa Wojsk Łączności MON w Warszawie. 20.11.1978 r. brygada otrzymała imię gen. broni Władysława Korczyca.

Ośrodek wypoczynkowy w Nakielnie widziany od strony jeziora (Zdjęcie ze zbiorów autora)

W 1979 r. został utworzony w Nakielnie nad Jeziorem Bytyń ośrodek sobotnio-niedzielnego wypoczynku dla kadry, pracowników wojska i ich rodzin. Przez wiele kolejnych lat ośrodek ten był miejscem relaksu i wytchnienia od wytężonej pracy.

Rok 1980 był rokiem podwójnego sukcesu brygady. 8 października 2. BŁ otrzymała Order Sztandaru Pracy II klasy nadany przez Radę Państwa oraz została wyróżniona przez ministra obrony narodowej nadaniem Medalu za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej.

*Wałcz, 1980 r. Wcielenie elewów do Batalionu Szkolnego, na zdjęciu od lewej strony: d-ca brygady płk Włodzimierz Augustynowicz, d-ca batalionu mjr Jan Kowalski, chor. Biernacki z kancelarii ewidencyjnej
(Zdjęcie ze zbiorów autora)*

W grudniu 1981 r. wydzielone siły i środki brygady rozwinęły i obsługiwały węzeł łączności w Beniaminowie, przeniesiony później na teren WDW Rynia. Był on wykorzystywany po wprowadzeniu stanu wojennego.

W kwietniu 1989 r. płk Włodzimierz Augustynowicz przekazał obowiązki dowódcy brygady i odszedł na stanowisko szefa WSzW Bydgoszcz. Nowym dowódcą brygady został płk Janusz Modrzyński, dotychczasowy dowódca 4. Pułku Łączności w Bydgoszczy, były oficer 1. pł w Wałczu. Od 1990 r. w brygadzie, tak jak we wszystkich jednostkach WP, następowały zmiany wynikające ze zmian ustrojowych państwa. W 1991 r. kadra brygady podjęła uchwałę o rezygnacji z patrona gen. W. Korczyca.

W maju 1991 r. następuje kolejna zmiana na stanowisku dowódcy 2. BŁ. Dowodzenie brygadą objął płk Lech Zakrzewski, dotychczasowy dowódca 24. Pułku Łączności KSD w Kwidzynie.

Z początkiem lat dziewięćdziesiątych XX w. rozpoczęła się nowa era w wojskowych systemach łączności. W coraz większym stopniu analogowy system łączności był zamieniany przez system cyfrowy. Na wyposażenie wchodziły pierwsze aparatownie cyfrowe RWŁC.

Plk Janusz Modrzyński

Plk Lech Zakrzewski

(Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016, Walcz 2007*, wydanie II)

Podczas uroczystego apelu 3 maja 1993 r. wręczone zostały pierwsze Odznaki Pamiątkowe 2. Brygady Łączności. Zmieniały się koszary jednostki. Po przeprowadzeniu remontu oddany został do użytku budynek sztabu logistyki, w którym były również nowe pomieszczenia oficera dyżurnego jednostki i oficera operacyjno-inspekcyjnego garnizonu. Wyremontowany został budynek koszarowy batalionów dowodzenia.

Sztandar 2. Brygady Łączności (Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016, Walcz 2007*, wydanie II)

29.06. 1994 r., podczas uroczystego apelu, 2. Brygada Łączności otrzymała nowy sztandar. Dowódca brygady płk Lech Zakrzewski odebrał sztandar z rąk przedstawiciela prezydenta RP, szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego Henryka Goryszewskiego. 29 czerwiec ustanowiony został dniem święta brygady. W tym dniu, 70 lat wcześniej, powstał Pułk Radiotechniczny. Brygada przejęła dziedzictwo tradycji wszystkich przedwojennych oraz okresu wojennego polskich oddziałów radiotechnicznych. Druga połowa lat dziewięćdziesiątych charakteryzowała się oszczędnościami finansowymi i materiałowymi. Zmniejszyła się ilość ćwiczeń z wojskami. W to miejsce przybywało treningów sztabowych i łączności realizowanych w MSD. Prowadzone były dalsze prace nad cyfryzacją sprzętu łączności. Wprowadzane były do użytku elementy łączności nowej generacji. Kolejne lata przyniosły zmiany w etacie brygady. Kwatermistrzostwo i służby techniczne połączyły się w logistykę. Powstał batalion łączności, w skład którego weszła również wcześniej utworzona

kompania łączności cyfrowej. 2. BŁ stanowiła wciąż wizytówkę Wojsk Łączności. Na terenie brygady odbywały się liczne szkolenia, pokazy i wizyty przełożonych ze Sztabu Generalnego WP, Szefostwa Wojsk Łączności i Informatyki MON, Pomorskiego Okręgu Wojskowego oraz przedstawicieli armii wchodzących w skład NATO. Pomimo dobrej opinii o brygadzie, wśród kadry wzrastało zaniepokojenie przenikającymi informacjami o mających nastąpić zmianach organizacyjnych w Wojsku Polskim. Zwiększała się ilość żołnierzy odchodzących ze służby zawodowej.

Płk Wojciech Reszka

(Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016*, Wałcz 2007, wydanie II).

W 1999 r. nastąpiła ostatnia zmiana na stanowisku dowódcy brygady. 18 stycznia dowódcą 2. BŁ został płk Wojciech Reszka. W kwietniu 2000 roku na bazie Batalionu Łączności 2. Brygady Łączności rozpoczęto formowanie 100. Batalionu Łączności podległego Wielonarodowemu Korpusowi Północ-Wschód. Dowódcą powstającego batalionu został ppłk Janusz Sobolewski. W 2000 r. nastąpiła kolejna zmiana etatowa w brygadzie. Powstały pionory organizacyjne, których szefami zostali dotychczasowi z-cy dowódcy brygady. Utworzone zostało nowe stanowisko zastępcy dowódcy brygady.

Na początku 2001 r. narastał niepokój wśród kadry i pracowników cywilnych brygady związany z docierającymi informacjami o zbliżającym się rozwiązaniu jednostki. W maju dotarła do brygady treść rozkazu o rozformowaniu 2. Brygady Łączności z dniem 31 grudnia 2001 r.

6 grudnia 2001 r. odbyła się ostatnia zbiórka brygady, na której pożegnano sztandar brygady i przekazano go do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Wałcz, 2001 r. Pożegnanie sztandaru 2. Brygady Łączności

(Zdjęcie z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016*, Wałcz 2010).

W 2002 roku pracowała już tylko grupa likwidacyjna, która przekazywała pozostałe po 2. Brygadzie Łączności mienie i dokumentację.

Zakończyła się historia jednej z najstarszych i najbardziej zasłużonych jednostek WP. Tradycje 2. Brygady Łączności przejął 100. Batalion Łączności.

Załącznik nr 1. (Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016*, Walcz 2007, wydanie II)

Dowódcy i ich zastępcy

5. Pułk Łączności

lata	dowódca	z-ca d-cy ds. politycznych	z-ca d-cy ds. liniowych	z-ca d-cy ds. technicznych	z-ca d-cy kwatermistrz	szeft sztabu
1949	ppłk Józef Gabszewicz		mjr Henryk Bogdanowicz			
1950						
1951						
1952	plk Michał Afanasjew	ppłk Barten	mjr Henryk Ryś		mjr Tadeusz Gawlik	mjr Henryk Bogdanowicz
1953						
1954						
1955	ppłk Henryk Bogdanowicz	ppłk Mastalerz				
1956	ppłk Henryk Ryś	ppłk Antoni Borowicz				mjr Henryk Mikliński
1957						
1958						
1959						
1960		ppłk Roman Mucha				
1961						
1962		ppłk Ryszard Kwasiborski	mjr Eugeniusz Adamczak	plk Mieczysław Kluka	Plk Krakowski	ppłk Henryk Mikliński
1963						
1964	plk Mieczysław Kluka	ppłk Eugeniusz Stefaniak				ppłk Eugeniusz Adamczak
1965						
1966						

1 Pułk Łączności (od 1967 roku)

lata	dowódca	z-ca d-cy ds. politycznych	z-ca d-cy ds. liniowych	z-ca d-cy ds. technicznych	z-ca d-cy kwatermistrz	szef sztabu
1967	plk Mieczysław Kluka			plk mgr inż. Władysław Szydelko		Adamczak
1968		plk mgr Ludwik Rokicki				
1969			pplk Michalak		pplk Eugeniusz Michałowski	pplk Walerian Kaczmarek
1970						
1971	plk mgr inż. Stanisław Markowski	mjr mgr Sylwester Krzyżagórski				pplk Eugeniusz Adamczak
1972						
1973						
1974		pplk mgr Dionizy Sitek	pplk Marian Wiśniewski		pplk Bolesław Chamielec	
1975						
1976						

2 Brygada Łączności (1.01 - 30.03.1976)

lata	dowódca	z-ca d-cy ds. politycznych	z-ca d-cy ds. liniowych	z-ca d-cy ds. technicznych	z-ca d-cy kwatermistrz	szef sztabu	
1976	plk mgr inż. Stanisław Markowski	pplk mgr Edmund Zduński	pplk Marian Wiśniewski plk dypl. Marian Kwiecień	plk mgr inż. Władysław Szydelko	mjr Mieczysław Rudnicki	mjr Płaska	
1977						plk dypl. Zenon Brzozowski	
1978	plk inż. Włodzimierz Augustynowicz	plk mgr Zdzisław Kępa	pplk dr Wiesław Korga	plk mgr inż. Waldemar Suchecki	plk dypl.Franciszek Kobus	plk dypl. Witold Bień	
1979			plk dypl. Tadeusz Pawlik				
1980			od 1979 plk mgr inż. Witold Kowalski				
1981							
1982							
1983		plk mgr Zdzisław Kępa	plk dypl. Bogdan Karpiński		pplk dypl. Ryszard Mizerski	plk mgr inż. Witold Kowalski	
1984							
1985			plk mgr inż. Tadeusz Wójcicki		plk dypl. Andrzej Sztuba		
1986		mjr mgr Tadeusz Stasik					
1987		pplk dypl. Bolesław Dworzecki					
1988				mjr mgr Tadeusz Stasik			
1989	plk dypl. Janusz					pplk dypl. Marian Bobelak	

1990	Modrzyński	d/s wychowawczych				11.04. – 1.09.1988
1991						pplk mgr inż. Krzysztof Kuliński 09.1991-06.1992
1992	płk dypl. Florian Woźniak	pplk mgr Andrzej Murawski	płk dypl. Bogdan Karpiński			płk dypl. Floriana Woźniak pplk dypl. Marian Bobelak 11.96-01.97
1993	30.10.91-15.07.92					płk Piotr Sieczka 05.97-07.97
1994	płk dypl. Lech Zakrzewski			pplk mgr inż. Stefan Orłowski	pplk dypl. Mieczysław Chwołka	
1995	płk dypl. Florian Woźniak	pplk mgr Adam Siuda	płk dypl. Bogdan Karpiński			
1996	10.96-04.97 płk dypl. Bogdan Karpiński		pplk inż. Władysław Nadzieja od 10.98			
1997	04-09.98 pplk dypl. Marian Bobelak			szef logistyki		
1998	10.98-01.99			płk dypl. Mieczysław Chwołka		
1999	płk dypl. inż. Wojciech Reszka		płk dypl. Bogdan Karpiński			pplk dypl. Marian Bobelak płk Piotr Sieczka 09.98-01.99
2000	pplk dypl. Marian Bobelak 01.2000- 05.2000	mjr mgr Jerzy Pawlaczyk	pplk inż. Władysław Nadzieja od 10.2000	płk dypl. Mieczysław Chwołka		pplk mgr inż. Janusz Sobolewski 09.99-03.2000
lipiec	dowódca	zastępca dowódcy	szef sekcji szkolenia	szef logistyki	szef sztabu	szef wydz. społ. /wychow.
2000	pplk dypl. Marian Bobelak 09.2000-01.2001					
2001	płk dypl. inż. Wojciech Reszka	pplk dypl. Marian Bobelak	mjr mgr inż. Adam Gwiazdowski	płk dypl. Mieczysław Chwołka	mjr mgr inż. Krzysztof Królak pplk inż. Władysław Nadzieja	mjr mgr Waldemar Bławat
2002						

Kolorem czerwonym oznaczono oficerów pełniących obowiązki czasowo lub praktykantów.

Załącznik nr 2. (Z pracy zbiorowej pod redakcją M. Kiersztyna, *Historia JW 2016*, Walcz 2007, wydanie II)

Wykaz żołnierzy, którzy w sposób szczególny swoją służbą wpływali na osiągnięcia JW 2016. Dowódcy samodzielnych pododdziałów, szefowie służb, kierownicy samodzielnych struktur organizacyjnych.

I Batalion Dowodzenia	
mjr	MICHALAK Stanisław
kpt.	ŚNIEGOWSKI Franciszek
plk	KWIATEK Bogdan
plk	MAJRZAK Stanisław
ppłk	SKWARA Tadeusz
ppłk	WYSOCKI Wiesław
mjr	JAWOREK Roman

Kompania/Batalion KSD	
kpt.	KWIATEK Bogdan
kpt.	NOWAK Wacław
ppłk	WOLSKI Michał
ppłk	TRACZ Jan

Kompania / Batalion WSD	
mjr	KONSTANTYNOWICZ Witold
ppłk	NARKIEWICZ Kazimierz
ppłk	ZULEWSKI Bogusław
ppłk	LEŃSKI Witold
kpt.	TOMASZEWSKI Ludwik
ppłk	SZYMAŃSKI Marek
mjr	JAWOREK Roman
mjr	TOMASZEWSKI Ludwik
mjr	SOWIŃSKI Mirosław
kpt.	MOGILEWSKI Andrzej

III Batalion WSD	
mjr	KRÓLAK Krzysztof
Batalion TI	
plk	WÓJCICKI Tadeusz
ppłk	GMUREK Ireneusz
ppłk	PIĄTEK Szczepan
ppłk	NADZIEJA Władysław
mjr	ZDUNIEWICZ Jerzy
Kompania Cyfrowa	
kpt.	MAJKOWSKI Zbigniew

100 Batalion Łączności	
plk	SOBOLEWSKI Janusz

Blok Wyszkożenia	
ppłk	KOWALCZUK Tadeusz
ppłk	JĘDRZEJCZAK Andrzej
mjr	RUTKOWSKI Grzegorz
mjr	LASZCZKOWSKI Henryk
mjr	MACNER Andrzej

II Batalion Dowodzenia	
ppłk	TRACZ Jan
plk	KOWALSKI Witold
mjr	RZĄD Leszek
plk	KIELAR Mieczysław
ppłk	FIGAT Jan
ppłk	NAWROCKI Bogdan
ppłk	SZYMAŃSKI Marek
ppłk	KAPTUROWSKI Lech
kpt.	KRÓLAK Krzysztof
kpt.	BAGAN Krystyn (na ZW)

Bateria Dowodzenia Szefa wojsk artylerii WP	
kpt.	JOHN Feliks

Batalion Radioliniowo-Kablowy	
ppłk	KRAWIEC Czesław
plk	KOCEWIAK Witold
plk	LENERT Michał
ppłk	ROSSA Zbigniew
ppłk	KOWALSKI Józef
plk	OCZAK Antoni
ppłk	GRZANOWICZ Zdzisław
mjr	BOROWSKI Tomasz
ppłk	SOWIŃSKI Mirosław

IV Batalion Łączności	
mjr	MOGILEWSKI Andrzej
kpt.	MICHALAK Waldemar
Szkoła Podoficerska	
plk	WIŚNIEWSKI Marian
ppłk	MIKLASZEWSKI Wojciech
ppłk	MALEC Jan
ppłk	SIEJAK Lechosław
plk	KOWALSKI Jan
ppłk	KUPIS Stanisław
ppłk	NAWROCKI Bohdan
Kompania Manewrowa (Dowodzenia)	
plk	MAJCHRZAK Stanisław
ppłk	LEŃSKI Witold
plk	SZTUBA Andrzej
ppłk	BACULEWSKI Andrzej
kpt.	KLUCIŃSKI Zygmunt
ppłk	KOWALSKI Józef
mjr	KOSIKOWSKI Zenon
kpt.	DROP Adam
por.	WRZESZCZ Waldemar

Kompania Szyfrowa	
kpt.	MURAWSKI Bolesław
ppłk	SIECZKA Piotr
kpt.	JANKOWSKI Jacek
mjr	MUCHA Zdzisław
chor.	ZARYWKA Tadeusz

chor.	LEWANDOWSKI Marek
Kompania Remontowa	
ppłk	BIERKA Jerzy
chor.	SZTUBA Leonard
kpt.	BOROWSKI Janusz
chor.	GÓRECKI Władysław
kpt.	SROKA Jerzy
kpt.	JASINA Grzegorz
kpt.	PAZURA Zbigniew
por.	PĘSZYŃSKI Dariusz

kpt.	SROKA Jerzy
Warsztaty Techniczne	
plk	SURMA Jerzy
ppłk	BIERKA Jerzy
ppłk	WALCZYŃSKI Jerzy
mjr	RUTKOWSKI Grzegorz
kpt.	JASINA Grzegorz
chor.	LISOWSKI Janusz
chor.	JURKIEWICZ Roman

Sekcja Eksploatacji Syst. Łączności	
plk	WÓJCICKI Tadeusz
ppłk	MIKOŁAJCZAK Bogdan
plk	KOWALSKI Jan
ppłk	ŻULEWSKI Bogusław
plk	SOBOLEWSKI Janusz
ppłk	NADZIEJA Władysław

Kompania Gospodarcza	
kpt.	KUKAWKA Ireneusz
por.	LIPKA Jerzy
mjr	PRZYGODA Andrzej
mjr	OSUCH Andrzej
plk	CZEKATOWSKI Czesław
kpt.	NICGÓRSKI Mariusz
kpt.	STANISŁAWSKI Dariusz
por.	JARCZYŃSKI Dariusz

Slużba Zdrowia	
ppłk	ARASZKIEWICZ Stanisław
plk	MILC Ignacy
ppłk	ŁASKI Edward
ppłk	CIOSEK Janusz
mjr	PAPIERNIK Andrzej
kpt.	KOZERA Michał
Inżynierowie Slużb Technicznych	
ppłk	PASZKIEWICZ Henryk
ppłk	NOWAKOWSKI Stanisław
plk	SUCHECKI Waldemar
ppłk	WALCZYŃSKI Jerzy
ppłk	ŁOPUSZYŃSKI Jan
ppłk	MISZKOWICZ Jerzy
ppłk	KIERSZTYN Marek
ppłk	BIERKA Jerzy

Slużba Samochodowa	
mjr	ZALEŃCKI Konstanty
mjr	DUDKIEWICZ Tadeusz
ppłk	STANCZYK Stanisław
ppłk	WIROWISK Czesław
ppłk	KASIŃSKI Waldemar
kpt.	NICGÓRSKI Mariusz
Inżynierowie Slużb Technicznych	
mjr	WĄSOWICZ Andrzej
mjr	RUTKOWSKI Grzegorz
ppłk	PIĄTEK Szczepan
mjr	ZDUNIEWICZ Jerzy
kpt.	ŚLUSARCZYK Krzysztof
mjr	PRZYGODA Andrzej
mjr	ŻAK Edward
mjr	MAŁUCH Wojciech

Slużba Finansowa	
kpt.	KOWALCZYK Marek
kpt.	KAPNIK Bogdan
mjr	MICHAŁAK Ignacy
kpt.	KĘSIK Jerzy
ppłk	CYBULSKI Marian

Slużba Uzbrojenia	
kpt.	NICGÓRSKI Bohdan
mjr	KONKOLEWSKI Jerzy
mjr	SZYMCZAK Piotr
mjr	POCZYNEK Janusz

Slużba Saperska	
ppłk	STEFANOWICZ Florian
ppłk	WRONSKI Zbigniew
mjr	SADOWSKI Andrzej
Slużba Żywnościowa	
kpt.	CUDA Eugeniusz
mjr	ŁOJEWSKI Jan
mjr	WŁADON Aleksander
por.	SKOWROŃSKI Władysław
ppłk	ZARĘBA Eugeniusz
Slużba MPS	
mjr	KUPINSKI Antoni
kpt.	WROBEL Antoni
kpt.	WŁODAREK Ryszard
kpt.	JARZYNOWSKI Dariusz

Slużba Przeciwichemiczna	
ppłk	PRZYBYŁOWICZ Ireneusz
ppłk	BOHDANOWICZ Czesław
ppłk	FIJAŁKOWSKI Jerzy
por.	WROMBEL Cezary
Slużba Mundurowa	
por.	POBORZY
mjr	ŚCIBSKI Marian
mjr	GAJOS Jerzy
por.	IWANICKI Jerzy
mjr	ĆWIKLIŃSKI Piotr

20. BRYGADA ŁĄCZNOŚCI ZIEMI KIELECKIEJ

KIELCE

20. BRYGADA ŁĄCZNOŚCI

KIELCE

31.12.1963 r. rozformowany został 7. Pułk KBW Ziemi Kieleckiej. Stacjonował on od czerwca 1945 r. na Stadionie w Kielcach, w przedwojennych koszarach 2. Pułku Artylerii Lekkiej 2. Dywizji Piechoty Legionów. W tych samych koszarach znalazł miejsce 22. Samodzielny Batalion Łączności, który powstał z dniem 1 stycznia 1964 r. Na dowódcę batalionu wyznaczony został ppłk Piotr Murmyło. Z-cą d-cy ds. politycznych został ppłk Kazimierz Urbański, szefem sztabu mjr Czesław Sitarski i z-cą ds. liniowych mjr Ryszard Makowiecki. W skład batalionu wchodziły:

- kompania dowodzenia, d-ca kpt. Zbigniew Jarłaczyński,
- kompania radiowa, d-ca kpt. Józef Kukieła (wg innych źródeł J. Kukieła),
- pluton techniczny, d-ca por. Bogusław Gliwa,
- pluton samochodowo-remontowy, d-ca por. Waldemar Grudziński,
- pluton samochodowy, d-ca por. Edward Piątek,
- pluton gospodarczy, d-ca plut. Marian Kowalski.

28 kwietnia 1964 r. w skład batalionu weszła kompania radioliniowa skierowana z Podoficerskiej Szkoły Łączności KBW w Prudniku. 5.06.1964 r. obowiązki dowódcy batalionu objął ppłk Czesław Sitarski. W maju 1964 r. na terenie 22. Samodzielnego Batalionu utworzona została Podoficerska Szkoła Łączności.

W 1964 rok trwało intensywne szkolenie na sprzęcie łączności oraz zgrywanie systemów łączności. Proces ten zakończył się praktycznym ćwiczeniem pod koniec czerwca oraz we wrześniu promocją 129 elewów Podoficerskiej Szkoły Łączności.

Zwiększające się zadania w zakresie dowodzenia i łączności wymusiły konieczność prowadzenia dalszych zmian organizacyjnych w Wojskach Łączności. Od stycznia 1965 r. 22. Samodzielny Batalion Łączności został przeformowany w 7. Pułk Łączności KBW Ziemi Kieleckiej. Obowiązki dowódcy pułku objął ppłk Czesław Sitarski. Z-cą d-cy ds. politycznych został ppłk Alfred Sadzik, szefem sztabu mjr Ryszard Makowiecki, z-cą d-cy ds. liniowych mjr Zdzisław Nisiobędzki. W etacie pułku występowały następujące pododdziały:

- 1. Batalion Dowodzenia, d-ca mjr Józef Kukieła,
- 2. Batalion Dowodzenia, d-ca mjr Jan Góral,
- kompania radioliniowa, d-ca kpt. Eugeniusz Dębowski,
- kompania kablowa, d-ca kpt. Edward Woźniak,
- kompania obsługi, d-ca por. Antoni Puchała.

W pułku trwało dalsze intensywne szkolenie. Oprócz nauczania sprzętu łączności należało doskonalić załogi, zgrywać systemy łączności, ćwiczyć rozwijanie węzłów łączności. Ważnym zadaniem było również przygotowanie obsługi do włączenia w system łączności wojsk operacyjnych oraz w system łączności kierowania państwem. Wszystko to nie było zadaniem łatwym dla jednostki, która powstała zaledwie przed dwoma latami. W celu zapewnienia dobrych warunków szkolenia jeden z budynków koszarowych został przebudowany z przeznaczeniem na blok wyszkolenia oraz wyposażony w pomoce szkoleniowe i podstawowy sprzęt łączności. Do pułku przybywały nowe aparatownie łączności oraz młoda wyszkolona kadra. Pod koniec 1965 r. do jednostki przybyli dwaj absolwenci Wojskowej Akademii Technicznej oraz pięciu absolwentów Oficerskiej Szkoły Łączności z Zegrza.

Na początku 1967 r. nastąpiła kolejna zmiana w kieleckiej jednostce łączności. Ukazał się rozkaz Głównego Inspektora Obrony Terytorialnej nr 04 z 21.01.1967 r. Na jego podstawie 7. Pułk Łączności zmienił nazwę na 20. Pułk Łączności Wojsk Obrony Wewnętrznej Ziemi Kieleckiej. Na kierownicze stanowiska zostali wyznaczeni:

- d-ca pułku – ppłk Czesław Sitarski,
- z-ca d-cy ds. politycznych – ppłk Stanisław Sowala,
- szef sztabu z-ca d-cy – ppłk Ryszard Makowiecki,

- z-ca d-cy ds. liniowych – ppłk Zdzisław Nisiobędzki,
- z-ca d-cy ds. technicznych – mjr Edward Brodziński,
- kwatermistrz z-ca d-cy – ppłk Mieczysław Dragan.

Zmieniła się również struktura pułku. Przedstawiała się ona następująco:

- batalion radiowy, d-ca mjr Józef Kukiela,
- batalion telefoniczno-telegraficzny, d-ca ppłk Jan Góral,
- batalion radioliniowo-kablowy, d-ca mjr Eugeniusz Dębowski,
- kompania transportowo-gospodarcza, d-ca kpt. Antoni Puchała,
- kompania ruchomych środków łączności, d-ca kpt. Ryszard Bilski.

Głównym zadaniem pułku na 1967 rok było zorganizowanie systemu łączności dla potrzeb Głównego Inspektoratu Obrony Terytorialnej. Wszystkie zamierzenia roku zostały podporządkowane temu zadaniu. We wrześniu 1967 r. przeprowadzone zostało ćwiczenie w rejonie Mielca, w ramach którego zostały rozwinięte dwa węzły łączności. Ćwiczenie obserwowali przedstawiciele Szefostwa Łączności Wojsk Obrony Wewnętrznej. Na podstawie ćwiczenia oceniony został stan przygotowania do wykonania głównego zadania roku. W październiku 1967 r. do pułku przybyło 10 absolwentów OSŁ w Zegrzu.

Kolejne lata dla 20. pł WOWew Ziemi Kieleckiej to okres intensywnego szkolenia, rozbudowy infrastruktury koszar, udziału w ćwiczeniach na różnych szczeblach dowodzenia oraz kontroli specjalistycznych i inspekcyjnych.

We wrześniu 1969 r. powstała w pułku zasadnicza szkoła zawodowa dla żołnierzy długoterminowej zasadniczej służby wojskowej. Pierwszym dyrektorem szkoły został kpt. Józef Świtoń.

Lata 1971-1975 charakteryzowały się intensyfikacją prac remontowo-budowlanych. W tym okresie zbudowano i zmodernizowano wiele obiektów. Koszary zmieniły się nie do poznania. Prowadzone prace nie zwalniały pułku od realizacji zasadniczych zadań. Realizowano je z dobrym wynikiem. Rok 1971 jednostka zakończyła dużym osiągnięciem. Została wyróżniona umieszczeniem w dyrektywie ministra obrony narodowej za rok 1971 oraz odznaczona Medalem za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej. Było to pierwsze takie wyróżnienie, ale nie ostatnie. Medale te otrzymywała jednostka między innymi w latach 1973, 1975, 1977, 1984, 1989.

W 1976 r. grupa żołnierzy 20. Pułku Łączności udała się na teren budowy Huty Katowice w celu wybudowania tam węzła łączności. W tym samym roku pułk brał udział w ćwiczeniach UW po kryptonimem „Tarcza 76”.

Płk Czesław Sitarski

Rok 1976 był rokiem kolejnych zmian organizacyjnych dla pułku. Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego z 17.07.1976 r. oraz rozkazu dowódcy Wojsk Obrony Wewnętrznej z 30.09.1976 r. 20. Pułk Łączności WOWew został przeformowany w 20. Brygadę Łączności WOWew Ziemi Kieleckiej. Obsada personalna na kierowniczych stanowiskach przedstawiała się następująco:

- d-ca brygady – płk Czesław Sitarski,
- szef sztabu z-ca d-cy – ppłk Stanisław Radzik,
- z-ca d-cy ds. politycznych – ppłk Stefan Kuziński,
- z-ca d-cy ds. liniowych – ppłk Jan Kuźniar,
- szef służb technicznych z-ca d-cy – ppłk Edward Brodziński,
- kwatermistrz z-ca d-cy – ppłk Stefan Machul.

W skład brygady wchodziły następujące pododdziały:

- batalion radiowy, d-ca kpt. Jan Kubiak,
- 1. batalion telefoniczno-telegraficzny, d-ca ppłk Bolesław Łopot,
- 2. batalion telefoniczno-telegraficzny, d-ca kpt. Leszek Puziak,

- batalion radioliniowo-kablowy, d-ca kpt. Kazimierz Pułka,
- Podoficerska Szkoła Łączności, d-ca mjr Feliks Kędzia,
- kompania transmisji informacji, d-ca Kazimierz Kastek,
- kompania remontowa, d-ca por. Andrzej Cyrański,
- kompania zaopatrzenia, d-ca kpt. Zbigniew Socha,
- kompania specjalna, d-ca kpt. Stefan Mischuk,
- kompania medyczna, d-ca kpt. Jerzy Staszczuk.

Zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej z 15.11.1976 r. 20. BŁ WOWew z dniem 9 grudnia 1976 r. została podporządkowana dowódcy Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Pod koniec 1976 r. nastąpiła zmiana na stanowisku szefa sztabu brygady. Obowiązki te objął ppłk Lucjan Chmiel.

Od 1 lipca 1980 r. rozpoczęła w brygadzie działalność Szkoła Podchorążych Rezerwy. Pierwszym komendantem szkoły został mjr Gustaw Grabowski.

W marcu i kwietniu 1981 r. brygada realizowała zadania w ramach ćwiczeń wojsk państw UW p.k. „Sojusz 81”. W czerwcu 1981 r. nastąpiły zmiany na kluczowych stanowiskach w brygadzie. Po siedemnastu latach dowodzenia jednostką odszedł do rezerwy płk Czesław Sitarski. Obowiązki dowódcy brygady objął dotychczasowy szef sztabu płk Lucjan Chmiel. Na stanowisko szefa sztabu przybył ppłk Andrzej Bischoff. W okresie stanu wojennego żołnierze brygady rozwinęli i obsługiwali nakazany system łączności radiowej i radioliniowej oraz wchodzili w skład grup operacyjnych, porządkowo-ochronnych i osłonowych.

W październiku 1982 r. płk Lucjan Chmiel przekazał obowiązki dowódcy brygady płk. Aleksandrowi Gruszcze.

W listopadzie 1982 r. odbyła się w brygadzie odprawa szkoleniowa kierowniczej kadry Wojsk Łączności. Odprawę prowadził szef WŁ MON gen. bryg. Marian Pasternak.

Kolejne lata w brygadzie to powrót do normalności po zawieszeniu, a później odwołaniu stanu wojennego, intensyfikacja szkolenia, udział w ćwiczeniach oraz kontrola Inspekcji Sił Zbrojnych w grudniu 1983 r.

Ważnym wydarzeniem w życiu brygady było oddanie do użytku w maju 1983 r. nowego stadionu wybudowanego na terenie koszar i powołanie do życia Wojskowego Klubu Sportowego „Stadion”.

Gen. bryg. Edmund Smakulski

W maju i czerwcu 1984 r. brygada brała udział w ćwiczeniach p.k. „Lato 84”, a następnie w czterech kolejnych ćwiczeniach, które miały miejsce w drugiej połowie tego roku. W grudniu 1985 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy brygady. Płk Aleksander Gruszcza odszedł na stanowisko szefa łączności Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Na stanowisko dowódcy brygady został wyznaczony płk Andrzej Bischoff. Szefem sztabu został ppłk Leszek Pużiak. Kolejne lata w życiu brygady to dalsze szkolenie i kolejne ćwiczenia również z powoływaniem żołnierzy rezerwy. Rok 1988 rozpoczął się dla jednostki niespodziewaną kontrolą Inspekcji Sił Zbrojnych, z której brygada uzyskała ocenę dobrą. W maju tego roku jednostka została odznaczona Krzyżem Zasługi dla ZHP.

W marcu 1989 r. płk Andrzej Bischoff odszedł na wyższe stanowisko służbowe. Obowiązki dowódcy 20. BŁ objął ppłk Edmund Smakulski. W maju rozwiązane zostały Wojska Obrony Wewnętrznej. Zmieniły się otoki na czapkach żołnierzy brygady z granatowych na oliwkowe. Ten rok zakończył się dla brygady wyróżnieniem przez ministra obrony narodowej umieszczeniem w dyrektywie i nadaniem Medalu za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej.

W grudniu 1991 r. płk Edmund Smakulski przekazał obowiązki dowódcy brygady dotychczasowemu szefowi sztabu ppłk. Leszkowi Pużiakowi i odszedł na stanowisko zastępcy szefa Wojsk Łączności MON w Warszawie. Szefem sztabu brygady został ppłk Kazimierz Pułka. Po zmianie dowódcy brygady nastąpiła również zmiana podporządkowania brygady. Z dniem 1 stycznia 1992 r. 20 Brygada Łączności przeszła z podporządkowania WOW w podporządkowanie dowódcy Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W marcu 1993 r. oficerowie z DNJW MSW przeprowadzili kontrolę przestrzegania porządku wojskowego i wyszkolenia ogólnowojskowego, wystawiając ocenę dobrą. Brygada uzyskiwała kolejne sukcesy, zajmując czołowe miejsca we współzawodnictwie w strukturach Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych.

Płk Robert Zawicki

W lutym 1993 r. płk Leszek Pużiak odszedł na stanowisko szefa sztabu NJW MSW. Obowiązki dowódcy brygady objął płk Robert Zawicki, dotychczasowy zastępca ds. liniowych dowódcy brygady.

W styczniu 1994 r. nastąpiło połączenia służb technicznych i kwatermistrzostwa w logistykę. Szefem logistyki został płk Włodzimierz Mandziuk.

Na początku 1994 r. brygada została wyróżniona przez dowódcę NJW MSW dyplomem uznania za osiągnięcia szkoleniowe uzyskane w 1993 r.

W kwietniu i maju 1994 r. wydzielone siły i środki brygady uczestniczyły w ćwiczeniu p.k. „Bieszczady 94”. We wrześniu tego roku jednostka brała udział w organizacji II Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach.

W październiku tego roku na terenie brygady odbyła się odprawa szkoleniowa kapelanów Wojska Polskiego, którą prowadził biskup polowy WP gen. dyw. Sławoj Leszek Głódź. W tym czasie jednostkę wizytował również szef Sztabu Generalnego gen. broni Tadeusz Wilecki.

Od 1955 r. Nadwiślańskie Jednostki Wojskowe rozpoczęły realizację nowych zadań związanych między innymi z ochroną obiektów rządowych i placówek dyplomatycznych. W skład NJW wchodziły oddziały ochrony, antyterrorystyczne, łączności oraz pułk lotnictwa transportowego. Podporządkowanie i przeznaczenie 20. BŁ nie uległo zmianie.

W 1995 r. 20. Brygada Łączności Ziemi Kieleckiej otrzymała nowy sztandar ufundowany przez społeczeństwo Ziemi Kieleckiej. Wręczenia sztandar dokonał minister Kociszewski z kancelarii prezydenta RP w czasie uroczystości przeprowadzonej 3 czerwca 1995 r. Sztandar odbierał dowódca brygady płk Robert Zawicki.

We wrześniu 1995 r. wydzielona grupa żołnierzy z brygady udzielała pomocy poszkodowanym w powodzi, która dotknęła mieszkańców ziemi kieleckiej. 30 września 1995 r. brygada obchodziła po raz pierwszy w tym terminie swoje święto. Była to rocznica utworzenia brygady.

*Nowy sztandar 20. Brygady Łączności Ziemi Kieleckiej
(Zdjęcie ze zbiorów R. Zawickiego).*

*Kielce, 3.06.1995 r. D-ca brygady płk R. Zawicki żegna stary sztandar 20. BŁ
(Zdjęcie ze zbiorów R. Zawickiego).*

*Kielce, 3.06.1995 r. D-ca brygady płk R. Zawicki przyjmuje nowy sztandar
20. BŁ z rąk ministra Kociszewskiego (Zdjęcie ze zbiorów R. Zawickiego).*

W kwietniu 1997 r. obowiązki dowódcy brygady objął płk Jerzy Szmajda. Płk Robert Zawicki odszedł do rezerwy.

Pod koniec lat dziewięćdziesiątych do brygady docierały niepokojące wiadomości o planach rozwiązania jednostek podległych MSW, a więc i 20. BŁ. W 2000 r. pojawił się projekt przeformowania brygady na jednostkę OT, który jednak nie został zrealizowany. W 2001 r. 20. Brygada Łączności Ziemi Kieleckiej została rozformowana. Jednostka wojskowa, która przez wiele lat stacjonowała w Kielcach-Stadionie przy ul. Szczepaniaka 7 przestała istnieć. W 2002 r. ten sam los spotkał całość Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych. Większość zadań realizowanych dotychczas przez NJW przejęło Biuro Ochrony Rządu.

Płk Jerzy Szmajda

Fotograficzne uzupełnienie historii 20. Brygady Łączności
(Zdjęcia pochodzą z materiałów udostępnionych przez gen. bryg. E. Smakulskiego)

Kielce, 28.03.1989 r. Płk E. Smakulski (na środku zdjęcia) przyjmuje obowiązki d-cy 20. BŁ od płk. A. Bischoffa.

*Kielce, 5.04.1989 r. Promocja elewów
Szkoły Podoficerskiej. Świadectwa
ukończenia szkoły wręcza płk E. Smakulski*

Kielce, 24.05.1989 r. Uroczysty apel z okazji Święta Wojsk Obrony Wewnętrznej.

Kielce, 24.05.1989 r. D-ca 20 BŁ przed frontem brygady podczas uroczystego apelu.

*Kielce, 24.05.1989 r. Żołnierze brygady na uroczystości z okazji Dnia Wojsk Obrony Wewnętrznej.
W pierwszym rzędzie dowództwo brygady.*

Kielce, 5.10 1989 r. Spotkanie dowództwa brygady z wyróżniającymi się żołnierzami odchodzącymi do rezerwy.

Kielce, 1989 r. Jednostkę wizytuje D-ca WOW gen. bryg. L. Komornicki, Biskup Polowy WP gen. bryg. L. S. Głódź i szef Wojsk Łączności WOW płk. A. Gruszczyński. Na zdjęciu z lewej strony d-ca brygady ppłk E. Smakulski.

Poligon Nowa Dęba, 20.11.1990 r. Przerwa w ćwiczeniu instruktażowym prowadzonym przez d-cę WOW gen. bryg. L. Komornickiego (w środku zdjęcia). Drugi na prawo od generała stoi d-ca 20. BŁ ppłk E. Smakulski.

Lublin, 21.11.1990 r. podczas dorocznej odprawy d-ca Warszawskiego Okręgu Wojskowego wręcza ppłk. Smakulskiemu wyróżnienie dla 20. Brygady Łączności Ziemi Kieleckiej.

Kielce, 26.01.1991 r. Bal oficerski w Palacu Zielińskich.

Kielce, 29.11.1991 r. Plk E. Smakulski przekazuje obowiązki d-cy 20. BŁ plk. L. Puziakowi.

Kielce, 4.02.1995 r. I spotkanie dowództw JW 3417 Na pierwszy planie od lewej strony: płk. R. Zawicki, płk. A. Bischoff, płk E. Smakulski.

Kielce, 4.02.1995 r. Kolejni d-cy 20. Brygady Łączności Ziemi Kieleckiej.

Kielce, 4.02.1995 r. Uczestnicy I spotkania dowództw JW 3417 na tle bloku wyszkolenia.

4. BYDGOSKI PUŁK DOWODZENIA

BYDGOSZCZ

4. BYDGOSKI PUŁK DOWODZENIA BYDGOSZCZ

W 1950 r., zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej nr 052 z 6.06.1950 r., został sformowany w Bydgoszczy 7. Pułk Łączności. Na miejsce jego stacjonowania wyznaczone zostały koszary przy ul. Północnej (obecnie ul. Powstańców Warszawy). W koszarach tych przed drugą wojną światową stacjonował 61. Pułk Piechoty Wielkopolskiej 15. Dywizji Piechoty. Pułk ten walczył we wrześniu 1939 r. na przedmieściach Bydgoszczy, nad Bzurą i w obronie Warszawy.

Zadaniem 7. Pułku Łączności była budowa i eksploatacja węzła łączności stanowiska dowodzenia armii oraz utrzymanie łączności z podległymi jednostkami i przełożonymi. Na dowódcę pułku wyznaczony został kpt. Kazimierz Mościcki. 24.08.1950 r. pułk przejął sztandar rozformowanego pułku radio, z którym utożsamiał się przez osiem lat. W skład pułku wchodziły następujące pododdziały:

- batalion telefoniczno-telegraficzny,
- kompania telefoniczna,
- kompania telegraficzna,
- dwie kompanie radiowe.

Rada Państwa, uchwałą z 17.07.1958 r., nadała sztandar 7. Pułkowi Łączności. Wręczenia sztandaru dokonał w dniu 21.09.1958 r. dowódca Pomorskiego Okręgu Wojskowego gen. dyw. Zygmunt Huszcza.

W 1959 r. setki żołnierzy 7. Pułku Łączności brały udział w gaszeniu pożaru lasów w rejonie Solca Kujawskiego. W dalszej działalności pułk uzyskiwał wysokie oceny z inspekcji i kontroli. Dobrze realizował zadania podczas ćwiczeń i zajęć poligonowych. Należał do grona najlepszych jednostek Wojska Polskiego. W latach 1962-1964, trzykrotnie pod rząd, zdobywał miano najlepszej jednostki łączności Wojska Polskiego, uzyskując na stałe proporzec przechodni ministra obrony narodowej.

*Proporzec przechodni dla najlepszej jednostki łączności WP, który 7. pł zdobył na własność
(Zdjęcie ze zbiorów W. Reszki).*

W 1966 r. ukazał się rozkaz ministra obrony narodowej nr Pf-20 z 13.04.1966 r., zgodnie z którym 7. Pułk Łączności został przemianowany na 4. Łużycki Pułk Łączności oraz przejął dziedzictwo frontowego 4. Pułku Łączności.

Historyczny 4. Samodzielny Pułk Łączności II Armii Wojska Polskiego został sformowany 23.08.1944 r. w Lubartowie na Lubelszczyźnie. Stan etatowy pułku wynosił 530 żołnierzy. Składał się z następujących pododdziałów:

- batalion telefoniczno-telegraficzny,
- kompania ruchomych środków łączności,
- kompania radiowa,
- kompania kablowo-telegraficzna zmotoryzowana,
- kompania kablowo-telegraficzna konna.

Podczas działań wojennych zginęło 133 żołnierzy pułku. Szlak bojowy pułk zakończył 9 maja 1945 r. w Mielniku pod Pragą. W sierpniu 1945 r. naczelny dowódca Wojska Polskiego nadał 4. Pułkowi Łączności nazwę wyróżniającą „Łużycki”. Po zakończeniu wojny pułk stacjonował w Poznaniu. W 1947 r., na rozkaz ministra obrony narodowej jednostka została rozformowana.

4. Pułk Łączności pielęgnował również tradycje 61. Pułku Piechoty Wielkopolskiej. Pamięci żołnierzy tego pułku poświęcony jest pomnik wraz z tablicą pamiątkową oraz urną z ziemią z pól bitewnych z września 1939 r., który stanął na terenie koszar, wzniesiony rękoma żołnierzy 4. Pułku Łączności.

Powojenny 4. Łużycki Pułk Łączności z powodzeniem kontynuował osiągnięcia swoich poprzedników, uzyskując wysokie oceny z kontroli i ćwiczeń oraz uznanie przełożonych. Pułk był czterokrotnie wyróżniany w dyrektywach ministra obrony narodowej. Osem razy zajmował pierwsze miejsce w Zawodach Użyteczno-Bojowych Wojsk Łączności POW.

W 1982 r. żołnierze pułku brali udział w akcji przeciwpowodziowej w okolicach Płocka. Pułk cieszył się uznaniem i szacunkiem wśród społeczeństwa Bydgoszczy. W 1984 r. otrzymał Odznakę Honorową za Zasługi dla Miasta Bydgoszczy, a w 1985 r. Odznakę Honorową za Szczególne Zasługi dla Rozwoju Województwa Bydgoskiego.

W 1991 r. rozkazem ministra obrony narodowej wycofana została nazwa „Łużycki” z nazwy pułku. W grudniu 1993 r. ukazało się zarządzenie dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego nakazujące sformowanie 4. Pułku Dowodzenia. Bazę jego formowania stanowił 4. Pułk Łączności, 5. Pułk Zabezpieczenia, dwie kompanie łączności Węzła Łączności POW, pododdział SOAS POW, bateria plot ze składu 55. paplot, oraz kompania reprezentacyjna POW. W podporządkowanie powstającego pułku weszła również Wojskowa Administracja Koszar nr 1 obsługująca sztab Pomorskiego Okręgu Wojskowego. Do dyspozycji formowanego pułku przydzielono obiekty koszarowe po 4. pł i 5. pzab. Proces formowania pułku trwał od stycznia do czerwca 1994 r. Był to czas wytężonej pracy kierowniczej kadry jednostki. Trzeba było rozwiązać wiele trudnych spraw związanych ze zmianą stanowisk służbowych kadry i pracowników cywilnych wojska, sprawdzeniem i przekazaniem sprzętu, przyjęciem infrastruktury i dostosowaniem jej do nowych potrzeb. 4. Pułk Dowodzenia powstawał w dwóch obiektach koszarowych rozdzielonych ulicą Powstańców Warszawy.

30 czerwca 1994 r. dowódca pułku złożył meldunek dowódcy POW o sformowaniu 4. Pułku Dowodzenia. Pułk liczył wówczas 1264 żołnierzy oraz ponad 350 pracowników cywilnych wojska. W jego skład wchodziły następujące pododdziały: trzy bataliony łączności, batalion łączności na czas „W”, batalion radioliniowo-kablowy, batalion zabezpieczenia, kompania inżynieryjna, kompania inżynieryjna na czas „W”, bateria plot, SOAS z plutonem łączności, pluton łączności specjalnej, kompania reprezentacyjna POW, kompania zaopatrzenia, kompania remontowa, kompania medyczna z apteką. Na wyposażeniu pułku znajdował się między innymi następujący sprzęt: radiostacje R-137, R-140, R-161,

aparatu ARO i AZS, radiolinie R-404, R- 409, R-405, centrala telefoniczna P-198, aparaty utajniające, wozy dowodzenia R-3Z, aparaty AŁD-1 i AŁD-3, wozy kablowe z kablem PKD, TTWK, PKL oraz stacje zasilania energetycznego. Do dyspozycji sztabu POW na polowych stanowiskach dowodzenia przeznaczone były autobusy sztabowe AS-2 i AS-250. Ogółem w pułku było ponad 630 pojazdów i maszyn.

Obsada personalna kierowniczych stanowisk w pułku dowodzenia po jego sformowaniu przedstawiała się następująco:

- dowódca pułku – płk Wojciech Reszka,
- szef sztabu, zastępca dowódcy pułku – ppłk Jan Rynkiewicz,
- szef szkolenia, zastępca dowódcy pułku – ppłk Andrzej Kuźmiński,
- szef logistyki, zastępca dowódcy pułku – mjr Krzysztof Groch,
- kierownik sekcji wychowawczej – kpt. Eugeniusz Szajbel,
- główny księgowy – mjr Andrzej Ćwik,
- st. ofic. operacyjny - ppłk Jerzy Bielecki,
- szef służby chemicznej – mjr Krzysztof Nowak,
- szef saperów – mjr Tadeusz Czarnecki,
- szef sekcji organizacji łączności – mjr Adam Pawlik,
- dowódca 1 batalionu łączności – mjr Józef Bała,
- dowódca 2 batalionu łączności – mjr Bogdan Marciniak,
- dowódca 3 batalionu łączności - mjr Józef Smętek,
- dowódca 4 batalionu łączności - kpt. Marek Kajser, (na czas „P” istniał tylko sztab batalionu)
- dowódca 5 batalionu radioliniowo-kablowego – kpt. Andrzej Gejda
- dowódca 6 batalionu zabezpieczenia – mjr Mirosław Lis,
- dowódca 1 komp. reprezentacyjnej POW – por. Jarosław Komasiński,
- dowódca 2 komp. remontowej – kpt. Jerzy Kubiak,
- dowódca 3 komp. zaopatrzenia – por. Krzysztof Kryg,
- dowódca 4 baterii plot. – kpt. Wiesław Nawrot,
- dowódca 5 komp. inż. – por. Zbigniew Tobolewski,
- dowódca 6 komp. medycznej – por. lek. Jarosław Siemaszko.

12 sierpnia 1994 r., na Starym Rynku w Bydgoszczy, 4. Pułk Dowodzenia otrzymał sztandar ufundowany przez społeczeństwo miasta oraz zaszczytne miano „Bydgoski”.

*Stary Rynek w Bydgoszczy, 12.08.1994 r. Płk Wojciech Reszka odbiera sztandar 4. Bydgoskiego Pułku Dowodzenia z rąk szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego Henryka Gorczyńskiego
(Zdjęcie ze zbiorów W. Reszki).*

Wręczenia sztandaru dokonał w imieniu prezydenta RP szef BBN Henryk Goryszewski. Chrzestnymi sztandaru byli: przewodnicząca rady miejskiej Danuta Siuda oraz były dowódca 4. Łużyckiego Pułku Łączności i 5. Kołobrzeskiego Pułku Zabezpieczenia płk Jan Mazierski. 4. Bydgoski Pułk Dowodzenia przejął tradycje 4. pł i 5. pzab. Uroczystość pożegnania sztandaru 4. pł odbyła się następnego dnia na terenie koszar.

Bydgoszcz, 13.08.1994 r. Pożegnanie sztandaru 4. Pułku Łączności.

Na uroczystości obecny był szef sztabu POW gen. bryg. Antoni Walczak, władze województwa i miasta, byli dowódcy 4. pł, oraz kombatanci 61. Pułku Piechoty Wielkopolskiej.

Przez kolejne lata pułk kontynuował tradycje swoich poprzedników. Realizował również bieżące zadania uzyskując wysokie wyniki i uznanie przełożonych. W 1998 r. pułk uzyskał miano przodującej jednostki okręgu otrzymując wyróżnienie z rąk dowódcy POW. Z prowadzonych kontroli jednostka otrzymywała oceny dobre. Zadania wynikające z prowadzonych ćwiczeń realizowane były na wysokim poziomie. Również w działalności sportowej pułk zajmował czołowe miejsca w Pomorskim Okręgu Wojskowym. Żołnierze i pracownicy wojska aktywnie uczestniczyli w życiu społecznym. Bydgoscy łącznościowcy byli znani i cenieni przez społeczeństwo miasta.

W listopadzie 1998 r. obowiązki dowódcy 4. pdow objął płk Jan Myślak, dotychczasowy dowódca 12. prlk ze Świecia. Płk Wojciech Reszka odszedł na stanowisko dowódcy 2. BŁ w Wałczu.

W 2000 r. odbyła się kolejna, a zarazem ostatnia zmiana dowódcy 4. Bydgoskiego Pułku Dowodzenia. W grudniu tego roku dowodzenie pułkiem objął płk Tadeusz Krawczyk.

Pomimo uzyskiwania wysokich wyników w realizacji wszystkich zadań historia dla 4. Bydgoskiego Pułku Dowodzenia okazała się nieubłagana. Decyzja ministra obrony narodowej nr 138 z 4 stycznia 2004 r. nakazywała rozformowanie pułku.

Bydgoszcz, koszary 4. pdow, listopad 1998 r. Plk Jan Myślak (z lewej strony) i plk Wojciech Reszka (z prawej strony) składają meldunek o przekazaniu obowiązków dowódcy pułku (Zdjęcie ze zbiorów W. Reszki).

Bydgoszcz, 1999 r. Spotkanie dowódców pułku na sali tradycji. Od lewej strony stoją: plk Janusz Modrzyński, plk Tadeusz Mordaka, plk Jan Myślak, plk Wojciech Reszka, plk Jan Mazierski, plk Zenon Brzozowski (Zdjęcie ze zbiorów W. Reszki).

Od początku 2004 r., w koszarach 4. pdow rozpoczęło się formowanie 1. Pomorskiej Brygady Logistycznej. 30 czerwca 2004 r., na bydgoskim Starym Rynku odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru 1. PBLog. Podczas tej uroczystości pożegnany został sztandar 4. Bydgoskiego Pułku Dowodzenia. W tym dniu zakończyła się kilkudziesięcioletnia historia bydgoskich łącznościowców.

*Stary Rynek w Bydgoszczy, 30.06.2004 r. Pożegnanie sztandaru 4. Bydgoskiego Pułku Dowodzenia.
Płk Tadeusz Krawczyk przekazuje sztandar pocztowi sztandarowemu
(Zdjęcie ze zbiorów W. Reszki).*

Dowódcami 7. Pułku Łączności, 4. Pułku Łączności oraz 4. Pułku Dowodzenia byli:

- kpt. Kazimierz Mościcki	6.06.1950 r. - 21.02.1951 r.,
- płk Henryk Jermanowski	21.02.1951 r. - 12.11.1952 r.,
- płk Edward Kulpiński	12.11.1952 r. - 31.07.1957 r.,
- płk Henryk Chlebanowski	31.07. 1957 r. - 5.03.1962 r.,
- płk Jan Mazierski	5.03.1962 r. - 21.12.1971 r.,
- płk Tadeusz Mordaka	21.12.1971 r. - 9.03.1977 r.,
- ppłk Władysław Komarzański	9.03.1977 r. - 26.08.1978 r.,
- płk Zenon Brzozowski	26.08.1978 r. - 16.10.1982 r.,
- płk Janusz Modrzyński	16.10.1982 r. - 7.04.1989 r.,
- płk Wojciech Reszka	7.04.1989 r. - 22.11.1998 r.,
- płk Jan Myślak	23.11.1998 r. - 4.12.2000 r.,
- płk Tadeusz Krawczyk	5.12.2000 r. - 30.06.2004 r.

12. PUŁK RADIOLINIOWO-KABLOWY ZIEMI ŚWIECKIEJ

ŚWIECIE

12. PUŁK RADIOLINIOWO-KABLOWY ŚWIECIE

Historia 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego ściśle wiąże się ze Świciem nad Wisłą. Historia ta rozpoczęła się na początku lat siedemdziesiątych XX wieku, lecz tradycje pułku sięgają okresu zakończenia drugiej wojny światowej.

W maju 1945 r., z rozkazu dowódcy 2. Armii **Wojska** Polskiego, rozpoczęto w Poznaniu formowanie 1. Samodzielnego Batalionu Łączności dla potrzeb 1. Korpusu Piechoty. Do prowadzenia działań związanych z formowaniem batalionu skierowano oficerów z pułku łączności 2. Armii WP. Na dowódcę batalionu wyznaczono mjr. Walcenkę. Z Poznania batalion został przeniesiony do Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie przystąpił do organizowania łączności dla sztabu 1. KP. Trwało tam dalsze uzupełnianie stanu osobowego batalionu. Na uzupełnienie przybywali oficerowie z Oficerskiej Szkoły Łączności w Sieradzu. W skład 1. sbł wchodziła kompania sztabowa, kompania radiowa, kompania telegraficzno-kablowo-motorowa, kompania telegraficzno-kablowo-konna, kompania telegraficzno-kablowo-tyczkowa oraz później utworzona kompania szkolna. We wrześniu 1945 r. zmieniło się przeznaczenie 1. Samodzielnego Batalionu Łączności. Jego nowym zadaniem stało się zapewnienie łączności dla potrzeb Dowództwa Okręgu Wojskowego Nr II. Batalion został przeniesiony do Gdańska, a następnie do Koszalina, który stał się siedzibą Okręgu Wojskowego Nr II, nazwanego Pomorskim Okręgiem Wojskowym. 1. sbł został przemianowany na Morski Samodzielny Batalion Łączności DOW II. Na jesieni 1946 r. następują kolejne zmiany okręgów wojskowych. Do Pomorskiego Okręgu Wojskowego dołączono część rozwiązanego Łódzkiego Okręgu Wojskowego. Siedzibą POW została po raz kolejny Bydgoszcz. Morski Samodzielny Batalion Łączności zmienił nazwę na 2. Okręgowy Batalion Łączności i został przeniesiony do Bydgoszczy. Wraz z Węzłem Łączności batalion prowadził rozbudowę stacjonarnego systemu łączności oraz realizował intensywne szkolenie w garnizonie i na zgrupowaniach poligonowych.

Na początku lat pięćdziesiątych powstał w Bydgoszczy 7. Pułk Łączności oraz Garnizonowy Węzeł Łączności. Jednostki te przejęły dotychczasowe zadania 2. Okręgowego Batalionu Łączności. Batalion kolejny raz zmienił nazwę, tym razem na 2. Liniowy Batalion Łączności. Jego nowym zadaniem była budowa i utrzymanie w sprawności linii łączności pomiędzy sztabem POW i podległymi jednostkami. Zmieniło się również miejsce jego stacjonowania. Batalion przeniósł się do Świcia nad Wisłą. Został zakwaterowany w poniemieckich koszarach z 1912 r.

W okresie rozbiorów Polski Świecie było w zaborze pruskim. 25 stycznia 1920 roku Wojsko Polskie przejęło Świecie i przyłączyło do wolnej już Polski. W okresie międzywojennym w Świciu funkcjonowała Szkoła Specjalistów Morskich a potem Batalion Szkolny Lotnictwa wraz ze Szkołą Podoficerów Lotnictwa dla Małoletnich.

To pięknie położone miasto, z jej dobrze zorganizowaną, patriotyczną i życzliwą dla wojska społecznością okazało się szczęśliwym miejscem do pracy i służby wojskowych łącznościowców. Przez kolejne sześć lat batalion prowadził szkolenie i realizował swoje zadania, uzyskując wysokie wyniki oraz wiele wyróżnień. Dowódcami batalionu byli: kpt. Władysław Frelichowski, kpt. Edward Krysiak, mjr Czesław Bogdanowicz, mjr Czesław Gryś. Główne zadanie 2. Liniowego Batalionu Łączności zostało zrealizowane. Przewodowy system łączności okręgu funkcjonował. W rozwijających się pododdziałach i oddziałach Wojska Polskiego potrzebna była większa liczba dobrze przygotowanych podoficerów łączności. Uwarunkowania te wpłynęły na kolejne decyzje organizacyjne.

2. Liniowy Batalion Łączności został w 1957 roku rozformowany. 15 lipca 1957 r. na bazie batalionu utworzono w Świciu Podoficerską Szkołę Specjalistów Łączności Nr 10. Jej zadaniem było przygotowanie dowódców drużyn dla potrzeb oddziałów i pododdziałów łączności w Pomorskim Okręgu Wojskowym. Formowaną szkołę podoficerską zasiliała kadra z rozformowanych batalionów łączności stacjonujących w Gdańsku i w Wałczu. Pierwszym

dowódcą PSSŁ Nr 10 został kpt. Józef Pawłowicz. W skład szkoły wchodziła kompania radiotelegraficzna, kompania telegraficzno-telefoniczna, kompania radiotelefoniczna oraz pluton transportowo-gospodarczy. 18 listopada 1957 r. rozpoczął się w szkole pierwszy turnus szkoleniowy.

22 lipca 1959 r. kpt. Pawłowicz odebrał z rąk szefa sztabu POW gen. bryg. Tadeusza Pióry sztandar ufundowany przez społeczeństwo miasta i powiatu Świecie. Uroczystość wręczenia sztandaru odbyła się w centralnej części miasta na placu 1 Maja. W latach 1960-1961 szkołą dowodził ppłk Rudolf Moskwa. Kolejnym dowódcą szkoły był ppłk Henryk Tonkiel, który pełnił te obowiązki do 1972 r. W 1965 r. nazwa szkoły została zmieniona na Szkołę Podoficerów i Młodszych Specjalistów Wojsk Łączności Nr 10. Proces szkolenia podoficerów i młodszych specjalistów realizowany był przez 22 turnusy. W październiku 1964 r. absolwentem szkoły był Lech Wałęsa, późniejszy prezydent RP.

Od 1972 r. rozpoczyna się historia 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego. Podstawą jego utworzenia było zarządzenie szefa Sztabu Generalnego Nr 08/Org. z 25.02.1972 r. oraz zarządzenie wykonawcze szefa sztabu Pomorskiego Okręgu Wojskowego Nr 016/Org. z 4.05.1972 r. Bazę formowania 12. prlk stanowiły:

- Szkoła Podoficerów i Młodszych Specjalistów Nr 10,
- 111. Batalion Łączności Dalekosiężnej,
- 3. Batalion Radioliniowo-Kablowy 4. Łużyckiego Pułku Łączności z Bydgoszczy.

Dowódcą pułku został płk Włodzimierz Augustynowicz. Zasadnicze zadanie 12. prlk polegało na zapewnieniu łączności radioliniowo-przewodowej sztabu POW z podległymi związkami taktycznymi i oddziałami w warunkach polowych oraz szkolenie podoficerów i w późniejszym czasie podchorążych rezerwy. W skład pułku wchodził batalion radioliniowy, kompania techniczna, kompania zaopatrzenia i szkoła podoficerska. Pierwszy rok funkcjonowania pułku był bardzo intensywny. Realizowano miesięczne szkolenie studentów Politechniki Gdańskiej, trzymiesięczny kurs dla podoficerów zawodowych i szkolenie elewów szkoły podoficerskiej. We wrześniu odbyło się sprawdzające ćwiczenie taktyczno-specjalne. Pułk był wizytowany przez dowódcę POW gen. bryg. Wojciecha Barańskiego, szefa Sztabu Generalnego gen. dyw. Floriana Siwickiego oraz wiceministra obrony narodowej, głównego inspektora szkolenia Sił Zbrojnych gen. dyw. Eugeniusza Molczyka.

Kąpielisko w ośrodku wypoczynkowym nad jeziorem Deczno (Zdjęcie ze zbiorów autora).

15.06.1973 r. płk Włodzimierz Augustynowicz dokonał otwarcia ośrodka kąpielowego nad pobliskim jeziorem Deczno, który w kolejnych latach został rozbudowany i przystosowany do letniego wypoczynku. Służył on żołnierzom, pracownikom jednostki i ich rodzinom do ostatnich chwil istnienia pułku. W 1973 r. powstała w jednostce zasadnicza szkoła zawodowa dla żołnierzy długoterminowej zasadniczej służby wojskowej.

Zadania szkoleniowe oraz zadania operacyjne realizowane podczas ćwiczeń potwierdzały dobre dowodzenie, organizację i zgranie żołnierzy pułku. Pułk uzyskiwał wysokie oceny z wykonywanych zadań oraz z prowadzonych kontroli specjalistycznych i inspekcyjnych.

16 kwietnia 1978 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy 12. prlk. Płk Włodzimierz Augustynowicz odszedł na stanowisko dowódcy 2. Brygady Łączności w Wałczu. Dowodzenie pułkiem objął ppłk Zbigniew Chruściński. Pułk kontynuował dobrą passę. Rozbudowywał infrastrukturę, uzyskiwał kolejne sukcesy w szkoleniu i podczas ćwiczeń. W 1979 r. pułk wizytował szef Wojsk Łączności MON gen. bryg. Marian Pasternak i szef sztabu POW gen. bryg. Zbigniew Blechman. Od 1980 r. w pułku rozpoczęła działalność Szkoła Podchorążych Rezerwy.

29.04.1982 r. obowiązki dowódcy pułku objął ppłk Władysław Hammer. Płk Zbigniew Chruściński został w późniejszym czasie komendantem Wyższej Oficerskiej Szkoły Wojsk Łączności w Zegrzu.

Świecie, 1986 r. Wizyta szefa sztabu POW gen. bryg. Mariana Sobolewskiego. Na zdjęciu obok generała d-ca pułku ppłk A. Dębiński, w szeregu od lewej strony stoją: ppłk Mirosław Momot, ppłk Jan Kowalski, ppłk Włodzimierz Lewandowski, ppłk Witold Mruklik, ppłk Bolesław Dworzecki, mjr Czesław Jankowski (Zdjęcie ze zbiorów autora).

Wysokie oceny uzyskiwane z kontroli i ćwiczeń realizowanych w 1982 r. przyczyniły się do umieszczenia 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego w dyrektywie i do nadania przez ministra obrony narodowej Medalu Pamiątkowego za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej.

W styczniu 1986 r. płk Władysław Hammer przekazał obowiązki ppłk. Andrzejowi Dębińskiemu. W 1986 r. pułk uzyskał dobrą ocenę z kontroli prowadzonej przez Inspekcję Sił Zbrojnych. Kolejne ćwiczenia potwierdzały wysoki kunszt łącznościowców ze Świecia. Jednostkę wizytowali kolejno szefowie Sztabu Pomorskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg.

Marian Sobolewski i Zbigniew Zalewski oraz szef Wojsk Łączności MON gen. bryg. Henryk Andracki.

Świecie 1987 r. Wizyta szefa Sztabu POW w pulku. Na zdjęciu od lewej strony: szef sztabu pulku ppłk Jan Kowalski, szef Sztabu POW gen. bryg. Zbigniew Zalewski, szef służb technicznych pulku ppłk Witold Mruklik (Zdjęcie ze zbiorów autora).

W roku 1986 i 1987 12. prlk otrzymał Medale za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej oraz umieszczony został w dyrektywie ministra obrony narodowej. Od 1987 r. rozpoczęła w pulku działalność nieetatowa orkiestra dęta. W tym samym roku oddano do użytku nowy budynek, w którym znajdowały się pomieszczenia oficera dyżurnego jednostki oraz wartownia.

20 marca 1989 r. obowiązki dowódcy 12. prlk objął ppłk Włodzimierz Lewandowski. Ppłk Andrzej Dębiński odszedł na stanowisko zastępcy szefa Wojsk Łączności POW. W kolejnych latach pułk poddawany był zmianom wynikającym ze zmian ustrojowych państwa. Zakończono szkolenie podchorążych rezerwy. Ulegał skracaniu czas trwania zasadniczej służby wojskowej. W 1991 r. zostało utworzone stanowisko kapelana pułku i garnizonu. Część kadry odchodziła z zawodowej służby wojskowej. Niezależnie od zachodzących zmian 12. prlk w dalszym ciągu realizował swoje etatowe obowiązki uzyskując, dobre wyniki. W grudniu 1991 r. oddano do użytku nowy budynek, w którym między innymi znalazło się przeniesione biuro przepustek, sala tradycji, sala odwiedzin, biblioteka i kawiarnia. Obok budynku stanęła nowa, funkcjonalna brama główna jednostki i parking. Od tego czasu ruch pojazdów i osób pieszych przybywających do jednostki odbywał

się pod okiem dyżurnego biura przepustek, oficera dyżurnego pułku oraz w pobliżu budynku sztabu jednostki.

W 1992 r. pułk obchodził uroczystości swoje dwudziestolecie. Główne uroczystości odbyły się 13 maja z udziałem szefa Wojsk Łączności gen. bryg. Henryka Andrackiego, szefa sztabu POW gen. bryg. Antoniego Walczaka, byłych dowódców pułku, zaproszonych gości, kadry i pracowników cywilnych wojska. Podczas uroczystej zbiórki pułku wręczone zostały po raz pierwszy Odznaki Pamiątkowe 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego.

W 1992 roku, pierwszy raz w powojennej historii, Święto Wojska Polskiego obchodzone było w dniu 15 sierpnia. Z okazji tego święta 12. Pułk Radioliniowo-Kablowy zaszczycił swoją obecnością prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, zwierzchnik Sił Zbrojnych Lech Wałęsa, któremu towarzyszyli przedstawiciele MON oraz szef Sztabu Generalnego gen. dyw. Tadeusz Wilecki. Prezydentowi RP oraz towarzyszącym osobom dowódca pułku płk Włodzimierz Lewandowski wręczył Odznaki Pamiątkowe 12. prlk.

Świecie, 15.08.1992 r. Wizyta prezydenta RP w 12. prlk. Na pierwszym planie od lewej strony: szef Sztabu Generalnego WP gen. dyw. Tadeusz Wilecki, dowódca pułku płk Włodzimierz Lewandowski, prezydent RP Lech Wałęsa (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez J. Sznera).

Podczas kolejnego święta pułku, 13 maja 1995 r., pułk otrzymał nowy sztandar oraz wyróżniającą nazwę „Ziemi Świeckiej”. Sztandar Podoficerskiej Szkoły Specjalistów Łączności Nr 10 został przekazany do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

W grudniu 1995 r. nastąpiły zmiany w strukturze pułku. Zmieniła się organizacja służb technicznych i kwatermistrzowskich. Utworzona została logistyka, pododdziały logistyczne oraz 2. Batalion Radioliniowo-Kablowy.

Nowy sztandar 12. Pułku Radioliniowo Kablowego Ziemi Świeckiej.

21 grudnia 1995 roku obowiązki dowódcy 12. prlk objął ppłk Jan Myślak, dotychczasowy szef szkolenia, zastępca dowódcy pułku w Świeciu. Płk Włodzimierz Lewandowski odszedł na stanowisko szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Toruniu.

Wydzielone siły i środki pułku brały udział w kolejnych ćwiczeniach prowadzonych już w coraz bardziej ograniczonym wymiarze. W lipcu 1997 r. pododdziały pułku zdawały swój kolejny praktyczny egzamin, zabezpieczając łączność na potrzeby prowadzonej akcji przeciwpowodziowej w czasie pamiętnej powodzi, która nawiedziła Polskę. Kolejna zmiana organizacyjna w strukturze pułku nastąpiła 26 października 1998 r. W tym dniu Szkoła Podoficerów Zasadniczej Służby Wojskowej została przeniesiona do CSWŁ i I w Zegrzu.

W 1999 r. płk Jan Myślak przekazał obowiązki dowódcy 12. prlk ppłk. Tadeuszowi Krawczykowi i odszedł na stanowisko dowódcy 4. Pułku Dowodzenia w Bydgoszczy.

1 grudnia 2000 r. nastąpiła kolejna zmiana na stanowisku dowódcy 12. prlk. Dowódcą pułku został ppłk Janusz Szner, dotychczasowy szef szkolenia pułku w Świeciu. Płk Tadeusz Krawczyk objął obowiązki dowódcy 4. Bydgoskiego Pułku Dowodzenia.

Rok 2001 kończył historię 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego. 28 września odbył się uroczysty apel z udziałem przełożonych, byłych dowódców pułku, kadry, żołnierzy rezerwy, pracowników cywilnych wojska. Pułk pożegnał swój sztandar i zamykał swoją historię.

Świecie, 28.09.2001 r. Dowódca pułku płk Janusz Szner żegna sztandar 12. Pułku Radioliniowo-Kablowego Ziemi Świeckiej (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez J. Sznera).

Z dniem 31.12 2001 r. 12. Pułk Radioliniowo-Kablowy Ziemi Świeckiej został rozformowany. Odeszła do historii jedna z najlepszych jednostek łączności Wojska Polskiego. W czasie swojej prawie trzydziestoletniej historii pułk był wielokrotnie wyróżniany, między innymi ośmiokrotnie przez ministra obrony narodowej Medalem Pamiątkowym za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej i ośmiokrotnie przez dowódcę Pomorskiego Okręgu Wojskowego Medalem Pamiątkowym za Zasługi dla POW. Żołnierze pułku cieszyli się dużym uznaniem i zaufaniem wśród mieszkańców Świecia. Wszystkie osiągnięcia pułku były zasługą kadry, żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i pracowników cywilnych wojska. W jednostce panowała specyficzna atmosfera życzliwości i zrozumienia a zarazem niezwyklej solidności i oddania służbie wojskowej.

Potwierdzeniem wartości społeczeństwa Świecia i jego stosunku do żołnierzy Wojska Polskiego są były koszary pułku. Cały obiekt został włączony do miasta, otoczony troskliwą opieką i przystosowany do potrzeb mieszkańców, wśród których jest również wielu byłych żołnierzy pułku.

Świecie, 2007 r. Byłe koszary 12. Pulku Radioliniowo-Kablowego (Zdjęcie ze zbiorów autora)

Załącznik nr 1 (Z materiałów udostępnionych przez J. Sznera)

KADRA KIEROWNICZA 12. PRLK W LATACH 1972-2001	
<u>DOWÓDCA PULKU</u>	
płk inż. Włodzimierz AUGUSTYNOWICZ	1972-1978
płk dypl. Zbigniew CHRUŚCIŃSKI	1978-1982
płk dypl. Władysław HAMMER	1982-1986
płk dypl. Andrzej DĘBIŃSKI	1986-1989
płk dypl. Włodzimierz LEWANDOWSKI	1989-1995
płk dypl. Jan MYŚLAK	1995-1999
ppłk Tadeusz KRAWCZYK	1999-2000
płk Janusz SZNER	2000-2001
<u>SZEF SZTABU – ZASTĘPCA D-CY</u>	
ppłk Jan STERNAL	1972-1975
por. mgr inż. Włodzimierz POLESKI	1975-1976

mjr mgr inż. Stanisław STRAMA	1976-1981
ppłk dypl. Bogdan KARPIŃSKI	1981-1985
ppłk inż. Jan KOWALSKI	1985-1989
ppłk dypl. Andrzej PIERSA	1989-1997
mjr mgr inż. Krzysztof BRZOZOWSKI	1997-2001
<u>ZASTĘPCA D-CY ds. LINIOWYCH SZEFA SZKOLENIA</u>	
ppłk Jan KACPRZAK	1973-1984
ppłk dypl. Włodzimierz LEWANDOWSKI	1984-1989
ppłk Zenon DANOWSKI	1989-1990
ppłk dypl. Jan MYŚLAK	1990-1996
mjr dypl. Janusz SZNER	1996-2000
<u>ZASTĘPCA D-CY ds. TECHNICZNYCH</u>	
ppłk Witold MRUKLIK	1972-1990
ppłk Edward ADAMOWICZ	1990-1991
mjr mgr inż. Edmund RICHERT	1991-1995
<u>KWATERMISTRZ - ZASTĘPCA D-CY SZEFA LOGISTYKI</u>	
ppłk Stanisław MRUK	1972-1980
mjr Karol MOEDE	1980-1982
ppłk dypl. Bolesław DWORZECKI	1982-1989
ppłk mgr Andrzej BUKOWIECKI	1989-1997
ppłk Tadeusz KORDYACZNY	1997-2001
<u>ZASTĘPCA D-CY ds. POLITYCZNYCH SZEFA SEKCJI SPOŁECZNO-WYCHOWAWCZEJ</u>	
ppłk mgr Stanisław KOSZOWY	1972-1980
mjr Andrzej GLANC	1980-1981
ppłk mgr Mirosław MOMOT	1981-2001
<u>DOWÓDCA 1. BATALIONU RADIOLINIOWEGO</u>	
mjr Stanisław WITOWSKI	1972-1974
mjr inż. Kazimierz CZARNECKI	1974-1981

mjr dypl. Włodzimierz LEWANDOWSKI	1981-1984
kpt. dypl. Andrzej KRÓL	1984 -1984
kpt. dypl. Krzysztof CHLEBANOWSKI	1984-1986
mjr dypl. Włodzimierz WAŁECKI	1986- 1986
mjr inż. Stanisław DROZDA	1986-1987
mjr inż. Tadeusz PAWŁOWSKI	1987-1989
mjr dypl. Jacek SOKOŁOWSKI	1989-1993
mjr dypl. Janusz SZNER	1993-1996
mjr inż. Lech ŻABIŃSKI	1996-2001
<u>DOWÓDCA 2. BATALIONU RADIOLINIOWEGO</u>	
mjr dypl. Ryszard MRUKLIK	1995-1996
mjr inż. Sławomir KSIĄŻYK	1996-1997
ppłk mgr Zenon STACHECKI	1997-1997
kpt. dypl. Jacek KACZMARSKI	1997-1998
<u>DOWÓDCA BATALIONU SZKOLNEGO, KOMENDANT SZKOŁY PODOFICERSKIEJ</u>	
mjr Jan KACPRZAK	1972-1973
mjr Roman WILKOWSKI	1973-1977
kpt. Kazimierz CZAJCZYK	1977-1978
mjr dypl. Włodzimierz LEWANDOWSKI	1978-1981
ppłk mgr Zenon STACHECKI	1981-1991
kpt. dypl. Ryszard MRUKLIK	1991-1995
ppłk dypl. Zenon STACHECKI	1995-1997
mjr inż. Sławomir KSIĄŻYK	1997-1997
<u>KOMENDANT SZKOŁY PODCHORAŻYCH REZERWY</u>	
ppłk Władysław MARKOWSKI	1980-1980
kpt. dypl. Marian KAPUŚNIAK	1980-1982
mjr Czesław JANKOWSKI	1982-1983
kpt. dypl. Andrzej KRÓL	1983-1983
ppłk dypl. Kazimierz CZARNECKI	1983-1990
kpt. dypl. Ryszard MRUKLIK	1990-1991

14. STRZEGOMSKI PUŁK RADIOLINIOWO-KABLOWY

STRZEGOM

14. STRZEGOMSKI PUŁK RADIOLINIOWO-KABLOWY STRZEGOM

Historia 14. Pułku Radioliniowo-Kablowego rozpoczęła się w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku w Strzegomiu. Jednak tradycje pułku sięgają pierwszych lat powojennych.

W 1945 roku sformowany został 4. Okręgowy Batalion Łączności. Stacjonował on we Wrocławiu, w koszarach przy ul. Próchnika. Zorganizowany był według etatu 14/23. Stan osobowy batalionu wynosił 216 żołnierzy. Ze względu na rosnące potrzeby związane z zapewnieniem łączności dla Śląskiego Okręgu Wojskowego w 1950 r. sformowany został 10. Pułk Łączności we Wrocławiu.

Rozkazem ministra obrony narodowej nr 0115/Org. z 5 października 1950 r. został rozformowany 4. Okręgowy Batalion Łączności. Na jego bazie sformowano 4. Liniowy Batalion Łączności o etacie 14/48 i stanie osobowym 214 wojskowych. W tym czasie utworzony również został Węzeł Łączności Okręgu. Zadania 4. Liniowego Batalionu, ze względu na utworzenie we Wrocławiu pułku łączności i węzła łączności, uległy zmianie.

W 1952 r. nastąpiły kolejne zmiany organizacyjne w Wojsku Polskim. 4. Liniowy Batalion przeformowany wówczas został na etat 14/81 o stanie 174 wojskowych i 4 pracowników cywilnych.

W 1955 r. wprowadzono znaczne zmiany w wojskach łączności okręgu. Część jednostek rozwiązano, a pozostałe przeniesiono na nowe etaty. Na wyposażenie jednostek wprowadzono między innymi radiostacje przewoźne RAF-KW-5 oraz radiolinie R-400M i R-401. 4. Liniowy Batalion przeszedł na etat 14/106 o stanie 182 wojskowych i 2 pracowników cywilnych. W 1956 r. trwała dalsza modernizacja techniczna i strukturalna jednostek łączności. Uwzględniając zagrożenie i skutki użycia broni jądrowej, podjęto decyzje o rozśrodkowaniu sprzętu i pododdziałów łączności dalekosiężnej oraz przeniesienia ich poza duże aglomeracje miejskie. Rozkaz ministra obrony narodowej nr 0046/Mob z 23 lutego 1956 r. nakazywał 4. Liniowemu Batalionowi Łączności, w miejsce zlikwidowanych pododdziałów łączności, sformowanie w N-5 112. Batalionu Łączności Dalekosiężnej (JW 3144).

Wiosną 1957 r. 4. Liniowy Batalion Łączności został rozformowany. Na jego bazie utworzona została, zgodnie z rozkazem dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego nr 08/Org. z 30.04.1957 r., Podoficerska Szkoła Specjalistów Łączności nr 11. Dowódcą szkoły został mianowany mjr Stanisław Krajewski. W pierwszym turnusie szkolono elewów w zakresie obsługi i naprawy wojskowych środków łączności. Zgodnie z rozkazem dowódcy ŚOW z 8.12.1958 r. szkoła została przeniesiona do Strzegomia i zakwaterowano w koszarach przy obecnej ulicy Armii Krajowej.

Program szkolenia został rozszerzony. Rozpoczęto szkolenie w specjalności radio-telefonicznej, radiotelegraficznej, telefoniczno-telegraficznej oraz majstrów i obsługi stacji radioliniowych. Głównym zadaniem szkoły było przygotowywanie podoficerów dla potrzeb jednostek łączności Śląskiego Okręgu Wojskowego oraz prowadzenie kursów dla żołnierzy zawodowych.

18.01.1961 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy szkoły, którym został ppłk Władysław Stan. Podoficerska Szkoła Specjalistów Łączności nr 11 szybko stała się ważnym uczestnikiem życia społecznego Strzegomia. Elewi pracowali nad uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenu byłego hitlerowskiego obozu pracy Gross-Rosen. Pomagali również społeczeństwu Strzegomia w odbudowie miasta. Kadra szkoły i żołnierze czynnie uczestniczyli w wielu akcjach, czynach i zawodach sportowych. Szkoła stała się przodującą jednostką Śląskiego Okręgu Wojskowego. Była często wizytowana przez przełożonych wszystkich szczebli oraz odwiedzana przez delegacje innych państw. W 1963 r. w uznaniu zasług Rada Państwa nadała Podoficerskiej Szkole Specjalistów Łączności nr 11 sztandar, który wręczył szef sztabu ŚOW gen. bryg. Brunon Marchewka. W 1965 r., na podstawie

rozkazu ministra obrony narodowej szkoła zmieniła nazwę. Jej nowa nazwa brzmiała: Szkoła Podoficerów i Młodszych Specjalistów Wojsk Łączności nr 11 im. Anieli Krzywoń.

Panorama Strzegomia.

20.11.1969 r. odszedł z jednostki jej długoletni dowódca ppłk Władysław Stan. Na jego miejsce wyznaczony został ppłk Stanisław Machalski.

Intensywny proces szkolenia w strzegomskiej szkole podoficerskiej trwał do 1972 roku. Mury szkoły opuścili absolwenci ponad dwudziestu turnusów. W latach 1965-1967 zasadniczą służbę w Podoficerskiej Szkole Specjalistów Łączności nr 11 w Strzegomiu odbywał Romuald Szeremietiew, późniejszy poseł na sejm, wiceminister i minister obrony narodowej.

W Wojsku Polskim następowały dalsze zmiany technologiczne i organizacyjne. Na wyposażenie wojska wchodził coraz to nowszy sprzęt, doskonalono struktury dowodzenia. Zmiany te dotyczyły również Wojsk Łączności Śląskiego Okręgu Wojskowego.

Na podstawie zarządzeń szefa Sztabu Generalnego WP oraz szefa sztabu ŚOW w 1972 roku został sformowany 14. Pułk Radioliniowo-Kablowy. Na miejsce stacjonowania pułku wyznaczono dotychczasowe koszary Szkoły Podoficerów i Młodszych Specjalistów Wojsk Łączności nr 11.

Bazę formowania pułku stanowiły:

- Szkoła Podoficerów i Młodszych Specjalistów Wojsk Łączności nr 11,
- 112. Batalion Łączności Dalekosiężnej (JW 3144),
- 3. Batalion Radioliniowy 10. Saskiego Pułku Łączności.

W 1972 r. przybył z Wrocławia do Strzegomia 3. Batalion Radioliniowy dowodzony przez mjr. Kazimierza Sawika. W pierwszych latach funkcjonowania w skład pułku wchodziły:

- dowództwo i sztab,
- szkoła podoficerska,
- batalion radioliniowy,
- kompania remontowa,
- kompania zaopatrzenia.

14. Pułk Radioliniowo-Kablowy przejął sztandar Szkoły Podoficerów i Młodszych Specjalistów Wojsk Łączności nr 11.

W 1973 r. została powołana w pułku zasadnicza szkoła zawodowa dla żołnierzy długoterminowej zasadniczej służby wojskowej. Od lipca 1980 r. w strukturach jednostki zaczęła funkcjonować Szkoła Podchorążych Rezerwy. Struktura pułku przedstawiała się wówczas następująco:

- dowództwo,
- sztab,
- Szkoła Podoficerów i Młodszych Specjalistów Łączności,
- Szkoła Podchorążych Rezerwy,
- batalion radioliniowy,
- 1. Batalion Łączności Dalekosiężnej (skadrowany),
- 2. Batalion Łączności Dalekosiężnej (na czas „W”),
- kompania remontowa,
- kompania zaopatrzenia.

Na wyposażeniu szkoły podoficerskiej pułku znajdowały się radiostacje R-140, R-137, R-118 oraz wozy dowodzenia R-3Z, R-3, RD-115Z. Pododdziały liniowe wyposażone były w radiolinie R-404, R-409, R-405, aparatownie zwielokrotniające AŁD-1 i AŁD-2 oraz wozy kablowe z kablem PKD, TTWK i PKL.

Zasadniczym zadaniem pułku było zapewnienie łączności radioliniowej i przewodowej dla armii wydzielanej ze Śląskiego Okręgu Wojskowego. Pułk prowadził również szkolenie dowódców drużyn i młodszych specjalistów dla potrzeb jednostek łączności ŚOW oraz szkolenie podchorążych rezerwy.

Przez okres swojego istnienia 14. prlk uczestniczył we wszystkich ćwiczeniach Śląskiego Okręgu Wojskowego oraz w ćwiczeniach prowadzonych na wyższych szczeblach dowodzenia, w których uczestniczyły wojska okręgu. Pułk poddawany był inspekcjom i kontrolom specjalistycznym, z których uzyskiwał wysokie oceny. W 1985 r. uzyskał najwyższą ocenę w Wojsku Polskim wśród wszystkich jednostek kontrolowanych przez Inspekcję Sił Zbrojnych. Był wielokrotnie wyróżniany w rozkazach ministra obrony narodowej. Jednostka utrzymywała dobre kontakty z władzami i mieszkańcami Strzegomia. W latach dziewięćdziesiątych pułk prowadził Wojskowy Ośrodek Wypoczynkowy w Walimiu.

W 1991 r. zakończył się w jednostce proces szkolenia podchorążych rezerwy. Szkoła Podchorążych Rezerwy została rozwiązana.

W 1992 r. opustoszały koszary sąsiadujące z 14. prlk. W koszarach tych stacjonował batalion radiotechniczny PGW AR, a następnie dowództwo i sztab Brygady Obrony Powietrznej PGW AR. Infrastrukturę opuszczonych przez Armię Radziecką koszar zagospodarowały władze miasta.

W 1995 r., na wniosek dowódcy 14. prlk i społeczeństwa Strzegomia, minister obrony narodowej nadał pułkowi zaszczytne miano „Strzegomski”. 25 lutego 1995 r., na Rynku Strzegomia odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru 14. Strzegomskiemu Pułkowi Radioliniowo-Kablowemu, ufundowanego przez społeczeństwo miasta i nadanego przez prezydenta RP Lecha Wałęsę.

Wręczenia sztandaru dokonał przedstawiciel prezydenta RP, szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Henryk Goryszewski. Dzień 25 lutego został ustanowiony rocznym świętem 14. prlk. Pułkiem dowodził wówczas płk Zbigniew Kręcioch.

W 1998 r. pułk zakończył szkolenie podoficerów i młodszych specjalistów. Szkoła Podoficerska została rozwiązana.

Akt ufundowania sztandaru 14. SPRLK.

Akt nadania sztandaru 14. SPRLK.

(Zdjęcia udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie).

*Rynek w Strzegomiu, 25.02.1995 r.
Płk Zbigniew Kręcioch odbiera
sztandar 14. Strzegomskiego Pułku
Radioliniowo-Kablowego (Zdjęcie
ze zbiorów Z. Kręciocha).*

Pomimo dużego zaangażowania kadry i żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz uzyskiwania przez nich wielu wyróżnień historia okazała się dla 14. Strzegomskiego Pułku Radioliniowo-Kablowego nieubłagana. Wskutek zmian geopolitycznych, olbrzymiego przyspieszenia postępu technicznego oraz prowadzonej restrukturyzacji w Siłach Zbrojnych RP zapadła decyzja o rozformowaniu 14. prlk.

Z końcem 2001 r. 14. Strzegomski Pułk Radioliniowo-Kablowy został rozformowany. Na początku 2002 r. zakończyła pracę grupa likwidacyjna. Infrastruktura po 14. prlk pozostała w dyspozycji Agencji Mienia Wojskowego.

14. Pułkiem Radioliniowo-Kablowym, w okresie jego trzydziestoletniej historii, dowodzili:

- płk Józef Osóbka (27.04.1972 r. – 28.02.1976 r.),
- płk Józef Duda (28.02.1976 r. – 14.01.1983 r.),
- płk Jerzy Ceglarek (14.01.1983 r. – 19.06.1986 r.),
- płk Zbigniew Kręcioch (19.06.1986 r. – 30.06.1996 r.),
- płk Adam Duś (30.06.1996 r. – 2001 r.).

Byli dowódcy pułku na Sali Tradycji 14. SPRLK. Na zdjęciu od lewej strony: płk Józef Osóbka, płk Józef Duda, płk Jerzy Ceglarek, płk Zbigniew Kręcioch, płk Adam Duś (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha)

Strzegom, 2010 r. Budynek koszarowy, w którym stacjonował 14. Strzegomski Pułk Radioliniowo-Kablowy.

Fotograficzne uzupełnienie historii 14. Strzegomskiego Pułku Radioliniowo-Kablowego

Strzegom, 1976 r. Odprawę Batalionu Szkolnego prowadzi dowódca batalionu mjr Tadeusz Pawlak. Z jego lewej strony ppor. Andrzej Szymonik (Zdjęcie ze zbiorów A. Szymonika).

Strzegom, 12.10.1983 r. Uroczysty apel 14. Pułku Radioliniowo-Kablowego (Zdjęcie ze zbiorów A. Szymonika).

Strzegom, 12.10. r. Płk Józef Duda wręcza wyróżnienia 1983 podczas uroczystego apelu. Na zdjęciu drugi od prawej strony por. Andrzej Szymonik (Zdjęcie ze zbiorów A. Szymonika).

Strzegom, 12.10.1986 r. Szef sztabu, zastępca dowódcy pułku kpt. Andrzej Szymonik czyta rozkaz z okazji Święta Wojska Polskiego (Zdjęcie ze zbiorów A. Szymonika).

Strzegom, 1987 r. Spotkanie dowódcy pułku płk. Zbigniewa Kręciocha z Organizacją Rodzin Wojskowych (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha).

Strzegom, 1987 r. Przysięga wojskowa. Na trybunie przy mikrofonie dowódca pułku ppłk Zbigniew Kręcioch, po środku szef służb technicznych – zastępca dowódcy ppłk Stanisław Lenkiewicz (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha).

Strzegom, 1987 r. Dowódca pułku ppłk Zbigniew Kręcioch wręcza wyróżnienia przodującym żołnierzom po złożeniu przysięgi wojskowej (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha).

Strzegom, 1988 r. Dowódca pułku ppłk Zbigniew Kręcioch wręcza świadectwa ukończenia szkoły absolwentom SP i MŚL (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha).

Sala Tradycji 14. prlk, 1988 r. Spotkanie dowódcy pułku z pracownikami jednostki wojskowej (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha).

Strzegom, 1989 r. Wizyta zastępcy dowódcy ŚOW gen. bryg. Rozbickiego w 14. prlk. Obok generała: zastępca szefa Wojsk Łączności ŚOW ppłk Jerzy Ceglarek, dowódca pułku Zbigniew Kręcioch, zastępca dowódcy pułku kpt. Henryk Królikowski (Zdjęcie ze zbiorów Z. Kręciocha).

24. PUŁK ŁĄCZNOŚCI KSD

KWIDZYN

24. PUŁK ŁĄCZNOŚCI KSD KWIDZYN

Kwidzyn, 2011 r. Byłe koszary 24. Pułku Łączności przy ul. Kościuszki.

W celu zapewnienia łączności dla potrzeb funkcjonowania kwatermistrzostwa frontu w jednostkach łączności były wydzielone odpowiednie siły i środki.

W strukturze 5. Pułku Łączności stacjonującym w Warszawie, a później w Wałcu, istniała 59. Kompania Łączności KSD. Kompanią tą między innymi dowodził kpt. Walerian Kaczmarek i kpt. Bogdan Kwiatek. W 1967 r. 5. Pułku łączności został przemianowany na 1. Pułku Łączności. Pozostająca w jego składzie 59. Kompania Łączności KSD została przeformowana w 95. Batalion Łączności KSD.

Połączenia radioliniowe i przewodowe dla Węzła Łączności KSD rozwijanego przez kompanię, a później przez batalion łączności z Wałcza, realizowane były przez pododdziały radioliniowe oraz łączności dalekosiężnej stacjonujące w różnych garnizonach. W 15. Brygadzie Radioliniowo-Kablowej w Sieradzu znajdowała się 71. Kompania Radioliniowa KSD, którą dowodził między innymi kpt. Mieczysław Józwik. W Kwidzynie stacjonowały 31. i 88. Batalion Łączności Dalekosiężnej. Przed 1975 r. bataliony te zostały rozformowane. Na ich bazie powstał 31. Batalion Radioliniowo-Kablowy.

W połowie lat siedemdziesiątych prowadzone były zmiany organizacyjne w strukturach jednostek Wojska Polskiego. Dotyczyły one również jednostek łączności. Podjęta została decyzja o utworzeniu samodzielnego oddziału łączności dla potrzeb Kwatermistrzowskiego Stanowiska Dowodzenia Frontu. W 1975 r. ukazał się rozkaz i stosowne zarządzenia nakazujące do końca marca 1976 r. sformować 24. Pułk Łączności KSD w Kwidzynie, w koszarach przy ulicy Kościuszki.

Na dowódcę pułku wyznaczony został dotychczasowy szef sztabu 4. Pułku Łączności w Bydgoszczy mjr Andrzej Bischoff. Rozformowany został 95. Batalion Łączności KSD z Wałcza, 31. Batalion Radioliniowo-Kablowy z Kwidzyna oraz 71. Kompania Radioliniowa z Sieradza. Na ich bazie formowany był 24. Pułk Łączności KSD.

W skład 24. pł KSD weszła większość żołnierzy i sprzętu z rozformowanego 31. Batalionu Radioliniowo-Kablowego. Pozostałość tego batalionu (2 oficerów, 2 podoficerów zawodowych, 213 żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz stacje radioliniowe) skierowano do Wałcza. Na ich bazie utworzony został batalion radioliniowo-kablowy w składzie 2. Brygady Łączności.

Z Wałcza do Kwidzyna, z rozformowanego 95. Batalionu Łączności KSD, trafiło 12 oficerów, 6 chorążych, 1 podoficer zawodowy, 281 żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz 59 pojazdów specjalnych. Z Sieradza do Kwidzyna skierowani zostali żołnierze oraz aparatownie łączności z rozformowanej 71. Kompanii Radioliniowej.

Okres formowania 24. Pułku Łączności był krótki. Rozpoczął się w styczniu 1976 r., a do końca marca miał osiągnąć gotowość bojową. Głównym zadaniem powstającego pułku było zapewnienie łączności dla kwatermistrzostwa frontu poprzez rozwinięcie węzłów łączności na kwatermistrzowskich stanowiskach dowodzenia oraz wykonanie połączeń rozwiniętych WŁ z polowym i stacjonarnym systemem łączności. W początkowym okresie powstawania pułku sporym utrudnieniem był prowadzony remont jednego z budynków koszarowych. Z tego powodu 1. Batalion Dowodzenia został czasowo zakwaterowany w koszarach 14. Pułku Artylerii Przeciwpancernej przy ul. Grudziądzkiej. Pomimo trudnych warunków pułk wykonał stojące przed nim zadanie i do końca marca 1976 r. osiągnął gotowość bojową.

*Kwidzyn, 1977 r. Szef sztabu Głównego Kwatermistrzostwa WP gen. bryg. Drzazga podczas wizyty w 24. pł.
Na zdjęciu pierwszy z prawej strony d-ca pułku mjr Andrzej Bischoff
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez A. Bischoffa).*

Skład kierowniczej kadry 24. Pułku Łączności po jego sformowaniu przedstawiał się następująco:

- d-ca pułku – mjr Andrzej Bischoff,

- z-ca ds. politycznych – kpt. Janusz Krzesiewicz,
- z-ca ds. liniowych – ppłk Czesław Podobiński
(ostatni d-ca 31. Batalionu Radioliniowo-Kablowego),
- szef sztabu – kpt. Zbigniew Korzeniowski,
- szef służb technicznych – p.o. kpt. Stanisław Diduch (później kpt. Jerzy Martynko),
- kwatermistrz – ppłk Marian Płomiński,
- d-ca 1. Batalionu Dowodzenia – kpt. B. Olejniczak,
- d-ca 2. Batalionu Dowodzenia – mjr. E Olszewski,
- d-ca Batalionu Radioliniowo-Kablowego – mjr J. Żelek,
- d-ca kompanii TI – por. Kulesza,
- d-ca kompanii remontowej – por. K. Bebyn,
- d-ca kompanii zaopatrzenia – por. Brzeziński.

24. Pułk Łączności został przychylnie przyjęty przez społeczeństwo Kwidzyna. Szybko nawiązane zostały kontakty ze środowiskiem cywilnym. O dobrych wzajemnych kontaktach świadczyły wspólnie organizowane uroczystości państwowe oraz obecność mieszkańców na uroczystościach wojskowych.

Kwidzyn, 1979 r. Wizyta szefa Wojsk Łączności MON gen. bryg. Leona Pasternaka. Na zdjęciu z prawej strony generała szef Wojsk Łączności POW płk Henryk Andracki, z lewej strony d-ca pułku ppłk Andrzej Bischoff (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez A. Bischoffa)

Pułk realizował konsekwentnie proces szkolenia. Brał udział w ćwiczeniach organizowanych przez Szefostwo Wojsk Łączności POW oraz MON. Uczestniczył w ćwiczeniach pk. „Kraj”, „Tarcza”, „Tranzyt”.

W 1981 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy pułku. Ppłk Andrzej Bischoff odszedł na stanowisko szefa sztabu 20. Brygady Łączności w Kielcach. Obowiązki dowódcy pułku objął mjr Stanisław Strama, dotychczasowy szef sztabu 12. prlk ze Świecia.

W kolejnych latach 24. Pułkiem Łączności dowodzili:

- ppłk Lech Zakrzewski,
- ppłk Andrzej Niziołek.

Żołnierze 24. pł służyli pod sztandarem 31. Batalionu Łączności Dalekosieężnej.

Kwidzyn, 1981 r. Przekazanie obowiązków d-cy 24. Pułku Łączności. Przed mikrofonem na trybunie stoi zdający obowiązki pplk A. Bischoff, z prawej strony widoczny jest z-ca szefa Wojsk Łączności MON płk Wawrzekiewicz, dalej w prawo stoi obejmujący obowiązki d-cy pułku mjr Stanisław Strama. Na trybunie stoją również: szef Wydziału Łączności GK WP płk Różycki, szef Wojsk Łączności POW płk H. Andracki oraz płk Strach z SWŁ POW (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez A. Bischoffa)

We wrześniu 1993 r. 24. Pułk Łączności KSD został rozformowany. Na jego bazie sformowany został w Krakowie 5. Pułk Dowodzenia Krakowskiego Okręgu Wojskowego.

Koszary po rozwiązaniu pułku przejęło miasto. Obecnie znajduje się w nich Starostwo Powiatu Kwidzyn, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy i prokuratura oraz obiekty handlowe.

25. PUŁK ŁĄCZNOŚCI DZJZ MON

NOWY DWÓR MAZOWIECKI
(TWIERDZA MODLIN)
BIAŁYSTOK

25. PUŁK ŁĄCZNOŚCI NOWY DWÓR MAZOWIECKI (TWIERDZA MODLIN) BIAŁYSTOK

W połowie lat siedemdziesiątych podjęta została decyzja o zmniejszeniu ilości jednostek wojskowych stacjonujących w Warszawie. Wśród jednostek wojskowych zlikwidowanych w stolicy znalazły się również dwa samodzielne bataliony łączności. Był to 65. Batalion Łączności IOT rozformowany 1.10.1976 r. oraz 61. Batalion Łączności Dowództwa Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia MON (DZJZ MON) rozformowany 1.05.1977 r.

W celu zabezpieczenia łączności instytucjom centralnym MON postanowiono utworzyć jedną jednostkę w pobliżu Warszawy. Zapadła decyzja o utworzeniu 25. Pułku Łączności DZJZ MON w Twierdzy Modlin.

24.08.1976 r. została powołana grupa organizacyjna 25. Pułku Łączności w składzie:

mjr Jerzy Antczak,
kpt. Henryk Kochan,
kpt. Henryk Olejnik,
kpt. Janusz Blim.

W październiku 1976 r. do grupy organizacyjnej zostali skierowani wyznaczeni żołnierze z rozwiązywanych batalionów łączności. Infrastruktura w Twierdzy Modlin przeznaczona dla organizującego się pułku była mocno wyeksploatowana. Brak było bazy szkoleniowej, warsztatów i garaży. Skala trudności stojąca przed dowództwem i kadrą pułku była duża.

Na stanowisko dowódcy 25. Pułku Łączności został wyznaczony ppłk Stanisław Józwiak. Jego zastępcami zostali:

szeft sztabu – mjr Jerzy Antczak,
z-ca ds. politycznych – ppłk Henryk Wasilewski,
z-ca ds. liniowych – mjr Donat Rzążewski,
szeft służb technicznych – mjr Henryk Boryna,
kwatremistrz – kpt. Piotr Żak.

Modlin, 1979 r. Dowódca pułku płk Stanisław Józwiak podczas spotkania po przysiędze z żołnierzami i ich rodzicami (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez D. Kielicha)

1 lipca 1977 r. 25. Pułk Łączności rozpoczął swoją działalność. Przyjął sztandar i numer jednostki 3306 po 61. Batalionie Łączności DZJZ MON.

Pułk nie miał zbyt wiele czasu na organizację i zgrywanie pododdziałów, gdyż już w lipcu 1977 r. brał udział w ćwiczeniu UW pk. „Fala 77”, a w sierpniu w corocznym ćwiczeniu radiowym pk. „Giewont”. We wrześniu 1977 r. pułk wizytował szef Wojsk Łączności MON gen. bryg. Leon Kołatkowski.

W maju i czerwcu następnego roku pułk rozwijał węzły łączności w Olesznie, Karwicach i Mirosławcu. W styczniu i lutym 1979 r. żołnierze jednostki wykonywali zadania zupełnie niezwiązane z łącznością. Odsnieżali linie kolejowe w Warszawie i okolicy podczas pamiętnej zimy stulecia. W marcu tego roku brali udział w akcji przeciwpowodziowej w rejonie Pułtuska.

Kolejne miesiące roku 1979 i 1980 upływały na doskonaleniu wyszkolenia bojowego i specjalistycznego oraz uczestniczeniu w ćwiczeniach. W grudniu 1981 r., po wprowadzeniu stanu wojennego, pułk rozwinął węzły łączności, oś radioliniową, oraz system łączności radiowej i przewodowej dla potrzeb kierownictwa MON.

Modlin, 1980 r. Przysięga wojskowa (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez D. Kielicha

15.01. 1982 r. obowiązki dowódcy pułku objął mjr Andrzej Łuźniak. Dotychczasowy dowódca odszedł na stanowisko szefa Sztabu ZJZ MON. W marcu większość sił i środków zaangażowanych w rozwijanie systemu łączności dla potrzeb stanu wojennego powróciła do koszar. Dzięki temu w kwietniu zostali zwolnieni do rezerwy żołnierzy najstarszego rocznika, którzy przesłużyli w wojsku dwa i pół roku. Kolejne lata dla pułku to intensyfikacja szkolenia, szczególnie ogólnowojskowego, zwiększona troska o infrastrukturę obiektów szkoleniowych i technicznych oraz udział w ćwiczeniach.

7.08.1986 r. ppłk Andrzej Łuźniak przekazał obowiązki dowódcy dotychczasowemu szefowi sztabu pułku ppłk. Jerzemu Grzelczykowi.

1984 r. D-ca pułku ppłk Andrzej Łuźniak (na zdjęciu z prawej strony) z kwatermistrzem mjr. Włodzimierzem Laurem na obozowisku 25. Pułku Łączności
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez D. Kielicha)

Modlin, lipiec 1987 r. Defilada podczas uroczystego apelu z okazji dziesiątej rocznicy powstania pułku
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez D. Kielicha)

We wrześniu 1986 r. w pułku przeprowadzona została kompleksowa kontrola, której przewodniczył szef Wojsk Łączności MON gen. bryg. Henryk Andracki. Jednostka oceniona została na ocenę dobrą. W następnym miesiącu odbyło się ćwiczenie mobilizacyjne z powołaniem żołnierzy rezerwy i rozwinięciem pułku do etatu wojennego. Ćwiczenie to kontrolowała komisja ze Sztabu Generalnego WP. Rok 1986 kończył się w jednostce dużymi zmianami kadrowymi. Na inne stanowiska poza pułkiem odeszło wówczas 21 żołnierzy zawodowych.

4 lipca 1987 r. 25. Pułk Łączności uroczyście obchodził dziesiątą rocznicę istnienia. W maju i czerwcu 1988 r. pododdziały pułku uczestniczyły w ćwiczeniu UW pk. „Tarcza 88”.

Rok 1988 był ostatnim rokiem stacjonowania 25. PŁ w Modlinie. 7.10.1989 r. dowódca ZJZ MON nakazał przeformować i przenieść pułk do Białegostoku. W listopadzie odbyło się ostatnie wcielenie w Modlinie żołnierzy zasadniczej służby wojskowej do 25. Pułku Łączności. W styczniu 1990 r. pułk przeprowadził się do koszar przy ul. Kawaleryjskiej 70 w Białymstoku. Uległa zmianie struktura pułku. Zmieniła się również część żołnierzy zawodowych. W czerwcu 1990 r. pułk rozwijał główny węzeł łączności w ramach prowadzonego ćwiczenia pk. „Lato 90”. Żołnierzy pułku odwiedził w marcu 1990 r. biskup polowy Sławoj Leszek Głódź. 8 października 1991 r. pułk był wizytowany przez kilkudziesięciu przedstawicieli armii państw NATO.

W 1992 r. nastąpiła kolejna zmiana dowódcy 25. Pułku Łączności. Płk Jerzy Grzelczyk przekazał 7 maja dowodzenie dotychczasowemu szefowi sztabu pułku ppłk. Włodzimierzowi Niedźwiedzkiemu.

Warszawa, 22.12.1992 r. Prezydent RP Lech Wałęsa wręcza d-cy pułku płk. W. Niedźwiedzkiemu dyplom i medal dla 25. Pułku Łączności (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez D. Kielicha)

Białostockie koszary, w których stacjonował pułk, były przed wojną koszarami 10. Pułku Ułanów Litewskich. 10.05.1992 r., przy bramie głównej odsłonięto obelisk upamiętniający obecność przedwojennych ułanów w tych koszarach. Odsłonięcia dokonał dowódca ZJZ MON gen. bryg. Stefan Włudyka wspólnie z byłym prezydentem RP na uchodźstwie Ryszardem Kaczorowskim.

22 października, podczas dorocznej odprawy kierowniczej kadry Wojska Polskiego, prezydent RP Lech Wałęsa wręczył dowódcy pułku dyplom i Medal za Wybitne Osiągnięcia w Służbie Wojskowej, którym został wyróżniony 25. Pułk Łączności.

W marcu 1993 r. pułk wizytował szef Sztabu Generalnego WP gen. broni Tadeusz Wilecki. Podczas ćwiczeń pk. „Wrzesień 93” żołnierze pułku testowali nowy sprzęt łączności.

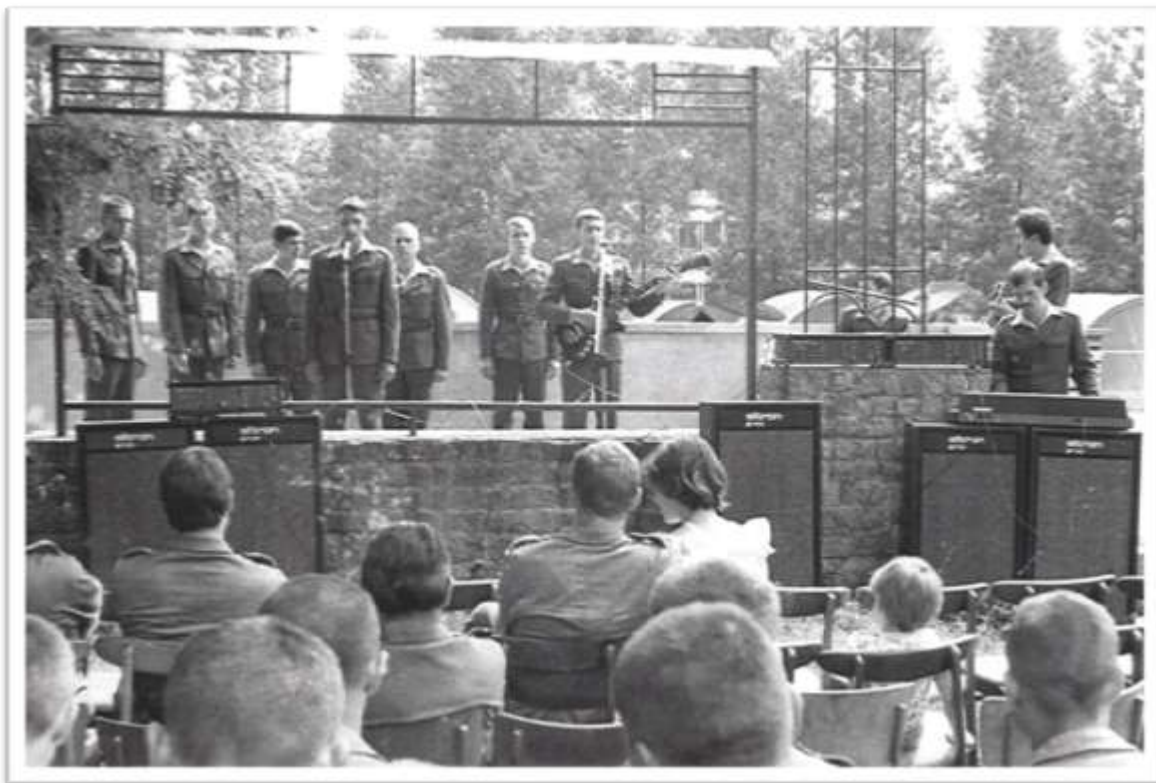
Rok 1993 kończył się dla jednostki dużym sukcesem. Pułk został wyróżniony Znakiem Honorowym Sił Zbrojnych RP. Niestety, wraz z wyróżnieniem dotarła do jednostki przykra wiadomość o decyzji rozformowania pułku. W lipcu 1994 r. z żołnierzami zawodowymi zostały przeprowadzone rozmowy dotyczące możliwości ich dalszej służby.

Z dniem 31.12.1994 r. 25. Pułk Łączności został rozformowany. Część kadry, żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i sprzęt został skierowany do formowanego batalionu łączności w Skierniewicach. Sztandar jednostki przekazano do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Fotograficzne uzupełnienie historii 25. Batalionu Łączności
(Zdjęcia pochodzą z materiałów udostępnionych przez D. Kielicha).

Modlin, 1978 r. Pożegnanie ze sztandarem delegacji żołnierzy zasadniczej służby wojskowej odchodzących do rezerwy. W poczcie sztandarowym występują: kpt. Dariusz Kielich, chor. Zbigniew Kowalski, sierż. Zygmunt Ciupa

Modlin 1980 r. Występ pułkowego zespołu muzycznego w dniu przysięgi

Modlin, 1982 r. D-ca pułku ppłk A. Łuźniak wręcza wyróżnienia. Na zdjęciu od prawej strony: chor. Andrzej Kujawa, ppor. Henryk Krupnicki, por. Cezary Ćwil, por. Jerzy Remiasz

Modlin, 1982 r. Uroczysty apel pułku. Na zdjęciu w pierwszym szeregu stoją: pplk Franciszek Jasiński, por. Marek Wapniarz, por. Bogdan Dąbrowski, kpt. Krzysztof Kołodziejski, st. sierż. Bolesław Dobija

Modlin, 1982 r. Podczas uroczystego apelu pułku kolumnę sztabu prowadzi pplk Franciszek Jasiński. W pierwszej czwórce widoczni na zdjęciu od lewej strony: mjr Andrzej Wiśniewski, kpt. Stanisław Rutkowski, kpt. Marek Wapniarz

1988 r. Obozowisko pulku na ćwiczeniu „Tarcza 88”. Na zdjęciu od lewej strony stoją m.in.: chor. A. Kowalczyk, kpt. S. Staszewski, por. J. Solarz, st. sierż. szt. J. Wedman, por. J. Dziedusz, kpt. M. Wapniarz, por. A. Melcer

Modlin, 2010 r. Brama Zachodnia prowadzi na wewnętrzny teren Twierdzy

Modlin, 2010 r. Dawny rejon zakwaterowania batalionu radiowego

*Modlin, 2010 r. W latach 1836-1918 Wrota Michajłowskie, po 1918 r. Brama im. księcia Józefa Poniatowskiego.
Element wewnętrznego pierścienia fortyfikacyjnego*

Modlin, 2010 r. Widok zewnętrzny części północno-wschodniej koszar obronnych. W wieży mieściło się ambulatorium pułku. Na lewo od wieży zakwaterowany był pułk

Modlin, 2010 r. Wnętrze koszar obronnych

Modlin, 2010 r. Budynek po byłym kasynie

Modlin, 2010 r. Kościół Garnizonowy. Dawniej były to koszary letnie, a w czasach stacjonowania pułku mieścił się tu magazyn sprzętu inżynieryjno-saperskiego i chemicznego

Modlin, 2010 r. Zbiornik na wodę wewnątrz twierdzy

1. LEGIONOWSKI
2. BATALION DOWODZENIA

LEGIONOWO

1. LEGIONOWSKI BATALION DOWODZENIA LEGIONOWO

Historia 1. Legionowskiego Batalionu Dowodzenia ściśle wiąże się z historią 1. Dywizji Piechoty przeformowanej później w 1. Dywizję Zmechanizowaną.

W maju 1943 r., w Sielcach nad Oką została sformowana 1. Polska Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki. 12 i 13 października dywizja przeszła swój chrzest bojowy w bitwie pod Lenino. Po zakończeniu bitwy ześrodkowała się w rejonie Smoleńska i realizowała dalsze szkolenie. W marcu 1944 r., w składzie 1. Korpusu Wojska Polskiego, znajdowała się w rejonie Żytomierza i Berdyczowa. 23 lipca 1944 r. przekroczyła Bug, a już 2 sierpnia była nad Wisłą, usiłując uchwycić przyczółek pod Dęblinem. W dniach od 10 do 15 września 1944 r. toczyła walk o wyzwolenie Pragi, prawobrzeżnej dzielnicy Warszawy. Od lutego 1945 r. walczyła o przełamanie Wału Pomorskiego. W kwietniu forsowała Odrę, a następnie brała udział w zdobyciu Berlina. Za udział w walkach frontowych 1. Dywizja Piechoty została odznaczona Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Po zakończeniu działań wojennych i służby okupacyjnej w Niemczech dywizja wróciła do Polski w czerwcu 1945 r. Sztab dywizji najpierw stacjonował w Siedlcach, a później przeniósł się do Legionowa. 19 września 1945 r. 1. Dywizja Piechoty otrzymała nazwę wyróżniającą „Warszawska”. W 1955 r. 1. Warszawską Dywizję Piechoty przeformowano w 1. Warszawską Dywizję Zmechanizowaną. Do 1998 r. dywizja była podporządkowana dowódcy Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Ze względu na swoje położenie blisko stolicy i nowoczesne wyposażenie dywizja, oprócz zadań bojowych, pełniła również funkcję reprezentacyjną. 9 maja 1975 r. 1. WDP została odznaczona Orderem Sztandaru Pracy I klasy. W latach dziewięćdziesiątych dywizja przeszła na strukturę brygadową. W 2001 r. 1. WDP została podporządkowana dowódcy 2. Korpusu Zmechanizowanego, a w 2004 r. przeszła w podporządkowanie Dowództwa Wojsk Lądowych.

W maju 1943 r., w składzie 1. Polskiej Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki została sformowana 1. Samodzielna Kompania Łączności podporządkowana szefowi łączności dywizji. Skład kompanii był następujący:

- dowództwo kompanii,
- kwatermistrzostwo,
- pluton sztabowy,
- pluton radiowy,
- pluton ruchomych środków łączności,
- trzy plutony kablowo-telefoniczne,
- pluton gospodarczy,
- warsztaty naprawcze sprzętu łączności i baza ładowania akumulatorów.

Kompania liczyła 16 oficerów, 38 podoficerów i 112 szeregowców. Wyposażona była w następujący sprzęt:

- 1 radiostacja średniej mocy RSB,
- 6 radiostacji małej mocy RB,
- 1 odbiornik radiowy,
- 1 ładownia akumulatorów,
- 2 aparaty telegraficzne Morse'a,
- 51 aparatów telefonicznych,
- 2 łącznice telefoniczne 12-numerowe,
- 75 km kabla telefonicznego,
- 11 zestawów narzędzi do budowy linii.

Środkami transportu w kompanii były głównie konie. Na wyposażeniu kompani znajdowały się również pojazdy mechaniczne.

Na stanowisko dowódcy kompanii wyznaczony został por. Marcin Kasjanowski. W czerwcu 1943 r. kompania posiadała pełną obsadę stanowisk szeregowców, natomiast brakowało 56% oficerów i 77% podoficerów. Od por. Kasjanowskiego dowodzenie kompanią przejął kpt. Włodzimierz Malinowski.

15 lipca 1943 żołnierze 1. Samodzielnej Kompanii Łączności wraz z całą dywizją złożyli przysięgę i ruszyli na front. Frontowe drogi kompanii były ściśle związane z działaniami 1. Dywizji Piechoty.

W czerwcu 1945 r. kompania przybyła wraz z dowództwem i sztabem dywizji do Siedlec. Z początkiem października 1945 r. przedyslokowała się do koszar w Legionowie.

Rozkazem naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 0295/Org. z 15.10.1945 r. 1. Dywizja Piechoty została przeniesiona na nowe etaty. Zgodnie z tym rozkazem na bazie 1. Samodzielnej Kompanii został sformowany 1. Samodzielny Batalion Łączności. Organizowano go na podstawie etatu nr 2/24. Stan etatowy batalionu wynosił 165 żołnierzy. 20 grudnia 1945 r. batalion otrzymał wyróżniającą nazwę „Berliński”.

Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy WP nr 052/Org. z 17.02.1947 r. nastąpiła kolejna zmiana etatu i zmniejszenie stanu osobowego dywizji. 1. Samodzielny Batalion Łączności został przeformowany w 1. Kompanię Łączności według etatu nr 2/36.

W 1948 r. w ramach kolejnych zmian etatowych dywizji 1. Kompania Łączności przeszła na etat nr 2/81 o stanie osobowym 133 żołnierzy i numerze jednostki wojskowej JW 2222.

W 1951 r. na bazie 1. Kompanii Łączności sformowany został 1. Batalion Łączności. Kwaterował w Koszarach Południowych przy Szosie Warszawskiej w Legionowie.

Na podstawie rozkazu ministra obrony narodowej nr 057/Org. z 19.09.1955 r. i rozkazu dowódcy Warszawskiego Okręgu Wojskowego nr 0031/Org. z 30.09.1955 r. 1. Warszawska Dywizja Piechoty została przeformowana w 1. Warszawską Dywizję Zmechanizowaną. Na podstawie tego rozkazu, na bazie 1. Batalionu Łączności sformowana została 110. Kompania Łączności. Numer jednostki wojskowej i miejsce stacjonowania nie uległo zmianie. W 1956 r. 110. Kompania Łączności przeformowana została w 1. Berliński Batalion Łączności. Później batalion został pozbawiony wyróżniającego tytułu „Berliński”. Otrzymał numer jednostki wojskowej JW 2146.

Istotne zmiany w strukturze dywizji następowały w latach dziewięćdziesiątych. Dotyczyły one również 1. Batalionu Łączności. Na podstawie zarządzenia ministra obrony narodowej nr 085/Org. z 27.10.1994 r. sformowany został 1. Batalion Dowodzenia. Utworzony został na bazie rozformowanych jednostek:

- 1. Batalion Łączności JW 2146 Legionowo,
- Kompania Ochrony i Regulacji Ruchu 1. DZ Legionowo,
- 1. Bateria Dowodzenia Szefa Artylerii 1. DZ Bartoszyce,
- 34. Kompania Dowodzenia Szefa OPL 1. DZ Modlin.

Miejscem stacjonowania batalionu zostały koszary w Legionowie przy ul. Koszarowej 1. Zadaniem batalionu było zabezpieczenie działania stanowiska dowodzenia 1. Dywizji Zmechanizowanej, zapewnienie łączności oraz prowadzenie działań zabezpieczających dowództwo dywizji. Batalion składał się z:

- dowództwa i sztabu,
- dwóch kompanii łączności,
- kompanii węzłów bazowych,
- kompanii ochrony i regulacji ruchu,
- plutonu medycznego,
- plutonu zaopatrzenia,
- plutonu remontowego.

Decyzją ministra obrony narodowej nr 158/MON z 4 października 1995 r. 1. Batalion Dowodzenia otrzymał nazwę wyróżniającą „Legionowski”, a dzień 14 października został ustanowiony dorocznym świętem batalionu. Minister polecił 1. Legionowskiemu Batalionowi Dowodzenia przyjąć i z honorem kontynuować tradycje:

- Oddziału Telegraficznego (1914-1917),
- 1. Kompanii Telegraficznej (1919-1939),
- 1. Gdańskiego Batalionu Łączności (1939-1940),
- 1. Kompanii Łączności (1943-1945),
- 1. Berlińskiego Batalionu Łączności (1945-1994).

14 października 1995 r. wręczony został nowy sztandar 1. Legionowskiemu Batalionowi Dowodzenia ufundowany przez społeczeństwo Legionowa i nadany przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wręczenia sztandaru w imieniu prezydenta RP dokonał szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Henryk Goryszewski.

Sztandar 1. Legionowskiego Batalionu Dowodzenia

Na początku XXI wieku w dalszym ciągu następowały zmiany w Siłach Zbrojnych RP, polegające między innymi na zmniejszaniu liczebności wojska. Zapadła wówczas decyzja o zmniejszeniu ilości dywizji z czterech do trzech.

Decyzja ministra obrony narodowej nr Z-6/Org./P1 z 15.02.2011 r. oraz wykonawczy rozkaz dowódcy Wojsk Lądowych nr PF-7/Org. z 28.02.2011 r. nakazywały rozformowanie Dowództwa 1. Dywizji Zmechanizowanej oraz wyznaczonych jednostek wojskowych podporządkowanych dywizji. Wśród jednostek przeznaczonych do rozformowania znalazł się również 1. Legionowski Batalion Dowodzenia.

Dowódcami 1. Batalionu Dowodzenia byli:

- ppłk Andrzej Kopytko (1995-2000),
- ppłk Maciej Stanilewicz (2000-2004),
- ppłk Maciej Marczyk (2004-2008),
- ppłk Zbigniew Pazura (2009-2011).

6 lipca 2011 r., przed miejskim ratuszem w Legionowie odbyła się uroczystość pożegnania 1. Legionowskiego Batalionu Dowodzenia. Na zakończenie uroczystości sztandar batalionu żegnany ze łzami przez obecnych, oraz strugami deszczu przez przyrodę, został odwieziony

i przekazany do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Formalne rozformowanie 1. Legionowskiego Batalionu Dowodzenia nastąpiło 30 września 2011 r.

Z militarnej mapy Polski zniknęła jedna z najstarszych, jeśli nie najstarsza jednostka łączności Wojska Polskiego posiadająca nieprzerwaną historię poczynając od czasu działań wojennych w 1943 r.

2. BATALION DOWODZENIA

SZCZECINEK

2. BATALION DOWODZENIA SZCZECINEK

Historia 2. Batalionu Dowodzenia jest nierozdzielnie związana ze Szczecinkiem. Koszary batalionu mieściły się przy ulicy Polnej 25. Jednak jego tradycje sięgają odległych lat i odległych miejsc.

W 1951 r. utworzony został 63. Batalion Łączności. Podstawą formowania batalionu był rozkaz ministra obrony narodowej Nr 0044/Org. z 17.05.1951 r. Na podstawie tego rozkazu powstawała cała 20. Dywizja Zmechanizowana. W Szczecinku rozmieszczone zostało dowództwo i sztab dywizji, 47. Pułk Zmechanizowany i 63. Batalion Łączności. Zadaniem batalionu było zapewnienie łączności dowódcy i sztabowi dywizji z pułkami i samodzielnymi pododdziałami wchodzącymi w skład 20. DZ. 63. Batalion Łączności był samodzielną jednostką o numerze 5907. Jego etat wynosił 205 żołnierzy i 3 pracowników cywilnych. Batalion składał się z dowództwa i sztabu, stacji szyfrowej, kompanii radiowej, kompanii telefoniczno-telegraficznej, plutonu łączności TSD, Wojskowej Stacji Poczтовой, plutonu remontowego, plutonu zabezpieczenia oraz plutonu medycznego.

We wrześniu 1955 r. 20. DZ została przeformowana na pancerny związek taktyczny i otrzymała nazwę 20. Dywizja Pancerna. Zadania i sposób działania batalionu został dostosowany do specyfiki prowadzenia walki przez jednostki pancerne.

Do 1965 roku 63. Batalionem Łączności dowodzili oficerowie: Moskwa, Zagrodzki i Tonkiel. W 1965 r. obowiązki dowódcy batalionu objął ppłk Bogdan Piasecki. Kolejna zmiana na stanowisku dowódcy nastąpiła w 1968 r. Na dowódcę batalionu został wówczas wyznaczony ppłk Stanisław Lubomski.

W 1967 r. w Wojsku Polskim realizowano zamierzenia mające na celu uporządkowanie daty świąt jednostek i dziedziczenia tradycji. Działania te regulował rozkaz nr 025/MON z 30.09.1967 r. w sprawie przekazania jednostkom wojskowym historycznych nazw i numerów oraz ustanowienia dorocznych świąt jednostek. 20. Dywizja Pancerna przejęła tradycje 1. Warszawskiej Brygady Kawalerii i otrzymała nazwę wyróżniającą „Warszawska”. 63. Batalion Łączności przejął tradycje 10. Szwadronu Łączności, który powstał w 1944 r. na terenie dzisiejszej Ukrainy. Szwadron wchodził w skład 1. WBK i był odpowiedzialny za zapewnienie łączności dla potrzeb brygady.

63. Batalion Łączności realizował swoje zadania szkoleniowe i taktyczne z pełnym zaangażowaniem, wykonując jednocześnie szereg dodatkowych obowiązków, które wynikały z codziennego funkcjonowania garnizonu. Batalion był oddziałem gospodarczym dla jednostek i instytucji stacjonujących w garnizonie Szczecinek. Prowadził gospodarstwo rolne, w skład którego wchodziło między innymi 20 ha ziemi, ogrodnictwo oraz hodowla trzody chlewnej. Na terenie garnizonu batalion utrzymywał strzelnicę, pływalnię i kasyno. Mobilizował sześć jednostek wojskowych na czas „W”. Latem prowadził Sezonowy Nieetatowy Dom Wypoczynkowy w Dąbkach nad M. Bałtyckim.

W 1975 r. obowiązki dowódcy 63. b. objął ppłk Bogdan Grym. Dowodził batalionem do 1978 r. W latach 1978-1984 dowódcą batalionu był ppłk Zbigniew Berliński. Kolejnym dowódcą w latach 1984-1987 był ppłk Kazimierz Ślęczek. W 1987 r. stanowisko dowódcy batalionu objął ppłk Zbigniew Zmaczyński.

W 1989 r. zostały zapoczątkowane w Wojsku Polskim zmiany, które trwały przez wiele kolejnych lat. W październiku tego roku została rozwiązana 2. Warszawska Dywizja Zmechanizowana z Nysy. 20. Warszawska Dywizja Pancerna została przeformowana w dywizję zmechanizowaną i wraz z podległymi oddziałami przejęła numer i tradycje nyskiej dywizji. 63. Batalion Łączności został przemianowany na 48. Batalion Łączności. Przejął również tradycje 48. b. z Nysy, który został sformowany w 1950 r. na bazie rozwiązanej 27. Kompanii Łączności 7. Łużyckiej Dywizji Piechoty i do 1955 r. stacjonował w Gliwicach. Od 1957 r. wchodził w skład 2. Warszawskiej Dywizji Zmechanizowanej w Nysie.

*1978 r. Sezonowy Nieetatowy Dom Wypoczynkowy w Dąbkach. Widok na stołówkę i kawiarnię
(Zdjęcie ze zbiorów autora)*

*Szczecinek, 30.08.1987 r. Ppłk Z. Zmaczyński (na zdjęciu z lewej strony) przyjmuje sztandar 63. Batalionu Łączności od ppłk K. Ślęczka (na zdjęciu z prawej strony) podczas przekazania obowiązków dowódcy batalionu
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Zmaczyńskiego)*

W 1993 r. w Szczecinku utworzona została parafia wojskowa. Kościół Garnizonowy powstał z przebudowanego budynku magazynowego przy ulicy Myśliwskiej.

Szczecinecki batalion łączności, pomimo dużej ilości obowiązków, zawsze wzorowo realizował swoje zadania. Potwierdzeniem tego były uzyskiwane wyróżnienia, dyplomy i puchary.

*Szczecinek, 1992 r. Dowódca dywizji gen. bryg. Aleksander Topczak (na zdjęciu z lewej strony) wręcza puchar dla najlepszego batalionu dywizji dowódcy 48. bł pplk. Z. Zmaczyńskiemu
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Zmaczyńskiego)*

W 1994 r. nastąpiła kolejna zmiana organizacyjna w 48. Batalionie Łączności. Został on przeformowany na 2. Batalion Dowodzenia. Wraz z nowymi, większymi zadaniami zmieniła się również struktura batalionu. W jego skład weszły:

- dowództwo i sztab,
- stacja szyfrowa,
- trzy kompanie łączności,
- kompania ochrony i regulacji ruchu,
- bateria dowodzenia szefa Artylerii Dywizji,
- kompania dowodzenia szefa OPL Dywizji,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia.

*Szczecinek, 9.02.1995 r. Pplk Z. Zmaczyński (na zdjęciu z prawej strony) przekazuje obowiązki dowódcy 2. Batalionu Dowodzenia mjr. T. Borowskiemu (na zdjęciu z lewej strony)
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Zmaczyńskiego)*

*Szczecinek, 19.05.1995 r. Dowódca 2. bd mjr T. Borowski żegna sztandar 48. Batalionu Łączności
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Zmaczyńskiego)*

W 1995 r. rozformowany został 26. Dywizjon Artylerii. Obiekt koszarowy po dywizjonie przyjął 2. Batalion Dowodzenia.

W lutym 1995 r. ppłk Zbigniew Zmaczyński przekazał obowiązki dowódcy 2. bd mjr. Tomaszowi Borowskiemu 19 maja 1995 r. na pl. Wolności w Szczecinku odbyła się uroczystość wręczenia nowego sztandaru 2. Batalionowi Dowodzenia.

W 1995 roku 2. Warszawska Dywizja Zmechanizowana została przeformowana na nowe etaty i przeszła ze struktury pułkowej na strukturę brygadową oraz zmieniła nazwę na 2. Pomorską Dywizję Zmechanizowaną.

6 września 1996 r. odbyła się ostatnia zmiana na stanowisku dowódcy batalionu. Obowiązki dowódcy 2. Batalionu Dowodzenia objął kpt. Jacek Siarkowski.

*Szczecinek, 6.09.1996 r. Mjr T. Borowski (na zdjęciu z prawej strony) przekazuje obowiązki dowódcy 2. Batalionu Dowodzenia kpt. Jackowi Siarkowskiemu (na zdjęciu z lewej strony)
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Zmaczyńskiego)*

Pomimo zaangażowania i oddania służbie wojskowej szczecineccy łącznościowcy nie przetrwali kolejnej restrukturyzacji prowadzonej w Wojsku Polskim. Z dniem 31 grudnia 1998 r. 2. Batalion Dowodzenia został rozformowany. Ten sam los spotkał całą 2. Pomorską Dywizję Zmechanizowaną.

Z dużego garnizonu wojskowego w Szczecinku pozostała tylko Wojskowa Komenda Uzupełnień oraz Kościół Garnizonowy. Obiekty po byłych jednostkach i instytucjach wojskowych przez wiele lat nie były wykorzystywane, stały i niszczały. Do początku XXI w. część została rozebrana lub zawaliła się, część została sprzedana, a część w dalszym ciągu popadała w ruinę.

Fotograficzne uzupełnienie historii 2. Batalionu Dowodzenia
(Zdjęcia pochodzą z materiałów udostępnionych przez Z. Zmaczyńskiego)

Szczecinek 1988 r. Wizyta szefa Sztabu Generalnego WP gen. broni Józef Użycki. Szefowi sztabu towarzyszy d-ca dywizji płk A. Topczak. Na zdjęciu od prawej strony: kwatermistrz 63. bł kpt. P. Jażdżewski, z-ca d-cy batalionu ds. wychowawczych kpt. A. Ciechanowicz, d-ca 63. bł mjr Z. Zmaczyński

Szczecinek, koszarzy 48. bł, 1991 r. D-ca 48. Batalionu Łączności ppłk Z. Zmaczyński przed frontem pododdziałów podczas uroczystej zbiórki

Szczecinek, 1991 r. D-ca batalionu ppłk Z. Zmaczyński podczas stawiania zadań do zajęć

Szczecinek, 1995 r. Płk Bogdan Grym (na zdjęciu z lewej strony) podczas rozmowy z ppłk. Zbigniewem Zmaczyńskim. W głębi widoczny ppłk Paszkiewicz

Szczecinek, koszary po 26. Dywizjonie Artylerii, 19.05.1996 r. D-ca mjr T. Borowski i szef sztabu kpt. W Gwóźdź przed frontem pododdziałów podczas uroczystego apelu z okazji święta 2. Batalionu Dowodzenia

*Szczecinek, pl. Wolności, 19.05.1995 r. Uroczystość z okazji wręczenia sztandaru 2. Batalionowi Dowodzenia.
Na zdjęciu od lewej strony widoczni m.in.: szef Sztabu POW gen. bryg. Roman Dysarz,
burmistrz miasta Marian Goliński, szef Wojsk Łączności POW płk Bogdan Grym, d-ca 2. Pomorskiej Dywizji
Zmechanizowanej gen. bryg. Zenon Werner*

Szczecinek 2010 r. Kościół Garnizonowy parafii wojskowej pw. św. Ignacego Loyoli

4. BATALION DOWODZENIA

KROSNO ODRZAŃSKIE

4. BATALION DOWODZENIA KROSNO ODRZAŃSKIE

Historia 4. Batalionu Dowodzenia sięga 1945 roku i rozpoczęła się w Kaliszu. Był to zawsze pododdział łączności 4. Dywizji.

W maju 1945 r. frontowa 4. Pomorska Dywizja Piechoty, wchodząca w skład 1. Armii Wojska Polskiego, praktycznie przestała istnieć, gdyż na jej bazie utworzono Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W sierpniu 1945 r. odtworzono 4. Pomorską Dywizję Piechoty w oparciu o dwa zapasowe pułki piechoty. Sztab dywizji krótko stacjonował w Biedrusku, a następnie przeniesiony został do Kalisza. W celu zapewnienia łączności dla dywizji utworzona została w Kaliszu 21. Kompania Łączności. W 1949 r. sformowany został 36. Batalion Łączności. Powstał on na bazie 21. Kompanii Łączności. Stan osobowy batalionu wynosił 230 żołnierzy. W jego skład wchodziło:

- dowództwo,
- kompania dowodzenia w składzie: pluton radiowy, pluton telefoniczno-telegraficzny, drużyna ruchomych środków łączności,
- kompania telefoniczno-kablowa w składzie dwóch plutonów,
- kompania szkolna,
- warsztaty i magazyny techniczne.

W 1950 r. 4. Pomorska Dywizja Piechoty przedyslokowała się na ziemię lubuską. Dowództwo i sztab dywizji został skierowany do Krosna Odrzańskiego. 36. Batalion Łączności został również przeniesiony do Krosna Odrzańskiego.

W marcu 1962 r. 4. Pomorska Dywizja Piechoty została przeformowana na 4. Pomorską Dywizję Zmechanizowaną. W 1967 r. w jednostkach Wojska Polskiego przywracano tradycje jednostek frontowych. 4. PDZ przejęła tradycje wszystkich „czwartych” formacji piechoty Wojska Polskiego.

*Krosno Odrzańskie, 2010 r. Byle koszary 36. Batalionu Łączności
(zdjęcie z: pl.wikipedia.org/wiki/36_Batalion_Łączności)*

4 maja 1967 r. 36. Batalion Łączności został przemianowany na 4. Batalion Łączności i przejął dziedzictwo tradycji 4. Samodzielnej Kompanii Łączności, która wchodziła w skład 4. PDP im. Jana Kilińskiego. Kompania ta sformowana była w kwietniu 1944 r.

W 1994 r. 4. Batalion Łączności został rozformowany. Na jego bazie oraz na bazie Kompanii Ochrony i Regulacji Ruchu, 26. Kompanii Dowodzenia szefa OPL i 84. Baterii Dowodzenia szefa artylerii utworzony został 4. Batalion Dowodzenia. W 1995 r. 4. PDZ została przeformowana na nowe etaty i przeszła ze struktury pułkowej na strukturę brygadową. Rok 1994 był pamiętny w krótkiej historii 4. Batalionu Dowodzenia. Zawiązał się wówczas Społeczny Komitet Fundacji Sztandaru. Sztandar został ufundowany przez społeczeństwo Ziemi Lubuskiej. Prezydent RP nadał sztandar 4. Batalionowi Dowodzenia w listopadzie 1994 r. Wręczenie sztandaru odbyło się w Dniu Narodowego Święta Niepodległości.

Akt nadania sztandaru przez prezydenta RP Lecha Wałęsę 4. Batalionowi Dowodzenia (Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie)

Dokument fundacji sztandaru dla 4. Batalionu Dowodzenia (Zdjęcia udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie)

W 1996 r. dywizja zmieniła nazwę na 4. Lubuską Dywizję Zmechanizowaną im. Jana Kilińskiego.

27 września 2001 roku 4. LDZ została rozformowana. Wraz z nią rozformowany również został 4. Batalion Dowodzenia z Krosna Odrzańskiego.

5. KRESOWY BATALION DOWODZENIA

GUBIN

5. KRESOWY BATALION DOWODZENIA GUBIN

W 1951 r. została sformowana 19. Dywizja Zmechanizowana według etatów 5/77 - 5/91 o stanie osobowym 8382 żołnierzy i 140 pracowników cywilnych. Dywizja wchodziła w skład 2. Korpusu Piechoty. Razem z dywizją sformowany został 59. Batalion Łączności (JW 1787) według etatu 5/79. Stan osobowy batalionu wynosił 205 żołnierzy i 3 pracowników cywilnych. Batalion powstał na bazie plutonu kompanii szkolnej 34. Batalionu 11. Dywizji Zmechanizowanej z Żagania.

Oddziały dywizji zostały rozmieszczone w Gubinie, Słubicach i Kostrzynie. Koszary przeznaczone dla dywizji były obiektami nowoczesnymi, lecz mocno zniszczonymi w czasie wojny. Największy kompleks koszarowy znajdował się w Gubinie i położonej w odległości 3,5 km miejscowości Komorów. Dowództwo i sztab dywizji, kompania dowodzenia, 2. Batalion Rozpoznawczy, 65. Kompania Samochodowa oraz 59. Batalion Łączności zajęły koszary w Turzynie Lubuskim. 59. Batalion Łączności zajmował blok nr 3 przy ówczesnej ul. Stalingradzkiej.

W skład batalionu wchodziły:

- dowództwo i sztab,
- kompania radiowa w składzie dwóch plutonów radiowych oraz plutonu dowodzenia,
- kompanie telefoniczno-telegraficznej w składzie: pluton transmisji informacji, pluton radioliniowo-kablowy oraz pluton łączności wewnętrznej i zasilania,
- pluton łączności TSD,
- Wojskowa Stacja Poczтовая,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia,
- pluton medyczny.

Pierwszym dowódcą batalionu był kpt. Henryk Paszowski. Dowodził batalionem przez 1 rok.

*Torzyn Lubuski, 2010 r. Koszary 59. Batalionu Łączności w latach 1951-1953
(Zdjęcie z: pl.wikipedia.org/wiki/59_Batalion_Łączności)*

W końcu 1952 r. prowadzona była częściowa redukcja w Wojsku Polskim. Dotyczyła ona również 19. DZ. Jej stan liczebny zmniejszył się do 5857 żołnierzy i 105 pracowników cywilnych. 59. Batalion Łączności został przeformowany na etat 5/101 o stanie 187 żołnierzy i 3 pracowników cywilnych.

W 1952 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy batalionu. Dowodzenie batalionem objął i dowodził do 1968 r. ppłk Michał Golińczak.

W latach 1951-1953 w dywizji odbywały się dyslokacje części podległych jednostek. Jedną z dyslokacji dotyczyła również 59. Batalionu łączności. Zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej nr 0079/Oper. z 7 lipca 1953 r. przeniesiony został z Torzymia do Gubina-Komorowa sztab dywizji, 59. Batalion Łączności, kompania dowodzenia oraz 63. Kompania Samochodowa. Przeniesione jednostki zostały zakwaterowane w koszarach po 18. Pułku Moździerzy, który został przeniesiony do Torzymia.

*Gubin, 2008 r. Blok koszarowy, w którym od 1953 r. stacjonował 59. Batalion Łączności
(Zdjęcie z: pl.wikipedia.org/wiki/59_Batalion_Łączności)*

Kolejna zmiana w dywizji nastąpiła w 1955 r. Zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej nr 0059/Org. z 19 września 1955 r. dywizja przeszła na etaty 5/159 – 5/189 i została przeformowana na 19. Dywizję Pancerną o stanie osobowym 6275 żołnierzy i 121 pracowników cywilnych. Dywizja przeszła w podporządkowanie 2. Korpusu Zmechanizowanego (późniejszego 2. Korpusu Pancernego). 59. Batalion Łączności przeszedł na etat 5/175 o stanie osobowym 227 żołnierzy i 5 pracowników cywilnych.

W 1957 r. nastąpiła kolejna redukcja armii. W ramach tej redukcji rozformowana została 5.aska Dywizja Piechoty. Zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej nr 0025/Org. z 2 kwietnia 1957 roku 19. Dywizja Pancerna została przeformowana i przemianowana

na 5. Saską Dywizję Pancerną. 59. Batalion Łączności pozostał w składzie 5. SDPanc i przeszedł na etat 5/198 o stanie osobowym 208 żołnierzy i 15 pracowników cywilnych.

W 1958 r. 5. Saska Dywizja Pancerna, zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej, po raz kolejny przeszła na nowe etaty. Po tej zmianie stan osobowy 59. Batalionu Łączności wynosił 194 żołnierzy i 16 pracowników cywilnych.

22 lipca 1960 r. na placu przed Szkołą Podstawową nr 1 miał miejsce uroczysty apel, podczas którego zastępca dowódcy ŚOW ds. liniowych gen. bryg. Wacław Czyżewski w imieniu Rady Państwa wręczył sztandar 59. Batalionu Łączności dowódcy tego batalionu mjr. Michałowi Golińczakowi.

*Akt nadania i akt wręczenia sztandaru 59. Batalionowi Łączności
(Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie).*

W 1968 roku dywizja została przeformowana na nowy etat wojenno-pokojowy. W tym roku zmienił się również dowódca batalionu. Na to stanowisko wyznaczony został ppłk Marian Kaczmarek, który dowodził batalionem do 1970 r. W latach 1970–1977 dowódcą batalionu był ppłk Józef Dworczak, w latach 1977–1985 ppłk Michał Szymaniec a w latach 1985–1991 mjr Piotr Golik.

W 1989 r., zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej nr 028/Org. z 16 marca 1989 r. 5. Saska Dywizja Pancerna została przeformowana i przemianowana na 5. Dywizję Zmechanizowaną.

W 1991 r. na dowódcę batalionu wyznaczony został kpt. Jan Gortych. W kolejnych latach dowódcami batalionu byli:

1992–1994 - kpt. Zygmunt Malec,

1994–1998 - mjr Grzegorz Walo.

15 września 1993 r. dywizja przejęła dziedzictwo tradycji wszystkich dywizji Wojska Polskiego oznaczonych cyfrą „5”, przyjęła nazwę wyróżniającą „Kresowa” oraz imię Króla Bolesława Chrobrego.

W 1995 r., na bazie rozformowanego 59. Batalionu Łączności, kompanii ochrony i regulacji ruchu, 28. Kompanii Dowodzenia Szefa OPL oraz 11. Baterii Dowodzenia Szefa Artylerii sformowany został 5. Batalion Dowodzenia 5. Kresowej Dywizji Zmechanizowanej. Podstawę jego sformowania stanowiło zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP nr 049/Org.z 19 lipca 1994 r. Na dowódcę 5. Batalionu Dowodzenia wyznaczony został mjr Grzegorz Walo. Batalion przejął koszary 59. Batalionu Łączności.

14 września 1996 r. odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru 5. Batalionowi Dowodzenia. Dowódca batalionu odebrał sztandar ufundowany przez społeczność gminy Gubin z rąk szefa sztabu ŚOW gen. bryg. Zygmunta Sadowskiego.

Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr 97/MON z dnia 20 czerwca 1996 r. 5. Batalion Dowodzenia przejął dziedzictwo i tradycje:

- 1) 5. Batalionu Łączności 1941–1946,
- 2) 59. Batalionu Łączności 1951–1994.

Tą samą decyzją minister polecił 5. Batalionowi Dowodzenia przyjąć nazwę wyróżniającą „Kresowy” oraz obchodzić doroczne święto 18 października.

W 1998 r. zakończyła się historia 5. Batalionu Dowodzenia. Na podstawie rozkazu dowódcy Wojsk Lądowych nr Pf-9 z 12 marca 1998 r. 5. Kresowa Dywizja Zmechanizowana im. Króla Bolesława Chrobrego została rozformowana. Razem z nią rozformowany został 5. Kresowy Batalion Dowodzenia.

8. BATALION DOWODZENIA

KOSZALIN

8. BATALION DOWODZENIA KOSZALIN

Największym i najważniejszym pododdziałem, na bazie którego powstawał 8. Batalion Dowodzenia, był 13. Batalion Łączności 8. Dywizji Zmechanizowanej. Była to jednostka posiadająca jedną z najdłuższych historii wśród pododdziałów łączności Wojska Polskiego. Przez okres pięćdziesięciu lat zmieniała wielokrotnie etat i nazwę, lecz nie miała przerw w swoim funkcjonowaniu i zawsze służyła jednej, 8. Dywizji.

Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 8 z 20.08.1944 r., od dnia 28.08 1944 r. rozpoczęło się formowanie 8. Dywizji Piechoty w rejonie miejscowości Siedlce i Mordy. Trzon dywizji stanowiły oddziały partyzanckie ze zgrupowania płk. Roberta Satanowskiego „Jeszcze Polska nie zginęła”, partyzanci AL., AK, i BCh oraz ochotnicy i poborowi z Siedleckiego. Dywizja wchodziła w skład 2. Armii Wojska Polskiego. Pierwszym dowódcą 8. DP był płk Robert Satanowski, późniejszy znany w Polsce i za granicą kompozytor i dyrygent.

Pododdziałem zapewniającym łączność dla sztabu dywizji była 13. Samodzielna Kompania Łączności. Formowała się ona w miejscowości Mordy na podstawie etatu nr 04/57. Kompania liczyła 150 żołnierzy. Pod koniec października żołnierze kompanii złożyli przysięgę wojskową. Podczas działań wojennych 13. Samodzielna Kompania Łączności zapewniała łączność dla dowództwa i sztabu 8. Dywizji Piechoty. Droga frontowa kompanii łączności była ściśle związana z działaniami całej dywizji.

W styczniu 1945 r. zakończył się proces formowania i zgrywania jednostek i pododdziałów dywizji. Od 1 do 26 lutego 1945 r. dywizja pełniła służbę garnizonową w Warszawie. 13. Kompania Łączności stacjonowała wówczas w koszarach przy ul. 11 Listopada. Następnie dywizję skierowano do rejonu ześrodkowania w okolice Dobiegniew. Po drodze, w dniach 6 i 8 marca 8. DP brała udział w defiladach dla mieszkańców Torunia i Bydgoszczy. Dalszy szlak bojowy prowadził nad Nysę Łużycką, którą dywizja sforsowała 16 kwietnia 1945 r. Dzień ten został ustanowiony dniem święta 8. Dywizji Piechoty. Dywizja z powodzeniem kontynuowała natarcie w kierunku Drezna. Udział w bitwie budziszyńskiej zakończyła 4 maja 1945 r. Następnie dywizja była zaangażowana w operacji praskiej. Działania wojenne 8. DP zakończyła 12 maja 1945 r. w miejscowości Ustek pod Pragą. W maju i czerwcu dywizja pełniła służbę ochronną granicy zachodniej na odcinku Słubice – Nowa Sól. Z dniem 1 lipca 1945 r. dywizja przeszła w podporządkowanie dowódcy 1. Armii WP i została skierowana do służby ochronnej granicy południowo-wschodniej na odcinku od Piwnicznej do miejscowości Użok.

Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy WP nr 180 z 19.08. 1945 r. 8. Dywizja Piechoty otrzymała nazwę wyróżniającą „Drezdeńska”.

5 września 1945 r. 8. DDP została podporządkowana dowódcy Krakowskiego Okręgu Wojskowego. W listopadzie dywizja przekazała ochronę granicy oddziałom WOP i została skierowana do walk z ukraińskim zbrojnym podziemiem.

Zgodnie z rozkazem ND WP nr 293 z 28.12 1945 r. 8. Drezdeńska Dywizja Piechoty otrzymała imię Bartosza Głowackiego.

Podczas walk prowadzonych w rejonie Bieszczad 13. Samodzielna Kompania Łączności stacjonowała najpierw w Krośnie, a później w Sanoku. Na początku 1946 r., zgodnie z rozkazem ND WP nr 046/Org. z 27.02.1946 r. 8. Dywizja przeszła na nowe etaty. 13. Kompania Łączności została z dniem 1 kwietnia 1946 r. przemianowana na 28. Kompanię Łączności i przeniesiona na etat nr 2/54 o stanie 138 wojskowych.

W listopadzie 1946 r. 8. DDP została podporządkowana dowódcy Okręgu Wojskowego nr III w Poznaniu i dyslokowana w rejon Polski środkowej. Dowództwo dywizji oraz część jednostek dywizji, w tym i 28. Kompania Łączności, stacjonowały wówczas w Łodzi. Rozkazem MON nr 0055/Org. z 30. 03.1949 r. 8. Dywizja Piechoty została przeformowana w 8. Zmotoryzowaną Dywizję Piechoty. Od 30 kwietnia dywizja przeszła w pod-

porządkowanie dowódcy Okręgu Wojskowego nr IV. W maju i czerwcu 1949 r. 8. DP została dyslokowana na Pomorze i weszła w skład 1. Korpusu Zmechanizowanego.

W ramach 8. Zmotoryzowanej Dywizji Piechoty na bazie 28. Kompanii Łączności został sformowany 28. Batalion Łączności. Stan osobowy batalionu wynosił 302 wojskowych i 9 pracowników kontraktowych. Batalion otrzymał numer JW 3897. W dniach 9 i 10 maja 1949 r. batalion został dyslokowany do koszar przy ul. Zwycięstwa 204 w Koszalinie.

W 1950 r. dywizja przeszła kolejną zmianę. Rozkazem ministra obrony narodowej nr 0054/Org. z 12.06.1950 r., w terminie do 1.10. 1950 r., 8. Zmotoryzowana Dywizja Piechoty została przeformowana na 8. Dywizję Zmechanizowaną.

28. Batalion Łączności przeszedł na etat nr 5/70 z 12.06.1950 r., w którym było 282 stanowiska wojskowe i 9 stanowisk pracowników kontraktowych. Batalion pozostał w tym samym kompleksie koszarowym.

W grudniu 1954 r. obowiązki dowódcy 28. Batalionu Łączności przejął od mjr. Antoniego Okółła kpt Stanisław Śledź, dotychczasowy szef sztabu 38. Batalionu Łączności 1. Korpusu Armijnego. Batalion składał się z dowództwa, sztabu, dwóch kompanii łączności, kompanii szkolnej, plutonu łączności KSD, plutonu remontowego, plutonu zaopatrzenia i plutonu medycznego. W etacie batalionu był również klub żołnierski i kasyno oficerskie. Ponadto batalion był oddziałem gospodarczym dla pododdziałów dywizyjnych stacjonujących w Koszalinie.

Każdego roku batalion realizował proces szkolenia zgodnie z obowiązującymi wówczas programami. Zimowy okres szkolenia rozpoczynał się 2 stycznia i kończył na wiosnę kontrolą prowadzoną przez przełożonych. W maju rozpoczynał się na Poligonie Drawskim letni obóz. W miesiącach letnich lub na zakończenie szkolenia poligonowego odbywały się ćwiczenia z wojskami prowadzone najczęściej z dużym rozmachem i na rozległym terenie. Okres szkolenia poligonowego trwał na ogół do końca września.

W październiku 1955 r. prowadzona była w batalionie redukcja. Odbywała się ona w całym Wojsku Polskim. Z wojska zostali wówczas zwolnieni oficerowie zakwalifikowani wcześniej na podstawie ogólnych wytycznych. Ich miejsca zajmowali stopniowo inni oficerowie przybywający do batalionu.

W 1955 r. 8. DZ została podporządkowana dowódcy 1. Korpusu Armijnego z Wałcza, a w 1956 r. przeszła w bezpośrednie podporządkowanie dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

W czerwcu 1956 r. z 28. Batalionu Łączności została skierowana radiostacja RSB F wraz z załogą do zapewnienia łączności dla Sztabu Generalnego WP podczas tzw. „wydarzeń czerwcowych” w Poznaniu.

Oprócz etatowych zadań batalion realizował wiele dodatkowych przedsięwzięć w postaci zaopatrywania gospodarczego dywizyjnych jednostek Garnizonu Koszalin oraz mobilizowania kilku jednostek istniejących na czas „W”. Ponadto kompanie batalionu brały udział w pracach gospodarczych na rzecz Państwowych Gospodarstw Rolnych. Z reguły jedna kompania pracowała w sierpniu przy żniwach i jedna we wrześniu przy wykopkach ziemniaków.

Pod koniec 1957 r. rozwiązana została kompania szkolna batalionu. Proces szkolenia podoficerów łączności dla potrzeb POW został zorganizowany w Podoficerskiej Szkole Specjalistów Łączności nr 10 w Świeciu. W pomieszczeniach po kompanii szkolnej została urządzona baza szkoleniowa batalionu.

Jednym z istotniejszych przedsięwzięć realizowanych przez batalion w 1957 r. było przeniesienie Garnizonowego Węzła Łączności z pomieszczeń na ul. Zwycięstwa do budynku po Oficerskiej Szkole Obrony Przeciwlotniczej przy ul. Armii Czerwonej. W tym samym roku przeniósł się tam również sztab 8. Dywizji Zmechanizowanej.

W 1958 r. rozkazem ministra obrony narodowej nr 0010/Org. z 2.10.1950 r. nastąpiła zmiana numerów jednostek wojskowych oraz zmiany organizacyjne w 8. DZ. 28. Batalion Łączności otrzymał wówczas nr JW 3653.

W listopadzie 1959 r. mjr Stanisław Śledź przekazał dowództwo batalionu mjr. Feliksowi Taniewskiemu i odszedł na wyższe stanowisko do Inspektoratu Szkolenia MON w Warszawie.

W 1967 r. nastąpiło istotne wydarzenie w historii jednostki łączności 8. Dywizji. Na podstawie rozkazu ministra Obrony Narodowej nr 07/MON z 4.05.1967 r. w sprawie przekazania jednostkom wojskowym historycznych nazw i numerów oddziałów frontowych oraz ustanowienia dorocznych świąt 28. Batalion Łączności został przemianowany na 13. Batalion Łączności. Skład organizacyjny batalionu przedstawiał się następująco:

- stacja szyfrowa,
- kompania radiowa w składzie plutonu wozów dowodzenia i dwóch plutonów radiowych,
- kompania telefoniczno-telegraficzna w składzie: pluton transmisji informacji, pluton radioliniowo-kablowy, pluton łączności wewnętrznej i zasilania,
- pluton łączności TSD,
- Wojskowa Stacja Pocztaowa,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia,
- pluton medyczny.

Kolejne zmiany organizacyjne realizowane w strukturach jednostek dywizyjnych nie dotyczyły 13. Batalionu Łączności.

Na wyposażenie batalionu wchodził coraz to nowszy sprzęt łączności i samochodowy. Zmieniał się stan osobowy. Przychodziła nowa kadra oficerska i podoficerska, a od 1968 r. również chorążowie.

W latach dziewięćdziesiątych następowały istotne zmiany w życiu społecznym i politycznym Polski. Zmianom poddawane było również Wojsko Polskie. Zgodnie z zarządzeniem ministra obrony narodowej nr 059/Org. z 21 lipca 1993 r. 8. Dywizja Zmechanizowana została przeformowana na 8. Dywizję Obrony Wybrzeża. Wcześniej rozwiązana została 7. Brygada Obrony Wybrzeża stacjonująca w Gdańsku. 8. Dywizja Obrony Wybrzeża zmieniła organizację z pułkowej na brygadową. 18 marca 1995 r. dywizja przyjęła nazwę wyróżniającą „Bałtycka”. W 1994 r. został sformowany 8. Batalion Dowodzenia o numerze JW 1885. Powstał on na bazie 13. Batalionu Łączności, 29. Kompanii Dowodzenia szefa OPL i 15. Baterii Dowodzenia szefa Artylerii. Batalion przejął koszary po 13. Batalionie Łączności na ul. 4 Marca (dawna ul. Zwycięstwa). 8. Batalion Dowodzenia przejął również dziedzictwo i tradycje:

- VIII Kompanii Łączności (1919-1939),
- 13. Batalionu Łączności (1944-1994).

Doroczne święto batalionu odbywało się 16 kwietnia.

Z końcem 2001 r. 8. Bałtycka Dywizja Obrony Wybrzeża im. Bartosza Głowackiego została rozformowana. Część jednostek została podporządkowana innym dywizjom.

Rozformowany również został 8. Batalion Dowodzenia.

10. BATALION DOWODZENIA

OPOLE

10. BATALION DOWODZENIA OPOLE

W październiku 1944 r. w Rzeszowie rozpoczęło się formowanie 10. Dywizji Piechoty. Na początku 1945 r. odbyła się przysięga wojskowa, po której dywizję skierowano do działań wojennych. Zabezpieczała Górny Śląsk, brała udział w walkach na Pomorzu Zachodnim, walczyła w operacji łużyckiej, brała udział w operacji praskiej. Podczas prowadzonych działań wojennych dywizja poniosła duże straty. Zginęło lub zostało rannych łącznie 3834 żołnierzy dywizji. Po zakończeniu wojny 10. Dywizja Piechoty została skierowana do zabezpieczenia granicy południowo-zachodniej. 10. Dywizja przez okres swojego istnienia był wielokrotnie przeformowywana. Powstała, jako 10. Dywizja Piechoty. W 1945 r. otrzymała wyróżniającą nazwę „Sudecka”. W 1949 r. została przeformowana na 10. Sudecką Dywizję Pancerną, by już w 1950 roku ponownie zostać 10. Sudecką Dywizją Zmechanizowaną. W 1955 r. 10. SDZ stała się 10. Sudecką Dywizją Pancerną. Kolejna i zarazem ostatnia zmiana nastąpiła w 1989 r., kiedy to dywizję przeformowano na 10. Sudecką Dywizję Zmechanizowaną.

Podobnie zmienne koleje losu były jednostki łączności zapewniające łączność dla 10. Dywizji. W Rzeszowie, w październiku 1944 r., sformowana została 19. Samodzielna Kompania Łączności. Wykonywała ona swoje zadania w składzie dywizji podczas działań frontowych, a później w czasie służby na granicy południowo-zachodniej. W grudniu 1945 r. 10. Sudecka Dywizja Piechoty została przeformowana na etat pokojowy. Wówczas na bazie 19. Samodzielnej Kompanii Łączności sformowany został 25. Samodzielny Batalion Łączności. Stacjonował on w Jeleniej Górze. Historia tego batalionu była bardzo krótka. Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 046/Org. z 27 lutego 1946 r. 10. Sudecka Dywizja Piechoty została przeformowana na nowe etaty. W ramach przeprowadzonych zmian 25. Samodzielny Batalion Łączności został przeformowany w 31. Kompanię Łączności. Jej miejscem stacjonowania pozostała Jelenia Góra.

W 1949 r., podczas przeformowywania 10. Sudeckiej Dywizji Piechoty w 10. Sudecką Dywizję Pancerną, dowództwo dywizji zostało przeniesione do Wrocławia. Również do Wrocławia przedyslokowano 31. Kompanię Łączności. W tym samym roku sformowany został na jej bazie 41. Batalion Łączności. Powstał on według etatu nr 5/85. Stan osobowy batalionu wynosił 281 żołnierzy i 9 pracowników kontraktowych. W skład 41. Batalionu łączności wchodziło:

- dowództwo,
- kompania dowodzenia w składzie: czołgi dowództwa dywizji, pluton telefoniczno-telegraficzny, pluton ruchomych środków łączności,
- kompania radiowa w składzie dwóch plutonów,
- pluton telefoniczno-kablowy,
- kompania szkolna.

Koszary batalionu znajdowały się przy ul. Obornickiej nr 100.

W 1951 r. dowództwo dywizji zostało przeniesione do Opola. Wraz z dowództwem trafił tam również 41. Batalion Łączności. Zakwaterowany on został w koszarach przy ulicy Plebiscytowej.

W 1967 r. 41. Batalion Łączności został przeformowany w 19. Batalion Łączności i przejął tradycje frontowej 19. Samodzielnej Kompanii Łączności. W skład batalionu wchodziło:

- dowództwo i sztab,

- kompania radiowa w składzie plutonu wozów dowodzenia i dwóch plutonów radiowych,
- kompanii telefoniczno-telegraficznej w składzie: pluton transmisji informacji, pluton radioliniowo-kablowy, pluton łączności wewnętrznej i zasilania,
- pluton łączności TSD,
- Wojskowa Stacja Pocztowa,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia,
- pluton medyczny.

W marcu 1989 r. utworzone zostały zunifikowane pułki zmechanizowane. 10. SDPanc. przeformowana została na 10. Sudecką Dywizję Zmechanizowaną. Kolejne zmiany w dywizji nastąpiły w 1994 r. 10. SDZ przeszła ze struktury pułkowej na strukturę brygadową.

Zmiany te poprzedzone zostały przeformowaniem dywizyjnej jednostki łączności. W 1993 r. rozformowany został 19. Batalion Łączności. Na jego bazie oraz na bazie 83. Baterii Dowodzenia Szefa Artylerii Dywizji, 31. Kompanii Dowodzenia Szefa OPL i Kompanii Ochrony i Regulacji Ruchu sformowany został 10. Batalion Dowodzenia. Jego zakres zadań i obowiązków uległ istotnym zmianom.

Sztandar 10. Batalionu Dowodzenia 10. Sudeckiej Dywizji Zmechanizowanej
(zdjęcie z: http://www.tradycje.wp.mil.pl/pl/5_503.html)

W 1995 r. odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru 10. Batalionowi Dowodzenia. Batalionem dowodził ppłk Witold Stolarczyk. Dla zachowania w pamięci bohaterskich dokonań żołnierzy łączności minister obrony narodowej decyzją nr 44/MON z 27 kwietnia 1995 r. polecił 10. Batalionowi Dowodzenia w Opolu przejąć dziedzictwo i kontynuować tradycje:

- 1) pododdziałów łączności 10. Dywizji Piechoty (1932-1939):
 - a) kompanii telegraficznej (1919-1920),
 - b) kompanii telegraficznej (1932-1937),
 - c) kompanii łączności (1937-1939),
- 2) pododdziałów łączności 10. Dywizji Piechoty (1944-1994):
 - a) 19. Samodzielnej Kompanii Łączności,
 - b) 41. Batalionu Łączności (1947-1967),
 - c) 19. Batalionu Łączności (1967-1994).

Tą samą decyzją ministra obrony narodowej ustanowione zostało roczne święto 10. Batalionu Dowodzenia na dzień 22 czerwca.

Akt nadania sztandaru przez prezydenta RP Lecha Wałęsę 10. Batalionowi Dowodzenia 10. Sudeckiej Dywizji Zmechanizowanej
(zdjęcie z:
http://www.tradycje.wp.mil.pl/pl/5_503.html)

W 1999 r., w ramach procesu restrukturyzacji Sił Zbrojnych RP, 10. Sudecka Dywizja Zmechanizowana została rozformowana. Na podstawie rozkazu PF 14/Org. z dnia 9 lutego 1999 przystąpiono do rozformowania dywizji i jednocześnie formowania 10 Brygady Logistycznej. Proces rozformowania dywizji zakończono 11 listopada 1999 r.

Rozformowany również został 10. Batalion Dowodzenia. Jego dziedzictwo i tradycje przejął Batalion Dowodzenia i Zabezpieczenia 10. Brygady Logistycznej w Opolu.

15. OLSZTYŃSKI BATALION DOWODZENIA

OLSZTYN

15. OLSZTYŃSKI BATALION DOWODZENIA OLSZTYN

W 1945 r. powstała 15. Dywizja Piechoty. Utworzona została na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 00135/Org. z 3 czerwca 1945 r. Dywizję formowano na bazie 8. i 9. Zapasowego Pułku Piechoty.

Razem z innymi jednostkami dywizji sformowany został 27. Samodzielny Batalion Łączności. Miejscem dyslokacji dowództwa dywizji, batalionu łączności i większości jednostek dywizyjnych został Olsztyn.

Na początku 1946 r. przeprowadzona została reorganizacja 15. Dywizji Piechoty. Wprowadzony został nowy etat, w wyniku którego część jednostek została przeformowana na nowe etaty, a część została rozformowana. 31 marca 1946 r. został rozformowany 27. Samodzielny Batalion Łączności. Na jego bazie sformowana została 37. Kompania Łączności.

Kolejna reorganizacja dywizji nastąpiła w 1950 r. Rozkazem ministra obrony narodowej nr 006/Org. z 26 stycznia 1950 r. przeformowano 15. Dywizję Piechoty na nowy etat. Zgodnie z tym etatem utworzony został 54. Batalion Łączności (JW 1980).

22 września 1954 r. ukazał się rozkaz ministra obrony narodowej nr 0046/Org., który nakazywał rozformować 15. Dywizję Piechoty, a na jej miejsce do dnia 1 maja 1955 r. sformować 15. Dywizję Zmechanizowaną. Zgodnie z etatem dywizji sformowany został wówczas 29. Batalion Łączności. Miejscem stacjonowania jednostek łączności 15. Dywizji pozostawał przez cały czas Olsztyn.

W skład 29. Batalionu Łączności wchodziły:

- dowództwo i sztab,
- stacja szyfrowa,
- kompania radiowa w składzie dwóch plutonów radiowych i plutonu dowodzenia,
- kompania telefoniczno-telegraficzna w składzie: pluton transmisji informacji, pluton radioliniowo-kablowy, pluton łączności wewnętrznej i zasilania,
- pluton łączności TSD,
- Wojskowa Stacja Poczтовая,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia,
- pluton medyczny.

W 1962 r. 29. Batalion Łączności otrzymał sztandar nadany przez Radę Państwa.

Akt nadania sztandaru 29. Batalionowi Łączności
(Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie)

Sztandar 29. Batalionu Łączności (Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie)

W 1988 r., w ramach restrukturyzacji prowadzonej w Wojsku Polskim, 15. Dywizja Zmechanizowana im. Gwardii Ludowej została rozformowana. Wraz z dywizją uległ rozformowaniu 29. Batalion Łączności. Na bazie rozformowanej dywizji powstała 15. Baza Materiałowo-Techniczna.

Od 1 września 1993 r. rozpoczęło się ponowne formowanie 15. Dywizji Zmechanizowanej na bazie 15. BMT. 15. Warmińsko-Mazurska Dywizja Zmechanizowana im. Króla Władysława Jagiełły była organizowana według struktury brygadowej.

1 stycznia 1994 r. sformowany został 15. Batalion Dowodzenia. 15 lipca 1995 r., na polach Grunwaldu, odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru nadanego 15. Batalionowi Dowodzenia przez prezydenta RP Lecha Wałęsę. Batalionem dowodził wówczas ppłk Bogdan Jaworski.

*Akt nadania sztandaru przez prezydenta RP Lecha Wałęsę 15. Olsztyńskiemu Batalionowi Dowodzenia
(Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie)*

Sztandar 15. Olsztyńskiego Batalionu Dowodzenia (Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego)

Akt poświęcenia sztandaru 15. Olsztyńskiego Batalionu Dowodzenia przez biskupa polowego Wojska Polskiego gen. dyw. dr. Sławoja Leszka Głóźia (Zdjęcie udostępnione przez Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie)

Zgodnie z decyzją nr 111/MON ministra obrony narodowej z dnia 14 lipca 1995 r. 15. Batalion Dowodzenia otrzymał nazwę wyróżniającą „Olsztyński” i przyjął dziedzictwo tradycji pododdziałów łączności: 15. Dywizji Piechoty z lat 1919-1939 oraz 27. Batalionu Łączności z lat 1945-1989. Doroczne święto batalionu zostało ustanowione na 15 lipca.

W 2000 r. 15. Warmińsko-Mazurska Dywizja Zmechanizowana im. Króla Władysława Jagiełły została rozformowana.

Razem z dywizją rozformowany również został 15. Olsztyński Batalion Dowodzenia.

Olsztyn, 2010 r. Byle koszary wojskowe przy ul. Jagiellońskiej (Zdjęcie z: <http://www.fotosik.pl/u/lord-seth/album/755472>)

25. BATALION ŁĄCZNOŚCI

SKIERNIEWICE

25. BATALION ŁĄCZNOŚCI SKIERNIEWICE

Lata dziewięćdziesiąte XX wieku charakteryzowały się ciągłymi zmianami organizacyjnymi w Wojsku Polskim. Zachodzące zmiany dotyczyły również jednostek łączności. W listopadzie 1993 r. zapadła decyzja o rozformowaniu 25. Pułku Łączności DZJZ MON stacjonującego w Białymstoku. Z końcem 1994 roku jednostka ta została rozwiązana. Planowane były również zmiany w jednostkach i instytucjach garnizonu Warszawa. W 1995 r. uległo rozformowaniu Dowództwo Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia Ministerstwa Obrony Narodowej, a w jego miejsce z dniem 1 sierpnia 1995 r. zostało utworzone Dowództwo Garnizonu Warszawa. Po rozformowaniu 25. Pułku Łączności istniała potrzeba utworzenia mobilnej jednostki łączności w przyszłych strukturach DGW.

W 1994 r. minister obrony narodowej podjął decyzję o utworzeniu 25. Batalionu Łączności, który miał zabezpieczyć łączność dla potrzeb jednostek i instytucji MON. 1 lipca 1994 r. rozpoczęło się w Skierniewicach formowanie batalionu. Na miejsce stacjonowania batalionu wybrano koszary wojskowe w Skierniewicach przy ulicy Jana Kilińskiego. Były to koszary wybudowane pod koniec XIX w. dla pułku carskiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w koszarach tych stacjonowały jednostki Wojska Polskiego. Bazę powstającego batalionu stanowił rozformowany 25. Pułk Łączności z Białegostoku.

Na dowódcę batalionu wyznaczony został kpt. Zbigniew Wesołowski, który w 25. pł był dowódcą batalionu radioliniowo-kablowego. Szefem sztabu – z-cą d-cy batalionu został mjr Czesław Hebda, były d-ca kompanii remontowej w 25. pł. Obowiązki szefa logistyki – z-cy dowódcy batalionu objął kpt. Grzegorz Dąbrowski, który był oficerem logistyki w 25. pł.

Skierniewice, 1996 r. Dowódca 25. Batalionu Łączności kpt. Zbigniew Wesołowski (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Wesołowskiego).

W skład 25. Batalionu Łączności wchodziły następujące komórki i pododdziały:

- sztab,
- pion logistyki,
- pion finansowy,
- kompanie dowodzenia,
- kompania radiowa,
- kompania radioliniowo-kablowa,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia,
- ambulatorium,
- klub żołnierski.

Batalion liczył około 120 żołnierzy zawodowych, 300 żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz 30 pracowników cywilnych wojska. 25. był oddziałem gospodarczym dla instytucji wojskowych w garnizonie.

Charakterystyczną cechą kadry batalionu był zapał i zaangażowanie wynikające z ich młodości. Średnia wieku w batalionie wynosiła 26 lat.

Po zakończeniu formowania batalion rozpoczął intensywny proces szkolenia w celu jak najszybszego uzyskania zdolności do zapewnienia łączności dla potrzeb Pomocniczego Stanowiska Dowodzenia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych.

28 listopada 1997 r. żołnierze 25. Batalionu Łączności przeżywali ważne święto. Podczas uroczystego apelu odbyło się wręczenie sztandaru ufundowanego przez społeczność Skierniewic. W imieniu prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej sztandar wręczał wiceminister obrony narodowej Romuald Szeremietiew.

Skierniewice, 28.11.1997 r. Wiceminister obrony narodowej R. Szeremietiew wręcza sztandar 25. Batalionu Łączności d-cy batalionu mjr. Z. Wesółowskiemu (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Wesółowskiego).

Patronem batalionu został mjr Zygmunt Chimiak. Był to przedwojenny oficer łączności wywodzący się z legionów Piłsudskiego. Brał udział w pierwszej wojnie światowej i wojnie polsko-bolszewickiej. W Wojsku Polskim II RP pełnił wiele funkcji dowódczych i sztabowych. W czasie walk we wrześniu 1939 r. był szefem łączności GO „Piotrków”

wchodzącej w skład Armii „Łódź”, a następnie szefem łączności podczas obrony Twierdzy Modlin. Zginął 20 września 1939 r. w Modlinie.

*Skierniewice, 28.11.1997 r. Wnuczek patrona batalionu wraz ze swoją mamą na sali tradycji
(Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Wesołowskiego)*

Mjr Czesław Hebda

27.03.1998 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy batalionu. Obowiązki dowódcy 25. Batalionu Łączności objął mjr Czesław Hebda. Mjr Zbigniew Wesołowski odszedł na stanowisko szefa sztabu – zastępcy szefa Węzła Łączności MON.

W kolejnych latach żołnierze batalionu realizowali proces szkolenia, uczestniczyli w zawodach i ćwiczeniach, doskonaląc swoje umiejętności. Wytężona praca przynosiła uznanie przełożonych oraz wyróżnienia.

*Skierniewice, 27.03.1998 r. Przekazanie obowiązków d-cy 25. Batalionu Łączności.
Na zdjęciu z prawej strony mjr Z. Wesołowski całuje płat sztandaru, z lewej strony przyjmujący
obowiązki mjr Cz. Hebda (Zdjęcie z materiałów udostępnionych przez Z. Wesołowskiego)*

25. Batalion Łączności z dniem 31 grudnia 2001 r. został rozformowany. W pierwszej połowie 2002 r. trwały jeszcze prace związane z zamknięciem i przekazaniem dokumentacji, sprzętu i infrastruktury prowadzone przez grupę likwidacyjną pod kierownictwem kpt. Tadeusza Kupisza.

(Zdjęcia pochodzą z materiałów udostępnionych przez Z. Wesołowskiego)

Skierniewice, 28.11.1997 r. D-ca batalionu mjr Z. Wesółowski przekazuje sztandar 25. Batalionu Łączności pocztowi sztandarowemu

Skierniewice, 28.11.1997 r. Podczas uroczystości wręczenia sztandaru przemawia d-ca 25. bł. Na zdjęciu, w pierwszym rzędzie od lewej strony stoją: gen. bryg. Jan Klejszmit, min. Romuald Szeremietiew, gen. bryg. Wojciech Wojciechowski

Skierniewice, 28.11.1997 r. Na zdjęciu w pierwszym rzędzie od lewej strony stoją: gen. bryg. J. Klejszmit, min. R. Szeremietiew, mjr Z Wesołowski, były d-ca 25. pł plk rez. Stanisław Józwiak.

Skierniewice, 27.03.1998 r. Mjr Z. Wesołowski i mjr Cz. Hebda meldują d-cy Garnizonu Warszawa gen. bryg. Marianowi Maindzie o przekazaniu obowiązków d-cy 25. bł

Pododdział 25. Batalionu Łączności podczas ćwiczenia pk. „Bieszczady”.

25 BATALION ŁĄCZNOŚCI
im. mjr Zygmunta CHIMIĄKA
DOWÓDZTWA GARNIZONU WARSZAWA

Decyzją Ministra Obrony Narodowej
z dnia 12 lutego 2001 r.
oraz Rozkazem Szefa Sztabu Generalnego
Wojska Polskiego
z dnia 27 lutego 2001 r.
25 Batalion Łączności zostaje rozformowany.

W dniu 12 czerwca 2001 r. na uroczystym
apelu zostanie pożegnany sztandar jednostki.

84. BATALION ŁĄCZNOŚCI

MALBORK

84. BATALION ŁĄCZNOŚCI 4. PDLM MALBORK

W 1952 r., na podstawie rozkazu szefa Sztabu Generalnego WP nr 0096/Org. z 11.12.1951 r., została sformowana 9. Dywizja Lotnictwa Myśliwskiego. Dowództwo i sztab dywizji oraz część jednostek dywizyjnych została dyslokowana w Malborku.

Dla zabezpieczenia logistycznego sztabu 9. DLM i zapewnienia dowodzenia podległymi jednostkami oraz utrzymania łączności z przełożonymi i sąsiadami została sformowana 72. Kompania Łączności. Na miejsce stacjonowania kompanii wyznaczone zostały koszary przy ul. 17 Marca 20 w Malborku. Przydzielone obiekty koszarowe wybudowane były w 1911 roku. Kompania łączności formowana była na podstawie etatu nr 35/139. Etatowy stan kompanii wynosił 131 osób wojskowych. Formowanie kompanii odbywało się od 1 stycznia do 1 czerwca 1952 r.

Malbork. Koszary wojskowe przy ul. 17 Marca

W 1967 r. 9. Dywizja lotnictwa Myśliwskiego została przemianowana na 4. Pomorską Dywizję Lotnictwa Myśliwskiego i przejęła wojenne tradycje 4. Mieszanej Dywizji Lotniczej.

Zgodnie z zarządzeniem szefa Sztabu Generalnego nr 0148/Org. z 8.11.1968 r. oraz wyciągiem szefa Sztabu POW nr 06/Org. z 6.02.1969 r. dowódca Wojsk Lotniczych w terminie do 30.04.1969 r. miał przeformować 72. Kompanię Łączności na 84. Batalion Łączności według etatu nr 20/064o etatowym stanie osobowym 462 żołnierzy i 16 pracowników cywilnych. Batalion został samodzielnym oddziałem gospodarczym i otrzymał nr JW 3339. Od chwili sformowania 84. Batalion Łączności przejął na zaopatrzenie żywnościowe, mundurowe, finansowe i zdrowia następujące pododdziały: Dowództwo 4. PDLM, Klucz Lotniczy Dowództwa 4. PDLM, 13. Batalion

Radiotechniczny, 30. RWNS, wydział WSW 4. PDLM, 45. Polowy Warsztat Lotniczy, 30. Poligon Lotniczy oraz GAM w Malborku.

W kolejnych latach batalion otrzymywał na wyposażenie sprzęt łączności nowszej generacji. Zmieniała się również obsada etatowa batalionu. W połowie 1977 r. stan osobowy batalionu przedstawiał się następująco.

	Oficerów	Chorążych	Podoficerów zawodowych	Żołnierzy zasadniczej służby wojskowej	Razem
Etatowo	37	26	92	357	514
Ewidencyjnie	26	21	56	356	459
%	70	81	59	100	89

W grudniu 1981 r., po wprowadzeniu stanu wojennego, 84. Batalion Łączności uczestniczył w rozwinięciu i eksploatacji osi radioliniowej na trasie Skoryszewy, Pruszcz Gdański, Elbląg, Morąg, Olsztyn.

Zmiany zachodzące w Wojsku Polskim na początku lat dziewięćdziesiątych dotyczyły w sposób istotny 4. Pomorskiej Dywizji Lotnictwa Myśliwskiego. W terminie do 31.12.1990 r. rozformowany został 13. Batalion Radiotechniczny oraz 49. Eskadra Lotnicza. Pozostałe jednostki dywizji, w tym również 84. Batalion Łączności, zostały przekazane zgodnie z harmonogramem dowódcy 2. KOP. W terminie do 31.03.1991 r. rozformowane zostało Dowództwo 4. Dywizji Lotnictwa Myśliwskiego

W 1992 r. 84. Batalion Łączności został rozformowany. Dziedzictwo tradycji batalionu przejęła 22. Baza Lotnictwa Taktycznego w Malborku.

86. BATALION ŁĄCZNOŚCI

ŚWIDWIN

86. BATALION ŁĄCZNOŚCI 3. DLMB ŚWIDWIN

W 1951 r. sformowana została 11. Dywizja Lotnictwa Myśliwskiego. Miejszem stacjonowania dowództwa i sztabu dywizji oraz części jednostek dywizyjnych został Świdwin. W celu zapewnienia łączności dowództwu i sztabowi 11. DLM sformowana została według etatu nr 6/102 76. Kompania Łączności. Na miejsce stacjonowania kompanii wyznaczone zostały koszary przy ul. Połęzińskiej 32 w Świdwinie.

Rozkazem ministra obrony narodowej nr 07 z 4.05. 1967 r. 11. DLM przemianowana została na 3. Brandenburską Dywizję Lotnictwa Myśliwskiego. Przejęła ona wojenne tradycje 3. Dywizji Lotnictwa Myśliwskiego.

Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego WP nr 0148/Org. z 18.11.1968 r. dywizyjna 76. Kompania Łączności została przeformowana w 86. Batalion Łączności o numerze JW 3351. Zwiększył się zakres zadań specjalistycznych batalionu. Zadania gospodarcze również uległy zwiększeniu. Batalion został oddziałem gospodarczym dla: Dowództwa 3. BDLM, Klucza Lotniczego Dowództwa 3. BDLM, 19. Batalionu Radiotechnicznego, 28. RWNS, 47. Polowych Warsztatów Lotniczych, Wydziału WSW 3. BDLM, poligonu lotniczego w Podborsku oraz GAM w Świdwinie.

W kolejnych latach następowały zmiany organizacyjne w dywizji oraz zmiany podporządkowania niektórych jednostek W 1971 r. 3. Brandenburska Dywizja Lotnictwa Myśliwskiego została przemianowana na 3. Brandenburską Dywizję Lotnictwa Szturmowo-Rozpoznawczego. W 1982 r. 3. BDLSzR została po raz kolejny przemianowana. Tym razem na 3. Brandenburską Dywizję Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego. Decyzją ministra obrony narodowej nr 1/MON z 12.09.1991 r. 3. BDLMB została pozbawiona wyróżniającego tytułu „Brandenburska”.

Od czasu sformowania 86. Batalion Łączności, pomimo kolejnych restrukturyzacji dywizji, nie zmieniał swojej nazwy ani miejsca stacjonowania. Na wyposażenie batalionu wchodził coraz to nowszy sprzęt łączności oraz wprowadzano nowe etaty. Częściowo zmieniał się zakres i sposób realizacji zadań specjalistycznych.

W latach dziewięćdziesiątych odbywała się zakrojona na szeroką skalę reforma Siłach Zbrojnych RP. Dotyczyła one również lotnictwa wojskowego. Zarządzeniem szefa Sztabu Generalnego WP nr 017 z 6.03.1998 r. została rozformowana 3. Dywizja Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego. Wraz z nią rozformowany został również 86. Batalion Łączności.

1 czerwca 1998 r. odbyła się ostatnia zbiórka dowództwa, sztabu oraz jednostek dywizji z udziałem dowódcy WLOP gen. dyw. K. Dzioka. 28 grudnia 1998 r. został złożony meldunek dowódcy grupy likwidacyjnej 4. Korpusu Lotniczego w Poznaniu o rozformowaniu 3. DLMB i 86. BŁ.

Na bazie rozformowanej 3. DLMB powstała 1. Brygada Lotnictwa Taktycznego. W dalszych latach następowały kolejne zmiany w garnizonie Świdwin, ale już bez udziału 86. Batalionu Łączności.

Dziedzictwo tradycji 86. Batalionu Łączności przejął i kontynuuje 2. Rejon Wsparcia Teleinformatycznego Sił Powietrznych w Bydgoszczy.

87. BATALION ŁĄCZNOŚCI

PIŁA

87. BATALION ŁĄCZNOŚCI PIŁA

12 marca 1969 r. sformowany został 87. Batalion Łączności 2. Dywizji Lotnictwa Szturmowego, przemianowanej później na 2. Dywizję Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego. Batalion powstał na bazie 56. Kompanii Łączności.

Zasadniczym zadaniem batalionu było zapewnienie Sztabowi 2. DLMB łączności współdziałania z sąsiednimi związkami taktycznymi oraz dowodzenia podległymi pułkami lotniczymi i samodzielnymi pododdziałami dywizji. Na terenie garnizonu Piła 87. Batalion Łączności zabezpieczał potrzeby finansowe i gospodarcze Sztabu 2. DLMB, 48. PWL, 35. RWNS, GWŁ, CDB, orkiestry dywizyjnej oraz Kasyna nr 250.

W skład 87. bł wchodziły dwie kompanie łączności, kompania radioliniowa, kompania zabezpieczenia oraz pododdziały zabezpieczenia technicznego i kwatermistrzowskiego.

Piła, 2011 r. Pozostałości bramy przy Al. Powstańców Wielkopolskich 103. Za bramą po lewej stronie stał budynek, w którym mieścił się 87. bł i GWŁ. Po prawej stronie stał budynek Sztabu 2. DLMB. W głębi widoczne są budynki sztabu pułku budowlanego oraz CDB i klubu (Zdjęcie ze zbiorów Józefa Kowalskiego).

Pierwszym dowódcą batalionu był mjr Zdzisław Adamczewski. 17.08.1969 r. dowodzenie batalionem objął ppłk Eugeniusz Kopczyński.

Przez pierwsze lata jednostka łączności stacjonowała na terenie miasta przy Al. Powstańców Wielkopolskich nr 103. Na początku 1970 r. batalion przeniósł się na teren lotniska przy ulicy Lotniczej.

*Piła, 2011 r. Koszarowiec na terenie lotniska, w którym do 1986 r. mieścił się 87. Batalion Łączności
(Zdjęcie ze zbiorów Józefa Kowalskiego)*

Ważnym dniem w historii 87. bł był 14 lutego 1970 r. W tym dniu, podczas uroczystego apelu żołnierzy garnizonu lotniczego Piła, batalion otrzymał sztandar nadany przez Radę Państwa. Uroczystość ta odbywała się na płycie lotniska. Dowódca batalionu ppłk E. Kopczyński odebrał sztandar z rąk zastępcy ds. liniowych dowódcy Wojsk Lotniczych gen. bryg. pil. Tadeusza Krempskego.

24.08.1976 r. nastąpiła kolejna zmiana dowódcy batalionu. Obowiązki dowódcy 87. Batalionu Łączności objął kpt. Lechosław Buchnajzer.

W kolejnych latach batalion wykonywał z powodzeniem swoje obowiązki. Zyskiwał uznanie i znaczące sukcesy wśród jednostek łączności Wojsk Lotniczych, za co był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych następowała wymiana zasadniczego sprzętu łączności. Na wyposażenie batalionu weszły wówczas nowe aparatownie łączności, takie jak radiolinie R-409, radiostacje R-140, centrale telefoniczne i telegraficzne oraz radiostacje lotnicze R-831.

12 września 1984 r. na dowódcę 87. bł wyznaczony został mjr Marian Kurkiewicz. W kwietniu 1986 r. batalion kolejny raz zmienił swoje miejsce stacjonowania. Przeniósł się do nowego budynku sztabowo-koszarowego stojącego w pobliżu bramy wjazdowej przy ulicy Lotniczej. Nowy obiekt doskonale zabezpieczał warunki socjalno-bytowe i szkoleniowe pododdziałów batalionu.

23.03.1987 r. obowiązki dowódcy batalionu objął mjr Marek Królikowski, by 3 listopada następnego roku przekazać je kolejnemu dowódcy, którym został mjr Marian Lis. W 1989 roku 87. Batalion Łączności obchodził uroczystości swoje dwudziestolecie istnienia.

Od kwietnia do sierpnia 1991 roku obowiązki dowódcy batalionu pełnił czasowo kpt. Remigiusz Zarzycki.

W sierpniu 1991 roku na stanowisko dowódcy 87. bł wyznaczony został mjr Zbigniew Wysocki. W roku 1994, podczas obchodów dwudziestopięciolecia funkcjonowania batalionu, wprowadzona została do użytku Odznaka Honorowa 87. Batalionu Łączności.

*Pila, 2011 r. Budynek, w którym w latach 1986-1999 mieścił się 87. Batalion Łączności.
Obecnie jest to blok mieszkalny TBS (Zdjęcie ze zbiorów Józefa Kowalskiego)*

W 1998 r. rozwiązany został Sztab 2. Dywizji Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego oraz 6. Pułk Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego. 87. Batalion Łączności otrzymał dodatkowe zadania wynikające ze zmian restrukturyzacyjnych dywizji. Przejął obiekty lotniskowe wraz z zadaniem obsługi lotniska. W celu umożliwienia realizacji nowych zadań w strukturach batalionu nastąpiły stosowne zmiany.

W lutym 1998r. ppłk Zbigniew Wysocki przekazał obowiązki dowódcy batalionu mjr. Markowi Gryzie.

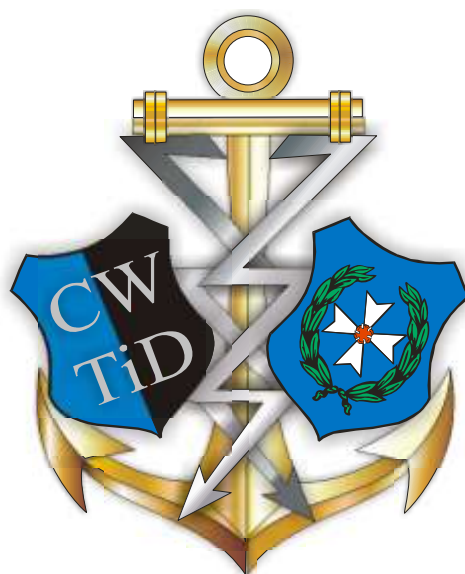
Rok 1999 zamyka historię batalionu. W grudniu tego roku 87. Batalion Łączności został rozwiązany. Zakończyła się powojenna historia polskiego lotnictwa wojskowego w Pile.

Część druga

ISTNIEJĄCE JEDNOSTKI DOWODZENIA I ŁĄCZNOŚCI

CENTRUM WSPARCIA TELEINFORMATYCZNEGO I DOWODZENIA MARYNARKI WOJENNEJ

im. płk. Kazimierza PRUSZKOWSKIEGO

WEJHEROWO

CENTRUM WSPARCIA TELEINFORMATYCZNEGO
I DOWODZENIA MARYNARKI WOJENNEJ
im. płk. Kazimierza PRUSZKOWSKIEGO
WEJHEROWO

Widok Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia od strony skweru przy ulicy Jana III Sobieskiego

Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia Marynarki Wojennej powstało w lipcu 2007 roku. Utworzone zostało na bazie 11. Pułku Łączności Marynarki Wojennej i jest spadkobiercą jego tradycji. Od 1 stycznia 2011 r. w skład CWTiD wszedł również rozformowany Zespół Informatyki MW, jako Oddział Informatyki. Centrum skupia w swojej strukturze siły i środki łączności, informatyki i dowodzenia potrzebne do zabezpieczenia działania Marynarki Wojennej.

W celu poznania historii CWTiDMW niezbędne jest cofnięcie się o kilka dziesiątków lat i przedstawienie chronologicznie krótkiej historii jej komponentów, które były kiedyś samodzielnymi jednostkami i instytucjami wojskowymi.

11. PUŁK ŁĄCZNOŚCI MARYNARKI WOJENNEJ im. płk. Kazimierza Pruszkowskiego

Z chwilą zakończenia II wojny światowej Polska posiadała zorganizowane siły lądowe i powietrzne. Marynarka Wojenna wymagała organizowania nieomal od podstaw. Problem ten był bardzo ważny, gdyż w porównaniu z okresem przedwojennym ponad sześciokrotnie wydłużyła się granica morska.

Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy Wojska Polskiego z maja 1946 r. sformowana została 46. Kompania Łączności Gdyńskiego Obszaru Nadmorskiego. Jej dowódcą został kpt. Serafin Zieliński, który w 1939 r. dowodził Morską Kompanią Łączności Lądowej Obrony Wybrzeża. W skład 46. Kompanii Łączności wchodził pluton radio, pluton telegraficzny, pluton budowy linii oraz nadawczo-odbiorcza centrala radiowa. Kompania borykała się z trudnościami w ukompletowaniu do pełnego etatu specjalistów i sprzętu łączności. Wpływało to negatywnie na możliwość realizacji zadań stojących przed pododdziałem.

21 lipca 1946 r. naczelnny dowódca WP wydał rozkaz nakazujący sformowanie jednostek specjalnych dla Marynarki Wojennej. 9 sierpnia ukazał się następny rozkaz, zgodnie z którym została rozwiązana 46. Kompania Łączności, a w jej miejsce nakazano sformować 32. Batalion Łączności Dowództwa Marynarki Wojennej oraz 47. Kompanię Łączności Szczecińskiego Obszaru Nadmorskiego. Stan etatowy batalionu wynosił 30 oficerów, 94 podoficerów, 204 marynarzy i 12 pracowników cywilnych. Batalion otrzymał numer jednostki wojskowej 4934. Formowanie batalionu odbywało się na terenie 1. Samodzielnego Pułku Łączności w Zgierzu. Odpowiedzialnymi za przebieg formowania batalionu był szef Służby Łączności Marynarki Wojennej płk Feliks Suczek oraz dowódca 1. Samodzielnego Pułku Łączności płk Romuald Malinowski. Na dowódcę batalionu został wyznaczony kmdr ppor. Serafin Zieliński. 20 sierpnia 1946 r. ukazał się pierwszy rozkaz dowódcy batalionu, a od 21 sierpnia rozpoczęto szkolenie batalionu. Pod koniec sierpnia wcielono do batalionu młody rocznik. Pomimo dużego wysiłku organizacyjnego batalion nie był w pełni skompletowany. Brakowało zarówno kadry, sprzętu łączności, jak i środków transportu.

W pierwszych dniach października 1946 r. batalion został przewieziony transportem kolejowym ze Zgierza do Gdyni i zakwaterowany w koszarach na Oksywiu, w których obecnie mieści się Akademia Marynarki Wojennej. Do zadań batalionu należało zapewnienie łączności na Węzle Łączności Marynarki Wojennej, rozbudowa systemu łączności, szkolenie ogólnowojskowe i specjalistyczne, pełnienie służb wewnętrznych i garnizonowych oraz wykonywanie prac gospodarczych na terenie garnizonu.

Po reorganizacji przeprowadzonej w październiku 1946 r. batalion składał się z dowództwa, sztabu, wydziału zaopatrzenia materiałowo-technicznego, kompanii szkolnej

i kompanii sztabowej. Marynarze batalionu pełnili dyżury na Węzle Łączności MW, w Ośrodku Łączności na Oksywiu, na radiostacjach w Redłowie i w Urzędzie Pocztowym na Oksywiu.

14 kwietnia 1947 r. obowiązki dowódcy 32. Batalionu Łączności objął kpt. Tadeusz Biliński. Batalion w dalszym ciągu był mocno zaangażowany w rozbudowę systemu łączności Marynarki Wojennej.

W drugiej połowie 1947 r. nastąpiły dalsze zmiany w strukturze batalionu. Kompania szkolna została przeformowana w kompanię szkolno-prześciową, a kompania sztabu na kompanię łączności przeznaczoną do obsługi Węzła Łączności. Dodatkowo utworzona została kompania kablowo-eksploatacyjna.

Ze względu na potrzeby lokalowe Akademii Marynarki Wojennej batalion opuścił zajmowany dotychczas blok nr 134 na Oksywiu i przeniósł się do baraków w porcie wojennym. We wrześniu 1950 r. przeprowadzona została następna dyslokacja batalionu, tym razem do koszar na Grabówku.

20 stycznia 1952 r. batalion otrzymał nowy etat i został przeformowany na 51. Batalion Łączności Dowództwa Marynarki Wojennej. Do jego struktury wprowadzono etat Ruchomego Węzła Łączności szczebla korpuśnego. Z batalionu wydzielona została wówczas kompania sztabowa do obsługi Węzła Łączności MW. W 1953 r. WŁ został wyłączony z batalionu i stał się samodzielną jednostką kierowaną przez kpt. Piotra Puczyńca. Ze względu na rosnące zadania batalionu w zakresie dalszej rozbudowy systemu łączności MW, obsługą tego systemu, naprawami sprzętu, szkolenia, pełnienia służb i prowadzenia innych prac szef Oddziału III Łączności Sztabu Głównego Marynarki Wojennej przesłał do dowódcy MW w kwietniu 1954 r. projekt sformowania na bazie 51. Batalionu Łączności pułku łączności. Projekt ten nie został jednak zaakceptowany.

Batalion realizował kolejne zadania. Następna zmiana etatu batalionu nastąpiła w 1955 r. Powstała wówczas kompania telefoniczno-telegraficzna i rozbudowano Ruchomy Węzeł Łączności.

W lipcu 1957 r. 51. Batalion Łączności przedyslokowano z Gdyni-Grabówka do Wejherowa. Zajął tam część koszar, w których przed wojną stacjonował bohaterski 1. Morski Pułk Strzelców dowodzony przez płk. Kazimierza Pruszkowskiego. Po zakończeniu prac adaptacyjnych batalion rozpoczął realizację procesu szkolenia, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości i obsługi sprzętu łączności.

19 kwietnia 1960 r. Rada Państwa nadała 51. Batalionowi Łączności Dowództwa Marynarki Wojennej sztandar, który ufundowało społeczeństwo miasta. 22 maja 1960 r. na rynku w Wejherowie odbył się uroczysty apel, podczas którego dowódca Marynarki Wojennej kontradmirał Zdzisław Studziński w imieniu Rady Państwa wręczył sztandar dowódcy batalionu kmdr por. Tadeuszowi Bilińskiemu.

6 lipca 1960 r. obowiązki dowódcy batalionu objął kmdr ppor. Kazimierz Łaskarzewski. Batalion w dalszym ciągu doskonalił swoje umiejętności, które potwierdzał podczas ćwiczeń. Wprowadzanie do batalionu coraz to nowszych egzemplarzy sprzętu łączności spowodowało zmianę jego etatu w 1961 r. Zgodnie z nowym etatem w skład batalionu wchodziła kompania dowodzenia, kompania radiolinii, kompania kablowo-liniowa, pluton transportowo-gospodarczy i remontowy.

W 1962 r. batalion odniósł duży sukces, zajmując czwarte miejsce wśród jednostek łączności Wojska Polskiego, za co został wyróżniony przez szefa Wojsk Łączności MON.

Rok 1967 obfitował w ćwiczenia. Batalion uczestniczył wówczas w ćwiczeniach prowadzonych przez Sztab Marynarki Wojennej oraz Dowództwo Połączonych Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego pk. „Alfa-67”, „Lato-67” i „Wrzesień-67”.

Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego WP nr 82/Org. z 25 lipca 1970 r. oraz rozkazu dowódcy Marynarki Wojennej nr 049/Org. z 24.10.1970 r. 51. Batalion Łączności Dowództwa Marynarki Wojennej został z dniem 20 listopada 1970 r. przeformowany w 11. Pułk Łączności Marynarki Wojennej. Dowódcą pułku został kmdr

Kazimierz Łaskarzewski. Etat pułku wynosił 559 żołnierzy i 11 pracowników cywilnych wojska. W skład pułku wchodziło dowództwo, sztab, sekcja polityczna, izba chorych, batalion dowodzenia w składzie trzech kompanii radiowych, kompanii telefoniczno-telegraficznej, stacji transmisji informacji, kompanii radiolinii, kompanii łączności dalekosiężnej, wojskowej stacji pocztowej, sekcji technicznej, kompanii remontowej i kompanii zaopatrzenia.

Pułk realizował stojące przed nim zadania z pełnym zaangażowaniem. Uwieńczeniem wysiłków żołnierzy jednostki było umieszczenie pułku w dyrektywie ministra Obrony Narodowej oraz otrzymanie Medalu za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej w 1972 i 1973 roku.

W pierwszej połowie lat siedemdziesiątych uległa rozbudowie baza szkoleniowa pułku. Wybudowana została 200-metrowa strzelnica oraz place szkolenia chemicznego, saperskiego i przeciwlotniczego. Oprócz codziennego szkolenia i udziału w ćwiczeniach żołnierze pułku wykonywali również szereg prac na rzecz gospodarki narodowej.

5 stycznia 1979 r. dowodzenie pułkiem objął kmdr ppor. Marian Moneta, dotychczasowy szef sztabu pułku. W 1981 r., po wprowadzeniu stanu wojennego, wydzielone siły i środki pułku rozwijały nakazany system łączności i zabezpieczały jego działanie.

W 1983 r. kmdr por. Marian Moneta odszedł na stanowisko szefa Łączności i Obserwacji Marynarki Wojennej. Na dowódcę pułku został wyznaczony dotychczasowy szef sztabu kmdr ppor. Janusz Brzezicki.

9 sierpnia 1986 r. w pułku odbywały się uroczystości czterdziestolecia istnienia jednostki.

Lata dziewięćdziesiąte nosły dla pułku podobne zmiany, jakie miały miejsce w pozostałych jednostkach Wojska Polskiego. Zlikwidowano pion polityczny, organizacje partyjne i młodzieżowe. Wprowadzono pion wychowawczy oraz etaty kapelanów wojskowych.

Jednostka realizowała zadania wynikające z jej przeznaczenia oraz stawiane doraźnie przez przełożonych. Poddawana była kontrolom, z których uzyskiwała dobre oceny. Była wielokrotnie wyróżniana.

W czerwcu 1993 r. kmdr Janusz Brzezicki odszedł do Akademii Marynarki Wojennej. Obowiązki dowódcy 11. Pułku Łączności MW objął kmdr ppor. Waldemar Kornatowski.

19 listopada 1994 r., na placu Jakuba Wejhera odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru 11. Pułkowi Łączności. Rodzicami chrzestnymi byli: pani por. rez. Czaja-Waluda, pełniąca służbę wojskową w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie, oraz inż. Janusz Pruszkowski, syn patrona pułku. W imieniu prezydenta RP dowódca Marynarki Wojennej wiceadmiral Romuald Waga wręczył sztandar dowódcy pułku kmdr. Waldemarowi Kornatowskiemu. Sztandar 51. Batalionu Łączności Dowództwa Marynarki Wojennej został przekazany do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Święto 11. Pułku Łączności przypadało na dzień 20 listopada. Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej patronem pułku został dowódca 1. Morskiego Pułku Strzelców płk Kazimierz Pruszkowski.

Kazimierz Pruszkowski urodził się 24.04. 1897 r. we wsi Żaczki koło Łęczycy. Rodzice prowadzili niewielki majątek. Po ukończeniu gimnazjum 20 listopada 1916 r. rozpoczął służbę w 3. Pułku Piechoty Legionów. W 1917 r. awansował na stopień kaprała. Po ukończeniu Szkoły Podchorążych WP w Ostrowi Mazowieckiej został skierowany do 7. Pułku Piechoty Legionów. 10 stycznia 1920 r. otrzymał stopień podporucznika. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej na stanowisku dowódcy plutonu. Podczas walk został awansowany na kolejny stopień. Po wojnie służył w 23. i 11. Pułku Piechoty w Tarnowskich Górach, gdzie awansował na stopień kapitana. Później był wykładowcą i wychowawcą w Szkole Podchorążych Piechoty w Rawie Ruskiej. Po powrocie do macierzystej jednostki w 1932 r. awansował na stopień majora. W następnych latach był

kwatremistrzem pułku, a później służył w 2. Batalionie 7. Pułku Piechoty Legionów. W lutym 1938 r. objął dowodzenie 1. Morskim Batalionem Strzelców w Wejherowie. 19 marca 1939 r. awansował na stopień podpułkownika. Przed wybuchem II wojny światowej kierował budową schronów i okopów w okolicach Wejherowa. 28 sierpnia 1939 r. została ogłoszona mobilizacja. Zgodnie z planami mobilizacyjnymi 1. Morski Batalion Strzelców został przeformowany w 1. Morski Pułk Strzelców. Pierwsze ataki Niemców po wybuchu wojny zostały odparte. Jednak pod naporem przeważających sił niemieckich pułk 8 września wycofywał się w kierunku Gdyni. W dniach 10-19 września pułk uczestniczył w obronie Kępy Oksywskiej. Po zakończeniu walk płk Pruszkowski trafił do obozu jenieckiego. Po powrocie z niewoli w 1945 r. prowadził kilkuhektarowe gospodarstwo we wsi Wiśniewka koło Złotowa.

W 1956 r. powrócił do Wejherowa, gdzie wiele czasu poświęcał na działalność społeczną i kombatancką. Bywał częstym gościem w 51. Batalionie Łączności DMW. W 1957 r. otrzymał awans na stopień pułkownika. Zmarł 1 października 1969 r. Został pochowany na cmentarzu wojskowym w Gdyni-Redłowie obok płk Stanisława Dąbka i wśród żołnierzy 1. Morskiego Pułku Strzelców. Był odznaczany m. in. Krzyżem Srebrnym Virtuti Militari V klasy, Krzyżem Grunwaldu III klasy oraz dwukrotnie Krzyżem Walecznych. 1. Morski Pułk Strzelców w listopadzie 1944 r. został odznaczony przez naczelnego wodza Krzyżem Srebrnym Virtuti Militari za czyny wyjątkowego męstwa na polu bitwy w obronie polskiego wybrzeża w 1939 r.

W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych na wyposażenie jednostki wchodził nowoczesny sprzęt łączności oparty na technice cyfrowej. Następowala intensyfikacja szkolenia w zakresie nowych technologii, języka angielskiego, dokumentów umożliwiających współpracę wojskową w ramach NATO.

W kwietniu 1998 r. kmr Waldemar Kornatowski przekazał dowodzenie 11. Pułkiem Łączności MW kmr. por. Marianowi Wilkowi.

W Siłach Zbrojnych RP następowały dalsze zmiany restrukturyzacyjne. Na wyposażenie wojskowych jednostek i instytucji łączności wchodziły nowoczesne urządzenia, zmniejszał się stan liczebny wojska, trwały przygotowania do uzawodowienia armii.

31 grudnia 2002 r. Węzeł Łączności Dowództwa Marynarki Wojennej przeszedł w podporządkowanie 11. Pułku Łączności, a później został rozformowany. Po utworzeniu Centrum Wsparcia Teleinformatycznego zadania należące niegdyś do Węzła Łączności DMW przejął Pion Wsparcia Teleinformatycznego.

Węzeł łączności Dowództwa Marynarki Wojennej funkcjonował od 1953 r., jako samodzielna jednostka o numerze 1761. Stacjonował w Gdyni – Grabówku przy ul. Dembińskiego 131. 16 grudnia 1998 r. Węzeł Łączności otrzymał sztandar nadany przez prezydenta RP, a ufundowany przez Telekomunikację Polską S.A. Oddział w Gdańsku. Od 2002 r. koszary na Grabówku opustoszały, a w 2005 r. zostały przekazane Agencji Mienia Wojskowego.

30.06.2006 r. w podporządkowanie 11. Pułku Łączności przeszedł 7. Rejon Obserwacji i Łączności w Helu. 8. Rejon Obserwacji i Łączności ze Świnoujścia został podporządkowany 11. Pułkowi Łączności 30.10.2006 r.

31 stycznia 2007 r. dowodzenie 11. Pułkiem Łączności objął kmr. por. Włodzimierz Kluczek.

11. Pułk Łączności Marynarki Wojennej należał do grona przodujących jednostek łączności w Wojsku Polskim. Potwierdzeniem tego były uzyskiwane przez pułk wyróżnienia. Jednostka była siedmiokrotnie wyróżniana przez ministra obrony narodowej Medalem

za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej i trzykrotnie Medalem za Wybitne Osiągnięcia w Służbie Wojskowej. Czterokrotnie otrzymała Medal za Zasługi dla Marynarki Wojennej. Pięciokrotnie zdobywała miano Przodującego Oddziału Brzegowego Marynarki Wojennej.

7. REJON OBSERWACJI I ŁĄCZNOŚCI (JW 2254) HEL ul. Przybyszewskiego 1

W grudniu 1955 r., na bazie II Odcinka Obserwacji i Łączności powstał 7. Rejon Obserwacji i Łączności z siedzibą w Pucku. 7. i 8. Rejon Obserwacji i Łączności tworzyły system rozpoznania wzrokowo-technicznego oraz zabezpieczały łączność radiową wzdłuż całego wybrzeża. Do zadań jednostki należało wykrywanie, prowadzenie i rozpoznanie jednostek nawodnych na granicy wód terytorialnych, a także wykrywanie i prowadzenie celów nisko lecących i podwodnych wzdłuż wybrzeża pomiędzy Darłowem a Helem. Jednostka współpracowała ze Strażą Graniczną, dywizjonami jednostek pływających, lotnictwem Marynarki Wojennej oraz Siłami Powietrznymi.

W 1956 r. sztab jednostki został przeniesiony do Gdańska na ul. Rzeźną, w 1957 do Gdyni na Pogórze, a w 1971 r. do Helu.

Podstawowymi pododdziałami jednostki były punkty obserwacyjne rozmieszczone wzdłuż wybrzeża w odległościach około 20 km jeden od drugiego. Na punktach obserwacyjnych znajdowały się stanowiska bojowe, na których pełnione były wachty.

W 1971 r. w strukturę jednostki włączony został Węzeł Łączności w Helu, co znacznie poprawiło skuteczność systemu obserwacji i łączności. W latach osiemdziesiątych, na punktach obserwacji zamontowano wieże sygnałowe typu „AVIA” z nowoczesnymi stacjami radiolokacyjnymi „NUR” wykrywającymi cele powietrzne i nawodne na dużych odległościach. Znacznie poprawiły się również warunki pracy operatorów.

*Punkt obserwacyjny
w Czolpinie
(fot. K. Rochewicz)*

W kolejnych latach następowała dalsza modernizacja urządzeń opartych na technice cyfrowej. Na wyposażenie weszły ciche radary morskie, centrale telefoniczne DGT, radiostacje Rhode-Schwarz oraz elementy zautomatyzowanego systemu dowodzenia „LEBA”. W 2005 r. wzrosła elastyczność i sprawność infrastruktury telekomunikacyjnej poprzez wprowadzenie na stan jednostki Ruchomych Węzłów Łączności Cyfrowej RWŁC-10/T. W ostatnim dziesięcioleciu znacznie poprawiono warunki socjalno-bytowe załóg na punktach obserwacyjnych. W 2006 r. wprowadzona została do użytku odznaka pamiątkowa 7. Rejonu Obserwacji i łączności. Do 30 czerwca 2006 r. jednostka wchodziła w skład 9. Flotyli Obrony Wybrzeża, a po jej rozwiązaniu została podporządkowana pod 11. Pułk Łączności Marynarki Wojennej.

Wręczenie odznak pamiątkowych byłym dowódcom jednostki. Pani W. Sporek - wdowa po byłym dowódcy odbiera odznakę z rąk komendanta 7. ROiŁ kmdr por. W. Kluczka (fot. R. Budzisz)

Komendantami 7. Rejonu Obserwacji i Łączności byli:

kpt.	Tadeusz	Bok (czpo)	(1955–1957),
kmdr por.	Jerzy	Kuczkowski	(1957–1974),
kmdr por.	Leszek	Skóra	(1974–1980),
kmdr ppor.	Krystian	Plebanek	(1980–1985),
kpt.	Jerzy	Szymański	(1985–1986),
kpt.	Zbigniew	Kasprzycki (czpo)	(1986–1987),
kmdr por.	Jan	Król	(1987–1991),
kpt.	Jan	Sporek	(1991–1991),
kmdr por.	Marek	Patulski	(1992–2005),
kmdr ppor.	Maciej	Pietrzak (czpo)	(2005–2006),
kmdr por.	Włodzimierz	Kluczek	(2006–2007),
kmdr por.	Zdzisław	Świątkowski	(2007–2007).

8 REJON OBSERWACJI I ŁĄCZNOŚCI (JW. 2395) ŚWINOUJŚCIE ul. Mostowa 1

Od 6.12 1950 r. polskie wybrzeże było zabezpieczane przez cztery Odcinki Obserwacji i Łączności. 8.12.1955 r. szef Sztabu Generalnego WP wydał zarządzenie nr 0283/Org., w którym nakazywał rozformowanie istniejących odcinków obserwacji i łączności i utworzenie nowej organizacji w oparciu o rejony obserwacji. Na podstawie powyższego zarządzenia dowódca Marynarki Wojennej nakazał do 1.02.1956 r. na bazie rozformowanego 3. i 4. Odcinka Obserwacji i Łączności sformować 8. Rejon Obserwacji Bazy Marynarki Wojennej w Świnoujściu i podporządkować go dowódcy bazy. Jednostka otrzymała numer 2395, a jej pierwszym dowódcą został kpt. Władysław Michalak. Jednostka przejęła punkty obserwacji po 3. i 4. Odcinku Obserwacji i Łączności. Ponadto posiadała radiowe centrum nadawcze i odbiorcze oraz centralę telefoniczną 200 numerową i łącznicę polową. 8. Rejon Obserwacji i Łączności Bazy Marynarki Wojennej w Świnoujściu tworzył wzdłuż wybrzeża, od Świnoujścia do Darłowa, system obserwacji technicznej i wzrokowej służący obronie baz morskich z morza i powietrza, a także system utrzymania łączności w operacjach desantowych, w działaniach rozpoznawczych i manewrowych.

W 1957 r. nastąpiło przeformowanie jednostki na nowy etat. Kolejna zmiana etatu nastąpiła w 1962 r. Utworzony został wówczas Węzeł Łączności Bazy Marynarki Wojennej. W 1965 r. utworzona została 8. Flotylla Obrony Wybrzeża, której podporządkowano 8. Rejon Obserwacji i Łączności.

W październiku 1971 r. Węzeł Łączności 8. FOW został włączony w strukturę 8. Rejonu Obserwacji i Łączności. Wiązało się to z obowiązkiem zapewnienia siłom 8. Flotylli Obrony Wybrzeża wszystkich rodzajów łączności.

W 1989 r. sztab i część pododdziałów została przebazowana z kompleksu koszarowego „Gródek” w Świnoujściu do byłych koszar JW 4788 w Świnoujściu – Ognica.

Największa odpowiedzialność spoczywała na Bojowym Centrum Informacyjnym oraz wchodzących w jego skład Punktów Obserwacji Wzrokowej, Technicznej i Łączności. Na szczególne wyróżnienie zasługują tacy dowódcy punktów, jak: st. chor. sztab. Jan Ćmielów, chor. sztab. Mirosław Mamrocha, st. chor. sztab. Wiesław Lubaszewski, st. chor. sztab. Dariusz Gryta, chor. sztab. Andrzej Hutniczak.

Do sukcesów 8. Rejonu Obserwacji i Łączności przyczyniła się również sumienna służba personelu Węzła Łączności, żołnierzy kompanii zabezpieczenia i kompanii dowodzenia. Jednostka pięciokrotnie zdobywała miano Przodującego Oddziału Brzegowego 8. Flotylli Obrony Wybrzeża. Dwukrotnie zdobywała miano Przodującej Jednostki Brzegowej Marynarki Wojennej RP.

Świnoujście, 30.10.2006 r. Zbiórka stanu osobowego 8. Rejonu Obserwacji i Łączności podczas zmiany podporządkowania

Świnoujście, 30.10.2006 r. Zdjęcie z ceremonii przekazania 8. ROiŁ z 8. Flotylli Obrony Wybrzeża w Świnoujściu w podporządkowanie 11. pł MW w Wejherowie. W pierwszym rzędzie od lewej strony stoją: kmdr Marian Wilk – dowódca 11. pł MW, kmdr por. Jan Szynalik – komendant 8. ROiŁ, kontradmirał Jerzy Lenda – dowódca 8. FOW

Zgodnie z rozkazem dowódcy Marynarki Wojennej nr Pf-18/Org. N1 z 14.03.2006 r. 8. Rejon Obserwacji i Łączności z dniem 30.10.2006 r. został podporządkowany dowódcy 11. Pułku Łączności Marynarki Wojennej.

Świnoujście, 19.10.2007 r. Pięciu komendantów 8. ROiŁ podczas ostatniego spotkania z okazji „Dnia Łącznościowca”. Od lewej stoją kolejno: kmdr por. Jan Szynalik, kmdr por. Tadeusz Szafiejew, kpt. Władysław Michalak, kmdr por. Gustaw Szydłowski, kmdr por. Marek Szekalski

W okresie istnienia 8. RO i Ł jednostką dowodzili:

- kpt. Władysław Michalak (1956)
- mjr Władysław Sławny (1956-1957)
- por. Aleksander Krajewski (1957-1958)
- kmdr ppor. Tadeusz Tuziemski (1958-1967)
- kmdr ppor. Jan Sochacki (1967-1968)
- kmdr por. Tadeusz Olewiński (1968-1971)
- kmdr por. Stanisław Zabawa (1971-1973)
- kmdr por. Czesław Boniak (1973-1980)
- kmdr por. Aleksander Hyla (1980-1982)
- kmdr por. Tadeusz Szafiejew (1982-1994)
- kmdr por. Gustaw Szydłowski (1994-1998)
- kmdr por. Marek Szekalski (1998-2007)
- kmdr por. Jan Szynalik (2007–do 31.XII)

ZESPÓŁ INFORMATYKI MARYNARKI WOJENNEJ
GDYNIA ul. Arciszewskich 25

16.03.1966 r. dowódca Marynarki Wojennej wydał rozkaz sformowania Stacji Maszyn Licząco-Analitycznych, której etat wynosił 15 żołnierzy i 16 pracowników cywilnych. Podstawowym zadaniem SML-A było zmechanizowanie przetwarzania informacji liczbowych na potrzeby służb i pionów Marynarki Wojennej w zakresie planowania oraz zarządzaniem materiałowo-technicznym, finansami i mobilizacją.

Na podstawie rozkazu dowódcy Marynarki Wojennej z 31.10.1967 r. utworzony został Zespół Automatyki i Mechanizacji Marynarki Wojennej w Gdyni. W jego skład weszła SML-A przekształcona w Ośrodek Przetwarzania Informacji. Etat ZAiMMW wynosił 42 żołnierzy i 18 pracowników cywilnych. Podlegał on szefowi Sztabu Głównego przez szefa Wydziału Mechanizacji i Automatykacji Dowodzenia Sztabu Głównego MW. 1.04.1974 r. ZAiMMW został przeformowany na Zespół Informatyki Marynarki Wojennej (ZIMW). Stan etatowy ZIMW wynosił wówczas 29 żołnierzy i 66 pracowników cywilnych. Na czele ZIMW stał kierownik, który podlegał szefowi Oddziału Systemów Kierowania Sztabu Marynarki Wojennej. W skład ZIMW wchodziły dwa zespoły projektowo-programowe i Ośrodek Przetwarzania Informacji.

Gdynia Redłowo. Dawna siedziba Zespołu Informatyki Marynarki Wojennej

Na przełomie lat 1977/1978 ZIMW przeniósł się do nowego obiektu w Gdyni Redłowie. We wrześniu 1978 r. uruchomiony został zestaw ODRA-1305, a na początku lat osiemdziesiątych urządzenie JS RIAD R32.

W drugiej połowie lat osiemdziesiątych nastąpiło zdecentralizowanie obsługi użytkowników poprzez wprowadzenie nowoczesnego i wydajnego sprzętu mikrokomputerowego. Następowła powszechna informatyzacja. Zmieniały się uwarunkowania działalności ZIMW i zadania przed nim stojące. Nowy etat zespołu wprowadzony 13.11.1984 r. przewidywał 15 stanowisk wojskowych, 66 stanowisk cywilno-wojskowych i 31 stanowisk cywilnych. Zmieniony etat pozwolił na poszerzenie wykonywanych prac w tym wdrażanie procesu Zautomatyzowanego Systemu Dowodzenia Marynarki Wojennej przy współpracy z jednostką „OKRĘT BADAWCZY”.

Od 1.01.2003 r. zmieniła się struktura organizacyjna ZIMW. Na czele zespołu stał teraz komendant. Zespół podlegał szefowi Sztabu MW, a pod względem specjalistycznym szefowi Zarządu Dowodzenia i Łączności Sztabu MW N-6. Nowy etat przewidywał 24 żołnierzy zawodowych i 55 pracowników cywilnych. Zlikwidowane zostały zakłady naukowo-badawcze, w miejsce których powstał Zakład Analityczno-Projektowy. Ośrodek Przetwarzania Informacji został przekształcony w Wydział Przetwarzania Informacji. Zakład Analityczno-Projektowy był odpowiedzialny za całokształt prac związanych z projektowaniem i wdrażaniem systemów automatyzacji dowodzenia oraz informatycznego zabezpieczenia działań Marynarki Wojennej. Głównym zadaniem Wydziału Przetwarzania Informacji było budowanie, zarządzanie i administrowanie systemami i sieciami teleinformatycznymi w Marynarce Wojennej. 30.06.2007 r. w ZIMW powstał Wydział Rozwoju Oprogramowania Okrętowych Systemów Dowodzenia.

Gdynia Oksywie. Nowa siedziba Zespołu Informatyki Marynarki Wojennej

Na początku 2008 r. ZIMW został przeniesiony do kompleksu wojskowego 4001 w Gdyni Oksywiu i objął budynki 24, 25 i 340.

14.01.2008 r. nastąpiła kolejna zmiana w ZIMW. Utworzony został Pion Ochrony Informacji Niejawnych. Etat zespołu wynosił 35 żołnierzy i 48 pracowników cywilnych.

Gdynia. Spotkanie ielopokoleniowe w Zespole Informatyki Marynarki Wojennej

Z dniem 31 grudnia 2010 r. Zespół Informatyki Marynarki Wojennej został rozformowany. Na jego bazie powstał Oddział Informatyki w Centrum Wsparcia Teleinformatycznego Dowodzenia Marynarki Wojennej w Wejherowie. W skład oddziału weszła większość kadry i pracowników cywilnych rozformowanego ZIMW. Oddział mieści się w budynkach dawnego ZIMW.

Informatyką w Marynarce Wojennej dotychczas kierowali:

- kmdr por. Tadeusz Sława-Neyman (1966-1968),
- kmdr por. Jan Cieśla (1968-1973),
- kmdr Adam Szczeciński (1973-1987),
- kmdr Waław Dwornikowski (1987-1990),
- kmdr Wiesław Robak (1990-1994),
- kmdr Edward Gierach (1994-2001),
- kmdr Waław Bogdański (2001-2007),
- kmdr Marek Barański (2007-2010).

Na podstawie rozkazu dowódcy Marynarki Wojennej nr Pf-40/Org./N1 z 9 maja 2007 r. 11. Pułk Łączności został rozwiązany z terminem całkowitego rozformowania na 31.12.2007 r.

Na podstawie tego rozkazu rozformowany został również 7. Rejon Obserwacji i Łączności w Helu i 8. Rejon Obserwacji i Łączności w Świnoujściu. Funkcje rozformowanych rejonów przejął utworzony w CWT i D MW Ośrodek Obserwacji Technicznej.

1 lipca 2007 r., na bazie rozformowanego 11. Pułku Łączności, 7. i 8. Rejonu Obserwacji i Łączności, powstało Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia w Wejherowie. Komendantem centrum został kmr Waldemar Kornatowski.

Wejherowo, 10.09.2009 r. Szef BBN wręcza sztandar Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia kmr. Waldemarowi Kornatowskiemu

10 września 2009 r., na placu Jakuba Wejhera w Wejherowie odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru CWTiD ufundowanego przez Starostwo Powiatowe w Wejherowie, Urząd Miasta i Urząd Gminy Wejherowo. W imieniu prezydenta RP, szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Aleksander Szczygło wręczył sztandar komendantowi centrum kmr. Waldemarowi Kornatowskiemu.

Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej nr 280/MON z 6.06.2008 r Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia w Wejherowie przejęło dziedzictwo tradycji 11. Pułku Łączności Marynarki Wojennej oraz imię patrona płk. Kazimierza Pruszkowskiego. Dzień 1 lipiec został ustanowiony dorocznym świętem CWT i D.

7.12.2009 r. obowiązki komendanta centrum objął kmr Roman Kreft. Kmr Waldemar Kornatowski zakończył służbę w Marynarce Wojennej.

Z dniem 1.01.2011 r. na bazie rozformowanego Zespołu Informatyki utworzony został w CWTiD Oddział Informatyki.

Struktura Centrum Wsparcia Teleinformatycznego i Dowodzenia Marynarki Wojennej w Wejherowie jest następująca:

- komenda,
- sztab,

- logistyka,
- pion głównego księgowego,
- pion ochrony informacji niejawnych,
- Oddział Łączności i Informacji,
- Oddział Informatyki,
- Rejon Zabezpieczenia Teleinformatycznego – Wschód,
- Rejon Zabezpieczenia Teleinformatycznego – Zachód,
- Ośrodek Dowodzenia Bojowego,
- Zespół Zabezpieczenia.

Do głównych zadań CWT i D MW w Wejherowie należy:

1. Utrzymywanie w stałej gotowości sił i środków systemów łączności dla potrzeb Marynarki Wojennej i Stanowisk Dowodzenia Dowództwa Marynarki Wojennej oraz zabezpieczenie niezawodnego funkcjonowania wszystkich systemów łączności dla Dowództwa MW, Centrum Operacji Morskich i jednostek Marynarki Wojennej rozlokowanych na terenie całego Wybrzeża.
2. Realizowanie zadań związanych z obserwacją techniczną, zabezpieczając działania Marynarki Wojennej zarówno na morzu, jak i na lądzie oraz wspieranie bezpieczeństwa żeglugi poprzez ciągłość obserwacji technicznej z punktów obserwacji przy współudziale ze Strażą Graniczną.
3. Zarządzanie i administrowanie zasobami teletransmisyjnymi i komutacyjnymi Marynarki Wojennej.
4. Świadczenie usług logistycznych wydzielonym jednostkom Marynarki Wojennej.

15. SIERADZKA BRYGADA WSPARCIA DOWODZENIA

SIERADZ

15. SIERADZKA BRYGADA WSPARCIA DOWODZENIA SIERADZ

15. Sieradzka Brygada Wsparcia Dowodzenia stacjonuje w jednym z najstarszych miast Polski. Historia Wojska Polskiego w Sieradzu ma również swoją wieloletnią tradycję. Od pierwszych dni po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. powstawały w Sieradzu pododdziały, które uzupełniały formowane pułki piechoty i kawalerii. Część z nich brała udział w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. W 1922 r. ulokowano w Sieradzu Powiatową Komendę Uzupełnień. W latach 1934-1935 wybudowane zostały nowe koszary przy obecnej ulicy Wojska Polskiego. 19 października 1935 r., po uroczystym powitaniu przez sieradzan, zakwaterował w tych koszarach 31. Pułk Strzelców Kaniowskich. Wchodził on w skład 10. Dywizji Piechoty i wcześniej stacjonował w Łodzi. Pułk ten okrył się chwałą podczas walk prowadzonych w 1919 i 1920 roku. We wrześniu 1939 r. bronił przedmościa sieradzkiego, walczył na głównej linii obrony na Warcie, przeprowadził zwycięską walkę z niemieckim zgrupowaniem w Mszczonowie. Za wykazane męstwo w czasie walk prowadzonych we wrześniu 1939 r. 31. Pułk Strzelców Kaniowskich został odznaczony Krzyżem Virtuti Militari.

Po zakończeniu drugiej wojny światowej koszary 31. pSK zajęli łącznościowcy. Do października 1945 r. stacjonował w nich 2. Zapasowy Pułk Łączności. 21 października 1945 r. do Sieradza przybyła z Zamościa Oficerska Szkoła Łączności. Szkoliła ona oficerów dla potrzeb jednostek łączności Wojska Polskiego do 1950 roku. Rozkazem ministra obrony narodowej z 6 czerwca 1950 r. Oficerska Szkoła Łączności została rozwiązana. W jej miejsce powstała Oficerska Szkoła Łączności Radiowej w Zegrzu oraz Oficerska Szkoła Łączności Przewodowej w Sieradzu. Po pięciu latach funkcjonowania, z dniem 1 stycznia 1956 r. szkoła oficerska w Sieradzu została rozformowana.

Budynek koszarowy wybudowany w 1935 r dla żołnierzy 31. pSK. Po wojnie służył podchorążym, a później żołnierzom sieradzkich jednostek łączności. Trybuna honorowa została wybudowana w okresie funkcjonowania OSŁ (Zdjęcie współczesne ze zbiorów autora)

Zakończył się okres szkolnictwa wojskowego w Sieradzu, w którym wyszkolono ponad dwa tysiące oficerów łączności.

Historia liniowych jednostek łączności stacjonujących w Sieradzu rozpoczyna się od 112. Samodzielnej Kompanii Radiolinii, która została utworzona na podstawie rozkazu szefa Sztabu Generalnego Nr 0301/Org. z 9 grudnia 1954 r. Dowódcą kompanii był kpt. Stanisław Olech. Na przełomie 1954 i 1955 roku kompania została przeniesiona z Zegrza do Sieradza i zakwaterowana razem z OSŁP w przedwojennych koszarach 31. Pułku Strzelców Kaniowskich.

Po niecałym roku funkcjonowania, zarządzeniem szefa Sztabu Generalnego Nr 0266/Org. z 28 listopada 1955 r. 112. Samodzielna Kompania Radiolinii została przeformowana w 56. Batalion Radiolinii. Etat batalionu wynosił 396 stanowisk wojskowych i 4 stanowiska kontraktowe. Na dowódcę batalionu wyznaczony został mjr Bernard Mieńkowski. W początkowym okresie batalion posiadał na swoim wyposażeniu radiolinie RVG-904, aparatownię ME-8 na samochodach ZIS-157, stacje zasilania oraz pługi i ciągniki do prac ziemnych. Zadaniem batalionu było zapewnienie dalekosiężnej łączności przewodowej i radioliniowej na szczeblu operacyjnym. W późniejszym okresie na wyposażenie batalionu weszły radiolinie R-400, R-401M, R-402, R-403M oraz radiostacje R-109.

19 kwietnia 1960 roku Rada Państwa PRL nadała 56. Batalionowi Radiolinii sztandar. Uroczystość wręczenia sztandaru odbyła się 14 sierpnia 1960 r. na Rynku w Sieradzu. Dowódca 10. Sudeckiej Dywizji Pancernej gen. bryg. Andrzej Fryń w imieniu Rady Państwa wręczył sztandar dowódcy 56. Batalionu Radiolinii.

Sztandar 56. Batalionu Radiolinii (Z pracy zbiorowej, Garnizon Sieradz, Sieradz 2006)

W styczniu 1961 r. 56. Batalion Radiolinii organizował łączność podczas I Zimowej Spartakiady Armii Zaprzysiężonych w Zakopanem. W tym samym roku brał udział w ćwiczeniach na terenie byłej NRD, podczas których organizował łączność pomiędzy Berlinem i Szczecinem. W 1961 r. batalion został poddany kontroli inspekcyjnej, podczas której obecny był gen. broni Marian Spychalski i szef Sztabu Generalnego Jerzy Bordziłowski. W 1962 r. batalion zapewniał łączność podczas Narciarskich Mistrzostw Świata w Zakopanem. W 1962 r. dowodzenie 56. Batalionem Radiolinii objął ppłk Stanisław Sadowski.

Z dniem 1 maja 1962 r. 56. Batalion Radiolinii został przeformowany w 15. Pułk Radioliniowo-Kablowy. Odbyło się to na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego Nr 024/Org. z 7.03.1962 r. i zarządzenia szefa sztabu ŚOW Nr 025/Org. z 30.03.1962 r. Stan etatowy pułku wynosił 962 żołnierzy i 13 pracowników cywilnych. Na stanowisko dowódcy pułku został wyznaczony ppłk Stanisław Sadowski. W skład pułku wchodził batalion radiolinii, batalion liniowo-eksploatacyjny, skadrowany batalion liniowo-kablowy, skadrowany batalion liniowy, szkoła podoficerska oraz kompania obsługi. Podczas swego istnienia pułk

brał udział w ćwiczeniach prowadzonych przez Układ Warszawski, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz przez szefa Wojsk Łączności MON. W 1968 r. wydzielone siły i środki 15. PRLK zabezpieczały łączność dla jednostek działających na terenie Czechosłowacji.

Plk Bernard Mienkowski

Plk Stanisław Sadowski

Od 1 stycznia 1965 r. pułk przeszedł w podporządkowanie Pomorskiego Okręgu Wojskowego. W latach 1965-1966 nastąpiła wymiana radiolinii R-400 na radiolinie R-404 produkcji radzieckiej. Od 1969 r. rozpoczęto produkcję radiolinii R-404 w Polsce.

Szkoła podoficerska istniejąca w strukturze pułku szkoliła specjalistów łączności w profilu radioliniowym, monterów kabli polowych i teletransmisji. Jej absolwenci zasilali szeregi zarówno jednostki wojskowej w Sieradzu, jak i innych jednostek łączności w Wojsku Polskim do końca 1996 r.

*Sieradz, 1991 r. Defilada szkoły podoficerskiej po złożeniu przysięgi.
Szkołę prowadzi jej komendant mjr Grzegorz Kiprowski (Zdjęcie ze zbiorów autora).*

Na podstawie zarządzeni szefa Sztabu Generalnego Nr 0112/Org. z 24.07.1968 r. 15. Pułk Radioliniowo-Kablowy został do 31 października 1968 r. przeformowany w 15. Brygadę Radioliniowo-Kablową. Jej dowódcą został płk Stanisław Sadowski. Stan etatowy brygady wynosił 1483 żołnierzy oraz 18 pracowników cywilnych wojska. Brygada w dalszym ciągu pozostawała w podporządkowaniu POW. W skład brygady wchodziły dwa bataliony radiolinii, dwa bataliony łączności dalekosiężnej, kompania techniczna, kompania zaopatrzenia oraz szkoła podoficerska. W 1969 r. brygada wykonywała zadania w zakresie zapewnienia łączności radioliniowej i przewodowej podczas ćwiczeń pk. „Wiosna 69” oraz ćwiczeń prowadzonych w ramach Układu Warszawskiego pk. „Odra, Nysa 69”. W październiku tego roku realizowano kolejne ćwiczenie, podczas którego zapewniano łączność na rozległym obszarze, rozwijając setki kilometrów linii radioliniowych i przewodowych. Pod koniec 1969 r. brygada została wyróżniona w dyrektywie ministra obrony narodowej. Kolejne lata funkcjonowania brygady to kolejne lata wyťažonego szkolenia oraz realizacji bardzo wielu ćwiczeń. W 1971 r. wydzielone siły i środki brygady zapewniały łączność dla potrzeb III Zimowej Spartakiady Armii Zaprzyjaźnionych w Zakopanem. Rok 1975 był okresem realizacji przez brygadę nietypowych zadań. Żołnierze jednostki rozwijali linie kablowe w celu zapewnienia łączności władzom administracyjnym po dokonaniu nowego podziału administracyjnego Polski. Wybudowano wówczas ponad 220 km linii przewodowych.

19 lipca 1975 r. brygada ponownie zmieniła podporządkowanie i wróciła do Śląskiego Okręgu Wojskowego. W 1976 r. żołnierze brygady brali udział w kolejnych ćwiczeniach Układu Warszawskiego pk. „Tarcza 76”. W następnych latach jednostka doskonaliła swój kunszt w codziennym szkoleniu i potwierdzała swoją wartość podczas wykonywania zadań na ćwiczeniach oraz podczas kontroli i inspekcji. W latach 1972-1983 brygada była ośmiokrotnie wyróżniana przez ministra obrony narodowej Medalem za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej oraz Medalem za Wybitne Osiągnięcia w Służbie Wojskowej. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych weszły na wyposażenie jednostki radiolinie R-409 i radiostacje R-140.

W 1979 r. nastąpiła zmiana dowódcy brygady. Płk Stanisław Sadowski odszedł na emeryturę. Obowiązki dowódcy 15. Brygady Radioliniowo-Kablowej objął płk Józef Osóbka.

Płk Józef Osóbka

Płk Aleksander Kubera

W 1981 r. brygada rozwijała system łączności w ramach ćwiczeń sojuszniczych. Działał on do wiosny 1982 r. i był wykorzystywany po wprowadzeniu stanu wojennego.

Od 1980 r. w 15. BRLK funkcjonowała Szkoła Podchorążych Rezerwy, w której szkolono absolwentów wyższych uczelni cywilnych. W pierwszej połowie lat dziewięć-

dziesiątych szkolenie podchorążych rezerwy realizowano już tylko w Zegrzu. Do jednostki przybywali podchorążowie na praktyki, które były drugim etapem ich szkolenia.

W 1984 r. nastąpiła kolejna zmiana dowódcy brygady. Na stanowisko dowódcy 15. Brygady Radioliniowo-Kablowej wyznaczony został płk Aleksander Kubera. Szkolenie specjalistyczne realizowano na dotychczasowym wysokim poziomie z jednoczesnym zwróceniem większej uwagi na szkolenie ogólnowojskowe i dyscyplinę. Odbływały się również ćwiczenia prowadzone z dużym rozmachem. Bezpośrednio po powrocie z takich ćwiczeń w koszarach czekał już zespół kontrolny Inspekcji Sił Zbrojnych. Żołnierze brygady nie po raz pierwszy wykazali się dobrym przygotowaniem do wykonania swych zadań. W następnych latach wybudowane zostały nowe mieszkania dla kadry, rozbudowano stołówkę żołnierską, wybudowano nowe garaże, rozpoczęto wspólnie z miastem budowę hali widowiskowo-sportowej, uruchomiono w Sokołowie Terenowy Ośrodek Szkolenia.

Od 1986 r. do jednostki przybywały radiolinie troposferyczne R-412. W oparciu o ten sprzęt utworzono najpierw jedną, potem dwie kompanie radiolinii troposferycznych, a następnie batalion radiolinii troposferycznych.

W 1986 r. obowiązki dowódcy 15. BRLK objął płk Władysław Hammer. Ze względu na zwiększający się stan osobowy brygady pogarszały się warunki zakwaterowania żołnierzy zasadniczej służby wojskowej. W celu poprawy tych warunków w 1987 r. oddany został do użytku nowy budynek koszarowy. Zakwaterowano w nim 1. Batalion Radioliniowy.

*Z lewej strony widoczny nowy budynek koszarowy wybudowany w 1987 r.
(Zdjęcie współczesne ze zbiorów autora).*

Lata dziewięćdziesiąte niosły ze sobą wiele zmian. Wraz ze zmianami ustrojowymi w państwie dokonywały się zmiany w Wojsku Polskim. W brygadzie, podobnie jak w innych jednostkach wojskowych, uległ likwidacji pion polityczny, utworzono służbę wychowawczą, zmieniono treść roty przysięgi, podlegały ciągłej zmianie wzory umundurowania. Część kadry zwalniano z zawodowej służby wojskowej. Wprowadzono oszczędności finansowe i materiałowe. Radykalnie zmniejszyła się ilość ćwiczeń i zajęć w terenie. Taki stan rzeczy

wymuszał poszukiwanie środków zaradczych w procesie szkolenia. W celu utrzymania wysokiego poziomu szkolenia uruchomiony został na terenie koszar Terenowy Ośrodek Szkolenia, na którym zamontowano zdjęte z podwozia wyeksploatowane aparatownie łączności i podłączono je do stacjonarnej sieci energetycznej.

W 1994 r. płk Władysław Hammer odszedł na stanowisko szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Poznaniu. Obowiązki dowódcy 15. BRLK objął płk Jerzy Dymczyk.

Płk Władysław Hammer

Płk Jerzy Dymczyk

Na wniosek Zarządu Miasta Sieradza oraz Społecznego Komitetu Fundatorów Sztandaru 15. BRLK minister obrony narodowej wydał decyzję Nr 120/MON z 8 sierpnia 1995 r. polecającą 15 Brygadzie Radioliniowo-Kablowej przyjąć nazwę wyróżniającą „Sieradzka”. 9 sierpnia 1995 r. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał sztandar 15. Sieradzkiej Brygadzie Radioliniowo-Kablowej. 14 października na Rynku w Sieradzu odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru, którego w imieniu prezydenta RP dokonał szef Wojsk Łączności i Informatyki gen. brygady Witold Cieślewski. Sztandar 56. Batalionu Radiolinii został przekazany do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Sztandar 15. Sieradzkiej Brygady Radioliniowo-Kablowej (Zdjęcie ze zbiorów autora)

Sieradz, 1995 r. Gen. Bryg. Witold Cieślewski wręcza sztandar 15. SBRLK dowódcy brygady płk Jerzemu Dymczykowi (Z pracy zbiorowej Garnizon Sieradz, Sieradz 2006)

Sieradz, 1995 r. Pożegnanie sztandaru 56. Batalionu Radiolinii (Zdjęcie ze zbiorów autora)

Drugą połowę lat dziewięćdziesiątych cechowało przyśpieszenie w zakresie unowocześniania systemów łączności i doskonalenie żołnierzy zawodowych w tym zakresie. W 1996 r. w Garnizonowym Węźle Łączności oddano do użytku nową centralę DGT-3450 pracującą w systemie cyfrowym oraz podłączono do węzła łączności trakt światłowodowy. Na zakończenie 1996 r. 15. SBRLK została wyróżniona przez szefa Sztabu Generalnego WP Znakiem Honorowym. W 1997 r. trafiły do jednostki pierwsze mobilne aparatownie łączności cyfrowej. W czerwcu tego roku oddano do użytku nowoczesną halę sportową.

Grudzień 1997 r. był miesiącem tragicznym w historii brygady. W wyniku odniesionych obrażeń w wypadku samochodowym zmarł dowódca brygady płk Jerzy Dymczyk. Obowiązki dowódcy 15. BRLK objął dotychczasowy szef sztabu płk Andrzej Szymonik.

W kolejnych latach intensywnie realizowano szkolenie kadry w zakresie znajomości języka angielskiego, teoretycznej wiedzy i praktycznych umiejętności związanych z techniką cyfrową oraz regulaminów, znaków i instrukcji niezbędnych do współpracy z armiami wchodzącymi w skład NATO.

W lutym 1999 r. w brygadzie odbyła się kontrola prowadzona przez Departament Kontroli MON. Z przeprowadzonej kontroli jednostka otrzymała ocenę dobrą. 12 marca 1999 r. Polska została przyjęta w skład NATO. Żołnierze brygady mieli już wcześniej kontakt z pododdziałami armii natowskich podczas tzw. warsztatów łączności. Rok 1999 zakończył się kolejnym sukcesem jednostki. Brygada została wyróżniona przez dowódcę Wojsk Lądowych Znakiem Honorowym Sił Zbrojnych RP.

W 2000 r. wydzielone siły i środki brygady uczestniczyły w manewrach i ćwiczeniach prowadzonych w ramach układu NATO. W etacie brygady nastąpiły zmiany, które dotyczyły w szczególności stanowisk kierowniczych. Zlikwidowano stanowiska zastępców dowódcy brygady, zmieniając je na szefów pionów. Utworzone zostało jedno stanowisko zastępcy dowódcy brygady, na które wyznaczony został dotychczasowy szef sztabu brygady płk Jan Kowalski. Większość etatów oficerów starszych uległa obniżeniu o jeden stopień.

W 2001 roku 15. BRLK przeszła z podporządkowania ŚOW w podporządkowanie Dowództwa Garnizonu Warszawa. Rok ten był bardzo ważny w wieloletniej historii brygady. Jedna z dwóch istniejących brygad łączności w WP miała ulec likwidacji. Zaprocentowało intensywne szkolenie kadry, aktywność dowództwa brygady, wsparcie byłych żołnierzy brygady i absolwentów sieradzkich oficerskich szkół łączności oraz inne merytoryczne uwarunkowania uwzględniane przez przełożonych. Podjęta decyzja w tej sprawie była dla sieradzkiej brygady korzystna. 15. Sieradzka Brygada Radioliniowo-Kablowa pozostała na militarnej mapie Polski.

W styczniu 2002 r. brygada przeszła na nowy etat, zgodnie z którym 15. BRLK została przemianowana na 15. Sieradzką Brygadę Wsparcia Dowodzenia. Wraz ze zmianą etatu zmieniły się również zadania brygady. Nowym zadaniem brygady stał się współudział w rozwijaniu stanowisk na najwyższych szczeblach dowodzenia, w ich obronie i ochronie oraz zapewnieniu wszelkiej łączności na potrzeby kierowania i dowodzenia z tych stanowisk. W celu realizacji tych zadań w etacie brygady utworzone zostały nowe pododdziały. Istotnym problemem towarzyszącym realizowanym zmianom była wymiana sprzętu analogowego na cyfrowy. Nowoczesne aparatownie wprowadzane do brygady trafiały stopniowo do jednolicie wyposażonych pododdziałów. Wycofywany z pododdziałów rozwinięty sprzęt analogowy trafiał w pierwszej kolejności na ZN, a później w miarę możliwości przekazywany był do Agencji Mienia Wojskowego. Zmiany etatowe i wymiana sprzętu były przez kolejne lata procesem ciągłym.

W nowej rzeczywistości związanej ze zmianą etatu i przeznaczenia z jednoczesnym wykonywaniem zadań bieżących brygada zdała dobrze swój egzamin. Potwierdził to minister obrony narodowej, wyróżniając 26 lutego 2003 r. 15. SBWD Znakiem Honorowym Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. W sierpniu 2003 r. dowódca brygady płk Andrzej Szymonik został awansowany na stopień generała brygady.

Gen. bryg. Andrzej Szymonik

Płk Jan Sobotka

W 2004 r. nastąpiła zmiana dowódcy brygady. Gen. bryg. Andrzej Szymonik odszedł na stanowisko zastępcy dowódcy garnizonu Warszawa. Obowiązki dowódcy 15. Sieradzkiej Brygady Wsparcia Dowodzenia objął płk Jan Sobotka. W lutym 2006 r. 15. SBWD została po raz drugi wyróżniona przez ministra obrony narodowej Znakem Honorowym Sił Zbrojnych RP.

Sieradz, 2007 r. Dowódcy jednostek łączności stacjonujących w Sieradzu. Od lewej strony: płk Bernard Mieñkowski, płk Aleksander Kubera, płk Władysław Hammer, gen. bryg. Andrzej Szymonik, płk Jan Sobotka, płk (obecnie gen. bryg.) Mirosław Siedlecki (Zdjęcie ze zbiorów autora)

We wrześniu 2007 r. dowodzenie 15. SBWD objął płk Mirosław Siedlecki, który w 2009 r. uzyskał awans na stopień generała brygady. Dowodził 15. Sieradzką Brygadą Wsparcia Dowodzenia do sierpnia 2011 roku.

Gen. bryg. Mirosław Siedlecki

Plk Roman Januszewski

15 grudnia 2011 r. obowiązki dowódcy 15. Sieradzkiej Brygady Wsparcia Dowodzenia objął płk Roman Januszewski.

10. WROCŁAWSKI PUŁK DOWODZENIA

WROCŁAW

10. WROCŁAWSKI PUŁK DOWODZENIA WROCŁAW

10 października 1950 r. został sformowany 10. Pułk Łączności. Bazę jego formowania stanowił Szkolny Pułk Radio z Zegrza oraz Szkolny Pułk Telefoniczno-Telegraficzny ze Zgierza. Obydwa pułki zostały wcześniej rozformowane. Podstawą tworzenia 10. Pułku Łączności był rozkaz ministra obrony narodowej nr 052/Org.z 6.06.1950 r., który nakazywał dowódcy IV Okręgu Wojskowego sformowanie pułku do 30 października 1950 r. Na miejsce stacjonowania pułku wyznaczone zostały koszary 4. Batalionu Wartowniczego przy ul. Sołtysowickiej we Wrocławiu. 10. Pułk Łączności otrzymał numer jednostki JW 1798. Był formowany na podstawie etatu nr 14/43 o stanie 617 żołnierzy i 14 pracowników kontraktowych. Pierwszym dowódcą pułku został ppłk Zygmunt Dąbrowski. Tworzący się pułk przejął sztandar rozformowanego Szkolnego Pułku Telefoniczno-Telegraficznego. Po sformowaniu skład pułku przedstawiał się następująco:

- dowództwo,
- Batalion Telefoniczno-Telegraficzny,
- Szkoła Podoficerska,
- Szkolna Kompania Oficerów Rezerwy nr 19.

W listopadzie 1950 r. odbyło się pierwsze wcielenie żołnierzy służby zasadniczej. Po wcieleniu stan pułku wynosił:

- 55 oficerów,
- 17 podoficerów zawodowych,
- 95 podoficerów zasadniczej służby wojskowej,
- 104 podchorążych,
- 100 kursantów,
- 250 szeregowych.

Po zakończeniu szkolenia unitarnego i złożeniu 14 stycznia 1951 r. przysięgi żołnierze pułku brali udział w szkoleniu specjalistycznym oraz w pracach gospodarczych na terenie koszar i na terenie Wrocławia.

Kolejna zmiana organizacyjna 10. Pułku Łączności nastąpiła na podstawie rozkazu ministra obrony narodowej nr 0570 z 13.09.1951 r. Zgodnie z tym rozkazem utworzony został dodatkowo batalion radioliniowy i batalion szkolny.

W ciągu następnych lat pułk realizował szkolenie i brał udział w ćwiczeniach. Realizował też prace na rzecz zniszczonego Wrocławia.

W 1952 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dowódcy pułku. Stanowisko to objął ppłk Józef Pawenta. W 1955 r. przekazał dowodzenie pułkiem ppłk Michałowi Mazurkiewiczowi. Kolejnym dowódcą jednostki był ppłk Stanisław Różycki, który przyjął obowiązki w 1957 r. i w tym samym roku przekazał je ppłk. Edwardowi Kulpińskiemu.

W 1958 r. pułk przechodził doniosłą uroczystość. Społeczeństwo Wrocławia ufundowało sztandar, który decyzją Rady Państwa został nadany 10. Pułkowi Łączności. Wręczenia sztandaru dokonał dowódca Śląskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg. Czesław Waryszak 29 listopada 1958 r. na Rynku we Wrocławiu. Sztandar odbierał dowódca pułku płk Edward Kulpiński. W 1958 r. zmienił się numer jednostki na JW 1245.

13 maja 1959 r. poczet sztandarowy wraz ze sztandarem 10. pł brał udział w defiladzie przodujących jednostek Wojska Polskiego w Warszawie. Był to wyraz uznania dla dotychczasowych osiągnięć jednostki.

Zgodnie z rozkazem ministra obrony narodowej nr 55 z 7.10.1963 r. 10. Pułk Łączności przejął dziedzictwo bojowe i zaszczytne tradycje 10. Saskiego Batalionu Łączności 2. Armii WP. Doroczne święto pułku zostało ustalone na 16 kwietnia. Był to dzień, w którym batalion przechodził swój chrzest bojowy. 4 maja 1967 r. 10. Pułk Łączności otrzymał zaszczytną nazwę „Saski”.

W 1967 r. obowiązki dowódcy pułku objął płk Mieczysław Białek. W 1968 r. 10. spł zabezpieczał łączność w rejonie Hradec Kralowe dla jednostek Wojska Polskiego biorących udział w interwencji państw Układu Warszawskiego na terenie Czechosłowacji.

W 1969 r. pododdziały pułku uczestniczyły w ćwiczeniu pk. „Wiosna 69” oraz w ćwiczeniu sojuszniczym UW pk. „Odra-Nysa 69”. W listopadzie 1969 r. 10. spł otrzymał jedno z najwyższych odznaczeń ZSRR Order Czerwonej Gwiazdy, który był przyznany wcześniej 10. Samodzielnemu Batalionowi Łączności.

W maju 1971 r. pułk zmienił miejsce swojego stacjonowania. 9 i 10 maja przeniósł się do koszar położonych w dzielnicy Wrocławia, Leśnicy. Przystosowanie nowych obiektów do potrzeb jednostki kosztowało kadrę i żołnierzy wiele wytężonej pracy. Szczególnie dotyczyło to bazy szkoleniowej zarówno polowej, jak i gabinetowej. Trudnym do rozwiązania problemem był również brak wystarczającej liczby mieszkań dla kadry. Problem ten został rozwiązany dopiero pod koniec lat siedemdziesiątych, po wybudowaniu kilku bloków mieszkalnych.

W 1972 r. odszedł z pułku do formującego się w Strzegomiu 14. Pułku Radioliniowo-Kablowego 3. Batalion Radioliniowy dowodzony przez mjr. Kazimierza Sawika. Po odejściu tego batalionu 10. Saski Pułk Łączności składał się z następujących pododdziałów:

- 1. Batalion Dowodzenia,
- 2. Batalion Dowodzenia,
- kompania łączności WSD,
- kompania łączności TSD,
- kompania łączności utajnionej,
- kompania remontowa,
- kompania zaopatrzenia.

W 1974 r. obowiązki dowódcy 10. Saskiego Pułku Łączności objął ppłk Franciszek Mierzwiak. Dowodził pułkiem do 1976 r., kiedy to przekazał obowiązki mjr. Heliodorowi Waclawikowi. Kolejna zmiana dowodzenia pułkiem nastąpiła w 1979 r. Obowiązki dowódcy pułku objął wówczas ppłk Aleksander Kubera.

Mjr Heliodor Waclawik

W 1980 r. Rada Państwa nadała 10. Pułkowi Łączności Order Sztandaru Pracy II Klasy. Dekoracji sztandaru pułku tym orderem dokonał 10 października 1980 r. zastępca dowódcy ŚOW gen. bryg. R. Wilczyński.

Rok 1981 był rokiem trudnym dla kadry i żołnierzy jednostki. Pułk, tak jak wszystkie jednostki Wojska Polskiego, brał udział w realizacji stanu wojennego. Wydzielone siły i środki pułku rozwinęły i obsługiwały polowy system łączności dla potrzeb sztabu armii. Żołnierze pułku brali udział w służbie ochronnej i patrolowej. Koszary pułku były miejscem stacjonowania wielu grup spoza Wrocławia.

Płk Aleksander Kubera

Płk Kazimierz Markowicz

W 1983 r. płk Aleksander Kubera odszedł na stanowisko zastępcy szefa Wojsk Łączności Śląskiego Okręgu Wojskowego, przekazując dowodzenie pułkiem ppłk. Kazimierzowi Markowiczowi.

1 kwietnia 1984 r. nastąpiła kolejna zmiana organizacyjna pułku. Rozformowana została kompania łączności WSD, a na jej bazie utworzono 3. Batalion Dowodzenia.

10. Saski Pułk Łączności konsekwentnie realizował proces szkolenia zwracając szczególną uwagę na szkolenie specjalistyczne oraz zgrywanie elementów i pododdziałów łączności.

W listopadzie 1985 r. na terenie jednostki odbyła się odprawa dowódców jednostek łączności Wojska Polskiego. Odprawę prowadził szef Wojsk Łączności MON gen. bryg. Henryk Andracki.

W 1987 r. pułk wykonywał zadania podczas ćwiczenia pk. „Przyjaźń 87”. W ćwiczeniu tym, oprócz jednostek WP, brały udział jednostki PGW AR i NAL NRD.

W 1988 r. obowiązki dowódcy 10. spł objął ppłk Jerzy Dymczyk. Płk Kazimierz Markowicz, po ukończeniu PSOS, objął stanowisko zastępcy szefa Wojsk Łączności ŚOW.

Od 1989 r. w 10. Pułku Łączności, podobnie jak we wszystkich jednostkach WP, następowały stopniowe zmiany wynikające ze zmian społecznych i ustrojowych zachodzących w Polsce.

Płk Jerzy Dymczyk

We wrześniu 1990 r. 23 żołnierzy z pułku brało udział w I Ogólnopolskiej Pielgrzymce Żołnierzy Wojska Polskiego i Kombatantów na Jasną Górę.

W czerwcu 1992 r. pułk brał udział w ćwiczeniu pk. „Czerwiec 92”, a w marcu 1993 r. w ćwiczeniu pk. „Orion 93”.

W 1993 r. zapadła decyzja o reorganizacji 10. Pułku Łączności ujęta w zarządzeniu szefa Sztabu Generalnego WP nr 087/Org. z 29.10.1993 r.

Płk Adam Jurczak

Na przestrzeni swojej historii 10. Pułk Łączności osiągał wysokie wyniki w wyszkoleniu, dyscyplinie i gospodarności. Potwierdzeniem tego były wysokie oceny uzyskiwane przez jednostkę podczas kontroli inspekcyjnych, gospodarczych i ćwiczeń. W latach 1971, 1973, 1978 i 1982 pułk był wyróżniany przez ministra obrony narodowej ujęciem w dyrektywie i nadaniem Medalu za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej. W 1975 r. dowódca Śląskiego Okręgu Wojskowego odznaczył pułk Medalem za Zasługi dla Śląskiego Okręgu Wojskowego. Na przestrzeni lat żołnierze pułku brali udział w misjach pokojowych poza granicami kraju.

W 1994 r. obowiązki dowódcy 10. Pułku Łączności objął ppłk Adam Jurczak. Płk Jerzy Dymczyk odszedł na stanowisko dowódcy 15. Brygady Radioliniowo-Kablowej w Sieradzu.

Na podstawie zarządzenia szefa SG WP z 29 października 1993 r. dowódca ŚOW wydał rozkaz nr 028/Org. z 10.02.1994 r. nakazujący sformowanie 10. Pułku Dowodzenia na bazie 10. Pułku Łączności i 6. Pułku Zabezpieczenia. W czerwcu 1994 r. 10. Pułk Dowodzenia został sformowany.

W 1995 r. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał sztandar 10. Pułkowi Dowodzenia. Uroczystość wręczenia sztandaru odbyła się 7 czerwca 1995 r. na wrocławskim Rynku. W imieniu prezydenta RP wręczenia sztandaru dokonał dowódca ŚOW gen. dyw. Janusz Ornatowski. 10. Pułk Dowodzenia otrzymał zaszczytne miano „Wrocławski”. Pułk przejął i kultywuje tradycje następujących jednostek łączności:

- 10. Batalionu Telegraficznego (1919-1939),

- 10. Samodzielnego Batalionu Łączności (1944-1946),
- 10. Szkolnego Pułku Telefoniczno-Telegraficznego (1945-1950),
- 10. Pułku Łączności (1950-1994).

Sztandar 10. Wrocławskiego Pułku Dowodzenia

Żołnierze 10. pd realizowali nowe, bardziej złożone zadania z pełnym zaangażowaniem. Brali również udział w misjach pokojowych w Namibii, Kambodży, Syrii, Libanie, w państwach byłej Jugosławii, w Iraku i w Afganistanie.

1 czerwca 2001 r. 10. Wrocławski Pułk Dowodzenia przeszedł z podporządkowania ŚOW w podporządkowanie Dowództwa Garnizonu Warszawa. Konsekwentnie realizowany proces szkolenia przez pułk przynosił wysokie oceny uzyskiwane z prowadzonych kontroli oraz uznanie przełożonych. W 2003 r. pułk został wyróżniony przez ministra Obrony Narodowej nadaniem Znaku Honorowego Sił Zbrojnych RP.

Plk Mariusz Gutmański

Plk Zygmunt Malec

W 2006 r. obowiązki dowódcy 10. wpd objął plk Mariusz Gutmański. W 2009 r. przekazał dowodzenie pułkiem plk. Zygmuntowi Malcowi.

2 maja 2009 r. pułk został wyróżniony przez prezydenta RP wręczeniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. 15 sierpnia 2010 r. otrzymał kolejne wyróżnienie. Minister obrony narodowej wyróżnił 10. Wrocławski Pułk Dowodzenia wpisaniem zasługi i osiągnięć do Księgi Honorowej Wojska Polskiego.

Maj 2011 r. Żołnierze 1. Batalionu Dowodzenia podczas zajęć zintegrowanych na Przykoszarowym Placu Ćwiczeń w m. Źródła (Zdjęcie udostępnione przez 10. Wpd)

Maj 2011 r. Żołnierze 2. Batalionu Dowodzenia podczas zajęć zintegrowanych na Przykoszarowym Placu Ćwiczeń w m. Źródła (Zdjęcie udostępnione przez 10. WPD)

5. BATALION DOWODZENIA

im. gen. broni STANISŁAWA HALLERA

RZAŃSKA pod KRAKOWEM

5. BATALION DOWODZENIA im. gen. broni STANISŁAWA HALLERA RZAŚKA pod KRAKOWEM

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku zmieniły się uwarunkowania geopolityczne i militarne Polski. Nasz kraj znalazł się czasowo poza międzynarodowymi sojuszami obronnymi. W zaistniałej sytuacji zapadła decyzja utworzenia Krakowskiego Okręgu Wojskowego. Zgodnie z rozkazem MON/69 z 18.09.1991 r. Grupa Organizacyjno-Przygotowawcza rozpoczęła organizowanie okręgu. Od 1 stycznia 1993 r. Krakowski Okręg Wojskowy rozpoczął swoją działalność. Dowódcą okręgu został gen. bryg. Zenon Bryk. Krakowski Okręg Wojskowy obejmował swoim zasięgiem 13 województw oraz kilkanaście wydzielonych garnizonów z POW, ŚOW i WOW. Do podstawowych zadań okręgu należało:

- wyrównanie potencjału obronnego kraju przez jego wzmocnienie na południowo-wschodnim obszarze,
- praktyczne przygotowanie żołnierzy, struktur i sprzętu jednostek wojskowych do wymagań związanych z obronnością kraju oraz do udziału w międzynarodowych systemach obronnych i misjach pokojowych.

Dla potrzeb funkcjonowania Krakowskiego Okręgu Wojskowego został sformowany 5. Pułk Dowodzenia o numerze jednostki wojskowej 2771. Podstawą jego sformowania było zarządzenie szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego nr 055/Org. z 24.06.1993 r. oraz zarządzenie dowódcy Krakowskiego Okręgu Wojskowego nr 048/Org. z 12.07.1993 r. Na podstawie tych zarządzeń zostały również rozformowane: 5. Pułk Strzelców Podhalańskich (JW 1541) z Krakowa, 4. Pułk Łączności z Kwidzyna (JW 4560) oraz 9. Batalion Zabezpieczenia Dowództwa KOW (JW 1542) z Krakowa.

5. Pułk Dowodzenia powstał na bazie rozformowanego 24. Pułku Łączności oraz 9. Batalionu Zabezpieczenia. W skład pułku weszła też część kadry, żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz pracowników cywilnych wojska z 5. Pułku Strzelców Podhalańskich. Miejscem stacjonowania 5. Pułku Dowodzenia były obiekty po 5. psp w Krakowie – Pychowicach przy ul. Tynieckiej 52 oraz 9. Batalionu Zabezpieczenia w Krakowie – Czyżynach przy ul. Ułanów. Formowanie pułku zakończyło się 30 kwietnia 1994 r.

Przez pierwsze lata w koszarach przy ulicy Ułanów mieściło się dowództwo pułku, sztab, logistyka oraz batalion zabezpieczenia. Koszary przy ulicy Tynieckiej zajmowała sekcja szkolenia, sekcja systemów łączności oraz pozostałe pododdziały. Od lipca 2001 r. pułk stacjonował już tylko w koszarach przy ul. Tynieckiej. W 2003 r. jednostka została przeniesiona do koszar w miejscowości Rzaśka pod Krakowem (gmina Zabierzów) ul. Krakowska 2.

5. Pułk Dowodzenia zabezpieczał funkcjonowanie Dowództwa i Sztabu KOW oraz wykonywał zadania jednostki łączności i zabezpieczenia. Pułk był jedną z pierwszych jednostek, która dostosowała się do standardów obowiązujących w NATO.

W 1994 r. władze i społeczeństwo Krakowa, Kwidzyna, Bochni oraz Dowództwa KOW ufundowało sztandar 5. Pułku Dowodzenia. Uroczystość poświęcenia i wręczenia sztandaru odbyła się 12 czerwca na placu apelowym koszar w Pychowicach (Kraków). Poświęcenia dokonał ksiądz pułkownik Stanisław Obszyński – dziekan wyznania rzymsko - katolickiego KOW. W imieniu prezydenta RP sztandar wręczył dowódcy pułku ppłk Andrzejowi Niziołkowi szef sztabu Krakowskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg. Zdzisław Wijas. Rodzicami chrzestnymi sztandaru byli: Teofil Wojciechowski - burmistrz Bochni i Jerzy Godzik - burmistrz Kwidzyna.

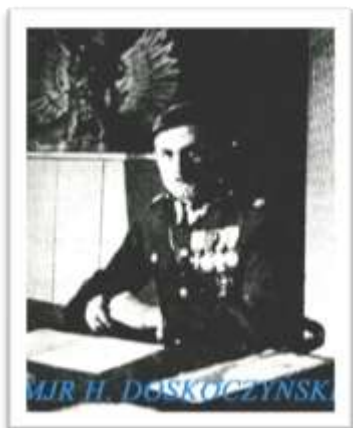
Sztandar 5. Pulku Dowodzenia im. gen. broni Stanisława Hallera.

*Poświęcenie sztandaru 5. Pulku Dowodzenia przez ks. dziekana płk. Stanisława Obszyńskiego.
Obok stoją: gen. bryg. Zdzisław Wijas, ppłk Andrzej Niziołek, Józef Lasotka, Jerzy Godzik (burmistrz Kwidzyna),
Janina Podgórczyk (córka dowódcy 5. Dywizjonu Taborów DOK V ppłk. Skoczylasa),
Teofil Wojciechowski (burmistrz Bochni).*

W 1996 r. ukazała się decyzja ministra obrony narodowej nr 156/MON z 25.09.1996 r. Na podstawie tego zarządzenia 5. Pułk Dowodzenia przejął dziedzictwo tradycji:

- 5. Dywizjonu Taborów (1919-1939),
- 5. Batalionu Telegraficznego (1919-1939),
- Batalionu Łączności Okręgu Wojskowego nr 5 (1945-1946),
- 5. Okręgowego Batalionu Łączności (1953),
- Okręgowej Składnicy Łączności z Warsztatami nr 5 (1946-1947),
- 24. Pułku Łączności.

W lutym 1919 r. powstał w Krakowie 5. Batalion Telegraficzny. Od 1921 r. batalion wszedł w skład 2. Pułku Łączności, który stacjonował w Radzyminie koło Jarosławia. W 1926 r., w oparciu o kadrę V Batalionu Telegraficznego 2. pl utworzony został 5. Samodzielny Batalion Łączności. Pierwszym dowódcą tego batalionu był mjr Henryk Doskoczyński. W maju 1926 r. batalion przeniósł się do Krakowa i stacjonował w koszarach im. Ignacego Prądzyńskiego na Kopcu Kościuszki. W 1929 r. batalion zmienił nazwę na 5. Batalion Telegraficzny. Ze względu na szczupłość koszar na kopcu, batalion w późniejszych latach rozlokowany był w trzech miejscach Krakowa. W latach 1934-1937 żołnierze batalionu brali udział w sypaniu kopca im. marszałka Józefa Piłsudskiego. 18 czerwca 1937 r. batalion

otrzymał sztandar ufundowany przez komitet obywatelski założony przez prezydenta Krakowa. Wręczenia sztandaru dokonał marszałek Śmigły-Rydz na Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Odznaki 5. Samodzielnego Batalionu Łączności i 5. Batalionu Telegraficznego

Sztandar 5. Batalionu Telegraficznego

3 września 1939 r. batalion ewakuował się razem z garnizonem krakowskim na wschód. 17 września w Rohatynie zniszczono sprzęt. Żołnierze batalionu załadowani na pojazdy udali się w kierunku granicy węgierskiej. Po jej przekroczeniu zostali internowani. Sztandar 5. Batalionu Telegraficznego trafił do Francji, a następnie do Wielkiej Brytanii. Obecnie znajduje się w Muzeum im. Władysława Sikorskiego w Londynie.

Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej roczne święto pułku obchodzone było 12 czerwca. 5. Pułk Dowodzenia otrzymał imię gen. dyw. Stanisława Hallera.

Stanisław Haller był synem ziemi krakowskiej. W rodzinnych stronach ukończył szkołę powszechną i gimnazjum w Bielsku. W armii austriackiej ukończył roczną szkołę wojskową, uzyskując stopień podporucznika artylerii. Jako oficer zawodowy ukończył Wyższą Szkołę Wojenną. W latach 1912-1915 w stopniu podpułkownika był szefem sztabu Twierdzy Kraków, a następnie szefem sztabu korpusu austriackiego. W 1917 r. awansował na stopień pułkownika i na czele brygady walczył na froncie włoskim. Po odzyskaniu niepodległości wstąpił do Wojska Polskiego, zajmując kolejno wyższe stanowiska. Będąc na stanowisku szefa Sztabu Generalnego WP awansował na stopień generała brygady. Od sierpnia 1920 r. dowodził 13. Dywizją Piechoty i Grupą Operacyjną. We wrześniu 1920 r. awansował na stopień generała porucznika i objął dowodzenie 6. Armii we Lwowie. Przyczynił się do pokonania 1. Armii Konnej Siemiona Budionnego i wyparcia jej za Bug. Po wojnie polsko-sowieckiej był inspektorem armii we Lwowie, a później szefem Sztabu Generalnego. W 1925 r. przeszedł do rezerwy. W 1926 r. ponownie wrócił do służby stałej i podczas przewrotu majowego objął funkcję szefa sztabu Wojsk Rządowych. Po zakończeniu przewrotu majowego był internowany. Kilka dni po zwolnieniu odszedł już na stałe do rezerwy i osiadł w rodzinnym majątku. W pierwszych dniach września 1939 r. ewakuował się do Lwowa z zamiarem udziału w jego obronie. 17 września 1939 r., po wkroczeniu Armii Czerwonej do Lwowa, został aresztowany przez NKWD i osadzony w obozie w Starobielsku. Wiosną 1940 roku został w Charkowie zamordowany przez NKWD. 5 października 2007 r. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński mianował pośmiertnie gen. dyw. Stanisława Hallera do stopnia generała broni.

Historia Krakowskiego Okręgu Wojskowego w III RP zakończyła się w 1998 r. 1 stycznia 1999 r. na bazie jednostek KOW został utworzony Korpus Powietrzno-Zmechanizowany. Od 1 stycznia 2002 r. Korpus Powietrzno-Zmechanizowany został przeformowany w 2. Korpus Zmechanizowany, któremu podlegały dwie dywizje, pięć brygad, pięć pułków i dwa samodzielne bataliony. W 2004 r. podległe korpusowi związki taktyczne i jednostki zostały przekazane w bezpośrednie podporządkowanie Dowództwa Wojsk Lądowych. Dowództwo 2. Kor-

pusu Zmechanizowanego otrzymało nowe zadania.

5. Pułk Dowodzenia wchodził kolejno w skład Krakowskiego Okręgu Wojskowego, Korpusu Powietrzno-Zmechanizowanego i 2. Korpusu Zmechanizowanego. Został rozformowany w 2007 r.

W okresie funkcjonowania 5. Pułku Dowodzenia jego dowódcami byli:

- płk Andrzej Niziołek (1993-1996),
- płk Andrzej Brzoza (1996-1997),
- płk Ryszard Więclawski (1997-1999),
- płk Antoni Oczak (1999-2004),
- ppłk Andrzej Kierskiewicz (do VII 2005),
- płk Krzysztof Jankowski (od VII 2005-2007).

1 stycznia 2008 r., na podstawie rozkazu dowódcy 2. Korpusu Zmechanizowanego nr Pf-12 z 12.02.2007 r., został sformowany 5. Batalion Dowodzenia. Powstał on na bazie rozformowanego 5. Pułku Dowodzenia im. gen. broni Stanisława Hallera. Miejszem stacjonowania batalionu pozostały koszary 5. pd w miejscowości Rząska pod Krakowem.

5. Batalion Dowodzenia podlega Dowództwu 2. Korpusu Zmechanizowanego im. gen. broni Władysława Andersa. Jego zadaniem jest zabezpieczenie łączności i procesu dowodzenia korpusu.

Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr 614/MON z 27.12.2007 r. 5. Batalion Dowodzenia przejął elementy dziedzictwa, tradycji i symboliki wojskowej po rozformowanym 5. Pułku Dowodzenia.

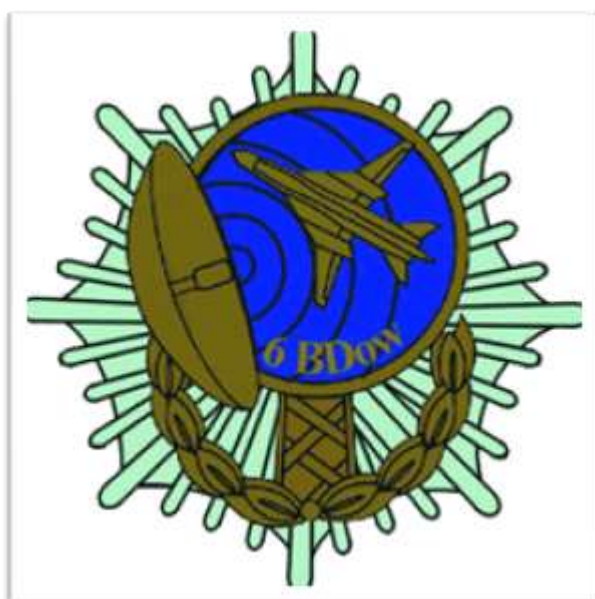
Batalion posiada na swoim wyposażeniu sprzęt łączności cyfrowej i analogowej oraz sprzęt zabezpieczenia logistycznego. Jego zadaniem jest budowa systemu łączności oraz rozwijanie i zabezpieczanie stanowisk dowodzenia 2. Korpusu Zmechanizowanego. 5. Batalion Dowodzenia realizuje codzienny proces szkolenia, którego skuteczność jest potwierdzana podczas udziału w kolejnych ćwiczeniach. Dwa razy w roku batalion rozwija system łączności i stanowisko dowodzenia dla potrzeb kierownictwa ćwiczenia pk. „Bagram”. We wrześniu 2010 r. żołnierze batalionu brali udział w ćwiczeniu pk. „Anakonda 10” na Ośrodku Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Bemowie Piskim. Batalion bierze również udział w uroczystościach świąt państwowych i wojskowych na terenie garnizonu.

Dowódcami 5. Batalionu Dowodzenia byli:

- ppłk Stanisław Grodecki (2008),
- mjr Bogusław Olearczuk (2008-2009).

Od 2009 r. 5. Batalionem Dowodzenia im. gen. broni Stanisława Hallera dowodzi ppłk Zbigniew Ryś.

6. BATALION DOWODZENIA SIŁ POWIETRZNYCH

ŚREM

6. BATALION DOWODZENIA SIŁ POWIETRZNYCH ŚREM

Historia 6. Batalionu Dowodzenia Sił Powietrznych rozpoczęła się w ostatnich latach drugiej wojny światowej. Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 091 z 31.10.1944 r. sformowany został 6. Samodzielny Pułk Łączności Lotnictwa Wojska Polskiego. Na miejsce jego dyslokacji wyznaczony został Zamość. W mieście tym pułk nie stacjonował długo gdyż już w styczniu 1945 r. przechodził swój chrzest bojowy w walkach o Warszawę. Zabezpieczał wówczas łączność dla polskiego lotnictwa. Dalsze zadania pułk wykonywał podczas walk o przełamanie Wału Pomorskiego. Swoją szlak bojowy zakończył udziałem w Operacji Berlińskiej. Po zakończeniu działań wojennych pułk stacjonował między innymi w Pruszkowie i w Nowym Dworze Mazowieckim. Oprócz realizacji etatowych zadań służbowych żołnierze pułku udzielali pomocy w zabezpieczaniu łączności dla potrzeb tworzącego się lotnictwa cywilnego. Do 1946 r. dowódcą 6. Samodzielnego Pułku Łączności Lotnictwa WP był płk Michajłow.

26 lutego 1946 r. pułk został rozkazem Dowództwa Wojska Polskiego przeformowany na 5. Samodzielny Batalion Łączności Lotnictwa WP. Na dowódcę batalionu wyznaczony został mjr Barkanow. Dotychczasowy dowódca pułku odszedł na stanowisko szefa łączności Wojsk Lotniczych.

16 lipca 1947 r. nastąpiło kolejne przeformowanie jednostki i zmiana nazwy. Batalion został przemianowany na Batalion Łączności Dowództwa Lotnictwa. 15 sierpnia 1947 r. na dowódcę batalionu wyznaczony został kpt. Wacław Kuźnicki.

W styczniu 1951 r. ponownie zmienił się etat jednostki. Batalion Łączności Dowództwa Lotnictwa został przeformowany na 37. Pułk Łączności Wojsk Lotniczych. Pułk otrzymał numer JW 3486.

W 1956 r. odbyły się dwa istotne wydarzenia w historii pułku. 11 lipca 37. Pułk Łączności Wojsk Lotniczych otrzymał sztandar nadany przez Radę Państwa. W październiku tego roku obowiązki dowódcy pułku objął były dowódca batalionu podchorążych w Oficerskiej Szkole Łączności Przewodowej w Sieradzu ppłk Lesław Klisowski.

W 1958 r. ukazało się zarządzenia szefa Sztabu Generalnego WP nr 14 z 26.5.1958 r. nakazujące przebazowanie pułku do Śremu. W maju i czerwcu nastąpiła zmiana dyslokacji pułku. Koszary, do których przeniósł się pułk, były wybudowane dla potrzeb pruskiego wojska w latach 1902-1903. Przed pierwszą wojną światową stacjonował w nich batalion piechoty niemieckiej. Po wyzwoleniu Śremu przez powstańców wielkopolskich, od 14 stycznia 1921 r. w koszarach stacjonowały szkolne pododdziały piechoty Wojska Polskiego, a od 1928 r. Batalion Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 7.

Przez kolejne lata kadra i żołnierze pułku przygotowywali obiekty koszarowe do swoich potrzeb realizując jednocześnie proces szkolenia i uczestnicząc w odbywających się ćwiczeniach. Nawiązywano współpracę i bliskie kontakty z władzami miasta i jego mieszkańcami.

W 1967 r. ukazał się rozkaz ministra obrony narodowej nr 07z 4.05.1967 r., na podstawie którego 37. Pułk Łączności Wojsk Lotniczych został przemianowany na 6. Pułk Łączności Lotnictwa Operacyjnego. Wraz z numerem pułk przejął bojowe tradycje 6. Samodzielnego Pułku Łączności Lotnictwa Wojska Polskiego.

Śrem. Budynek sztabu. Zdjęcie z okresu międzywojennego

Śrem. Przedwojenne zdjęcie bloku żołnierskiego

W listopadzie 1967 r. obowiązki dowódcy pułku objął ppłk Julian Jabłoński. W 1970 r. w pułku odbyła się kontrola przeprowadzona przez Inspekcję Sił Zbrojnych. Pułk otrzymał wówczas ocenę negatywną. W jednostce nastąpiły zmiany kadrowe. Obowiązki dowódcy pułku objął ppłk Ryszard Wróbel.

W latach siedemdziesiątych jednostka przechodziła wiele pozytywnych przeobrażeń. Wzrósł poziom wyszkolenia oraz aktywność kadry i żołnierzy w ruchu współzawodnictwa oraz racjonalizacji i wynalazczości. Nastąpiła rozbudowa infrastruktury koszar. Wybudowano dwa bloki koszarowe, nową stołówkę żołnierską, dwa budynki magazynowe, ogrzewany garaż dla pojazdów specjalnych, biuro przepustek, stację diagnostyczną oraz wyremontowano wiele innych budynków, instalacji i dróg wewnątrz koszar. Wybudowano nową polową bazę szkoleniową. Dla potrzeb kadry oddano do użytku sześć bloków mieszkalnych.

Śrem, 2009 r. Budynki pododdziałów i logistyki

Jednostka była kilkanaście razy wyróżniana w rozkazie dowódcy Wojsk Lotniczych. W roku 1974, 1975 i w 1980 pułk był wyróżniony przez ministra obrony narodowej Medalem za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej, a w roku 1976 i 1982 Medalem za Wybitne Osiągnięcia w Służbie Wojskowej. W 1973 r. pułk został przemianowany na 6. Pomorski Pułk Łączności.

W 1980 r. pułk brał udział w ćwiczeniu pk. „Wiosna 80”. W okresie stanu wojennego żołnierze jednostki rozwijali system łączności radioliniowej oraz ochraniali wyznaczone obiekty na terenie garnizonu. W następnych latach pułk uczestniczył między innymi w ćwiczeniach pk. „Sojusz 83” i „Lato 84”.

12 października 1984 r. obowiązki dowódcy pułku objął ppłk Lechosław Buchnajzer. Pułk w dalszym ciągu utrzymywał wysoki poziom wyszkolenia i uzyskiwał dalsze wyróżnienia. W 1984 r. Rada Państwa nadała 6. Pomorskiemu Pułkowi Łączności Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. W 1988 r. pułk został po raz kolejny wyróżniony przez ministra obrony narodowej Medalem za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej.

24 września 1994 r. prezydent RP nadał 6. Pułkowi Łączności nowy sztandar ufundowany przez społeczność miasta i gminy Śrem. Również we wrześniu tego roku szef Sztabu Generalnego WP wyróżnił pułk Znakiem Honorowym Sił Zbrojnych.

6. Pułk Łączności rozbudowywał swoją infrastrukturę, ale równocześnie dbał o zabytkowy zespół koszarowy, w skład którego wchodziły koszary, budynki zaplecza, ujeżdżalnia, internat i wille oficerskie. W byłych willach oficerskich znalazła swoje miejsce sala tradycji, logistyka pułku i węzeł łączności. W przedwojennym kasynie oficerskim funkcjonował klub żołnierski, gabinet metodyczny i biblioteka. W 1995 r. pułk otrzymał nagrodę I stopnia ministra kultury i sztuki dla najlepszego użytkownika obiektów zabytkowych.

Śrem, 2009 r. W tym zabytkowym budynku mieści się klub żołnierski

W 1997 r. utworzona została Parafia Wojskowa p.w. św. Jana z Dukli. Na potrzeby Kościoła Garnizonowego przeznaczono halę widowiskową przy ul. Sikorskiego 2.

26 października 1998 r. jednostka została po raz drugi wyróżniona przez szefa Sztabu Generalnego WP Znakiem Honorowym Sił Zbrojnych.

W 1999 r. 6. Pułk Łączności został przeformowany na 6. Brygadę Dowodzenia Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej.

29 maja 2001 r. odbył się w brygadzie uroczysty apel z udziałem dowódcy WL i OP gen. broni pil. Andrzeja Dulęby, podczas którego płk Lechosław Buchnajzer przekazał dowodzenie ppłk. Michałowi Sikorze.

Kolejne lata nie były pomyślne dla jednostki w Śremie. Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr Pf-118/Org. z 4.12.2001 r. oraz rozkazem dowódcy WL i OP nr 0-13 z 30.01.2001 r. na bazie 6. Brygady Dowodzenia WL i OP powstał 6. Pułk Dowodzenia WL i OP. Na dowódcę pułku wyznaczony został ppłk Mirosław Ziółek. Płk Michał Sikora odszedł na kolejne wyższe stanowiska, w 2008 r. został awansowany na stopień generała brygady, a w 2011 r. objął stanowisko szefa Wojsk Obrony Przeciwlotniczej i Radiotechnicznych.

Wkrótce nastąpiła kolejna zmiana. Pułk został przemianowany na 6. Pułk Dowodzenia Sił Powietrznych. Wydzielone siły i środki 6. Pułku Dowodzenia Sił Powietrznych brały udział w ćwiczeniach z wojskami NATO oraz uczestniczyły w trzech zmianach Misji Stabilizacyjnej w Iraku. Od 1 czerwca do końca 2007 roku obowiązki dowódcy jednostki pełnił ppłk Krzysztof Filipowiak.

W 2007 r. pułk przeszedł kolejną restrukturyzację. Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr Pf-r 10/Org./SSG/ZoiU/P-1 z 5.02.2007 r. oraz rozkazem dowódcy Sił Powietrznych nr Z-73 z 5.04.2007 r. 6. Pułk Dowodzenia Sił Powietrznych został przeformowany w 6. Batalion Dowodzenia Sił Powietrznych. Niestety, nie spełniły się nadzieje żołnierzy 6. pł na utworzenie w Śremie planowanej wcześniej 4. Brygady Wsparcia Dowodzenia. Plany uległy zmianie i część kadry musiała szukać pracy w innych garnizonach. Batalion został podporządkowany Centrum Wsparcia Informatycznego Sił Powietrznych. W skład batalionu wchodzi dowództwo, kompania łączności, kompania radioliniowa, kompania manewrowa i kompania zaopatrzenia.

W 2008 r. na dowódcę batalionu wyznaczony został ppłk Andrzej Giczela.

Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr 619 z 27 grudnia 2007 r. 6. Batalion Dowodzenia Sił Powietrznych przejął dziedzictwo tradycji 6. Pułku Dowodzenia Sił Powietrznych w Śremie (2002-2007), w tym również:

- 6. Samodzielnego Pułku Łączności Lotnictwa WP (1944-1946),
- 5. Samodzielnego Batalionu Łączności Lotnictwa WP (1946-1947),
- Batalionu Łączności Wojsk Lotniczych (1947-1951),
- 37. Pułku Łączności Wojsk Lotniczych (1951-1967),
- 6. Pułku Łączności Lotnictwa Operacyjnego (1967-1973),
- 6. Pomorskiego Pułku Łączności (1973-1990),
- 6. Pułku Łączności (1990-1998),
- 6. Brygady Dowodzenia WLOP (1998-2002).

Data rocznego święta batalionu została wyznaczona na 26 maja. 8 września 2010 r. dowodzenia batalionem objął ppłk Sławomir Majewski. Od 4 października 2011 r. obowiązki dowódcy 6. Batalionu Dowodzenia Sił Powietrznych pełni ppłk Zbigniew Roszak.

Od 2011 r. w koszarach 6. Batalionu Dowodzenia SP stacjonuje również 6. Batalion Chemiczny Sił Powietrznych.

9. BATALION ŁĄCZNOŚCI

BIAŁOBRZEGI
Gmina Nieporęt

9. BATALION ŁĄCZNOŚCI BIAŁOBRZEGI

Koszary 9. Batalionu Łączności w Białobrzegach widziane od strony bramy głównej

9. Batalion Łączności stacjonuje w rejonie, który dla większości łącznościowców jest dobrze znany. Zaledwie 3 km od koszar batalionu, za Zalewem Zegrzyńskim, znajduje się CSŁiI, kuźnia kadr łączności WP. W podobnej odległości, lecz w przeciwnym kierunku położony jest Beniaminów, miejsce wieloletnich zgrupowań i obozów szkoleniowych jednostek łączności oraz podchorążych z Zegrza. Również białobrzewska jednostka była przez całe lata powszechnie znane wśród łącznościowców Wojska Polskiego.

Historia koszar w Białobrzegach ma swoją wieloletnią historię. W 1908 r. wybudowany został w Beniaminowie fort, który wraz z czterema innymi fortami miał bronić dostępu do Warszawskiego Rejonu Fortecznego od wschodu. W 1908 r. wybudowano koszary w Białobrzegach dla oddziałów 2. Zegrzyńskiego Pułku Piechoty Fortecznej, który stanowił osadę fortu w Beniaminowie. Zespół koszarowy składał się z charakterystycznych dla carskiego budownictwa parterowych budynków z ceglanymi dekoracjami.

W okresie I wojny światowej koszary w Białobrzegach służyły internowanym przez Niemców żołnierzom I i II Brygady Legionów Polskich. W okresie międzywojennym stacjonowały tu następujące jednostki Wojska Polskiego:

- 1. Batalion Radiotechniczny 1. Pułku Łączności w latach 1921-1924,
- 1. Batalion Radiotechniczny 1. Pułku Radiotechnicznego w latach 1924-1929,
- 2. Batalion Radiotechniczny 1. Pułku Radiotechnicznego w latach 1929-1939.

Podczas II wojny światowej fort w Beniaminowie i koszary w Białobrzegach zostały przez Niemców zamienione na obóz dla jeńców radzieckich. Po wojnie koszary znów służyły łącznościowcom Wojska Polskiego.

Na podstawie rozkazu ministra obrony narodowej nr 0043/Org. z 17.05.1951 r. w Legionowie został sformowany 17. Batalion Łączności o numerze jednostki wojskowej 4425. Utworzono

go na bazie rozformowanego 1. Okręgowego Batalionu Łączności stacjonującego również w Legionowie. 17. Batalion Łączności liczył 360 żołnierzy i 15 pracowników kontraktowych. 23 października 1955 r. batalion został przeniesiony do Białobrzegów.

W tym czasie w białobrzeskich koszarach stacjonował już od 1951 r. 40. Liniowo Eksploatacyjny Batalion Łączności (JW 5105), który był sformowany na podstawie rozkazu ministra Obrony Narodowej nr 0043/Org. z 17.05.1951 r. Batalion ten liczył 334 żołnierzy i 2 pracowników kontraktowych.

Po roku funkcjonowania batalionu w nowym miejscu przeprowadzona została kolejna zmiana, której podstawą było zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP nr 0181/Org. z 22.11.1956 r. oraz zarządzenie szefa sztabu Warszawskiego Okręgu Wojskowego nr 0111/Org. Na podstawie tych zarządzeń 17. Batalion Łączności został przeformowany w 9. Pułk Łączności, a 40. Liniowo Eksploatacyjny Batalion Łączności został rozformowany i włączony w struktury nowo formowanej jednostki. Stan etatowy pułku wynosił 895 żołnierzy. Pułk powstał w celu zapewnienia łączności dla Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Pierwszym dowódcą pułku został ppłk Feliks Kąty.

W 1957 r., na podstawie rozkazu ministra obrony narodowej nr 031/Org. z 19.04.1957 r. pułk przeszedł na etat nr 14/124. Stan osobowy pułku zmniejszył się do 502 żołnierzy i 9 pracowników cywilnych wojska. W 1958 r. zmieniony został numer jednostki z 4425 na 2474.

W 1958 r. Rada Państwa nadała 9. Pułkowi Łączności sztandar, który 5 października został wręczony przez szefa Sztabu WOW gen. bryg. Aleksandra Jankowskiego.

Zarządzeniem szefa Sztabu Generalnego WP nr 0102/Org. z 4.10.1958 r. pułk został przeformowany na etat nr 14/136. Stan osobowy pułku wzrósł do 919 żołnierzy i 11 pracowników cywilnych wojska.

W czasie tzw. kryzysu berlińskiego w 1961 r., na bazie 9. Pułku Łączności sformowano przejściowo dla potrzeb frontu:

- 60. Batalion Liniowo-Eksploatacyjny,
- 75. Batalion Liniowo-Eksploatacyjny,
- 102. Liniowy Batalion Łączności,
- 97. Kompanię Łączności KSD,
- 40 Liniowy Pułk Łączności.

Podstawę sformowania tych jednostek stanowiło zarządzenie szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego nr 0093/Org. z 27.09.1961 r.

W 1986 r. batalion radioliniowo-kablowy z 9. pł został przeniesiony z Białobrzegów do Skierniewic.

Przez kolejne lata pułk realizował etatowe zadania, doskonalił swoje umiejętności w codziennym szkoleniu oraz podczas treningów i ćwiczeń.

Lata dziewięćdziesiąte przyniosły dla pułku zmiany podobne jak dla większości jednostek Wojska Polskiego.

Na mocy zarządzenia szefa Sztabu Generalnego WP nr 096/Org. z 29.11.1993 r. z dniem 1 lipca 1994 r. sformowany został 9. Pułk Dowodzenia. Bazę jego utworzenia stanowił rozformowany wcześniej 9. Pułk Łączności i 4. Pułk Zabezpieczenia WOW.

W 1994 r. prezydent RP nadał 9. Pułkowi Dowodzenia sztandar ufundowany przez kadrę jednostki oraz mieszkańców gminy Radzymin i Nieporęt. Uroczystość wręczenia sztandaru odbyła się 14 sierpnia 1994 r.

Sztandar 9. Pułku Dowodzenia.

Od 1 stycznia 1999 r. 9. Pułk Dowodzenia przeszedł z podporządkowania Warszawskiego Okręgu Wojskowego w podporządkowanie Dowództwa Wojsk Lądowych.

Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej z 4.08 1944 r. 9. Pułk Dowodzenia przejął dziedzictwo tradycji:

- 1. Pułku Łączności (1921-1929),
- 1. Samodzielnego Pułku Łączności 1. Armii Wojska Polskiego (1944-1946),
- 9. Pułku Łączności (1956-1994).

28 października 1921 r. został sformowany w Zegrzu 1. Pułk Łączności. Dzień ten został ustanowiony dorocznym świętem 9. Pułku Dowodzenia.

Kolejne ważne wydarzenie w historii białobrzesckiej jednostki nastąpiło 1 stycznia 2008 r. W tym dniu, na podstawie rozkazu dowódcy Wojsk Lądowych nr PF-6/Org. z 1.02.2007 r., 9. Pułk Dowodzenia został przeformowany w 9. Batalion Łączności. Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej nr 189/MON z 15.04.2008 r. 9. Batalion Łączności przejął dziedzictwo tradycji:

- 1. Pułku Łączności (1921-1929),
- 1. Samodzielnego Pułku Łączności 1. Armii Wojska Polskiego (1944-1946),
- 9. Pułku Łączności (1956-1994),
- 9. Pułku Dowodzenia (1994-2007).

Doroczne święto batalionu obchodzi 28 października.

Zadaniem 9. Batalionu Łączności jest zapewnienie łączności dla potrzeb Dowództwa Wojsk Lądowych. W skład batalionu wchodzi:

- dowództwo i sztab,
- sekcja wychowawcza,
- pion ochrony informacji niejawnych,
- pion głównego księgowego,
- logistyka,
- zespół medyczny,
- drużyna dowodzenia,
- trzy kompanie łączności,
- stacja pocztowa,
- kompania logistyczna.

9. Batalion Łączności realizuje codzienny proces szkolenia. Współpracuje z samorządem gminy Nieporęt. Organizuje wspólnie uroczystości państwowe i wojskowe. Żołnierze batalionu sprawują opiekę nad grobami poległych żołnierzy oraz nad innymi miejscami pamięci narodowej.

Pomnik legionistów w Białobrzegach.

W dotychczasowej historii dowódcami jednostek łączności w Białobrzegach byli:

płk Feliks Konty	(1956-1961),
płk Andrzej Szott	(1961-1962),
płk Henryk Chlebanowski	(1962-1968),
płk Stanisław Flak	(1968-1972),
płk Andrzej Fałęciak	(1972-1975),
płk Stanisław Gorlicki	(1975-1978),
płk Witold Rogalewicz	(1978-1981),
płk Witold Cieślewski	(1981-1986),
płk Edmund Smakulski	(1986-1989),
płk Wiesław Bieliński	(1989-1995),
płk Jerzy Stwora	(1995-2002),
płk Zbigniew Ciekankowski	(2002-2006),
płk Marek Stolarz	(2007 – do lipca),
ppłk Adam Kotowoda	(2007 – od lipca),
ppłk Jarosław Zdun	(2008).

11. BATALION DOWODZENIA

im. gen. broni ZYGMUNTA SADOWSKIEGO

ŻAGAŃ

11. BATALION DOWODZENIA im. gen. broni ZYGMUNTA SADOWSKIEGO ŻAGAŃ

Historia 11. Batalionu Dowodzenia rozpoczęła się w ostatnich miesiącach drugiej wojny światowej i jest nierozdzielnie związana z 11. Dywizją.

11. Dywizja Piechoty była formowana dwukrotnie. Pierwszy raz rozpoczęto formowanie dywizji w październiku 1944 r. w Krasnymstawie. Miała wchodzić w skład organizowanej 3. Armii Wojska Polskiego. W składzie dywizji powstawała 17. Kompania Łączności. Pod koniec listopada 1944 r. odstąpiono od organizowania 3. Armii oraz dywizji mających wchodzić w jej skład.

Powtórne formowanie 11. Dywizji Piechoty rozpoczęło się wiosną 1945 r. w Łodzi. W ramach dywizji sformowany został w Łodzi 18. Samodzielny Batalion Łączności. Dowódcą batalionu został kpt. Sergiusz Sinicki. Po zakończeniu formowania dywizję podporządkowano dowódcy 2. Armii WP.

Pierwszym zadaniem 11. Dywizji Piechoty było pełnienie służby granicznej wzdłuż wyznaczonego odcinka nad Nysą Łużycką. W 1945 r. dywizja prowadziła również akcję przesiedleńczą oraz uczestniczyła w akcjach rolnych.

W lipcu 1945 r. 18. Samodzielny Batalion Łączności został przeformowany w 34. Kompanię Łączności. Po przedyslokowaniu dywizji na Ziemie Zachodnie 34. Kompania Łączności stacjonowała w Żarach.

W 1949 r. 11. Dywizja Piechoty została przeformowana w 11. Zmotoryzowaną Dywizję Piechoty, a w 1950 r. w 11. Dywizję Zmechanizowaną.

W lipcu 1949 r. na bazie 34. Kompanii Łączności został sformowany 34. Batalion Łączności o numerze JW 2920. Był on zorganizowany na podstawie etatu nr 5/48. Stan osobowy batalionu wynosił 302 żołnierzy. Batalion składał się z dowództwa, kompanii dowodzenia, kompanii radio, kompanii szkolnej i plutonu telefoniczno-kablowego. W 1950 r., podczas pobytu batalionu na poligonie w Biedrusku, przeprowadzony został remont budynków koszarowych w Żaganiu. Po zakończeniu szkolenia poligonowego batalion zajął wyremontowane koszary w Żaganiu przy ul. Dworcowej. Koszary te były wybudowane ponad sto lat temu dla pruskich artylerzystów, później stacjonowała w nich niemiecka jednostka przeciwpancerna, a po drugiej wojnie światowej przez pewien czas byli tu żołnierze Armii Radzieckiej.

34. Batalion Łączności realizował swoje etatowe obowiązki oraz doraźne zadania z pełnym zaangażowaniem, uzyskując wysokie oceny z prowadzonych kontroli oraz ćwiczeń. W 1956 r. batalion zajął pierwsze miejsce wśród równorzędnych jednostek w Wojsku Polskim i otrzymał puchar przechodni szefa Wojsk Łączności MON. W 1958 r. 34. Batalion Łączności przeszedł na nowy etat zmieniając strukturę organizacyjną.

12 lutego 1960 r. Rada Państwa nadała jednostce sztandar. Wręczenia sztandaru dowódcy batalionu mjr. Zdzisławowi Jędrasowi dokonał zastępca ds. liniowych dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg. Wacław Czyżewski 25 września 1960 r.

W 1963 r. 11. Dywizja Zmechanizowana została przeformowana w 11. Dywizję Pancerną. W 1967 r. otrzymała nazwę wyróżniającą „Drezdeńska”, a w 1983 r. otrzymała imię Jana III Sobieskiego.

W latach 1971-1972 batalion uzyskiwał wysokie wyniki w szkoleniu bojowym, za co został uhonorowany nagrodą przez szefa Wojsk Łączności MON. Wysokie miejsce wśród równorzędnych jednostek batalion potwierdzał aż siedmiokrotnie. 34. Batalion Łączności potwierdzał swój kunszt również w wielu ćwiczeniach. W 1978 r. batalion zajął pierwsze miejsce w Zawodach Użyteczno-Bojowych Wojsk Łączności prowadzonych na szczęblu Śląskiego Okręgu Wojskowego oraz w konkursie o miano przodującej kompanii łączności.

Koszary „Żagań-miasto”.

Lata dziewięćdziesiąte niosły ze sobą wiele zmian organizacyjnych w Siłach Zbrojnych. W 1990 r. 11. Dywizja Pancerna została przeformowana w 11. Dywizję Zmechanizowaną, w 1991 r. utraciła nazwę wyróżniającą „Drezdeńska”, a w 1993 r. jej pełna nazwa brzmiała 11. Lubuska Dywizja Kawalerii Pancernej im. Króla Jana III Sobieskiego.

W 1992 r. 34. Batalion Łączności został przemianowany na 11. Batalion Łączności i przejął tradycje bojowe 1. Batalionu Łączności wchodzącego w skład 1. Dywizji Pancernej dowodzonej przez gen. Stanisława Maczka.

26 sierpnia 1994 r. ukazał się rozkaz dowódcy 11. Dywizji Kawalerii Pancernej nr Pf 76, na podstawie którego został rozformowany 11. Batalion Łączności i od 1 stycznia 1995 r. sformowany 11. Batalion Dowodzenia. 29 czerwiec został ustanowiony dorocznym świętem 11. Batalionu Dowodzenia.

W 1995 r. społeczność Szprotawy ufundowało sztandar dla 11. Batalionu Dowodzenia. 12 września 1995 r. odbyła się uroczystość, podczas której szef szkolenia, zastępca dowódcy ŚOW gen. bryg. Aleksander Topczak wręczył w imieniu prezydenta RP nowy sztandar dowódcy batalionu mjr. Wiesławowi Łągowi.

Sztandar 11. Batalionu Dowodzenia

Żagań, 12.09.1995 r. Zdjęcie z uroczystości wręczenia sztandaru 11. bd

W skład 11. Batalionu Dowodzenia wchodzi:

- dowództwo i sztab,
- dwie kompanie łączności,
- kompania ochrony i regulacji ruchu,
- kompania węzłów bazowych,

- kompania logistyczna,
- zespół medyczny,
- stacja pocztowa,
- pluton łączności.

Batalion odpowiada za rozwinięcie, funkcjonowanie i ochronę stanowiska dowodzenia dywizji. Uczestniczy we wszystkich ćwiczeniach i misjach zagranicznych organizowanych przez dywizję. Żołnierze batalionu utrzymują kontakty i współpracują z władzami i społeczeństwem Szprotawy, która była fundatorem sztandaru batalionu.

Decyzją ministra obrony narodowej nr 265/MON/PSSS z 9.09.2004 r. 11. Batalion Dowodzenia otrzymał imię generała broni Zygmunta Sadowskiego.

Gen. Zygmunt Sadowski ukończył w 1968 r. Oficerską Szkołę Wojsk Pancernych w Poznaniu. Pełnił funkcje dowódcze poczynając od stanowiska dowódcy plutonu w 13. Pułku Zmechanizowanym w Kozuchowie. W późniejszych latach ukończył Akademię Wojsk Pancernych w Moskwie i Akademię Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych ZSRR. Pełnił obowiązki dowódcy kompanii, szefa sztabu batalionu, szefa sztabu pułku, dowódcy pułku, szefa sztabu dywizji. W 1988 r. został wyznaczony na dowódcę 11. Dywizji Pancernej w Żaganiu. W 1990 r. objął stanowisko szefa Sztabu ŚOW. W latach 1996-1998 był szefem Zarządu Programowania Rozwoju Sił Zbrojnych w Sztabie Generalnym WP. W latach 1998-2001 organizował i dowodził Korpusem Powietrzno-Zmechanizowanym w Krakowie. Od 2001 r. dowodził Wielonarodowym Korpusem Północ-Wschód. Zmarł niespodziewanie w grudniu 2003 r. General broni Zygmunt Sadowski był postacią niezwykłą, wszechstronnie wykształconym oficerem Wojska Polskiego o najwyższym poziomie kwalifikacji, rozległej wiedzy wojskowej, powszechnie szanowanej kulturze dowodzenia i nieocenionych zasługach dla integracji Polskich Sił Zbrojnych z Sojuszem Północno-atlantyckim. Był ponadto przyjacielem każdego żołnierza, zwłaszcza w sytuacjach, gdy konieczna była mu jakakolwiek pomoc ze strony przełożonego.

15 marca 2011 r. 11. Batalion Dowodzenia opuścił koszary przy ul. Dworcowej, w których stacjonował od 1950 r. i przeniósł się do koszar przy ul. Żarskiej w Żaganiu. Jest to obiekt koszarowy po byłym 10. Batalionie Rozpoznawczym Strzelców Konnych.

Jednostką łączności 11. Dywizji w dotychczasowym okresie jej istnienia dowodzili:

- kpt. Sergiusz Sinicki (1945-1949)
- por. Stanisław Lewandowski (1949 r.)
- kpt. Adam Ginda (1949-1951)
- mjr Mieczysław Mosiej (1951-1959)
- ppłk Zdzisław Jędras (1959-1970)
- ppłk Ryszard Świerdowski (1970-1974)
- mjr Józef Pudelko (1974-1979)
- mjr Bolesław Piłot (1979-1983)
- ppłk Tadeusz Szulc (1983-1994)
- mjr Wiesław Łąg (1994-1995)
- ppłk Kazimierz Mączka (1995-2007)
- ppłk Maciej Kowalski (od 2007 r.)

12. BATALION DOWODZENIA UŁANÓW PODOLSKICH

SZCZECIN

12. BATALION DOWODZENIA UŁANÓW PODOLSKICH SZCZECIN

Szczecin, 2011 r. Widok od ul. Ku Słońcu na koszary 12. Batalionu Dowodzenia Ułanów Podolskich.

Historia 12. Batalionu Dowodzenia rozpoczęła się w ostatnich latach drugiej wojny światowej. Kultywowane przez batalion tradycje sięgają jeszcze bardziej odległych lat. Historia batalionu jest nierozdzielnie związana z 12. Dywizją Zmechanizowaną.

W przededniu ostatecznych zmagañ z faszystowskimi Niemcami zapadła decyzja o formowaniu 3. Armii Wojska Polskiego. W skład armii miała wchodzić 12. Dywizja Piechoty, którą rozpoczęto formować w pierwszych dniach października 1944 r. w rejonie Zamościa. Dywizyjnym pododdziałem łączności była 18. Samodzielna Kompania Łączności. 15 listopada 1944 r. zaniechano tworzenia 3. Armii WP. Przerwano również formowanie 12. Dywizji.

Na podstawie rozkazu naczelnego dowódcy WP nr 058/Org. z 15.03.1945 r. rozpoczęło się ponowne formowanie 12. Dywizji Piechoty. Formowanie dywizji realizowano w rejonie Poznania i trwało do 30 kwietnia 1945 r. W składzie dywizji powstawał 19. Samodzielny Batalion Łączności. Formowanie batalionu rozpoczęto w Gnieźnie 8 kwietnia 1945 r. Powstawał on na podstawie etatu nr 04/548. Stan etatowy batalionu wynosił 146 ludzi i 30 koni. Na początku maja 1945 r. jednostki dywizji defilowały już przed mieszkańcami Poznania.

Dywizja została podporządkowana dowódcy 2. Armii Wojska Polskiego. Po intensywnym szkoleniu dywizję skierowano do służby granicznej na odcinku od ujścia Odry do Gryfina, później również na zachód od ujścia Odry oraz na odcinku Szwedt – Kostrzyn. Do 1 czerwca 1945 r. dywizja przegrupowała się na teren Pomorza Zachodniego. Sztab dywizji przeniósł się z Poznania do Stargardu Szczecińskiego. Razem ze sztabem dywizji przedyslokował się również 19. Samodzielny Batalion Łączności. W listopadzie 1945 r. dywizja zakończyła pełnienie służby granicznej, przekazując odcinki graniczne nowo powstałemu Wojskom Ochrony Pogranicza. W 1945 r. 12. Dywizja Piechoty prowadziła również akcję przesiedleńczą, oraz w latach 1945-1947 akcję żniwną na terenie Pomorza Zachodniego. Pod koniec 1945 r. sztab dywizji i część dywizyjnych jednostek została przeniesiona

do Szczecina. 20 października 1945 r. również 19. Samodzielny Batalion Łączności przeniósł się ze Stargardu Szczecińskiego do Szczecina.

W kwietniu 1946 r. w dywizji przeprowadzona została reorganizacja, w wyniku której 19. Samodzielny Batalion Łączności został rozformowany, a na jego bazie utworzona została w Szczecinie 33. Kompania Łączności. Formowano ją w oparciu o etat nr 2/54. Stan etatowy kompanii wynosił 138 żołnierzy. Zadaniem kompanii była budowa linii telefonicznych. O skali powierzonego zadania może świadczyć fakt, że tylko w samym Szczecinie wybudowano 250 km linii stałej.

W lipcu 1949 r. przeprowadzona została kolejna zmiana organizacyjna w 12. Dywizji Piechoty, podczas której 33. Kompania Łączności została przeformowana w 33. Batalion Łączności. Jednostka otrzymała numer JW 1017.

Na podstawie rozkazu ministra obrony narodowej nr 0010/Org. z 2.10.1958 r. 12. Dywizja Piechoty została przeformowana na 12. Dywizję Zmechanizowaną. Również uległ zmianie etat 33. Batalionu Łączności. Numer jednostki zmienił się na JW 3493. Skład batalionu po zmianie etatu przedstawiał się następująco:

- dowództwo i sztab,
- kompania radiowa w składzie plutonu dowodzenia i dwóch plutonów radiowych,
- kompania telefoniczno-telegraficzna w składzie: pluton transmisji informacji, pluton radioliniowo-kablowy, pluton łączności wewnętrznej i zasilania,
- pluton łączności TSD,
- Wojskowa Stacja Pocztaowa,
- pluton remontowy,
- pluton zaopatrzenia,
- pluton medyczny.

15 listopada 1961 r. 33. Batalion Łączności otrzymał sztandar nadany przez Radę Państwa. Batalion przez cały okres funkcjonowania realizował proces szkolenia, zabezpieczał łączność dla dowództwa i sztabu dywizji podczas ćwiczeń oraz realizował zadania wynikające z codziennego życia garnizonowego.

Obowiązki dowódcy 33. Batalionu Łączności pełnili:

- kpt. Roman Cieślik w latach 1949-1953,
- kpt. Michał Laskiewicz w latach 1953-1956,
- kpt. Bolesław Szuszkiewicz w latach 1956-1957,
- mjr Jan Polak w latach 1957-1958,
- mjr Michał Laskiewicz w latach 1958-1966,
- mjr Sławomir Szpruch w latach 1966-1975,
- ppłk Kazimierz Morzyk w latach 1975-1985,
- ppłk Stanisław Piotrowski w latach 1985-1994.

Do początku lat dziewięćdziesiątych w strukturze 12. DZ nie dokonywano większych zmian. W latach 1994-1995 dywizje Wojska Polskiego przechodziły ze struktury pułkowej na strukturę brygadową. 12. Dywizja Zmechanizowana przeszła na strukturę brygadową na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego WP nr 086/Org. z 19.12.1994 r. Dywizja otrzymała nazwę wyróżniającą „Szczecińska”, a jej patronem został Bolesław III Krzywousty. Do 2001 r. dywizja podlegała pod Pomorski Okręg Wojskowy, w latach 2001-2004 pod 1. Korpus Zmechanizowany, a od 2004 r. podlega Dowództwu Wojsk Lądowych.

W wyniku prowadzonych w Siłach Zbrojnych zmian organizacyjnych zmieniały się etaty i przeznaczenie dywizyjnych jednostek łączności. Zmiany te dotyczyły również 33. Batalionu Łączności. Na podstawie rozkazu szefa Sztabu Generalnego WP nr 0246 z 16.08.1994 r. sformowany został 12. Batalion Dowodzenia. Powstał on na bazie rozformowanych pododdziałów:

- 33. Batalionu Łączności,
- 27. Kompanii Dowodzenia Szefa OPL,
- 87. Baterii Dowodzenia Szefa Artylerii,

- Kompanii Ochrony i Regulacji Ruchu.
Zadaniem 12. Batalionu Dowodzenia jest zapewnienie łączności 12. Dywizji Zmechanizowanej oraz funkcjonowania sztabu dywizji podczas pokoju, sytuacji kryzysowych i wojny.

Szczecin, 1995 r. Rodzice chrzestni przekazują sztandar 12. bd zastępcy dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg. Jerzemu Andrzejukowi

Szczecin, 1995 r. Gen. bryg. Jerzy Andrzejuk wręcza sztandar 12. Batalionu Dowodzenia Ułanów Podolskich dowódcy batalionu pplk. Stanisławowi Piotrowskiemu

2 lipca 1995 r. odbyła się uroczystość, podczas której 12. Batalion Dowodzenia otrzymał sztandar ufundowany przez społeczeństwo Szczecina i nadany przez prezydenta RP. Sztandar

w imieniu prezydenta wręczył dowódcy batalionu ppłk. Stanisławowi Piotrowskiemu zastępca dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg. Jerzy Andrzejuk.

Zgodnie z decyzją ministra obrony narodowej nr 54/MON z 15.5.1995 r. 12. Batalion Dowodzenia przyjął dziedzictwo i kontynuuje tradycje:

- 4. Kompanii Telefonicznej 12. DP (1920-1939),
- 19. Samodzielnego Batalionu Łączności (1945-1946),
- 33. Samodzielnej Kompanii Łączności (1946-1949),
- 87. Baterii Dowodzenia Szefa Artylerii 12. DZ (1961-1994),
- Samodzielnej Kompanii Radiotechnicznej,
- 27. Kompanii Dowodzenia Szefa OPL (1973-1994),
- Kompanii Ochrony i Regulacji Ruchu (1968-1994),
- 33. Batalionu Łączności (1949-1994).

W październiku 1998 r. 12. Batalion Dowodzenia zmienił miejsce dotychczasowego zakwaterowania, przenosząc się z koszar przy ul. Wojska Polskiego do koszar przy ul. Ku Słońcu 33.

Szczecin, 2011 r. Budynek sztabu 12. Batalionu Dowodzenia Ułanów Podolskich

Od 1945 r. 12. Batalion Dowodzenia oraz jego poprzednicy byli i są ściśle związani ze środowiskiem Szczecina i okolic. Żołnierze batalionu współuczestniczą we wszystkich uroczystościach świąt państwowych, wojskowych i lokalnych. Oprócz realizacji szkolenia i udziału w ćwiczeniach żołnierze jednostki brali udział w trzech zmianach misji stabilizacyjnej w Iraku.

Decyzją ministra obrony narodowej nr 51/MON z 22.02.2011 r. 12. Batalion Dowodzenia otrzymał nazwę wyróżniającą „Ułanów Podolskich” oraz przyjął i z honorem kultywuje dziedzictwo tradycji:

- 12. Pułku Ułanów Księstwa Warszawskiego (1809-1812),
- 12. Pułku Ułanów (1831),
- 1. Chorągwi Kirasjerów Polskich (1917),
- 7. Pułku Ułanów Podolskich III Korpusu Polskiego w Rosji (1918-1919),

- 12. Pułku Ułanów Podolskich (1919-1939),
- 12. Pułku Ułanów Podolskich II Korpusu Polskiego (1941-1947),
- 1. Szwadronu 12. Pułku Ułanów Podolskich Armii Krajowej (1940-1944),
- 2. Szwadronu 12. Pułku Ułanów Podolskich Armii Krajowej (1940-1944),
- 16. Batalionu Rozpoznawczego (1955-1960),
- 59. Kompanii Rozpoznawczej (1961-1967),
- 16. Batalionu Rozpoznawczego (1967-1994),
- 12. Batalionu Rozpoznawczego Ułanów Podolskich (1967-2010).

7 maja został ustanowiony dorocznym świętem batalionu.

Szczecin, 7.05.2011 r. Uroczysty apel z okazji Święta 12. Batalionu Dowodzenia Ułanów Podolskich

12. Batalionem Dowodzenia Ułanów Podolskich 12. Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Bolesława III Krzywoustego dowodzili:
- ppłk Stanisław Piotrowski (1994-1996),
 - mjr Lech Mikołajczyk (1996-1998),
 - ppłk Jacek Siarkowski (1998-2007),
 - ppłk Józef Nowak (2007-2010),
 - ppłk Artur Standio (od 2010).

16. BATALION DOWODZENIA ZIEMI ELBLĄSKIEJ

ELBLĄG

16. BATALION DOWODZENIA ZIEMI ELBLĄSKIEJ ELBLĄG

16. Batalion Dowodzenia oraz jego poprzednicy realizowali zadania związane z zapewnieniem łączności dla 16. Dywizji.

30 lipca 1945 r. w rejonie Gdańska została sformowana 16. Dywizja Piechoty. Dowództwo i sztab dywizji stacjonował w Gdańsku – Wrzeszczu. Dywizja przechodziła kilka reorganizacji. Podczas jednej z nich otrzymała nazwę wyróżniającą „Kaszubska”. We wrześniu 1948 r. dowództwo 16. Kaszubskiej Dywizji Piechoty zostało przeniesione do Elbląga. W terminie do 15 czerwca 1949 r. 16. Kaszubska Dywizja Piechoty została rozformowana, a na jej bazie utworzono 16. Kaszubską Dywizję Pancerną. Weszła ona w skład 1. Korpusu Pancernego. Dywizja została przeniesiona do Elbląga, Braniewa, Malborka i Tczewa. W 1951 r. 16. Kaszubską Dywizję Pancerną przeformowano na 16. Kaszubską Dywizję Zmechanizowaną. Przyczyną tej zmiany był brak wystarczającej ilości sprzętu pancernego. W 1955 r. dywizja została ponownie przeformowana na 16. Dywizję Pancerną. W 1989 r. przeprowadzona została kolejna zmiana organizacyjna. 16. Kaszubska Dywizja Pancerna została przeformowana na 16. Kaszubską Dywizję Zmechanizowaną. W styczniu 1992 r. dywizja przeszła z Pomorskiego Okręgu Wojskowego w podporządkowanie Warszawskiego Okręgu Wojskowego. W tym samym roku została pozbawiona nazwy wyróżniającej „Kaszubska”. Z dniem 14 listopada 1992 r. dywizja otrzymała nazwę wyróżniającą „Pomorska” i imię Króla Kazimierza Jagiellończyka. W latach dziewięćdziesiątych dywizja została częściowo skadrowana. Od 1999 r. dywizja ponownie weszła w skład Pomorskiego Okręgu Wojskowego. W 2001 r. przeszła w podporządkowanie 1. Korpusu Zmechanizowanego, a po jego rozformowaniu została podporządkowana Dowództwu Wojsk Lądowych.

20 lipca 1945 r. dowódca 16. Dywizji Piechoty wydał rozkaz nr 1, który między innymi nakazywał sformowanie 12. Samodzielnego Batalionu Łączności. Batalion powstał w oparciu o etat nr 2/1. Stan osobowy batalionu wynosił 185 żołnierzy. Batalion posiadał na stanie 22 konie. Pierwszym miejscem stacjonowania batalionu był Gdańsk – Wrzeszcz.

W 1946 r. 16. Dywizja Piechoty przeszła na etat pokojowy zmniejszając swój stan osobowy. Zgodnie z rozkazem naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 045/Org. z 27.01.1946 r. zmienił się etat dywizji. Rozformowany wówczas został 12. Samodzielny Batalion Łączności. Na jego bazie utworzona została 43. Kompania Łączności. Od 1 kwietnia 1946 r. kompania przystąpiła do wykonywania swoich etatowych zadań w zakresie zapewnienia łączności dla potrzeb dowództwa i sztabu dywizji. W maju 1949 r. 43. Kompania Łączności została przeniesiona do koszar w Elblągu przy ul. Mazurskiej.

Kolejna zmiana nastąpiła na podstawie rozkazu dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego nr 0034/Org. z 5.05.1949 r. Na bazie 43. Kompanii Łączności został sformowany 43. Batalion Łączności o numerze JW 3722. Na miejsce stacjonowania batalionu wyznaczone zostały koszary przy ul. Saperów w Elblągu. Koszary te zbudowano w latach 1912-1914. W latach 1933-1935 zostały one rozbudowane i dostosowane dla potrzeb stacjonującego tu wówczas 21. Niemieckiego Regimentu Artylerii.

Mimo trudności związanych z brakami kadrowymi i sprzętowymi batalion już w czerwcu 1949 r. wyjechał wraz z jednostkami dywizyjnymi na Poligon Drawski, gdzie zabezpieczał dla nich łączność oraz realizował proces szkolenia. We wrześniu był kontrolowany przez zespół inspekcyjny, uzyskując ocenę dobrą.

Kolejne lata były również intensywne dla żołnierzy batalionu. Rokrocznie odbywały się szkolenia na zgrupowaniach poligonowych. Batalion był poddawany sprawdzianom i kontrolom prowadzonym przez sztab 16. Dywizji, Pomorski Okręg Wojskowy i Sztab Generalny Wojska Polskiego. Z prowadzonych kontroli uzyskiwał oceny dobre. Również sprawdziany i zawody użytecznie-bojowe prowadzone przez Szefostwo Wojsk Łączności wykazywały dobre przygotowanie specjalistyczne elbląskich łącznościowców.

W 1955 r. żołnierze batalionu brali udział w pracach związanych z naprawą sieci energetycznej na terenie Elbląga. Potwierdzeniem wysokiej pozycji 43. Batalionu Łączności było zdobycie w 1960 r. pucharu dowódcy 16. Dywizji Pancерnej dla najlepszej jednostki związku taktycznego. W maju 1961 r. batalion brał udział w ćwiczeniu Układu Warszawskiego na terenie Białoruskiej SRR.

W 1961 r. Rada Państwa nadała 43. Batalionowi Łączności sztandar ufundowany przez społeczeństwo Elbląga. 5 listopada 1961 r. odbyła się uroczystość, podczas której gen. bryg. Eugeniusz Molczyk dokonał w imieniu Rady Państwa wręczenia sztandaru.

Kolejnym sukcesem batalionu było zajęcie pierwszego miejsca w konkurencji zespołowej w pracy na radiostacji R-118 podczas IX Centralnych Zawodów Wojsk Łączności na szczeblu Pomorskiego Okręgu Wojskowego prowadzonych w październiku 1963 r.

W następnych latach batalion pozytywnie zaliczał sprawdziany i kontrole, uzyskując najczęściej oceny dobre. W Centralnych Zawodach Wojsk Łączności na szczeblu okręgu reprezentacja batalionu była liczącym się uczestnikiem, zajmując wysokie lokaty.

Dbałość o sprzęt była mocną stroną kadry i żołnierzy batalionu. Potwierdzały to oceny wystawiane z przeglądów sprzętu łączności prowadzonych przez Pomorski Okręg Wojskowy. W 1974 r. batalion otrzymał za utrzymanie sprzętu łączności ocenę bardzo dobrą. W 1970 r. 43. Batalion Łączności zajął pierwsze miejsce w grupie batalionów związku taktycznego za wysokie wyniki w szkoleniu, wychowaniu i gotowości bojowej.

Żołnierze batalionu brali również udział w pracach społecznych. W 1973 r. uczestniczyli w akcji „Frombork-73”. Akcja prowadzona była we Fromborku, w pięćsetlecie urodzin Mikołaja Kopernika.

12 października 1976 r. w jednostce została utworzona sala tradycji 43. Batalionu Łączności, której otwarcia dokonał ppłk Mieczysław Pawłowski.

W 1980 r. batalion został wyróżniony przez dowódcę POW Medalem za Zasługi dla Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

Rok 1981 kończył się dla batalionu realizowaniem zamierzeń stanu wojennego. Wraz z dywizją batalion przegrupował się do Puszczy Kampinoskiej. Rozwinął tam stanowiska dowodzenia 16. Kaszubskiej Dywizji Pancерnej i utrzymywał łączność radiową i przewodową. Następnie batalion wraz ze sztabem dywizji przegrupował się w rejon Młocin. 7 stycznia 1982 r. powrócił do koszar i realizował dalsze zadania.

W 1982 r. jednostka została wyróżniona w rozkazie dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego, a rok później w rozkazie ministra obrony narodowej.

W 1984 r. batalion zabezpieczał łączność podczas ćwiczenia „Opal 84”, a w roku 1985 w czasie ćwiczenia „Przyjaźń 85”.

W sierpniu 1994 r., po 41 latach stacjonowania w koszarach przy ul. Saperów, 43. Batalion Łączności przeniósł się do koszar przy ul. Królewickiej. Koszary te zostały wybudowane i oddane do użytku w październiku 1935 r. dla potrzeb pułku artylerii lekkiej Wehrmachtu. Po wojnie koszary należały do Ośrodka Szkolenia Wojsk Lądowych im. Rodziny Nałazków. Obecnie, oprócz 16. Batalionu Dowodzenia, mieści się tu kasyno wojskowe z salą kinowo-widowiskową, kryta pływalnia oraz Kościół Garnizonowy uroczyscie poświęcony 19 czerwca 1996 r. przez biskupa Diecezji Elbląskiej ks. dr Andrzeja Śliwińskiego.

Zmiany zachodzące w Wojsku Polskim w latach dziewięćdziesiątych dotyczyły również 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Króla Kazimierza Jagiellończyka.

W 1994 r., wykonując zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP nr 028/Org. z 3.12.1993 r., 43. Batalion Łączności prowadził prace związane z przejściem na nową strukturę. 1 stycznia 1995 r. rozpoczął funkcjonowanie 16. Batalion Dowodzenia. Powstał on na bazie rozformowanego 43. Batalionu Łączności, Kompanii Ochrony i Regu-

lacji Ruchu 16. DZ, 32. Kompanii Dowodzenia Szefa OPL 16. DZ oraz 48. Baterii Dowodzenia Szefa Artylerii 16. DZ.

W czerwcu batalion uczestniczył w zawodach na najlepiej urządzone stanowisko dowodzenia dywizji w warunkach poligonowych organizowanych przez Sztab Generalny WP. 16. Batalion Dowodzenia zajął w tych zawodach drugie miejsce.

W 1995 r. prezydent RP nadał 16. Batalionowi Dowodzenia sztandar ufundowany przez społeczeństwo Elbląga. 14 września odbyła się na placu Króla Kazimierza Jagiellończyka uroczystość, podczas której dowódca Warszawskiego Okręgu Wojskowego gen. bryg. Julian Lewiński wręczył w imieniu prezydenta RP sztandar 16. Batalionu Dowodzenia.

Sztandar 16. Batalionu Dowodzenia

Na mocy decyzji ministra obrony narodowej nr 137/MON z 4 września 1995 r. 5 maja został ustalony dorocznym świętem 16. Batalionu Dowodzenia.

Uroczysty apel w dniu święta 16. Batalionu Dowodzenia

W 1995 r. batalion zajął pierwsze miejsce za działalność szkoleniowo-wychowawczą wśród równorzędnych jednostek na szczęblu 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej.

W następnych latach był wielokrotnie poddawany kontrolom prowadzonym przez Sztab WOW i Sztab Generalny WP, z których uzyskiwał oceny dobre.

Ważnym wydarzeniem religijnym dla żołnierzy batalionu było spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II, który przebywał w Elblągu 6 czerwca 1998 r.

W 1999 r. w koszarach batalionu otwarty został basen kąpielowy „Delfin 2”. 4 października 2000 r. na terenie 16. Batalionu Dowodzenia odbyło się pożegnanie szefa Sztabu Generalnego WP gen. broni Henryka Szumskiego z dowódcami jednostek 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej.

Decyzją nr 124/MON z 25.06.2001 r. minister obrony narodowej polecił 16. Batalionowi Dowodzenia przyjąć nazwę wyróżniającą „Ziemi Elbląskiej”.

W 2001 r. nastąpiły w batalionie zmiany etatowe. Batalion został wyposażony w sprzęt nowej generacji.

Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej nr 342/MON z 16.07.2008 r. 16 Batalion Dowodzenia Ziemi Elbląskiej przejął dziedzictwo tradycji 16. Kompanii Telegraficznej 16. Pomorskiej Dywizji Piechoty (1919-1939).

Wizyta byłych dowódców jednostki w koszarach 16. Batalionu Dowodzenia

Obowiązki dowódcy batalionu łączności i batalionu dowodzenia 16. Dywizji pełnili:

kpt. Zygmunt Moskwa	(1949–1951)
mjr Zygmunt Kujawski	(1951–1965)
mjr Aleksander Merło	(1965–1965)
mjr Mieczysław Pawłowski	(1965–1975)
kpt. Mieczysław Łyjak	(1975–1977)
mjr Stanisław Kajda	(1977–1979)
mjr Stefan Gniazdowski	(1979–1984)
mjr Józef Tyburczy	(1984–1987)
ppłk Ryszard Więclawski	(1987–1998)
ppłk Roman Zalewski	(1998–2006)
ppłk Ireneusz Szkolniak	(2006–2010)
ppłk Andrzej Duda	(od 2010)

100. BATALION ŁĄCZNOŚCI

WAŁCZ

100. BATALION ŁĄCZNOŚCI WAŁCZ

Wałcz, 2011 r. Ogólny widok koszar 100. Batalionu Łączności

100. Batalion Łączności jest jedną z najmłodszych jednostek łączności Wojska Polskiego. Jego historia rozpoczęła się z początkiem XXI. Został sformowany w celu zapewnienia łączności Wielonarodowemu Korpusowi Północ-Wschód utworzonego w 1998 r.

Na podstawie rozkazu z kwietnia 2000 r. rozpoczęło się formowanie 100. Batalionu Łączności o numerze jednostki wojskowej 3288. Gotowość do działania batalion osiągnął z końcem roku, co zostało potwierdzone podczas ćwiczenia „Crystal Eagle 2000” prowadzonego w listopadzie 2000 r.

Batalion powstawał na bazie rozformowywanej 2. Brygady Łączności. Miejscem stacjonowania batalionu pozostały koszary brygady przy ul. Kościuszki nr 24 w Wałczu. Koszary te wybudowane zostały na początku XX wieku. Przed drugą wojną światową stacjonował w nich niemiecki batalion piechoty. Od 1945 r. były one miejscem stacjonowania jednostek Wojska Polskiego. W 1964 r. przybyły tu z Warszawy 5. Pułk Łączności, przeformowany kolejno w 1. Pułk Łączności, a później w 2. Brygadę Łączności. W okresie powstawania batalionu w koszarach była dobrze urządzona baza szkoleniowa, nowoczesne zintegrowane warsztaty oraz ogrzewane garaże na samochody i sprzęt łączności.

Przeznaczeniem sformowanego batalionu było rozwijanie i utrzymywanie zintegrowanego systemu łączności dla potrzeb Wielonarodowego Korpusu Północ-Wschód. Pierwszym dowódcą batalionu został ppłk Janusz Sobolewski.

7 czerwca 2001 r. 100. Batalion Łączności przeszedł w podporządkowanie Dowództwa Wojsk Lądowych.

27 lutego 2003 r. nastąpiło przekazanie obowiązków dowódcy batalionu mjr. Robertowi Wierzbickiemu.

W listopadzie 2002 r. została wprowadzona do użytku odznaka pamiątkowa oraz oznaka rozpoznawcza 100. Batalionu Łączności.

11 listopada 2004 r. odbyła się uroczystość wręczenia sztandaru ufundowanego przez społeczność Walcza i nadanego przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Rodzicami chrzestnymi sztandaru byli posłanka pani Bogusława Towalewska oraz były dowódca 2. Brygady Łączności płk Włodzimierz Augustynowicz.

Walcz, 11.11.2004 r. Rodzice chrzestni sztandaru 100. Batalionu Łączności

Walcz, 11.11.2004 r. Wręczenie sztandaru 100. Batalionowi Łączności

Na podstawie decyzji ministra obrony narodowej nr 336/MON z 3.12.2004 r. 29 czerwiec został ustanowiony dniem dorocznego święta 100. Batalionu Łączności. W tym dniu w 1924 r. utworzony został Pułk Radiotelegraficzny.

30 czerwca 2007 r. została sformowana Brygada Wsparcia Dowodzenia WKPW. Na miejsce stacjonowania dowództwa brygady wyznaczono Stargard Szczeciński. Bataliony brygady zostały rozmieszczone w Szczecinie, Wałczu i w Prenzlau (Niemcy).

W 2007 r. istniejący 100. Batalion Łączności został rozformowany i na jego bazie sformowano nowy 100. Batalion Łączności. Zmieniony został numer jednostki wojskowej z 3288 na 4092. W tym samym roku ukazała się decyzja ministra obrony narodowej nr 338/MON z 30.07.2007 r. w sprawie przejścia dziedzictwa tradycji przez nowo sformowany 100. Batalion Łączności oraz daty dorocznego święta batalionu. Zgodnie z tą decyzją batalion przyjął i z honorem kultywuje:

1) dziedzictwo tradycji 100. Batalionu Łączności Wielonarodowego Korpusu Północ-Wschód w Wałczu (2000-2007) w tym również:

- a) I i II Batalionu Radiotechnicznego (1919-1920),
- b) Batalionu Radiotelegraficznego Zapasowego i Batalionów Radiotelegraficznych 1., 2. i 3. Pułku Wojsk Łączności (1920-1924),
- c) Pułku Radiotelegraficznego (1924-1939),
- d) radiostacji naczelnego wodza Polskich Sił Zbrojnych we Francji – „Regina” i „Angers” (1940),
- e) radiostacji Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii – „Marta” (1940-1945),
- f) Batalionu Radiotelegraficznego Komendy Głównej Armii Krajowej – „Iskry” (1943-1945),
- g) 2. Samodzielnego Batalionu Łączności I Korpusu Wojska Polskiego i 1. Samodzielnego Pułku Łączności 1. Armii Wojska Polskiego (1943-1945),
- h) h) 1. Samodzielnego Batalionu Łączności MON (1945-1949),
- i) 5. Pułku Łączności (1949-1967),
- j) 1. Pułku Łączności (1967-1976),
- k) 2. Brygady Łączności (1976-2001).

Tą samą decyzją minister obrony narodowej ustalił termin dorocznego święta batalionu oraz zatwierdził odznakę pamiątkową i odznakę rozpoznawczą.

Nowo sformowany batalion wszedł w skład Brygady Wsparcia Dowodzenia Wielonarodowego Korpusu Północ-Wschód. Struktura batalionu jest następująca:

- dowództwo i sztab batalionu,
- sekcja wychowawcza,
- pion ochrony i informacji,
- cztery kompanie łączności,
- dwie kompanie radiowe,
- kompania logistyczna,
- pluton dowodzenia.

11 kwietnia 2007 r. obowiązki dowódcy 100. Batalionu Łączności objął ppłk Marian Matoszka.

Batalion posiada na swoim wyposażeniu nowoczesny sprzęt łączności. Jego organizacja i dobrze wyszkoleni żołnierze zapewniają skuteczną realizację zadań. Niezależnie od codziennego procesu szkolenia pododdziały batalionu uczestniczą w doskonaleniu systemów łączności oraz w ćwiczeniach organizowanych zarówno w kraju, jak i poza jego granicami. Żołnierze batalionu uczestniczyli w misjach zagranicznych w Libanie, Iraku,

Afganistanie. Batalion uzyskuje wysokie wyniki w szkoleniu. Znajduje to potwierdzenie w dobrym wykonywaniu zadań podczas ćwiczeń oraz w opiniach i ocenach przełożonych. W 2009 r. dowódca Wojsk Lądowych wyróżnił 100. Batalion Łączności Proporcem Przechodnim Przodującego Pododdziału Wojsk Lądowych.

Walcz, 2009 r. Wręczenie proporca Przodującego Pododdziału Wojsk Lądowych 100. Batalionowi Łączności

Walcz, 2010 r. Minister obrony narodowej i szef Sztabu Generalnego z wizytą w 100. Batalionie Łączności

W 2010 r. jednostka była wizytowana przez ministra obrony narodowej i szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

W 2010 r. zmienił się dowódca batalionu. Dowodzenie 100. Batalionem Łączności objął ppłk Wiesław Gwóźdź.

Batalion kontynuuje współpracę z władzami miasta. Utrzymywane są dobre kontakty żołnierzy batalionu ze społeczeństwem Wałcza. Wspólnie organizowane są uroczystości państwowe i wojskowe oraz imprezy kulturalno-rozrywkowe. Wspólną troską otaczany jest cmentarz wojenny, na którym znajdują się kwatery żołnierzy poległych w walkach o przełamanie Wału Pomorskiego.

Ratusz miejski w Wałczu

Wałcz – Bukowina, cmentarz wojenny. Spoczywa tu 4390 żołnierzy polskich i 1638 żołnierzy radzieckich

Część trzecia

INSTYTUT, OŚRODKI SZKOLENIA I ZAKŁADY ŁĄCZNOŚCI

WOJSKOWY INSTYTUT ŁĄCZNOŚCI

im. prof. Janusza GROSZKOWSKIEGO

ZEGRZE POŁUDNIOWE

WOJSKOWY INSTYTUT ŁĄCZNOŚCI
im. prof. JANUSZA GROSZKOWSKIEGO
ZEGRZE POŁUDNIOWE

Wejście do Wojskowego Instytutu Łączności w Zegrzu Południowym.

Wojskowy Instytut Łączności jest jednostką badawczo-rozwojową. Jego głównym zadaniem jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie systemów dowodzenia, łączności i informatyki na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym szczególnie zmierzających do zaspokojenia potrzeb resortu obrony narodowej, a także przystosowanie ich wyników do wdrażania w praktyce.

Historia Wojskowego Instytutu Łączności rozpoczęła się sześć lat po zakończeniu II wojny światowej. Wojsko Polskie znajdowało się wówczas w stanie dalekim od stabilizacji. Zmieniały się koncepcje kształtu armii. Okręgi, korpusy, dywizje i samodzielne jednostki były formowane, rozformowywane, zmieniały swoje struktury i miejsce dyslokacji. Podobna sytuacja panowała w Wojskach Łączności. Istniały w tym czasie dwie oficerskie szkoły łączności, pułki i bataliony łączności, lecz sytuacja ulegała ciągłym zmianom. Na wyposażeniu jednostek łączności znajdował się sprzęt produkcji radzieckiej, polskiej, amerykańskiej i niemieckiej. Zachodziła pilna potrzeba zapanowania nad tą sytuacją. Należało określić przydatność poszczególnych rodzajów sprzętu, możliwości jego współpracy oraz kierunki rozwoju rodzimej produkcji. W tym celu 1 maja 1951 r. został sformowany Poligon Naukowo-Badawczy Łączności w Zegrzu Południowym. Podstawą jego utworzenia było zarządzenie szefa Sztabu Generalnego nr 077/Org. z 18.03.1951 r. Głównym zadaniem Poligonu Naukowo-Badawczego było badanie i doskonalenie sprzętu łączności znajdującego się na wyposażeniu wojska.

Na miejsce powstającej instytucji wyznaczone zostały obiekty w Zegrzu Południowym, noszącym kiedyś nazwę Zagroby. W 1897 r. zostały wybudowane tu koszary dla dwóch pułków fortecznych Twierdzy Zegrze. W okresie I wojny światowej stacjonowały w nich przejściowo 3. i 4. Pułk Piechoty II Brygady oraz 5. Pułk Piechoty III Brygady Legionów Polskich. W okresie międzywojennym stacjonowały tu polskie jednostki łączności, takie jak 1. Pułk

Łączności w latach 1921-1931 i później 1. Batalion Telegraficzny, który był jednostką manewrową Centrum Wyszkożenia Łączności. Na potrzeby Poligonu Naukowo-Badawczego przeznaczono piętrowe budynki dawnych koszar położone bliżej nieczynnej już stacji kolejowej.

Pierwszym komendantem Poligonu Naukowo-Badawczego Łączności został ppłk inż. Kuźma Topolniak. Wcześniej był on kierownikiem grupy organizacyjno-przygotowawczej powołanej do utworzenia tej instytucji. W 1952 r. obowiązki komendanta objął płk inż. Alfred Śmiotanko.

*Płk inż.
Kuźma Topolniak*

*Płk inż.
Alfred Śmiotanko*

*Płk dr inż.
Tadeusz Niewiadomski*

*Płk mgr inż.
Bernard Mieńkowski*

15 marca 1954 r. Poligon Naukowo-Badawczy Łączności został przemianowany na Poligon Naukowo-Badawczy Sprzętu Łączności.

W listopadzie 1954 r. nowym komendantem został płk dr inż. Tadeusz Niewiadomski.

Jednymi z pierwszych konstrukcji opracowanych przez zespoły badawcze Poligonu były węzły łączności dla różnych szczebli dowodzenia znane pod kryptonimami „Dukat”, „Koral”, „Agat”, „Floret”.

We wczesnych latach swego istnienia Poligon rozpoczął prace nad utajnianiem przesyłanych informacji. Jednym z pierwszych konstrukcji w tym zakresie było urządzenie utajniaszące sygnały dalekopisowe „Bocian”. W tym okresie został również zaprojektowany i wdrożony do produkcji pierwszy w Polsce bębnowy aparat telekopiowy.

1 sierpnia 1958 r. nastąpiła kolejna zmiana Poligonu. Został on wówczas przekształcony w Ośrodek Badawczy Sprzętu Łączności. Rozwijający się Ośrodek coraz bardziej odczuwał potrzebę istnienia instytucji zajmującej się produkcją doświadczalną i wdrażaniem zaprojektowanych konstrukcji. W tym celu 13.03.1962 r. został utworzony Zakład Produkcji Doświadczalnej.

W 1965 r. płk Tadeusz Niewiadomski odszedł na stanowisko szefa Zarządu Technicznego w Sztabie Generalnym. Na stanowisko komendanta Ośrodka Badawczego Sprzętu Łączności został wyznaczony płk mgr inż. Bernard Mieńkowski.

W 1965 r. Rada Państwa podjęła uchwałę o przekształceniu Ośrodka Badawczego Sprzętu Łączności w Wojskowy Instytut Łączności.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w Ośrodku Badawczym Sprzętu Łączności, a później w Wojskowym Instytucie Łączności prowadzone były prace nad sprzętem łączności drugiej generacji. To wówczas powstała doskonała konstrukcja radiostacji krótkofalowej średniej mocy pod kryptonimem „Kania”. Niestety, względy polityczne spowodowały, że na wyposażenie wojsk weszła radiostacja konstrukcji radzieckiej R-140.

W 1966 r. pracownik naukowy WIŁ ppłk Janusz Molski uczestniczył w ekspedycji naukowej PAN na Antarktydę. Prowadził tam badania górnych warstw atmosfery pod kątem wykorzystania ich w dalekosiężnej łączności radiowej.

W 1969 r. płk Bernard Mieńkowski odszedł na stanowisko zastępcy szefa Wojsk Łączności MON. Obowiązki komendanta WIŁ objął płk doc. mgr inż. Tadeusz Gaj.

*Plk doc. mgr inż.
Tadeusz Gaj*

*Plk dr inż.
Zdzisław Walicki*

*Plk mgr
Marian Krutki*

1 stycznia 1972 r. Zakład Produkcji Doświadczalnej został przemianowany na Zakład Doświadczalny Wojskowego Instytutu Łączności.

Pod koniec lat siedemdziesiątych pracownicy naukowcy WIŁ rozpoczęli pracę nad konstrukcjami urządzeń trzeciej generacji opartych na układach scalonych i mikroprocesorach.

W 1981 r. obowiązki komendanta Wojskowego Instytutu Łączności objął płk dr inż. Zdzisław Walicki, w 1982 r. pMarian Krutki, a w 1984 r. płk prof. dr inż. Wojciech Oszywa.

Na początku lat osiemdziesiątych w instytucie rozpoczęto prace nad rodziną radiostacji pola walki „Tuberoza”. W 1985 r. wyprodukowana została partia prototypowa tych radiostacji, a w 1988 r. uruchomiono ich seryjną produkcję.

W osiemdziesiątych latach WIŁ rozpoczął pracę nad polowym zintegrowanym systemem łączności cyfrowej „Storczyk”. W 1995 r. system ten został wdrożony do produkcji. Rezultaty prac konstruktorów WIŁ nad „Storczykiem” wykorzystuje obecnie firma Transbit dostarczająca sprzęt łączności do wojska.

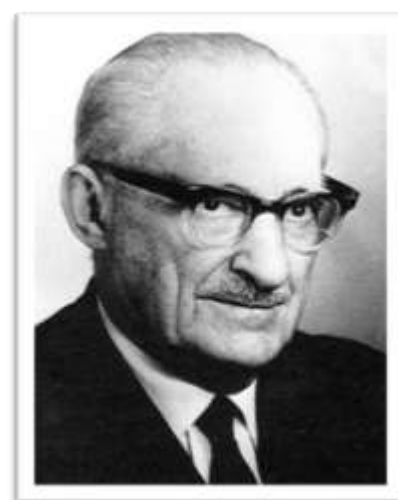
W 1991 r. płk Wojciech Oszywa odszedł na emeryturę, pozostając w instytucie jako pracownik cywilny. Stanowisko komendanta Wojskowego Instytutu Łączności objął płk dr inż. Marek Suchański.

26 września 1997 r. Wojskowy Instytut Łączności otrzymał imię prof. Janusza Groszkowskiego.

JANUSZ GROSZKOWSKI (1898-1984)

Specjalista w dziedzinach: radiotechnika, lampy elektronowe, teoria generacji, technika próżni, miernictwo próżni.

Urodzony 21 marca 1898 roku w Warszawie. Po zdaniu matury w Szkole Handlowej Zgromadzenia Kupców miasta Warszawy (1915) rozpoczął studia na utworzonej w tym samym roku Politechnice Warszawskiej. 6 lutego 1919 roku został zastępcą dowódcy Batalionu Radiotelegraficznego w Warszawie - ośrodka kadrowego, przygotowującego specjalistów dla liniowych jednostek radiotelegraficznych. Był uczestnikiem i zarazem wykładowcą wielu przedmiotów na pierwszym kursie Szkoły Oficerów Wojsk Radiotelegraficznych, zorganizowanym 29 kwietnia 1919 roku. Wraz z inżynierem Janem Machcewiczem opracował w roku 1919 podstawowy skrypt dla radiotelegrafistów. Politechnikę Warszawską ukończył w

1919 r. i Oficerską Szkołę Łączności w Paryżu w 1922 r. Jako oficer Wojsk Łączności prowadził równocześnie wykłady z radiotechniki w szkołach wojskowych. Już w 1929 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1935 r. profesora zwyczajnego nauk technicznych. W latach

1923–1939 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Politechniki Warszawskiej. W 1928 r. zainicjował utworzenie pierwszego w kraju Instytutu Radiotechnicznego, którym kierował również po jego przekształceniu w 1934 r. w Państwowy Instytut Telekomunikacyjny. W latach 1940–1941 pracował w Instytucie Politechnicznym we Lwowie. Jako żołnierz AK w latach 1941–1944 był doradcą naukowo-technicznym ds. łączności Delegatury Rządu na Kraj. W latach 1945–1946 pracował na Politechnice Łódzkiej, jednocześnie ponownie od 1945 r. był dyrektorem Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego (do 1951 r.). W 1946 r. powrócił do pracy na Politechnice Warszawskiej, gdzie wykładał do 1968 r. W latach 1953–1963 był związany z Instytutem Podstawowych Problemów Techniki PAN (należał do organizatorów tej placówki). W Polskiej Akademii Nauk profesor pełnił różne funkcje: od 1952 r. członka rzeczywistego PAN, w latach 1955–1980 członka Prezydium PAN, w latach 1957–1962 wiceprezesa, a w latach 1962–1971 prezesa PAN. W 1968 r. przeszedł na emeryturę, nie zerwał jednak kontaktów z nauką. Od chwili utworzenia Rady Naukowej Instytutu Łączności w latach 1954–1981 pozostawał jej przewodniczącym. Jego więź ze środowiskiem akademickim w sposób szczególny była widoczna w latach 1980–1981, kiedy stał się symbolem walki o etykę w pracy naukowej. W latach 1972–1976 sprawował wysokie funkcje państwowe. W lutym 1976 r. zrezygnował z kierowania Frontem Jedności Narodu i złożył mandat poselski w proteście wobec zmian w konstytucji ustanawiających bezterminowo wiodącą rolę PZPR i sojusz z ZSRR. Dorobek naukowy prof. Groszkowskiego obejmuje 361 publikacji i 16 chronionych patentami wynalazków. Wypromował 33 doktoraty. Wśród publikacji wyróżnia się kilka kluczowych w skali światowej prac z dziedziny wytwarzania i stabilizacji drgań elektrycznych, technologii wysokiej próżni oraz lamp elektronowych. Jest twórcą metody analizy drgań elektrycznych nieliniowych. Opracował oryginalną interpretację zmian indukcyjności w zależności od temperatury. Światową sławę zapewniła mu opublikowana w 1932 r. praca, w której wyprowadził wzór (zwany równaniem Groszkowskiego), określający zmiany częstotliwości drgań układu od zawartości harmonicznych.

W ostatniej dekadzie WIŁ realizował duże projekty w dziedzinie polowych systemów łączności, kryptografii i kompatybilności elektromagnetycznej. Pracownicy naukowcy instytutu zajmują się również problemami walki elektronicznej oraz systemami wsparcia dowodzenia i zobrazowania pola walki (C4ISR).

W latach 2000-2006 prowadzono prace nad szerokopasmowym systemem łączności „Krokus”. Jest to mobilny system łączności zapewniający usługi zintegrowane i multimedialne (obraz, dane i głos), gwarantujący jakość usług dzięki zastosowaniu nowoczesnych technik IP, ISDN, ATM. System ten jest zgodny ze standardami NATO. Ze względów pozamerytorycznych „Krokus” nie został wdrożony do Sił Zbrojnych RP.

W 2005 r. otwarte zostało nowoczesne Laboratorium Kompatybilności Elektromagnetycznej wyposażonej w kabinę bezechową. Jest to obiekt unikalny w kraju i jeden z nielicznych w Europie. Oprócz odpowiedniej aparatury posiada on wymiary umożliwiające prowadzenie badań dużych obiektów, takich jak samochody ciężarowe i autokary.

W latach 2009-2010 został opracowany przez WIŁ mobilny zintegrowany węzeł łączności szczebla taktycznego „Turkus”. Integruje on różne podsystemy łączności i zapewnia realizację połączeń wewnętrznych oraz pomiędzy oddalonymi stanowiskami dowodzenia. Zapewnia usługi w zakresie telefonii, transmisji danych oraz wideokonferencji zarówno w trybie jawnym jak i utajnionym. System „Turkus” został wyróżniony w 2010 r. podczas MSPOw Kielcach.

Przedstawiciele Wojskowego Instytutu Łączności uczestniczą w pracach grup roboczych NATO. Przy współpracy z Wojskową Akademią Techniczną instytut pracuje nad budową nowoczesnego zautomatyzowanego systemu rozpoznawczo-zakłócającego „Kaktus”.

*Plk prof. dr inż.
Wojciech Oszywa*

*Plk dr inż.
Marek Suchański*

*dr inż.
Krzysztof Łysek*

W 2009 r. obowiązki dyrektora WIŁ objął dr inż. Krzysztof Łysek.

Wszystkie podstawowe decyzje dotyczące działalności naukowej Instytutu są podejmowane przy ścisłej współpracy Dyrekcji WIŁ z Radą Naukową, która stanowi organ inicjujący, opiniodawczy i doradczy. Przewodniczącym Rady Naukowej na lata 2011-2015 jest prof. dr hab. inż. Piotr Gajewski z Wojskowej Akademii Technicznej.

W strukturze Wojskowego Instytutu Łączności istnieje pion naukowo-badawczy, pion wdrożeń i produkcji doświadczalnej oraz pion techniczno-ekonomiczny.

Dorobek instytutu znalazł uznanie w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Za lata 2005-2009 WIŁ otrzymał najwyższą, pierwszą kategorię w procesie oceny polskich jednostek naukowych. Instytut jest obecnie jednostką naukową kategorii A.

CENTRUM SZKOLENIA ŁĄCZNOŚCI I INFORMATYKI

im. gen. bryg. Heliodora CEPY

ZEGRZE
gmina SEROCK

CENTRUM SZKOLENIA ŁĄCZNOŚCI I INFORMATYKI
im. gen. bryg. HELIODORA CEPY
ZEGRZE

Brama główna Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki w Żegrze

Większość mieszkańców naszego kraju zna Żegrze, jako miejscowość położoną nad Zalewem Żegrzyńskim i kojarzy ją z rajem dla żeglarzy, turystów i wędkarzy. Dla warszawiaków jest to doskonale miejsce do wypadów na krótki wypoczynek. Nie jest to jednak jedyne ani najważniejsze znaczenie tej miejscowości. Z racji swojego położenia przez wiele wieków spełniała ona funkcję obronną i handlową. Dla większości żołnierzy łączności miejscowość ta wiąże się z pierwszymi krokami w wojskowej edukacji. Od lat przedwojennych Żegrze jest niepisaną stolicą łącznościowców. W Żegrzu Południowym znajduje się Wojskowy Instytut Łączności oraz Wojskowe Zakłady Łączności nr 1. Do niedawna była tu 3. Centralna Składnica Łączności. Po drugiej stronie Jeziora Żegrzyńskiego, w Żegrzu Północnym, górują zabudowania Centrum Szkolenia Wojsk Łączności i Informatyki.

Historia wojskowego szkolnictwa w Żegrzu sięga początków II Rzeczypospolitej Polskiej. 13 września 1919 r. zapadła decyzja o utworzeniu w Żegrzu Obozu Wyszkożenia Oficerów Wojsk Łączności. Był to początek szkolenia w tym miejscu wojskowych kadr łączności, który trwa do chwili obecnej. W okresie międzywojennym, w koszarach dzisiejszego CSŁiI, funkcjonował:

- Obóz Wyszkożenia Oficerów Wojsk Łączności (1919-1921),
- Obóz Wyszkożenia Wojsk Łączności (1921-1923),
- Obóz Szkolny Wojsk Łączności (1923-1929),
- Centrum Wyszkożenia Łączności (1929-1939).

Druga wojna światowa odcisnęła swoje piętno na żegrzyńskich koszarach. Znaczna część infrastruktury byłego Centrum Wyszkożenia Łączności nie nadawała się do użytku.

Rozkazem ministra obrony narodowej z 20 marca 1948 r. został sformowany Szkolny Pułk Radio. Dowódcą pułku został płk Wiktor Zarucki. Głównym zadaniem pułku, w jego początkowym okresie funkcjonowania, była odbudowa koszar. Do końca października 1948 r. oddano do użytku budynek mieszkalny dla kadry oraz trzy budynki koszarowe. Całkowitą odbudowę koszar zakończono 4 grudnia 1949 r.

W 1950 r. ukazał się rozkaz ministra obrony narodowej nr 026 z 30.06.1950 r., który nakazywał rozformowanie Szkolnego Pułku Radio.

Rozkazem ministra obrony narodowej nr 050/Org. z 6.06.1950 r. została rozformowana Oficerska Szkoła Łączności w Sieradzu. Na jej miejsce powstała Oficerska Szkoła Łączności Przewodowej w Sieradzu i Oficerska Szkoła Łączności Radiowej w Zegrzu.

Oficerska Szkoła Łączności Radiowej została sformowana na bazie rozformowanego Szkolnego Pułku Radio oraz części kadry i dwóch kompanii podchorążych przybyłych z Sieradza.

Komendantem OSŁR został płk Wiktor Zarucki. Etat szkoły przewidywał 370 żołnierzy stanu stałego oraz 700 żołnierzy stanu zmiennego. 2 października 1950 r. rozpoczął się proces szkolenia podchorążych.

Komendantami Oficerskiej Szkoły Łączności Radiowej w Zegrzu byli:

- płk Wiktor Zarucki (1950-1951),
- płk Paweł Wołodin (1951-1952),
- płk Mikołaj Rossowski (1952-1953),
- płk Edward Gierasimczyk (1952-1955).

Oficerska Szkoła Łączności Radiowej funkcjonowała pięć lat. Przez ten okres uczelnia wypromowała 1248 absolwentów. W 1952 roku dała również początek Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej. Wówczas to jedna kompania podchorążych po zakończeniu pierwszego roku nauki w OSŁR w Zegrzu została przeniesiona do Białobrzegów, gdzie powstawała OSR. We wrześniu 1955 r. Oficerską Szkołę Radiotechniczną przeniesiono z Białobrzegów do Jeleniej Góry.

1 stycznia 1956 r. została rozformowana Oficerska Szkoła Łączności Przewodowej w Sieradzu. Oficerska Szkoła Łączności Radiowej w Zegrzu została przeformowana na Oficerską szkołę Łączności. Podstawę tych zmian stanowił rozkaz ministra obrony narodowej nr 77/Org. z 22.11.1955 r. Zgodnie z etatem szkoła miała liczyć 340 żołnierzy zawodowych, 123 pracowników cywilnych wojska oraz 650 podchorążych. Na stanowisko komendanta OSŁ został wyznaczony płk Edward Gierasimczyk.

Absolwenci Oficerskiej Szkoły Łączności byli mianowani na stopień podporucznika i otrzymywali dyplom teletechnika lub technika radiokomunikacji.

W latach 1957-1961 w murach OSŁ funkcjonował Wojskowy Ośrodek Szkolenia Ogólnego nr 3. Przygotowywał on oficerów z Warszawskiego Okręgu Wojskowego oraz z instytucji centralnych MON do egzaminu dojrzałości.

W 1957 r. w Wojsku Polskim miała miejsce duża redukcja kadry zawodowej. W znacznym stopniu objęła ona również słuchaczy Oficerskiej Szkoły Łączności. Zostało wówczas zwolnionych do cywila 213 podchorążych. Rok szkolny 1957/1958 rozpoczynało tylko 85 podchorążych.

28 listopada 1959 r. Oficerska Szkoła Łączności otrzymała imię płk. Bolesława Kowalskiego ps. „Ryszard”.

Przez okres 1964 roku funkcjonowała w ramach OSŁ Szkoła Młodszych Dowódców szkoląca elewów zasadniczej służby wojskowej.

Podchorążowie uczestniczyli w letnich i zimowych obozach szkoleniowych w Beniaminowie oraz na drugim i trzecim roku nauki odbywali miesięczne praktyki w jednostkach wojskowych.

22 lipca 1966 r. odbyła się w Warszawie defilada tysiąclecia, podczas której podchorążowie z Zegrza występowali w historycznych mundurach.

Proces dydaktyczny w Oficerskiej Szkole Łączności stał na wysokim poziomie. Absolwenci zegrzyńskiej szkoły byli dobrze przygotowani do dowodzenia pododdziałami łączności. Posiadali umiejętności obsługi sprzętu łączności oraz dobrze znali jego budowę. Proces wychowawczy realizowany w szkole kształtował poczucie obowiązku i patriotyzmu, co w późniejszych latach pracy zawodowej miało niebagatelny wpływ na budowanie oficerskiego etosu.

Oficerska Szkoła Łączności funkcjonowała do 1967 r., lecz proces nauki jej podchorążych trwał do 1969 r. Jej mury opuściło 2689 oficerów.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 23 marca 1967 r. Oficerska Szkoła Łączności została przeformowana w Wyższą Szkołę Oficerską Wojsk Łączności. Nauka w szkole została przedłużona do czterech lat i jej absolwenci otrzymywali dyplom inżyniera – dowódcy.

W związku z uzyskaniem statusu wyższej uczelni przed kadra szkoły stało wiele wyzwań, które z powodzeniem zrealizowano. Wykładowcy podnosili swoje kwalifikacje. Wielu z nich uzyskało w swoich dziedzinach stopnie naukowe doktorów. W 1968 r. powstała Rada Naukowa WSOWŁ. W 1973 r. utworzona została Biblioteka Naukowa i Ośrodek Naukowej Informacji Wojskowej.

W strukturze WSOWŁ została utworzona w 1973 r. Szkoła Oficerów Rezerwy, którą w 1981 r. przekształcono w Szkołę Podchorążych Rezerwy.

W 1977 r. wprowadzony został indywidualny tok studiów dla wyróżniających się podchorążych. W 1979 r. wprowadzono studia przemienne, w ramach których na trzecim roku nauki realizowana była praktyka w jednostkach wojskowych. W późniejszym okresie praktykę skrócono do sześciu miesięcy.

W kwietniu 1977 r. uruchomiony został Ośrodek Przetwarzania Informacji. W 1981 r. nastąpił kolejny krok w rozwoju zegrzyńskiej uczelni. Utworzone zostało stanowisko zastępcy komendanta ds. naukowo-badawczych oraz Wydział Naukowo-Badawczy.

W okresie funkcjonowania WSOWŁ rozbudowana została również infrastruktura szkoły.

Nowy budynek koszarowy.

Wybudowane zostały budynki koszarowe o wyższym standardzie niż dotychczasowe. W 1986 r. ukończono budowę nowego bloku szkolnego i połączono go z dotychczas istniejącym.

Blok szkolny Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki.

W Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Łączności realizowany był proces doksztalcania absolwentów OSŁ na dwuletnich zaocznych studiach inżynierskich.

Lata dziewięćdziesiąte XX wieku przyniosły wiele zmian gospodarczych i politycznych. Zmieniała się sytuacja geopolityczna Polski. Wraz z tymi zmianami następowała zmiana doktryny obronnej państwa. Siły Zbrojne RP przechodziły istotne przeobrażenia. Na uzbrojenie wchodziły rozwinięte technologicznie rodzaje sprzętu. Zmniejszał się stan osobowy wojska. Zmieniała się również koncepcja szkolnictwa wojskowego.

W 1994 r. Rada Ministrów podjęła decyzję o likwidacji w 1997 r. większości wojskowych szkół oficerskich, w tym również WSOWŁ.

Komendantami Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności byli:

- płk Edward Gierasimczyk (1967-1971),
- płk Kazimierz Mościki (1971-1976),
- płk Antoni Czokoło (1976-1979),
- płk Władysław Urbański (1979-1984),
- płk Zbigniew Chruściński (1984-1990),
- gen. bryg. Witold Cieślowski (1990-1993),
- płk Andrzej Barczak (1993-1997).

W okresie funkcjonowania WOSWŁ promowanych zostało 3851 oficerów.

1 października 1997 r. zostało utworzone w Zegrzu Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. Powstało ono na bazie rozformowanej Wyższej Oficerskiej Szkoły Wojsk Łączności z Zegrza oraz Centrum Szkolenia Łączności z Legnicy. Decyzja o utworzeniu CSŁiI zawarta została w rozkazie szefa Sztabu Generalnego WP nr 046/Org. z 22. 09.1997 r. oraz w rozkazie dowódcy Wojsk Lądowych nr PF 29 z 22.09.1997 r. Na stanowisko komendanta CSŁiI został wyznaczony płk Jerzy Ceglarek. Stan etatowy centrum wynosił około 300 żołnierzy zawodowych, 200 pracowników cywilnych wojska oraz 650 żołnierzy stanu zmiennego. W skład stanu zmiennego wchodził słuchacze:

- Szkoły Chorążych,
- Podoficerskiej Szkoły Zawodowej,
- Szkoły Podchorążych Rezerwy,
- Szkoły Młodszych Specjalistów,
- Szkoły Podoficerów Służby Zasadniczej,
- Kursów.

Budynek Komendy Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki

Na początku 1998 r. przybył z Legnicy do Zegrza pierwszy rocznik Szkoły Chorążych. W styczniu tego roku rozpoczęto również szkolenie kursowe kadry i pracowników cywilnych wojska.

W lipcu 1998 r. rozpoczęto szkolenie w Szkole Podchorążych Rezerwy, a w listopadzie w Szkole Podoficerów Służby Zasadniczej.

Programy szkolenia CSŁiI ulegały zmianom w celu dostosowywania wiedzy absolwentów do zachodzących zmian w sprzęcie łączności oraz w organizacji systemów dowodzenia i łączności obowiązującej w NATO.

23 października 1999 r. odbyła się przysięga wojskowa kadetów. Był to dzień szczególny w historii centrum, gdyż wówczas dokonano również uroczystego wręczenia sztandaru Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. Sztandar został ufundowany przez społeczeństwo ziemi serockiej.

Z każdym rokiem rosła ilość słuchaczy odbywających szkolenie w CSŁiI. W 1998 r. przeszkolono 500 słuchaczy, w 1999 r. 2012 słuchaczy, a w 2000 r. ilość ich wzrosła do 2853.

W 2002 r. zmienił się etat Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. Zgodnie z nowym etatem był już tylko jeden zastępca komendanta. Uległy obniżeniu stopnie etatowe części stanowisk. Słuchaczy szkolono już tylko w Podoficerskiej Szkole Zawodowej, w Szkole Młodszych Specjalistów oraz na Kursach. Powyższe zmiany spowodowały dużą rotację kadry. 27 maja 2002 r. obowiązki komendanta CSŁiI objął płk Jerzy Stwora. Płk Jerzy Ceglarek odszedł na emeryturę.

*Zegrze, 23.10.1999 r. Zdjęcie z uroczystości wręczenia sztandaru
Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki*

22 czerwca 2002 r. odbyła się ostatnia promocja absolwentów zlikwidowanej Szkoły Chorążych.

Pomimo zmian etatowych ilość szkolonych słuchaczy nie ulega zmniejszeniu. W 2002 r. przeszkolono 2260 słuchaczy, a rok później 3355.

Od 1 lipca 2004 r. po raz kolejny uległ zmianie etat centrum. Ze struktury CSŁiI wyłączona została Szkoła Podoficerska, a utworzone zostały: Kurs Doskonalenia Zawodowego, Kurs Szkolenia Rezerw oraz Kurs Kandydatów na Żołnierzy Zawodowych.

W 2004 r. przeprowadzono sześciotygodniowe przeszkolenie wojskowe zgłaszających się ochotniczo studentów szkół wyższych. Rozpoczęto również szkolenie żołnierzy łączności, kandydatów do udziału w Polskim Kontyngencie Wojskowym.

1 lipca 2007 r. nastąpiła zmiana na stanowisku komendanta. Nowym komendantem CSŁiI został płk Marek Stolarz.

15 kwietnia 2008 r. minister obrony narodowej wydał decyzję nr 187/MON, w której ustalił:

1. Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki w Zegrzu przejmie dziedzictwo tradycji:
 - a) Obozu Wyszukolenia Oficerów Wojsk Łączności w Zegrzu (1919-1921),
 - b) Obozu Wyszukolenia Wojsk Łączności w Zegrzu (1921-1923),

- c) Obozu Szkolnego Wojsk Łączności w Zegrzu (1923-1929),
- d) Centrum Wyszczolenia Łączności w Zegrzu (1929-1939),
- e) Centrum Wyszczolenia Łączności w Wersalu (Francja 1939-1940),
- f) Centrum Wyszczolenia Łączności (Szkocja 1940-1945),
- g) Oficerskiej Szkoły Łączności w Sieradzu (1945-1950),
- h) Oficerskiej Szkoły Łączności Radiowej w Zegrzu (1950-1955),
- i) Oficerskiej Szkoły Łączności (1955-1967),
- j) Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności (1967-1997),
- k) Podoficerskiej Szkoły Zawodowej Wojsk Łączności w Legnicy (1967-1968),
- l) 14. Ośrodka Szkolenia Wojsk Łączności (1968-1976),
- m) Centralnego Ośrodka Szkolenia Wojsk Łączności (1976-1994),
- n) Centrum Szkolenia Łączności (1994-1997).

2. Ustanawia się święto Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki w Zegrzu w dniu 13 września.

17 i 18 września 2009 r. w Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki uroczystie obchodzono dziewięćdziesięciolecie szkolenia kadr łączności w Zegrzu.

W budynku byłego kasyna wojskowego funkcjonuje obecnie Klub Wojskowy Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki. Budynek jest obiektem zabytkowym, pochodzi z 1879 r.

Budynek Klubu Wojskowego CSLiI

Z dniem 31 grudnia 2010 r. rozformowana została, funkcjonująca na terenie ośrodka, Szkoła Podoficerska Wojsk Lądowych szkoląca dotychczas podoficerów łączności. Jej funkcję przejęła Szkoła Podoficerska Wojsk Lądowych w Poznaniu.

W latach 1997-2010 w Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki w Zegrzu przeszkolono łącznie 38 tysięcy słuchaczy.

13 września 2011 r. Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki otrzymało imię gen. bryg. Heliodora Cepy.

Heliodor Cepa urodził się 29.11.1895 r. w Mieszkowie koło Jarocina. Po ukończeniu szkoły powszechnej uczęszczał do gimnazjum w Jarocinie, a później w Krotoszynie. 24 września 1914 r. został przymusowo wcielony do armii niemieckiej. Służył w pododdziałach łączności do 1916 r. na froncie wschodnim, a później na froncie zachodnim. Po zakończeniu wojny jego dywizję transportowano koleją do Gdańska. Podczas postoju w Pile uciekł z transportu i powrócił do domu. Jako łącznościowiec brał udział w powstaniu wielkopolskim i w wojnie polsko-bolszewickiej. W III powstaniu śląskim zajmował się organizacją i zaopatrywaniem powstańców w sprzęt łączności. Po ukończeniu Wyższej Szkoły Wojennej otrzymał awans na stopień majora i został wyznaczony na dyrektora nauk w Centrum Wyszkożenia Łączności w Zegrzu. W 1932 r. objął stanowisko komendanta Centrum Wyszkożenia Łączności.

We wrześniu 1939 r. pplk Heliodor Cepa został wyznaczony na dowódcę wojsk łączności w Ministerstwie Spraw Wojskowych. Z chwilą wybuchu II wojny światowej został naczelnym dowódcą łączności przy Naczelnym Dowództwie Wojska Polskiego. 18 września został internowany w Rumunii. Po ucieczce z internowania przedostał się do Francji, gdzie został wyznaczony na szefa łączności Wojska Polskiego. Po ewakuacji do Anglii pełnił do końca wojny obowiązki szefa łączności Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po zakończeniu wojny płk Cepa zadeklarował chęć powrotu do kraju. W maju 1946 r. przyjechał do Polski. W latach 1946-1949 pełnił kolejno obowiązki szefa dwóch oddziałów w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego, a później kierownika Katedry Łączności w Akademii Sztabu Generalnego. 22 lipca 1948 r. otrzymał awans na stopień generała brygady. 16 lipca 1951 r. gen. bryg. Cepa został aresztowany przez funkcjonariuszy Głównego Zarządu Informacji MON i oskarżony o rzekome szpiegostwo na rzecz obcych wywiadów. Oskarżenie i aresztowanie było związane z aresztowaniami również innych przedwojennych oficerów w celu ich dyskredytowania i represjonowania. W lutym 1955 r. gen. Cepę zwolniono z więzienia z równoczesnym zwolnieniem z wojska. Kilkuletni pobyt w więzieniu bardzo mocno nadszarpnął stan zdrowia generała. Przez kolejne lata generał Cepa pracował w Instytucie Łączności i Polskiej Agencji Prasowej. Podczas pracy w PAP przyczynił się do utworzenia w Zegrzu nowoczesnego centrum nadawczo-odbiorczego. Udzielał się również społecznie w pracach Krajowego Komitetu Weteranów Powstania Wielkopolskiego oraz w Lidze Obrony Kraju.

Generał brygady Heliodor Cepa zmarł 16 kwietnia 1974 r. w Warszawie. Został pochowany na Powązkach w Kwaterze Powstańców Wielkopolskich.

Struktura Centrum Szkolenia i Informatyki przedstawia się następująco:

- komenda CSŁiI,
- pion ochrony informacji niejawnych,
- pion głównego księgowego,
- wydział personalny,
- sekcja wychowawcza,
- wydział dydaktyczny,
- sekcja metodyki nauczania,
- logistyka,
- sekcja służby zdrowia,
- ośrodek szkolenia podstawowego,
- ośrodek szkolenia specjalistów,

- batalion zabezpieczenia,
- wojskowa straż pożarna.

Obecnie głównym zadaniem Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki jest:

- szkolenie żołnierzy zawodowych i pracowników cywilnych wojska na kursach specjalistycznych,
- szkolenie żołnierzy służby przygotowawczej do NSR,
- szkolenie wyrównawcze szeregowych zawodowych,
- szkolenie słuchaczy Studium Oficerskiej Wyższej Szkoły Wojsk Lądowych z Wrocławia,
- szkolenie słuchaczy Szkoły Podoficerskiej Wojsk Lądowych z Poznania,
- szkolenie studentów Wydziału Elektroniki i Wydziału Cybernetyki Wojskowej Akademii Technicznej z Warszawy.

CENTRUM SZKOLENIA ŁĄCZNOŚCI

LEGNICA

CENTRUM SZKOLENIA ŁĄCZNOŚCI LEGNICA

Blok szkolny byłego Centrum Szkolenia Łączności

Początki działalności CSL w Legnicy datują się od roku 1966. Zarządzeniem Głównego Inspektora Obrony Terytorialnej nr 0125 z 31 sierpnia 1966 r. rozwiązana została Oficerska Szkoła i Ośrodek Szkolenia KBW im. Marcelego Nowotki. Po ich rozwiązaniu pozostawał w Legnicy do wykorzystania duży obiekt wojskowy z infrastrukturą koszarową oraz bazą dydaktyczną do szkolenia ogólnowojskowego.

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych następował szybki rozwój techniczny wojska. Powstały trzy korpusy osobowe: oficerów, chorążych i podoficerów. Zmieniała się organizacja szkolnictwa wojskowego. Szkoły oficerskie uzyskały w 1967 r. status wyższych uczelni.

Powstały szkoły chorążych i szkoły podoficerskie przygotowujące chorążych i podoficerów do zawodowej służby wojskowej. Oficerska w Zegrzu nie była w stanie zabezpieczyć funkcjonowania szkoły chorążych i podoficerów. W związku z tym została podjęta decyzja o utworzeniu Podoficerskiej Szkoły Zawodowej Wojsk Łączności w koszarach byłej OS KBW w Legnicy. Ukazał się rozkaz dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego nr 0105/Org. z 5.09.1966 r. w sprawie sformowania PSZWŁ. Nakazywał on utworzenia do 30 września 1966 r. szkoły podoficerskiej o etacie stałym 364 żołnierzy i 32 pracowników cywilnych wojska oraz o etacie zmiennym 720 elewów. W celu realizacji tego rozkazu przybyła do Legnicy grupa

organizacyjna, w skład której wchodził oficerowie OSŁ z Zegrza oraz z liniowych jednostek łączności. Grupa ta przyjmowała obiekty, bazę szkoleniową, sprzęt oraz przygotowywała niezbędne dokumenty do rozpoczęcia funkcjonowania PSZWŁ.

30 września 1966 r. były komendant OS KBW płk Tadeusz Sroczyński przekazał obowiązki płk. Czesławowi Romanowi przybyłemu z ASG, który został również komendantem Garnizonu Legnica. Płk Czesław Roman wyznaczył do pełnienia obowiązków na kierowniczych stanowiskach w szkole następujące osoby:

- z-ca k-ta ds. politycznych – płk K. Urbański,
- z-ca k-ta ds. szkolenia – ppłk Henryk Rożek,
- z-ca k-ta ds. liniowych – płk G. Mazowiecki,
- z-ca k-ta ds. technicznych – mjr J. Sułkowski,
- kierownik cyklu nauk społeczno-politycznych – płk J. Roliński,
- kierownik cyklu szkolenia taktyczno-specjalnego – mjr S. Staszewski,
- kierownik cyklu pracy na sprzęcie łączności – ppłk A. Dworecki,
- kierownik cyklu teletechniki – kpt. R. Rybarczyk,
- kierownik cyklu radiotechniki – ppłk J. Adamowicz,
- d-ca 1. Batalionu – mjr. H. Pietkiewicz,
- d-ca 2. Batalionu – mjr J. Bakalarczyk.

5 października przybyło do PSZ WŁ w Legnicy 27 podoficerów, absolwentów Podoficerskiej Szkoły Zawodowej im. Rodziny Nalazków w Elblągu. Po paru dniach przybyli również absolwenci Oficerskiej Szkoły Łączności w Zegrzu. Była to grupa 34 oficerów z promocji 1966 r. W dniach od 25 do 27 października 1966 r. wcielono 708 elewów. Po dziesięciu miesiącach szkolenia w Legnicy byli oni kierowani na roczną praktykę do jednostek liniowych. Po zakończeniu praktyki przechodzili do służby w korpusie podoficerów zawodowych. Ostatnia promocja absolwentów Podoficerskiej Szkoły w Legnicy odbyła się w 1974 r. Później w Ośrodku Szkolenia Wojsk Łączności odbywało się tylko szkolenie podoficerów zawodowych przysyłanych do ośrodka z jednostek liniowych. 19 września 1967 r. obowiązki komendanta PSZ WŁ objął płk Edward Kulpiński. 10 lutego 1968 r. odbyło się uroczyste wręczenie sztandaru ufundowanego przez społeczeństwo Legnicy.

Jesienią 1966 r. rozpoczęło się szkolenie kadetów, którzy po ukończeniu szkoły mieli zasilić korpus chorążych łączności. Przez dwa lata szkolenie to realizowane było w Zegrzu. Ze względu na trudne warunki socjalno-bytowe zdecydowano o przeniesieniu Szkoły Chorążych z Zegrza do Legnicy. 29 listopada 1968 roku przybyła do Legnicy grupa kadry i słuchaczy Szkoły Chorążych pod dowództwem komendanta szkoły ppłk. Stanisława Dudka. Wcielenie kandydatów na pierwszy rok nauki odbyło się już w Legnicy. 1 listopada 1968 r. odbyła się wspólna przysięga kadetów i elewów.

Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego z 26.10. 1968 r. i zarządzenia szefa sztabu Śląskiego Okręgu Wojskowego z 6.12.1968 r. nastąpiła zmiana organizacyjna w PSZ WŁ. Z dniem 15 grudnia 1968 r. Podoficerska Szkoła Zawodowa Wojsk Łączności została przeformowana w 14. Ośrodek Szkolenia Wojsk Łączności w skład, którego weszła Szkoła Chorążych i Szkoła Podoficerska.

Nauka w Szkole Chorążych realizowana była w cyklu dwu i trzyletnim. Na kurs trzyletni przyjmowano absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, a na kurs dwuletni absolwentów średnich szkół ogólnokształcących i zawodowych. Słuchacze kursu trzyletniego uzupełniali wykształcenie w zakresie szkoły średniej typu technicznego z przedmiotów ogólnokształcących. Taki system umożliwiał im zdawanie egzaminów maturalnych. Absolwenci Szkoły Chorążych uzyskiwali tytuł technika.

W kolejnych latach 14. OSWŁ rozwijał się i rozbudowywał bazę szkoleniową. W sierpniu 1976 r. uruchomiony został Ośrodek Obliczeniowy na bazie maszyny cyfrowej

ODRA 1325. W tym samym roku oddano do użytku nowoczesną salę audytorijną. Uruchomione zostały nowe kierunki nauczania.

6 lipca 1976 r. rozpoczęto szkolenie absolwentów wyższych uczelni w utworzonej w ośrodku Szkoły Oficerów Rezerwy (SOR). Na zakończenie szkolenia otrzymywali oni pierwsze stopnie oficerskie i udawali się na praktykę do jednostek wojskowych.

Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu ŚOW nr 121/Org. z 5 sierpnia 1976 r. nastąpiła kolejna zmiana organizacyjna ośrodka. Z dniem 1 października 1976 r. 14. Ośrodek Szkolenia Wojsk Łączności został przeformowany w Centralny Ośrodek Szkolenia Wojsk Łączności. W skład COS WŁ wchodziły:

- Szkoła Chorążych,
- Kurs Chorążych,
- Szkoła Oficerów Rezerwy,
- Szkoła Podoficerów Zawodowych,
- Kursy Doskonalenia i Przekwalifikowania.

W 1980 r. nastąpiła zmiana systemu szkolenia podchorążych rezerwy. W czerwcu zakończył się ostatni turnus szkolenia w ramach Szkoły Oficerów Rezerwy. Od lipca tego roku zaczęła funkcjonować Szkoła Podchorążych Rezerwy (SPR). Absolwenci cywilnych wyższych uczelni szkolili się przez cztery miesiące w SPR, a następnie odbywali praktyki w jednostkach wojskowych. Stopnie oficerskie mogli otrzymać dopiero po przejściu do rezerwy i w zależności od potrzeb mobilizacyjnych lub po przejściu do służby zawodowej.

3 grudnia 1984 r. nastąpiła zmiana na stanowisku komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Wojsk Łączności. Obowiązki te objął płk Józef Sułkowski.

Ośrodek szkolenia w Legnicy był wielokrotnie wyróżniany Medalami Pamiątkowymi MON za Wybitne Osiągnięcia w Służbie Wojskowej, Medalami Pamiątkowymi Ministerstwa Oświaty i Wychowania, Medalem za Zasługi w Rozwoju Kultury Fizycznej w Wojsku Polskim, Orderem Sztandaru Pracy II Klasy, Krzyżem Zasługi dla ZHP, Odznaką za Zasługi dla Województwa Legnickiego.

W 1990 roku obowiązki komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Wojsk Łączności objął płk Jerzy Ceglarek.

Rok 1994 przyniósł kolejną zmianę w legnickim ośrodku szkolenia. Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego nr 051/Org. z 20 lipca 1994 r. Centralny Ośrodek Szkolenia Wojsk Łączności został przemianowany na Centrum Szkolenia Łączności. Obowiązki komendanta w dalszym ciągu pełnił płk Jerzy Ceglarek.

22 września 1997 r. ukazał się rozkaz szefa Sztabu Generalnego WP nr 046/Org. nakazujący rozformowanie Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Łączności oraz Centrum Szkolenia Łączności i utworzenie na ich bazie Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki w Zegrzu. Komendantem CSŁiI został płk Jerzy Ceglarek. Część kadry oraz kadeci z CSŁ z Legnicy zostali przeniesieni do powstającego w Zegrzu CSŁiI.

Do 31 grudnia 1998 r. w obiektach byłego Centrum Szkolenia Łączności w Legnicy działała grupa likwidacyjna dokonująca rozliczenia i przekazania pozostawionego mienia.

Od czerwca do sierpnia 1998 r. do koszar po CSŁ w Legnicy przedyslokował się 11. Pułk Walki Radioelektronicznej ze Zgorzelca, przeformowany w latach późniejszych w 11. Batalion Walki Radioelektronicznej. W 2007 r. batalion został rozwiązany. Opustoszałe obiekty byłego Centrum Szkolenia Łączności przejęła Wojskowa Agencja Mienia.

Budynki po Centrum Szkolenia Łączności.

WOJSKOWE ZAKŁADY ŁĄCZNOŚCI NR 1 S.A.

ZEGRZE POŁUDNIOWE

WOJSKOWE ZAKŁADY ŁĄCZNOŚCI NR 1 S.A. ZEGRZE POŁUDNIOWE

Siedziba Wojskowych Zakładów Łączności nr 1 S.A. w Zegrzu

Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 S.A. jako jednoosobowa Spółka Akcyjna Skarbu Państwa są przedsiębiorstwem jednozakładowym z siedzibą w Zegrzu Południowym. Spółka jest prawnym następcą przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Wojskowe Zakłady Łączności nr 1.

W okresie swojej historii zakład kilkakrotnie zmieniał nazwę. Działalność przedsiębiorstwa rozpoczęła się w 1955 r. 1 marca 1955 r. zostały utworzone 63. Centralne Warsztaty Doświadczalno-Badawcze i Remontowe Sprzętu Łączności. Na stanowisko kierownika warsztatów wyznaczony został mjr Tadeusz Borysewicz. Podstawą utworzenia 63. CWDB-RSŁ było zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP nr 08/Org. z 14.01.1955 r. W 1956 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora. Został nim ppłk Stanisław Osieka.

24 grudnia 1958 r. ukazało się zarządzenie ministra obrony narodowej nr 108/MON, na podstawie którego 63. CWDB-RSŁ zostały od 1 stycznia 1959 r. przekształcone w zakład budżetowy o nazwie Wojskowe Zakłady Naprawcze. Rok później zakład otrzymał status gospodarstwa pomocniczego.

Od początku istnienia przedsiębiorstwa jego głównym zadaniem była produkcja aparatowni i urządzeń pomocniczych oraz świadczenie usług remontowych na rzecz wojska. Pierwszymi produktami były urządzenia szkoleniowe, takie jak generatory sali służby ruchu radio do nauki odbioru i nadawania znaków telegraficznych alfabetem Morse'a oraz radiostacje lotnicze „Żbik”. W pierwszych latach działalności remontowano radiostacje RSBF i RAF, aparatownie ME-8, odbiorniki Lambda, łącznice ŁP-10, ŁP-40 oraz urządzenia TFC. W 1960 r. rozpoczęto remonty radiostacji R-118. W okresie nasilania się konfliktu kubańskiego w latach 1961-1962 zakłady wykazały się wysoką sprawnością organizacyjną. Wówczas to w przeciągu krótkiego czasu wyprodukowano na bazie transportera opancerzonego typu SKOT ponad 100 bojowych wozów dowodzenia WD-1 i WD-2. W 1962 r. nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora WZN Zegrze. Nowym dyrektorem Wojskowych Zakładów Naprawczych został płk Tadeusz Popko.

Od 1 stycznia 1966 r., na podstawie zarządzenia ministra obrony narodowej nr 49/MON z 8.10.1965 r., WZN zostały przekształcone w Wojskowe Zakłady Łączności.

Od chwili powstania do 1974 r. zakład był podporządkowany szefowi Wojsk Łączności MON. Nadzór ekonomiczny i finansowy realizowany był przez Wydział Przedsiębiorstw w Departamencie Finansów MON, a później przez Biuro ds. Zakładów Produkcyjnych MON. Od 5.04.1974 r. Wojskowe Zakłady Łączności zostały podporządkowane głównemu inspektorowi techniki. Bezpośredni nadzór nad zakładem został powierzony Szefostwu Wojskowych Przedsiębiorstw Remontowo-Produkcyjnych.

Wraz z rozwojem Wojsk Łączności zwiększało się zapotrzebowanie na większe ilości nowoczesnego sprzętu oraz na remonty urządzeń łączności. W celu sprostania tym wyzwaniom Wojskowe Zakłady Łączności unowocześniały swoją bazę techniczną oraz zwiększały ilość zatrudnionych specjalistów. W 1970 r. stan zatrudnienia w porównaniu z rokiem 1955 wzrósł dwukrotnie. W latach siedemdziesiątych zadania produkcyjne i remontowe stojące przed zakładem nieustannie rosły. Sytuacja ta wymuszała unowocześnianie i zwiększanie parku maszynowego oraz zwiększanie stanu załogi. W 1981 r. stan zatrudnionych w przedsiębiorstwie wynosił 493 osoby.

W latach 1970-1981 szczególnie duży udział w działalności zakładu stanowiły usługi remontowe. Rokrocznie remontowano około 160 aparatowni łączności (ARO, AŁD, P-304, CTFD, CTG-60, ADM, Czarnuszka oraz aparatownie specjalne), ponad 1000 szt. dalekopisów (ST-2M, STA-2M, T-51, T-63, Dalibor), około 200 szt. odbiorników radiowych rodziny R-1250, R-1250M oraz około 200 szt. radiotelefonów K-1.

Oprócz realizowanych napraw WZŁ produkowały aparatownie Lotos, Czarnuszka, Bluszcz, Koral, P-304"P", P-304"K" oraz urządzenia pomocnicze, takie jak prostowniki PSC-1, generatory SSRR/A, wzmacniacze korekcyjne Czech, zasilacze lotnicze LUZES, pulpity dyspozytorskie PD-74 oraz trenażery MIS-52. Na liście produkowanych aparatowni znajdowała się również rodzina warsztatów łączności Ł-1, Ł-2, Ł-4, Ł-7, Ł-8, Ł-10 oraz warsztaty elektromedyczne.

Od 1 stycznia 1982 r. Wojskowe Zakłady Łączności przyjęły nazwę Wojskowe Zakłady Łączności nr 1.

Lata osiemdziesiąte cechowały się ciągłym poszukiwaniem oszczędności oraz brakiem środków finansowych niezbędnych do funkcjonowania państwa. Nic dziwnego, że w tamtych latach zamówienia MON drastycznie malały. Siłą rzeczy stan zatrudnionych w zakładzie również malał.

W 1989 r. odszedł z zakładu wieloletni dyrektor płk Tadeusz Popko. Na stanowisko dyrektora Wojskowych Zakładów Łączności nr 1 został wyznaczony płk Zbigniew Maciejewski. Po trzech latach nastąpiła kolejna zmiana. Wówczas dyrektorem został płk Witold Leszczyński.

Najtrudniejszy okres w historii zakładu nastąpił w latach 1989-1993. Zamówienia z wojska ulegały raptownym ograniczeniom. Przed zakładem pojawiło się widmo upadłości. Jedynym ratunkiem były radykalne ograniczenia w wydatkach, w tym również w wydatkach osobowych. Stan załogi zmniejszył się z 525 osób w 1988 r. do 198 osób w 1993 r.

Od 1995 r. sytuacja ekonomiczna zakładu zaczęła się poprawiać. W odpowiedzi na przetarg ogłoszony przez Telekomunikację Polską S.A. biuro konstrukcyjne WZŁ-1 opracowało Mobilne Cyfrowe Linie Radiowe. Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 wygrały ten przetarg. Opiewał on zamówienie na dostawę 30 kompletów MCLR w latach 1995-1997.

Zakładowy dziedziniec

Przewidując dalszy rozwój gospodarczy i wzrost konkurencyjności, dyrekcja WZŁ-1 przeznaczyła część wygospodarowanych środków na modernizację zakładu. Zainwestowano wówczas w infrastrukturę oraz aparaturę kontrolno-pomiarową. Unowocześniono również park maszynowy.

Przełomowym okresem na drodze rozwoju WZŁ-1 były lata 1997-1998. Wspólnie z firmą Transbit wyprodukowano pierwsze aparatownie łączności cyfrowej „Storczyk”. Po wygraniu przetargu na ich produkcję rozpoczął się dynamiczny rozwój zakładu.

Od początku 2008 r. Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 zostały przekształcone w spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Wojskowe Zakłady Łączności nr 1 S.A. Prezesem zarządu - dyrektorem został płk Witold Leszczyński.

WZŁ-1 S.A. jako spółka Skarbu Państwa pozostają w nadzorze ministra obrony narodowej, który wykonuje uprawnienia przysługujące Skarbowi Państwa poprzez dyrektora Departamentu Polityki Zbrojeniowej MON. Spółka specjalizuje się w projektowaniu, produkcji i remontach mobilnego sprzętu łączności naziemnej i satelitarnej głównie dla potrzeb Sił Zbrojnych RP.

W ostatnich latach w zakładzie realizowano wiele nowoczesnych inwestycji. Nastąpiły istotne zmiany ilościowe i jakościowe w technicznym przygotowaniu produkcji. Rozbudowano biuro konstrukcyjne, zatrudniając doskonale przygotowanych specjalistów. Podejmowane prace konstrukcyjne pozwalają pozyskiwać nowe zamówienia i nowych nabywców.

W 2011 r. prezesem zarządu – dyrektorem Wojskowych Zakładów Łączności nr 1 S.A. został Radosław Groszek.

Do zasadniczych grup projektów realizowanych przez spółkę należą:

- ruchome węzły łączności cyfrowej,
- mobilne terminale satelitarne,
- przenośno - przewoźne terminale satelitarne,
- mobilne moduły stanowisk dowodzenia,
- aparatownie zarządzania systemami łączności,

- mobilne kancelarie kryptograficzne,
- mobilne maszty antenowe,
- anteny kierunkowe na pasmo do 5GHz,
- modernizacje systemów łączności,
- satelitarne usługi telekomunikacyjne,
- szkolenia,
- serwis techniczny - help desk,
- wsparcie techniczne,
- badania laboratoryjne EMC,
- badania laboratoryjne wytrzymałościowe,
- zabudowa kontenerów do celów specjalnych.

Fotograficzne uzupełnienie historii WZŁ-1 S.A.

1980 r. Z okazji 25. rocznicy działalności Wojskowych Zakładów Łączności szef Wojskowych Przedsiębiorstw Remontowo-Produkcyjnych dokonał uroczystego wręczenia sztandaru. Sztandar odbiera przewodniczący Samorządu Pracowniczego p. Sławomir Groszek.

1980 r. 25. rocznica WZŁ nr 1. Zebrani goście z okazji wręczenia zakładowi sztandaru

*1980 r. Poczet sztandarowy
WZŁ nr 1.*

1985 r. Plk Tadeusz Popko wręcza p. Edwardowi Wuttke za długoletnią, nienaganną służbę i pracę w Wojskowych Zakładach Łączności Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

2006 r. 50-lecie Wojskowych Zakładów Łączności Nr 1. Poczet sztandarowy

*2006 r. 50-lecie WZŁ nr 1.
Od lewej: dyrektor - Witold Leszczyński,
z-ca dyrektora ds. technicznych - Jan
Zieliński, główna księgowa - Bożena
Stępniak*

2006 r. 50-lecie WZŁ nr 1. Wyróżnieni pracownicy WZŁ nr 1 otrzymują odznaczenia państwowe i resortowe z rąk szefa Oddziału Nadzoru Założycielskiego Departamentu Polityki Zbrojeniowej MON.

WOJSKOWE ZAKŁADY ŁĄCZNOŚCI NR 2 S.A.

CZERNICA

WOJSKOWE ZAKŁADY ŁĄCZNOŚCI NR 2 S.A. CZERNICA

Czernica, 2009 r. Widok na WZŁ nr 2 S.A. od strony bramy głównej

Początki powstawania Wojskowych Zakładów Łączności nr 2 sięgają początku lat sześćdziesiątych XX wieku. Ze względu na bliskość Wrocławia i istnienie niezagospodarowanych obiektów przemysłowych wybór padł na Czernicę.

Pod koniec 1961 r. została powołana przez szefa Wojsk Łączności MON komisja, której zadaniem było opracowanie planu utworzenia zakładu naprawczego sprzętu łączności w Czernicy. Na podstawie opracowanego planu została w lutym 1962 r. powołana Grupa Organizacyjna „Wojskowe Zakłady Naprawcze”. Jej zadaniem było przystosowanie istniejących obiektów do podjęcia prac remontowych sprzętu łączności. Po zakończeniu prac remontowo-adaptacyjnych i przygotowaniu dokumentacji technologicznej rozpoczęto w połowie 1964 r. prace remontowe pokładowej radiostacji R-113, czołgowego telefonu wewnętrznego R-120, radiostacji średniej mocy R-118 oraz odbiornika R-250.

Po zatwierdzeniu przez ministra obrony narodowej wniosku szefa Wojsk Łączności MON w sprawie powołania gospodarstwa pomocniczego rozpoczęły od 1 lipca 1965 r. działalność Wojskowe Zakłady Naprawcze. Uroczyste otwarcie zakładu nastąpiło we wrześniu 1965 r. Rozpoczęto realizację napraw głównych oraz produkcję prostych przyrządów kontrolno-pomiarowych. Powstanie Wojskowych Zakładów Naprawczych było korzystne dla niewielkiej miejscowości, jaką była Czernica. Absolwenci miejscowej Zasadniczej Szkoły Zawodowej znajdowali zatrudnienie w wojskowych zakładach. Kolejne miesiące funkcjonowania przedsiębiorstwa niosły ze sobą jego ciągły rozwój. Remontowano coraz większą ilość i różnorodność sprzętu łączności, opracowywano dokumentację konstrukcyjną i technologiczną. Wykonano prototyp ruchomego węzła łączności RWŁ-1 oraz warsztatu łączności Ł-4.

W czasie, gdy rosły możliwości zakładów w Czernicy rosło również zapotrzebowanie na remonty i naprawy sprzętu w rozwijających się Wojskach Łączności. Uwarunkowania te spowodowały przekształcenie Wojskowych Zakładów Naprawczych w przedsiębiorstwo państwowe Wojskowe Zakłady Radiotechniczne – Czernica. Podstawą utworzenia WZR –

Czernica było zarządzenie ministra obrony narodowej nr 64/MON z 8.10.1966 r. Od 1 stycznia 1967 r. przedsiębiorstwo pracowało na pełnym rozrachunku gospodarczym.

Rozpoczął się drugi, dynamiczny okres rozwoju zakładu. W przedsiębiorstwie przybywało doskonałych fachowców, unowocześniane i rozbudowywane było zaplecze techniczne. Czernica stała się znana wszystkim radiowcom i radioliniowcom jednostek łączności Wojska Polskiego. W Wojskowych Zakładach Radiotechnicznych produkowane i remontowane były radiostacje małej mocy R-104, R-105M, R-107, R-111, R-114, R-350, R-350 M, R-351, radiostacje wielkiej mocy R-110M i R-110MZ, wozy dowodzenia WD SKOT-2A typu R-2 i R-3, aparatury LOTOS, aparatury zdalnego sterowania AZS-1 i AZS-2, radiolinie R-401, R-403, R-403M, R-400, R-402, R-405, R-404, namierniki radiowe R-308, R-301AM, R-302AM, R-359, R-363, stacje zasilania SZ-2. Zespół inżynierów zakładu opracował dokumentację technologiczną, na podstawie której rozpoczęto w 1975 r. remonty radiostacji średniej mocy R-140.

Dzięki dalszym staraniom kierownictwa i załogi przedsiębiorstwa zaczęto remontować kolejne rodzaje sprzętu łączności, takie jak radiostacje średniej mocy R-137, radiostacje desantowe RD-115, RD-115Z, wozy dowodzenia SKOT-2A typu R-6, wozy dowodzenia WD BRDM R-5, węzły łączności R-146.

W kwietniu 1982 r. decyzją ministra obrony narodowej zmienia została nazwa zakładu na Wojskowe Zakłady Łączności nr 2.

Dynamiczny rozwój zakładu stworzył możliwości wykonywania większej gamy prac konstrukcyjno-produkcyjnych. W porozumieniu z Komendą Główną Straży Pożarnej powstał w zakładach samochod dowodzenia i łączności SDŁ-2. Przedsiębiorstwo rozpoczęło realizację umów z zagranicznymi kontrahentami. Od 1987 r. rozpoczęto naprawę radiostacji R-140M oraz nowoczesnych wozów dowodzenia SKOT R-3 M pracujących w oparciu o technikę cyfrowo-analogową. Na początku lat dziewięćdziesiątych rozpoczęto remonty radiolokacyjnego systemu lądowania samolotów typu RSP-10MN oraz produkcję ruchomego laboratorium metrologicznego typu RLM-ZT przeznaczonego dla związków taktycznych.

Lata dziewięćdziesiąte to trudny okres transformacji ustrojowej i gospodarczej. Wiele przedsiębiorstw nie wytrzymało próby czasu i trwających zmian. Wojskowe Zakłady Łączności nr 2, dzięki operatywności, poszukiwaniu nowych rozwiązań oraz wdrażaniu zmian organizacyjnych i inwestycyjnych, skutecznie odnalazły się w nowej rzeczywistości.

Podjęto naprawę radiolinii troposferycznych R-412, radiolinii R-409, R-415, remonty radiostacji R-161AP, Tuberoza 1 i Tuberoza 2. Wdrożono zautomatyzowany zintegrowany system teletransmisyjny „Sieć Wymiany Danych Związku Taktycznego – SWDZT”.

W 2001 r. wdrożono systemy zarządzania jakością, uzyskując Certyfikat PN-EN ISO-9001: 2001 i AGAP 110:1995 w zakresie projektowania, produkcji i modernizacji sprzętu łączności oraz usług elektronicznych. Umożliwiło to podniesienie pozycji rynkowej zakładu. Rozpoczęto stałą współpracę z amerykańską firmą Harris Corporation RF Communications Division. Skutkowało to podpisaniem w następnych latach umowy na realizację serwisu gwarancyjnego i szkoleń specjalistycznych radiostacji firmy Harris, które weszły na wyposażenie Wojska Polskiego.

W 2004 r. wykonano aparaturę AWERS sprzęgającą sieć radiową UKF pola walki z systemem łączności radioliniowo-przewodowej STORCZYK. Prowadzono również prace serwisowo-naprawcze sprzętu znajdującego się w Polskim Kontyngencie Wojskowym w Iraku.

W kolejnych latach następowało dalsze doskonalenie systemu zarządzania oraz unowocześnianie procesu i zaplecza technologicznego. W zakładach opracowano prototyp wozu dowodzenia na podwoziu HMMWV oraz we współpracy z firmą TELTAD z Bydgoszczy uruchomiono produkcję Kabin Szczelnych Elektromagnetycznie KSE 15-100-CZ.

Czernica, 2007 r. Hala produkcyjna Wojskowych Zakładów Łączności nr 2 S.A

1 kwietnia 2008 roku był datą kolejnej zmiany w przedsiębiorstwie. W tym dniu nastąpiła komercjalizacja i przekształcenie zakładu w spółkę akcyjną. Od tej chwili zakład nazywał się Wojskowe Zakłady Łączności nr 2 Spółka Akcyjna.

Zakład w dalszym ciągu rozszerzał gamę proponowanych usług projektowych, produkcyjnych, serwisowych i remontowo-naprawczych. Stał się przodującym zakładem w swojej branży. Świadczą o tym uzyskane certyfikaty, wyróżnienia i nagrody przyznane przez ministra gospodarki i ministra nauki i szkolnictwa wyższego oraz uzyskiwane na kolejnych Międzynarodowych Salonach Przemysłu Obronnego w Kielcach.

Na przestrzeni dotychczasowej historii zakładem w Czernicy kierowali:

- płk Stanisław Osieka od 1962 r. do 1964 r. kierownik Grupy Organizacyjnej WZN G.P., od 1965 r. do 27.05.1980 r. dyrektor Wojskowych Zakładów Naprawczych, a następnie Wojskowych Zakładów Radiotechnicznych,
- płk mgr inż. Bogumił Modrzyński od 28.05.1980 r. do 7.11.1984 r. dyrektor Wojskowych Zakładów Radiotechnicznych, a następnie Wojskowych Zakładów Łączności Nr 2,
- płk mgr inż. Jerzy Surma od 8.11.1984 r. do 2011 r. dyrektor Wojskowych Zakładów Łączności Nr 2, a następnie prezes zarządu – dyrektor naczelny Wojskowych Zakładów Łączności Nr 2 Spółka Akcyjna,
- Ryszard Szablewski od 2011 r. prezes zarządu – dyrektor naczelny Wojskowych Zakładów Łączności Nr 2 Spółka Akcyjna.

Wojskowe Zakłady Łączności nr 2 S.A. prowadzi również Ośrodek Wypoczynkowy w Świeradowie Zdroju, w którym standard świadczonych usług dorównuje standardom produkcyjnym zakładu w Czernicy.

Świeradów Zdrój, 2010 r. Dom wczasowy „SŁOWACZKA”. Jeden z budynków Ośrodka Wypoczynkowego Wojskowych Zakładów Łączności nr 2 S.A

3. CENTRALNA SKŁADNICA SPRZĘTU ŁĄCZNOŚCI

ZEGRZE POŁUDNIOWE

3. CENTRALNA SKŁADNICA SPRZĘTU ŁĄCZNOŚCI ZEGRZE POŁUDNIOWE

Skład Zegrze widziany od strony bramy głównej (do 1996 r. mieściła się tu 3. Centralna Składnica Sprzętu Łączności)

3. Centralna Składnica Sprzętu Łączności znajdowała się w miejscowości znanej i często wspominanej przez żołnierzy zawodowych Wojsk Łączności. Tą miejscowością jest Zegrze Południowe. To na zegrzyńskim dworcu kolejowym przez wiele lat wysiadali podchorążowie oraz uczestnicy różnych kursów, by dalej przez most podążać do swojej uczelni w Zegrzu Północnym.

Do początku XX wieku Zegrze Południowe znane było pod nazwą Zagroby. Do czasu wybudowania przez Rosjan koszar dla dwóch pułków piechoty fortecznej, stanowiących załogę Twierdzy Zegrze, była to mała wieś licząca niespełna 50 osób.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości koszarę Zegrza Południowego stały się miejscem stacjonowania 1. Pułku Łączności, Centralnej Składnicy Telegraficznej, plutonu obsługi stacji kolejowej, posterunku żandarmerii oraz na krótki okres szwadronu Straży Granicznej. 1. Pułk Łączności stacjonował tu w latach 1921-1931. Od 1931 r. jego miejsce zajął 1. Batalion Telegraficzny. Kwaterowali tu również słuchacze Szkoły Podchorążych Rezerwy, którzy na zajęcia chodzili na drugą stronę Narwi.

Po drugiej wojnie światowej w Zegrzu Południowym powstał Wojskowy Instytut Łączności oraz Wojskowe Zakłady Łączności. W 1948 r. do Zegrza Południowego została przeniesiona ze Skierniewic Jednostka Wojskowa 3145, która dała początek Centralnej Składnicy i Warsztatom Łączności. Na stanowisko dowódcy wyznaczony został oficer radziecki płk Luluk.

Wejście do koszar 1. Pułku Łączności (dzisiaj znajduje się tu brama główna Składu Zegrze)

W 1958 r. Centralna Składnica i Warsztaty Łączności poddane zostały istotnym zmianom. Zmienił się etat, nazwa i numer jednostki. Składnica otrzymała nazwę 3. Centralna Składnica Sprzętu Łączności oraz numer JW 2396. Dowódcą 3. CSSŁ został płk Henryk Gill.

Po dwudziestu latach kierowania składnicą płk Gill przekazał obowiązki dowódcy płk. Władysławowi Szydełce, dotychczasowemu zastępcy ds. technicznych dowódcy 2. Brygady Łączności z Wałcza.

W 1991 r. obowiązki dowódcy 3. Centralnej Składnicy Sprzętu Łączności objął płk Jan Walendzik.

Zmiany trwające w Wojsku Polskim od początku lat dziewięćdziesiątych miały również istotne znaczenie dla 3. CSSŁ w Zegrzu Południowym. Na podstawie zarządzenia szefa Sztabu Generalnego WP nr 24/Org. z 18.06.1996 r. 3. CSSŁ została z dniem 1 stycznia 1997 r. rozformowana.

Na bazie rozformowanej składnicy utworzony został Skład Zegrze o numerze JW 3090 podporządkowany 9. Rejonowej Bazie Materiałowej w Rembertowie. Na kierownika Składu wyznaczony został płk Jan Walendzik.

W 1998 r. obowiązki kierownika Składu Zegrze przyjął mjr Sławomir Pakuła, który wcześniej pracował w WSOWŁ w Zegrzu. W 1999 r. mjr S. Pakuła odszedł do rezerwy, przekazując stanowisko kierownika mjr. Mieczysławowi Czapli. Od 2004 r. Składem Zegrze kieruje mjr Wojciech Pochmara.

W 2011 r. 9. RBM została rozformowana. W jej miejsce utworzona została 2. Regionalna Baza Logistyczna. Skład Zegrze o numerze JW 4226 został jej podporządkowany.

Skład z Zegrza w dalszym ciągu zaopatruje jednostki i instytucje wojskowe w sprzęt łączności i informatyki. Do jego głównych zadań należy:

- przyjmowanie, przechowywanie oraz wydawanie środków zaopatrzenia łączności i infor-matyki w tym sprzęt łączności niejawnej,
- utrzymywanie nakazanych zapasów wojennych i użytku bieżącego, prowadzenie ewidencji mienia i dokumentacji obrotów materiałowych składów,
- przyjmowanie i przechowywanie mienia zbędnego dla Sił Zbrojnych RP,
- rowadzenie inwentaryzacji ciągłej i bieżącej,
- organizowanie i prowadzenie wybrakowania środków zaopatrzenia,
- utrzymywanie obsad i środków EBM zgodnie z wymogami instrukcji GB i M.

Zegrze Południowe, 15.05.2011 r. Kadra i pracownicy cywilni Składu Zegrze. W pierwszym rzędzie od lewej strony: st. chor. Krzysztof Kielbowicz, kierownik składu mjr Wojciech Pochmara, st. chor. Mariusz Sierpawski, zastępca kierownika składu kpt. Mariusz Murawski, chor. Bartosz Sakson, Krzysztof Samsel

Fotograficzne uzupełnienie dzisiejszej historii Składu Zegrze

.Zegrze Południowe, 2009 r. Budynek sztabu Składu Zegrze

Zegrze Południowe, 2007 r. Pracownik Składu Zegrze podczas kontroli technicznej sprzętu łączności

Zegrze Południowe, 2007 r. Jeden z budynków magazynowych Składu Zegrze

Zegrze Południowe, 2007 r. Sprawdzanie sprzętu łączności przez pracownika Składu Zegrze

Zegrze Południowe, 2007 r. Praca w magazynie Składu Zegrze

Skład Zegrze, 2007 r.

Zegrze Południowe, 2011 r. Sprzęt transportowy Składu Zegrze po zakończonej obsłudze rocznej

23. CENTRALNA SKŁADNICA SPRZĘTU ŁĄCZNOŚCI

PIŁA

23. CENTRALNA SKŁADNICA SPRZĘTU ŁĄCZNOŚCI PIŁA

*Piła 2011 r. Widok od strony ul. Powstańców Wielkopolskich na byłą 23. Centralną Składowicę Sprzętu Łączności. Obecnie mieści się tu Skład Materiałowy Piła I. RBL
(Zdjęcie ze zbiorów Józefa Kowalskiego).*

23. Centralna Składowica Sprzętu Łączności w Pile znana jest wielu żołnierzom jednostek łączności. Jej historia rozpoczęła się w latach sześćdziesiątych XX w. Podstawą tworzenia 23. CSSŁ było zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP nr 0107 z 9.09.1966 r. Składowica wraz z całą infrastrukturą powstawała od podstaw w Pile przy ul. Powstańców Wielkopolskich. Otrzymała numer JW 1960. W celu rozpoczęcia prac przygotowawczych utworzona została Grupa Organizacyjna 23. CSSŁ, która na mocy zarządzenia kwatermistrza POW została przyjęta na zaopatrzenie w Oficerskiej Szkole Samochodowej w Pile. Na stanowisko kierownika grupy minister obrony narodowej wyznaczył ppłk Stefana Leśniaka. Zastępcą kierownika został mjr Tadeusz Jachimek. Na początku marca 1967 obaj oficerowie przybyli do Piły i przystąpili do prac organizacyjnych. Pierwszy żołnierz zasadniczej służby wojskowej stanął do służby w składowicy 19.04.1967 r. Był to kierowca szer. Zbigniew Borowski. Pierwszym pracownikiem cywilnym była księgowa pani Renata Rybak, która rozpoczęła pracę 1 sierpnia 1967 roku.

W sierpniu 1967 r. w Departamencie Kwater Budowlanych w Warszawie zapadła ostateczna decyzja w sprawie budowy obiektów dla potrzeb 23. CSSŁ.

Pomimo braku magazynów składowica musiała rozpocząć swoją działalność już w 1967 r. Przesądziło o tym zarządzenie szefa Wojsk Łączności MON z 7.11.1967 r. nakazujące przygotowanie składowiska kabli doziemnych. W tym samym miesiącu składowisko zostało wykonane na terenie OSS w Pile. W grudniu 1967 r. składowica otrzymała pierwszy wagon z kablem TKDF ŁA-19X4X12. Od tego czasu datuje się rozpoczęcie funkcjonowania 23. CSSŁ zgodnie z jej przeznaczeniem. Pierwszą przesyłkę sprzętu składającą się z 20 bębnow kabla składowica wysłała do Przedsiębiorstwa Budowy Linii Kablowych w Warszawie 11.05. 1968 r.

19.01.1968 r. podjęta została decyzja o rozpoczęciu budowy obiektów magazynowych, administracyjnych i garażowych dla potrzeb 23. Centralnej Składnicy Sprzętu Łączności. Generalnym wykonawcą zostało Państwowe Przedsiębiorstwo Budowlane w Pile, które 15.09.1968 r. przystąpiło do budowy następujących obiektów:

- magazynu łączności,
- dwóch garaży,
- dwóch wiat,
- budynku administracyjnego,
- kotłowni,
- stacji transformatorowej z hydrofornią,
- zbiornika przeciwpożarowego.

14.06.1968 r. pododdziały z Pułku Wojsk Kolejowych z Inowrocławia rozpoczęły budowę bocznic kolejowej do składnicy o długości 1100 metrów. W budowie brało udział 500 osób, którymi kierował dowódca pułku płk Jerzy Łysak. Bocznicę oddano do użytku 28.06.1968 r.

17.06.1969 r., na podstawie rozkazu specjalnego 3/69, utworzony został pododdział zabezpieczenia składnicy. Na dowódcę pododdziału wyznaczono sierż. Kazimierza Truszkę.

W 1970 r. na wyposażenie magazynu sprzętu łączności dostarczone zostały z Zakładów Urządzeń Dźwigowych w Warszawie dwa czterotonowe dźwigi towarowe. 1 lipca 1970 r. grupa montażowa z 1. Pułku Budownictwa Łączności ze Zgierza rozpoczęła budowę wewnętrznej sieci telefonicznej.

W październiku 1970 roku do pracy w składnicy przybyli absolwenci Szkoły Chorążych w Legnicy. Byli to młodszy chorążowie: Radomir Kopczyński, Marian Lignowski, Włodzimierz Nowak, Kazimierz Sadowski, Jan Stelmach i Stefan Maliński.

29 grudnia 1970 r. Zarząd Kwaterunkowo-Budowlany POW dokonał odbioru robót wykonanych przez PPB Piła. Stwierdzono szereg ustek, które nakazano wykonawcy usunąć.

Zarządzeniem nr 065 szefa sztabu POW z 30.12.1970 r. Grupa Organizacyjna 23. CSSŁ została przeformowana w kierownictwo 23. CSSŁ.

W ciągu kolejnych lat 23. Centralna Składnica Sprzętu Łączności realizowała swoje zadania, wpisując się zarówno w historię wojsk łączności, jak i historię Piły. W uznaniu dobrze wykonywanych zadań składnica była dwukrotnie wyróżniona przez ministra obrony narodowej Medalem Pamiątkowym za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej oraz przez Główny Inspektorat Techniki Wojska Polskiego Medalem Pamiątkowym za Osiągnięcia w Technice Wojskowej. Otrzymała również Odznakę Honorową za Zasługi w Rozwoju Województwa Piłskiego.

Żołnierze składnicy brali udział w misjach pokojowych pod egidą ONZ. Między innymi w latach 1998-1999 kierownik wydziału administracji-ogólnej - z-ca kierownika 23. CSSŁ ppłk Józef Kowalski pełnił obowiązki szefa wydziału organizacyjno-kadrowego w Polskim Kontyngencie Wojskowym (UNIFIL) w m. Naqoura w Południowym Libanie.

W ponad trzydziestoletniej historii 23. Centralnej Składnicy Sprzętu Łączności obowiązki kierownika pełnili:

- ppłk Stefan Leśniak w latach 1967-1975,
- płk Eugeniusz Adamczak w latach 1975-1986,
- płk Stanisław Sroka w latach 1986-1992,
- płk Wiesław Gierek w latach 1992-1999.

23. Centralna Składnica Sprzętu Łączności funkcjonowała do 1999 roku. Na podstawie rozkazu dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego nr Pf 213/Org. z 5.08.1999 r. 23. CSSŁ została rozformowana. Na jej bazie powstał Skład Materiałowy Piła, który wszedł w strukturę 2. Rejonowej Bazy Materiałowej w Wałczu.

Od dnia 1 stycznia 2011 roku Skład Materiałowy Piła zgodnie z rozkazem szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych funkcjonuje jako wielobranżowy Skład Materiałowy 1 Regionalnej Bazy Logistycznej w Wałczu, zaopatrując jednostki w zakresie służb: czołgowo-samochodowej, informatyki i WRE oraz topograficznej.

5. REJONOWE WARSZTATY TECHNICZNE

BYDGOSZCZ

5. REJONOWE WARSZTATY TECHNICZNE BYDGOSZCZ

5. Rejonowe Warsztaty Techniczne w Bydgoszczy. Widok od strony bramy głównej

Historia 5. Rejonowych Warsztatów Technicznych sięga początku 1950 roku. Wówczas to na podstawie rozkazu dowódcy II Okręgu Wojskowego nr 021/50 z 21.03.1950 r. zostały sformowane Okręgowe Magazyny i Warsztat Łączności nr 2. Otrzymały one numer JW 2877. Kierownikiem Okręgowych Magazynów został kpt. Edward Jeziorowski, a kierownikiem Warsztatu Łączności ppor. Edward Koliński. Samodzielna jednostka, jaką były OM i WŁ nr 2, zostały umieszczone w byłych magazynach mundurowych przy ul. Rynkowskiej na Jachcicach.

Początki funkcjonowania jednostki były trudne ze względu na konieczność adaptacji pozyskanych obiektów do potrzeb magazynowych i warsztatowych sprzętu łączności. Był to okres dużego wysiłku kadry i pracowników cywilnych powstającej jednostki. Działy remontowo-radiowy i telefoniczno-telegraficzny zostały wyposażone w niezbędną aparaturę pomiarową i przystosowane do prowadzenia remontów sprzętu znajdującego się na wyposażeniu jednostek wojskowych. Oprócz prac remontowych warsztaty wykonywały pomoce szkoleniowe dla 7. Pułku Łączności i innych jednostek łączności Pomorskiego Okręgu Wojskowego. Ponadto warsztaty podjęły w tym okresie produkcję wielonumerowych łącznic telefonicznych dla stacjonarnych i polowych pułkowych węzłów łączności, stołów warsztatowych oraz skrzynek badaniowych dla radiomechaników i telemechaników. Realizowano również modernizację dywizyjnych węzłów łączności.

Pod koniec 1958 r. jednostka rozpoczęła przeprowadzkę do nowo wybudowanych obiektów przy ul. Zaświat 2. Znajdowały się tam trzy budynki magazynowe i jeden budynek przeznaczony na warsztaty. Po zakończeniu wyłożonej pracy kadry i pracowników cywilnych

jednostki, związanej z przystosowaniem i wyposażeniem stanowisk pracy, rozpoczęto wzmożoną działalność. Nowe obiekty umożliwiły remontowanie większej ilości sprzętu łączności oraz innych specjalistycznych urządzeń. Wysyłane w teren ruchome warsztaty łączności wykonywały w jednostkach wojskowych POW kontrole stanu technicznego etatowego sprzętu łączności. Oprócz remontów i kontroli warsztaty zajmowały się również produkcją. Między innymi wyprodukowano 180 kompletów urządzeń wozów dowodzenia.

15 lipca 1968 r. zmieniła się struktura i nazwa jednostki. Okręgowe Magazyny i Warsztat Łączności nr 2 zostały przeformowane w 2. Okręgowe Warsztaty Remontu Sprzętu Łączności. Zwiększyła się ilość żołnierzy zawodowych i pracowników cywilnych wojska.

Rozwój systemów łączności i rozbudowa wojsk łączności niosły ze sobą rosnącą ilość coraz bardziej nowoczesnego sprzętu. Za tymi zmianami musiały nadążyć okręgowe warsztaty łączności. W tym celu rozbudowywano zaplecze warsztatowe. W latach 1979-1980 jeden z budynków magazynowych został zmodernizowany i przeznaczony na potrzeby warsztatowe. W 1980 r. w warsztatach przeprowadzono niezbędne prace organizacyjne i technologiczne w celu stworzenia warunków do prowadzenia napraw nowoczesnego sprzętu wchodzącego w coraz większej ilości do wojsk łączności.

Budynek warsztatowy 5. Rejonowych Warsztatów Technicznych w Bydgoszczy

Pomimo trudności wynikających z ciągle zmieniających się warunków finansowania 2. OWRSL sukcesywnie rozwijały swoją infrastrukturę techniczną. Dzięki działaniom zarówno przełożonych, jak i całego stanu osobowego jednostki w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych wybudowano lub zmodernizowano między innymi następujące obiekty:

- warsztat pojazdów mechanicznych,
- bazę ładowania akumulatorów,
- plac składowy dla kabli technicznych,
- pomieszczenie w hali remontowej do przechowywania wózków akumulatorowych,
- warsztat remontu sprzętu informatycznego,

- punkt legalizacji przyrządów pomiarowych.

W latach dziewięćdziesiątych następowały dynamiczne zmiany w strukturach Sił Zbrojnych RP. Zmieniały się zadania, zmniejszała się ilość jednostek wojskowych, służby techniczne i kwatermistrzowskie połączyły się w logistykę. Zmniejszyła się ilość jednostek łączności. Na wyposażenie wojsk wchodził nowoczesny sprzęt cyfrowy. Te wszystkie uwarunkowania wymuszały zmiany w jednostkach zaplecza technicznego.

Zarządzeniem szefa Sztabu Generalnego WP nr 052/Org z 10.07.1995 r. z dniem 31 grudnia 1995 r. rozformowane zostały:

- 2. Okręgowe Warsztaty Remontu Sprzętu Łączności,
- 2. Okręgowa Stacja Obsługi Samochodów,
- 98. Ruchome Warsztaty Naprawy Samochodów,

- 2. Okręgowa Składnica Sprzętu Kulturalno-Oświatowego.

1 stycznia 1996 r., na bazie rozformowanych jednostek, utworzone zostały 5. Rejonowe Warsztaty Techniczne. Podporządkowano je szefowi Logistyki Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

Oprócz zadań realizowanych dotychczas przez 2. OWRSŁ, 5. Remontowe Warsztaty Techniczne rozpoczęły działalność w zakresie:

- remontów i obsługi pojazdów mechanicznych z jednostek i instytucji wojskowych stacjonujących w rejonie odpowiedzialności,
- przeglądów konserwacyjnych, remontów bieżących i przygotowania do badań dozorowych żurawi samochodowych,
- przeglądów okresowych, kontroli technicznych, remontów bieżących obrabiarek i urządzeń warsztatowych,
- badań diagnostycznych pojazdów mechanicznych,
- remontów sprzętu propagandy specjalnej, sprzętu kulturalno-oświatowego i dętych instrumentów muzycznych.

5. RWT w Bydgoszczy. Studio RTV na samochodzie Star 266

Pracownicy 5. RWT doskonalili swoje umiejętności i skutecznie przystosowali się do realizacji nowych zadań. Prowadzili modernizację urządzeń i produkcję wozów dowodzenia dowódców batalionów na podwoziu MTLB, aparatowni dowodzenia związku taktycznego i operacyjnego, sanitarek na podwoziu MTLB, wozów kablowych, centrów radio-telewizyjnych, kontenerowego szpitala polowego.

W 2002 r. 5. Rejonowe Warsztaty Techniczne poddane zostały restrukturyzacji, która wraz z obniżeniem etatów spowodowała odejście części żołnierzy zawodowych.

Pomimo zmian etatowych warsztaty realizowały skutecznie swoje zadania. Potwierdzeniem tego była dobra ocena wystawiona na zakończenie kontroli gospodarczo-finansowej przeprowadzonej w 2004 r. W 2005 r. 5. RWT odniosły sukces na XIII Międzynarodowym Salonie Przemysłu Obronnego w Kielcach. Kontenerowy szpital polowy operacji pokojowych wykonany przez warsztaty otrzymał tam złoty medal.

W 2007 r., decyzją ministra obrony narodowej nr 82/MON z 23.02.2007 r. wprowadzona została Odznaka Pamiątkowa 5. Rejonowych Warsztatów Technicznych. Kolejną decyzją nr 83/MON z 23.02.2007 r. minister obrony narodowej, dla upamiętnienia daty sformowania Okręgowych Magazynów i Warsztatu Łączności nr 2, ustanowił rocznicę święto 5. RWT na dzień 21 marca.

Oprócz zadań diagnostycznych, remontowych i produkcyjnych 5. RWT zabezpieczały technicznie Dowództwo Pomorskiego Okręgu Wojskowego, a później również Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych oraz Dowództwo Wojsk Specjalnych.

Pracownicy warsztatów remontują nowoczesny sprzęt łączności cyfrowej i sprzęt informatyczny. Produkują kolejne moduły kontenerowego szpitala polowego dla PKW w Afganistanie. Warsztat remontu sprzętu ochrony kryptograficznej jako pierwszy w kraju otrzymał od Służby Kontrwywiadu Wojskowego certyfikat akredytacji bezpieczeństwa fizycznego i technicznego. Różnego rodzaju kontrole prowadzone w ostatnich latach potwierdzają dobrą i skuteczną pracę warsztatów.

W kwietniu 2011 r., w ramach reorganizacji systemu logistycznego Sił Zbrojnych RP, 5. Rejonowe Warsztaty Techniczne przeszły z podporządkowania POW w podporządkowanie 1. Regionalnej Bazy Logistycznej w Wałcu.

W okresie funkcjonowania w Bydgoszczy warsztatów łączności i warsztatów technicznych stanowiska dowódców/kierowników:

- Okręgowych Magazynów i Warsztatu Łączności Nr 2,
- 2. Okręgowych Warsztatów Remontu Sprzętu Łączności,
- 5. Rejonowych Warsztatów Technicznych,

p e ł n i l i

kpt. Edward Jeziorowski	1950–1953 (OM i WŁ nr 2)
mjr Bolesław Korblit	1953–1955 (OM i WŁ nr 2)
ppłk Borysewicz	1955–1957 (OM i WŁ nr 2)
ppłk Bogumił Tokarski	1957–1974 (OM i WŁ nr 2; 2. OWRSL)
ppłk Stefan Witkowski	1974–1987 (2. OWRSL)
płk Stanisław Włodarczyk	1987–2002 (2. OWRSL; 5. RWT)
ppłk Marek Stopczyk	2002–2003 (5. RWT)
ppłk Jarosław Szulc	2003–2007 (5. RWT)

Od 2007 roku kierownikiem 5. Warsztatów Technicznych w Bydgoszczy jest ppłk Włodzimierz Frączak.

10. REJONOWE WARSZTATY TECHNICZNE

OLEŚNICA

10. REJONOWE WARSZTATY TECHNICZNE OLEŚNICA

Rok 1950 był początkiem historii 10. Rejonowych Warsztatów Łączności. Wówczas to ukazał się rozkaz ministra obrony narodowej nr 038/Org. z 21.02.1950 r. nakazujący dowódcy Okręgu Wojskowego nr IV sformowanie Okręgowego Magazynu i Warsztatu Łączności nr 4. Na miejsce stacjonowania jednostki wyznaczone zostały koszary przy ul. Adama Próchnika (obecnie ulica Gajowicka) we Wrocławiu. W koszarach tych stacjonował już 4. Okręgowy Batalion Łączności. Utworzona jednostka otrzymała numer JW 1544. Rozkazem personalnym nr 5 z 30.04.1950 r. dowódca okręgu wyznaczył na stanowisko kierownika Warsztatu Łączności por. Władysława Noworyta, powierzając mu również pełnienie obowiązków kierownika OM i WŁ nr 4. Na stanowisko kierownika Magazynu Łączności został wyznaczony, na podstawie rozkazu dowódcy okręgu z 11.05.1950 r., por. Bolesław Makochon.

Do czerwca trwały intensywne prace związane z przygotowaniem jednostki do funkcjonowania. Znaczej pomocy w tych pracach udzielił dowódca 4. Okręgowego Batalionu Łączności kpt. Władysław Miłaszewski. 5. czerwca 1950 r. Okręgowy Magazyn i Warsztat Łączności nr 4 rozpoczął wykonywanie swoich etatowych zadań.

10 stycznia 1952 r. dowódca okręgu zdecydował o przeniesieniu OM i WŁ nr 4 do kompleksu koszarowego „Kępa Mieszczańska” przy ul. Mieszczańskiej 11 we Wrocławiu.

Wrocław, 2000 r. Budynek sztabu i administracyjno-biurowy warsztatów przy ul. Mieszczańskiej. Jest to budynek dawnej kuźni, którego budowa datowana jest na 1910 r. Przebudowany w 1955 r.

Przeniesienie Magazynu odbyło się w maju, a Warsztatu w sierpniu. 11 sierpnia 1952 r. OM i WŁ nr 4 rozpoczęły pracę w nowym obiekcie. Koszary na „Kępie Mieszczańskiej”, w których przez wiele kolejnych lat funkcjonowała jednostka, są zabytkowym obiektem koszar

kawaleryjskich i artylerii pochodzących z 1830 r. Ten zabytkowy kompleks koszarowy wymagał wiele wysiłku i pracy całego stanu osobowego jednostki, aby przystosować go do prowadzenia prac warsztatowych i magazynowych. Ostateczna funkcjonalność przydzielonych obiektów pozostawiała wiele do życzenia, gdyż prace adaptacyjne były ograniczone przepisami o ochronie zabytków. Pomimo tych trudności warsztaty wykonywały swoje obowiązki z pełnym zaangażowaniem zyskując wiele pozytywnych ocen i opinii.

Postęp techniczny i rozwój wojsk łączności powodował ciągły wzrost zadań realizowanych przez warsztaty. W 1963 r. OM i WŁ nr 4 został przemianowany na 4. Okręgowe Warsztaty Remontu Sprzętu Łączności. Stopniowo unowocześniane było zaplecze techniczne warsztatów. W kolejnych latach etat jednostki zmieniał się kilkakrotnie. Rosły również jej zadania. W latach osiemdziesiątych 4. OWRSL osiągnęły swój ostateczny kształt. Stan osobowy jednostki kształtował się wówczas następująco:

s t a n s t a ł y

- 1) żołnierze zawodowi – 84,
- 2) żołnierze ZSW – 8,
- 3) pracownicy cywilni wojska – 200,

s t a n z m i e n n y

- 4) podchorążowie WAT i WOSWŁ na praktykach warsztatowych - 50÷80,
 - 5) podchorążowie SPR - 20÷40,
 - 6) żołnierze zsw na przeszkoleniu sprzętowym – 40÷100,
 - 7) pracownicy cywilni jednostek okręgowych przeszkalanymi do remontu sprzętu – do 100.
- Od 1973 r. kierownik 4. OWRSL pełnił obowiązki komendanta Garnizonu Wydzielonego „Kępa Mieszczańska”, w którym stacjonowało dwanaście jednostek i instytucji wojskowych.

Do podstawowych zadań 4. Okręgowych Warsztatów Remontu Sprzętu Łączności należało:

- zaopatrywanie jednostek okręgu w materiały i sprzęt łączności,
- szkolenie mechaników sprzętu łączności z jednostek ŚOW oraz prowadzenie praktyk podchorążych,
- remont i udoskonalanie sprzętu łączności,
- modernizacja i naprawa elektroniki wojskowej i aparatury pomiarowej,
- naprawa i remont agregatów prądotwórczych,
- naprawa, konserwacja i ocena sprzętu łączności w jednostkach wojskowych i składnicach.

W lipcu 1997 r. Wrocław nawiedziła powódź określana powodzią stulecia. Bardzo poważnie zagroziła ona również 4. OWRSL. Ponad 50 % infrastruktury jednostki znalazło się wówczas pod wodą.

Pod koniec 1998 r. zostały rozformowane 4. Okręgowe Warsztaty Remontu Sprzętu Łączności oraz 4. Okręgowa Stacja Obsługi Samochodów. Na ich bazie, z dniem 1 stycznia 1999 r., utworzone zostały 10. Rejonowe Warsztaty Techniczne. Przejęły one większość zadań dotychczas realizowanych przez rozformowane jednostki. Święto 10. RWT zostało ustalone na 30 kwietnia. Był to dzień wyznaczenia pierwszego kierownika OM i WŁ nr 4. Jednostka została podporządkowana dowódcy ŚOW.

W grudniu 2002 r. uległ zmianie etat 10. RWT. Część stanowisk wojskowych została zmieniona na stanowiska cywilne. Zapadła wówczas decyzja o przeniesieniu jednostki do Oleśnicy. Obiektem, do którego miały trafić warsztaty, były tzw. Białe Koszary. Po wojnie w koszarach tych stacjonowały następujące jednostki:

- Jednostki AR w latach 1945-1955,
- Techniczna Oficerska Szkoła Wojsk Lotniczych w latach 1955-1967,
- Centralny Ośrodek Szkolenia Specjalistów Technicznych Wojsk Lotniczych w latach 1967-1993,
- Centrum Szkolenia Inżynierjno-Lotniczego w latach 1993-2002.

Z dniem 31.12.2002 r. Centrum Szkolenia Inżynieryjno-Lotniczego zostało rozformowane, a koszary przekazane 10. Rejonowym Warsztatom Technicznym.

Oleśnica, 2004 r. Budynek sztabu 10. Rejonowych Warsztatów Technicznych przy ul. Wileńskiej

Oleśnica, maj 2004 r. Dowódca ŚOW wita się z kierownikiem 10. RWT ppłk Jakubem Dawidowskim

Przez dwa lata trwały prace przygotowawcze do dyslokacji warsztatów. Opracowana została dokumentacja przebudowy kompleksu koszarowego oraz prowadzone były prace remontowe

i adaptacyjne. W styczniu i lutym 2005 r. trwał proces przenoszenia warsztatów z Wrocławia do koszar przy ul. Wileńskiej 4 w Oleśnicy. Kierownik 10. RWT został wyznaczony na dowódcę Garnizonu Oleśnica.

Do najważniejszych zadań realizowanych przez 10. Rejonowe Warsztaty Techniczne należą:

- remont, naprawa i modernizacja sprzętu informatycznego,
- remont zespołów zasilania,
- remonty kompleksowe sprzętu łączności na pojazdach,
- naprawa i modernizacja sprzętu łączności,
- naprawa i modernizacja sprzętu łączności utajnionej,
- przeglądy i obsługa techniczna urządzeń dźwigowych,
- remonty i naprawa pojazdów samochodowych,
- przeglądy diagnostyczne pojazdów wojskowych.

10. Rejonowe Warsztaty Techniczne posiadają dobrą infrastrukturę, doskonałe zaplecze techniczne oraz dobrych specjalistów. Są przystosowane do prowadzenia napraw i remontów sprzętu najnowszej generacji. Jednostka była wielokrotnie wizytowana przez przełożonych.

29 czerwiec 2004 r. Przekazanie obowiązków kierownika 10. RWT. Na zdjęciu przy mikrofonie szef logistyki ŚOW płk Pawlisiak. W głębi z lewej strony ppłk J. Dawidowski, obok mjr A. Polczyński

Na terenie 10. Rejonowych Warsztatów Technicznych odbywają się odprawy i szkolenia specjalistyczne.

W okresie funkcjonowania OM i WŁ nr 4, 4. OWRŚŁ oraz 10. RWT stanowisko kierownika warsztatów pełnili:

- por. Władysław Noworyta	(30.04.1950 r.-10.05.1950 r.),
- por. Bolesław Makochon	(11.05.1950 r.-21.10.1951 r.),
- kpt. Bolesław Korblit	(22.10.1951 r.-25.10.1953 r.),
- płk Walerian Zalewski	(26.10.1953 r.-29.07.1986 r.),
- płk Marian Stołowski	(30.07.1986 r.-29.10.1995 r.),
- płk Jakub Dawidowski	(30.10.1995 r.-30.06.2004 r.),
- ppłk Artur Polczyński	(od 1.07.2004 r.).

BIBLIOGRAFIA

I Wydawnictwa zwarte

1. 10. Wrocławski Pułk Dowodzenia, Wrocław 1994.
2. Babiarz S., *Zarys historii jednostek Wojska Polskiego stacjonujących w koszarach na kieleckim Stadionie*, Kielce 1995.
3. Będziński J., *Historia i dzień dzisiejszy 11 pułku łączności marynarki wojennej im. płk. Kazimierz Pruszkowski 1924-1999*, Wejherowo 1999.
4. Kiersztyn M., (red.) *Historia JW 2016, Walcz 2010*, wydanie III.
5. Kowalski J. (red.), Marciniak J. (red.), Zasiński Cz. (red.), *Garnizon Sieradz*, Sieradz 2006.
6. Kowalski J., *Księga sieradzkich żołnierzy łączności*, Sieradz 2010.
7. Kowalski J., (red.) *Wspomnienia sieradzkich żołnierzy łącznościowców*, Sieradz 2009.
8. Kromolicki F., *Zarys historii Centralnego Ośrodka Szkolenia Wojsk Łączności im. Marcelego Nowotki 1966-1986*, COSWŁ wew. 62/86, Legnica 1986.
9. Krząstek T., Murawski A., Nowak G., 2. *Brygada Łączności*, Pruszków 1994.
10. Lewicki K., 12. *Pułk Radioliniowo-Kablowy. Zarys historii 1972-1992*.
11. Machul S., *Wspomnienia z koszar na kieleckim Stadionie*, Kielce 1998.
12. Miarzynski Z., Pakuła M., *Zarys historii wojskowych ośrodków kształcenia kadr łączności w latach 1919-2009*, Zegrze 2009.
13. Pakuła M., *Historyczne miejsca, obiekty Zegrza i okolic, Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki*, Zegrze 2005.
14. Piotrowski P., *Śląski Okręg Wojskowy. Przekształcenia organizacyjne 1945-1956*, Warszawa 2003.

II Artykuły

1. Czyż H., *Zarys historii 4. Pomorskiej Dywizji Lotnictwa Myśliwskiego w latach 1951-1991*.
2. Laskowski P., „O pół roku za późno”, *Polska Zbrojna* Nr 23 (541).
3. Łysek K., *60 lat Wojskowego Instytutu Łączności*, *Przegląd Telekomunikacyjny* 11/2011.
4. Pakuła M. *Historia Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki*.
5. Reszka W., 4. *Bydgoski Pułk Dowodzenia. Zarys historii*.
6. Rochewicz K., 7. *Rejon Obserwacji i Łączności*.
7. Suchański M., *Wojskowy Instytut Łączności, historia, obszary badawcze i osiągnięcia*, *Przegląd Telekomunikacyjny* 12/2006.
8. Śledź S., *Byłem dowódcą 28 batalionu łączności 8 Drezdeńskiej Dywizji Zmechanizowanej w latach 1954-1959*.
9. Traczyk Z., 59. *Batalion Łączności (JW 1787) – 1951-1994 r.*, 5. *Batalion Dowodzenia (JW 2393) – 1994-1998 r.*
10. Wróbel R., *Charakterystyka 6. Pomorskiego PŁ za okres 1970–1984*, *Komunikat nr 25 SZPŻŁ*, Zegrze, grudzień 2011.

III Inne

1. Biuletyn 10. RWT 10. *Rejonowe Warsztaty Techniczne „Wczoraj i dziś”*.
2. Dziennik Urzędowy MON z 2007 r. Nr 25, poz. 279.
3. Materiały z Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy.
4. Materiały z Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.
5. Materiały i zdjęcia udostępnione przez:
Bischoffa Andrzeja, Chlebowskiego Artura, Dawidowskiego Jakuba, Frączaka Włodzimierza, Gerlacha Zbigniewa, Gutowskiego J. T., Gziut Irenę, Hilbrandt Bożenę, Jarosa Mariusza, Kielicha Dariusza, Kowalskiego Józefa, Kozielskiego J., Kręciocha Zbigniewa, Krysiaka Mirosława, Krzysztofika A., Mireckiego A., Pacholskiego Sławomira,

Pochmarę Wojciecha, Smakulskiego Edmunda, Sznera Janusza, Szostkę Mariusza, Wesołowskiego Zbigniewa, Wysokiego Zbigniewa, Zawickiego Roberta, Zmaczyńskiego Zbigniewa, Żulewskiego R.

5. Rys Historyczny 10. RWT.
6. Syntetyczne opracowanie o WZŁ-1 S.A.
7. Syntetyczne opracowanie o WZŁ-2 S.A.
8. Zarys historyczny JW 4226 Skład Zegrze.
9. Zbiory 9. Batalionu Łączności.
10. Zbiory 11. Dywizji Kawalerii Pancernej.

NETOGRAFIA

Dostęp: 03.06.2012 r.

pl.wikipedia.org/wiki/Jednostki_dowodzenia_i_łączności_Wojska_Polskiego
www.strzegom.pl/2004/strony/historia_strzegomia.htm
http://www.1dz.wp.mil.pl/pl/1_647.html
http://www.szppl.rf.pl/pliki/Przegląd%20Łączności%20i%20Informatyki_5_2010.pdf
pl.wikipedia.org/wiki/36_Batalion_Łączności
pl.wikipedia.org/wiki/4_Pomorska_Dywizja_Piechoty
pl.wikipedia.org/wiki/4_Pomorska_Dywizja_Zmechanizowana
pl.wikipedia.org/wiki/59_Batalion_Łączności
pl.wikipedia.org/wiki/19_Dywizja_Zmechanizowana
[pl.wikipedia.org/wiki/19_Dywizja_Pancerna_\(LWP\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/19_Dywizja_Pancerna_(LWP))
pl.wikipedia.org/wiki/5_Kresowa_Dywizja_Zmechanizowana
pl.wikipedia.org/wiki/8_Drezdeńska_Dywizja_Piechoty
pl.wikipedia.org/wiki/8_Drezdeńska_Dywizja_Zmechanizowana
pl.wikipedia.org/wiki/8_Dywizja_Obrony_Wybrzeża
http://pl.wikipedia.org/wiki/Garnizon_Koszalin
pl.wikipedia.org/wiki/28_Batalion_Łączności
http://www.wikipedia.wp.pl/wiki/8_Batalion_Dowodzenia
http://www.tradycje.wp.mil.pl/pl/5_503.html
http://pl.wikipedia.org/wiki/10_Sudecka_Dywizja_Pancerna
http://pl.wikipedia.org/wiki/10_Sudecka_Dywizja_Zmechanizowana
http://pl.wikipedia.org/wiki/41_Batalion_Łączności
http://pl.wikipedia.org/wiki/19_Batalion_Łączności_10_Dywizji_Pancernej
www.jednostki-wojskowe.pl
pl.wikipedia.org/wiki/15_Dywizja_Zmechanizowana_im._Gwardii_Ludowej
pl.wikipedia.org/wiki/15_Warmińsko-Mazurska_Dywizja_Zmechanizowana
pl.wikipedia.org/wiki/29_Batalion_Łączności
pl.wikipedia.org/wiki/Jednostki_dowodzenia_i_łączności_Wojska_Polskiego
www.22blot.wp.mil.pl/pl/4.html
pl.wikipedia.org/wiki/4_Dywizja_Lotnictwa_Myśliwskiego
pl.wikipedia.org/wiki/3_Brandenburska_Dywizja_Lotnictwa_Myśliwsko-Bombowego
www.jednostki-wojskowe.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=366&Itemid=26samoloty.pl
www.2rwt.sp.mil.pl/szt-widwin
pl.wikipedia.org/wiki/3_Brandenburska_Dywizja_Lotnictwa_Myśliwsko-Bombowego
www.6bdow.sp.mil.pl
pl.wikipedia.org/wiki/6_Batalion_Dowodzenia_Sił_Powietrznych
pl.wikipedia.org/wiki/Parafia_św._Jana_z_Dukli_w_Śremie
http://pl.wikipedia.org/wiki/11_Dywizja_Piechoty
[http://pl.wikipedia.org/wiki/12_Dywizja_Piechoty_\(LWP\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/12_Dywizja_Piechoty_(LWP))
http://pl.wikipedia.org/wiki/33_Batalion
www.wil.waw.pl/wil_pl_publ_2011.html

*„Historia pełna jest wojen,
o których każdy wiedział,
że nie wybuchną.”
Enoch Powell*